...ECA CLERR. REGG. S. PAULI
... SS. BLASII ET CAROLI DE URBE
PLUT. O. LOCULUS III. NUM.

13-16. d. 33

Digitized by Google

Digitized by Google

ANNOTATIONES PRACTICAE

AD VARIA IVRIS PONTIFICII LOCA,
Ex nouiſs. conſtit. Apoſtolicis vtcumq. immutata.
Nonnullis etiam Canonicis diſceptationibus, ſuis quibuſque materijs, apte, atque vtiliter inſertis.

PER ANTONIVM NALDVM FAVENTINVM,
CLERICVM REGVLAREM,
Eccleſiaſticis omnibus in vtroque foro verſantibus, cum Additionibus ſecundo editæ.

AD EMINENTISS. ET REVERENDISS. D.
D. ANTONIVM BARBERINVM
S. R. E. CARDINALEM,
S. D. N. D. VRBANI PAPÆ VIII.
EX FRATRE NEPOTEM.

ROMÆ.
Apud Franciſcum Caballum. M. DC. XXXII.

SVPERIORVM PERMISSV.

Collegij et card. SS. Blasij Romæ.
Impressori dono.

Digitized by Google

EMINENTISS. ET REVERENDISS. D.

D. ANTONIO BARBERINO

S.R.E. CARDINALI AMPLISSIMO

S. D. N. VRBANI PAPÆ OCTAVI

EX FRATRE NEPOTI,

Ad vniuerſos Principes Chriſtianos de latere Legato;

ANTONIVS NALDVS FAVENTINVS Clericus Regularis, S.P.D.

COLLEGERAM (Eminentiſs. Princeps) paucis ab hinc annis, ex varijs Romanorum Pontificum Conſtitutionibus, & Decretis, extra Iuris Canonici Corpus adhuc vagantibus, nonnullas in eiuſdem iuris prudentiæ textus annotationes; quas dum priuatim conſeruabam, ecce ſubodorantes amici, non leuiter me, quod ita eas ſupprimerem increpuere; pietatem minus redolere dicentes, quod communiter omnibus abſque ſingularis fructus iactura prodeſſe poſſet, ad vnius commodum inuidioſe quaſi ſeruare. Monitis acquieui, & eo libentius,

Digitized by Google

quod à D. Ambroſio dictum recolebam, Qui tenet quod non debet, raptoris incurrere nomen: Ea propter in medio ponere quamprimum decreui. Et ne a maiorum veſtigijs recederem, qui eiuſmodi lucubrationes Herois alicuius tutelæ committendas, iugi docuerunt exemplo, ſub cuiusnam, & ego emitterem patrocinio non diu cogitaui: ſtatim enim illuxit, immo & præluxit omnibus Amplitudo tua Eminentiſsima, quippe quæ illas non minus humaniter amplecti, quam feliciter tueri poſſet, & longe item melius, ſi quid ſint, agnoſcere; præſertim, quod (pleraque alia prætereo munia) Præfecturam gerens ſupplicibus libellis iure ſignandis, propterea, & ſacros Canones aſsidue verſare coactus, quidquid illi ferant, non præobſeruatum ſolum, ſed etiam præiudicatum illico habeas: adeò vt, ad excelſam illam, qua Pontificia fungeris auctoritate ad Christianos Principes omnes pro afflictis Italiæ rebus componendis, legationem explendam, nil ſis inde impedimenti ſenſurus; delectaturus potius, quod Conſtitutiones, vnde eas excerpſi, e præuenerati Sanctiſs. Patrui tui Sapientiſsimi oraculis maiorem in partem prodierint. Ad quas Eminentiæ tuæ præ ceteris dicandas erexit me confidentius Excellentiſsimorum Parentum tuorum ſumma erga me benignitas, dum a ſacris Confeſsionibus vti me voluerunt. Obſeruantiæ igitur in te meæ, tenue vtcumque monumentum, qua ſoles omnia, hilaritate cape. Viue diu felix, & Vale. Ex Vrbe die 8. Septemb. M. DC. XXXI.

Digitized by Google

AVCTOR LECTORI.

CVM ſcriptum legatur (experientia etiam ipſa teſtante) omnia noua pulchritudine eſſe decorata, procem. ff. ſ. in ſecundo autem: facile mihi perſuaſum habeo, breue hoc meum opuſculum non omnibus forte iuris pruden-tiæ ſtudioſis aſpernandum fore, ſua ſaltem nouitate nouam ſimul, ac vtilem iucunditatem Lectoribus afferens. Neminem quidem latet, non nouum, ſed valde antiquum, immo, & ipſo æuo antiquiorem eſſe hunc ſcribendi laborem in vniuerſum ius noſtrum; ſiue gloſſas; ſiue commentaria; ſiue tractatus; ſiue ſyntagmata; ſiue collectanea; ſiue tandem cuiuſuis interpretationis ſpeciem exquiras. Eſto ita ſit, attamen hoc meum inſtitutum non deſinit eſſe nouum, ſi vetus forma, vel addendo, vel detrahendo mutetur, l. n. ff. opus, vbi Alex. & alij, de noui oper. nunt. Sed & eo amplius (humane mi Lector) audacter tibi polliceor; quia nec meum hoc præcipuum conſilium, ac munus, adiunctam, videlicet, antiquo iuri Pontificio diſpoſitionem, vtcumque nouiſſimam, ex Conſtitutionibus Apoſtolicis in dies editis emanantem; ſed nec acceſſorias lucubratiunculas, veluti appendices, Diſceptationes quaſdam Canonicas, quæcunque ſint, obiter inſertas, in tuis hucuſque Codicibus (ni fallor aut certe non admodum peruulgatas, paſſim inſpexiſti; Et ſic nec me quidem actum inepte agere iure poteris obiurgare. Aliorum ſane labores, priſcorum maxime, admiror, gratantique animo ſuſcipio: at quia homines ſumus, & nihil omittere, quod deſideretur; arduum nimis, ac perdifficillimum dixerim, en pauca hæc, & modica; quæ mihi priuatim congeſſeram, tibi libenter, vtinam haud, & inaniter, exhibere volui. Æqui, bonique facias animi mei cenſum, & ſi quid forte placet, Deo bonorum omnium largitori Maximo, referas. Vale.

Digitized by Google

PRæcipiente Reuerendiſs. P. noſtro Præpoſito Gen. legimus Adnotationes practicas ad varia loca iuris Pontificij R. P. D. Antonij Naldi Sacrorum Canonum Profeſſoris, & cum nihil fidei diſſonum, nec bonis moribus noxium repererimus, dignas ducimus, quæ typis committantur in ſacri iuris ſtudioſorum vtilitatem.

D. Thomas de Aſſlictis Cler. Reg.
D. Zaccharias Paſqualigus Cler. Reg.

D.Stephanus Medices Congr. Cler.Reg.Præp.Gen.

CVm iſtæ Annotationes Practicæ in varia loca iuris Pontificij P. D. Antonij Naldi, iuxta præfixam aſſertionem, a PP. quibus id commiſimus, approbatæ fuerint, vt Typis mandentur (quo ad nos ſpectat) facultatem concedimus. In quorum fidem præſentes Litteras manu propria ſubſcripſimus, & noſtro ſolito ſigillo firmauimus, Romæ die 21. Maij 1631.

D. Stephanus Medices Præp. Gen. Congr.Cler. Reg.

D. Bernardus Caſtagninus Sec.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſs. P. M. Sac.Pal.Apoſt.

A. Epiſc. Bellicaſt. Viceſg.

EGo infraſcriptus, ita iubente Reuerendiſs. P. Magiſtro Nicolao Riccardo M. S. P. Apoſtolici, vidi, & diligenter conſideraui Adnotationes Practicas ad varia loca Iuris Pontificij compoſitas ab ad. R. P. Antonio Naldo Clerico Regulari, & nihil reperi, quod vel bonis moribus, vel Religioni aduerſetur. In quorum fidem hanc mea manu ſcriptam, & ſubſcriptam dedi, Romæ die 16. Iunij 1631.

Angelus Lucianus I. V. D. & in Gymnaſio Almæ Vrbis Pontificij iuris profeſſor in prima ſede horis pomeridianis manu propria.

Imprimatur.

Fr. Nicolaus Riccardius Sac. Pal. Ap. Mag. Ord. Præd.

Digitized by Google

INDEX LOCORVM,

QVIBVS ANNOTATIONES APPONVNTVR,

iuxta ordinem Iuris.

DISTINCT. I.

Cap. Priuilegia. pagina. 1

DIST. VIII.

Cap. Qui contempta. 2

DIST. XII.

Cap. De ijs. pag. ead.

Cap. Epiſcoporum igitur. 3

DIST. XVIII.

Cap. de concilijs. 4

DIST. XXIV.

Cap. Quando. 5

DIST. XXV.

Cap. vlt. Primum itaq. pag. ead.

DIST. XXXIV.

Cap. Is, qui. 7

DIST. XXXVI.

Cap. Qui Eccleſiaſticis. pag. ead.

DIST. XXXVII.

Cap. Legant. pag. ead.

DIST. XXXVIII.

Cap. Ignorantia. 8

DIST. XXXXII.

Cap. Quieſcamus. pag. ead.

DIST. XXXXV.

Cap. Qui ſincera. 9

DIST. LVI.

Cap. Presbyterorum. pag. ead.

DIST. LXXIX.

Cap. Si quis apoſtolica. 10

Cap. Si quis Papa. pag. ead.

DIST. LXXXVIII.

Cap. Decreuit. 11

Cap. Fornicari. pag. ead.

DIST. LXXXIX.

Cap. Quia in quibuſdam. pag. ead.

DIST. LXXXXIII.

Cap. Iuxta ſanctorum. 12

Cap. Nulla ratione. pag. ead.

DIST. C.

Cap. Contra morem. pag. ead.

Cauſæ, & Quæſtiones.

1. q. 1. c. Si qui a ſimoniacis. 14

1. q. 2. c. Quam pro. pag. ead.

2. q. 1. c. Multi, in princ. ibi, medicinalis. 15

5. q. 5. c. Qui ambulat. 15

7. q. 1. c. Quamuis, in fi. ibi, loco eius.

eius . pag. ead.
c. Hoc nequaquam. 16
8. q. 1. c. Si ergo, ibi, a Domino reueletur. pag. ead.
8. q. 2. c. Dilectiſſimi. pag. ead.
9. q. 1. Nos conſecrationem. p. ead.
10. q. 1. c. Decernimus. 19
10. q. 3. c. Vnio. 20
10. q. vlt. c. Inter ad ſt. ibi, vna die. pag. ead.
11. q. 1. c. Chriſtianis gratum. 21
c. Si quis Sacerdotum. pagina ead.
11. q. 3. c. Nemo epiſcoporum. 22
c. Certum eſt. pag. ead.
c. Inter verba. pag. ead.
12. q. 1. c. Quoniam. 24
12. q. 2. c. Non liceat. pag. ead.
12. q. 2. c. Eccleſiaſticis. pag. ead.
12. q. 3. c. Pontifices. 25
14. q. 4. c. Quicunque. 27
14. q. 5. Nolite velle. p. ead.
16. q. 1. c. Peruenit. p. ead.
16. q. 7. c. Filijs. 28
17. q. 2. c. Gontaldus, in fin. ibi, anni probationem. pag. ead.
17. q. 4. c. Si quis Suadente. p. ead.
17. q. 4. c. Id conſtituimus. 29
20. q. 1. c. Puella. 30
c. Iuuenculas. pag. ead.
21. q. 2. c. Si quis. 31
21. q. 4. c. Omnis iactantia. p. ead.
23. q. 1. c. Quod militare. 32
23. q. 8. c. Si nulla. p. ead.
26. q. 5. c. Epiſcopi. 34
30. q. 1. c. Peruenit. pag. ead.
30. q. 1. c. Si quis ſacerdos. 34
c. Nullum. 35
32. q. 2. c. Moyſes, pag. ead.
c. Hoc ſanctum. pag. ead.
33. q. 7. c. Quod propoſuiſti. 36

De Pœnitentia.

DIST. I.
Cap. Quem pœnitet. 36
DIST. VI.
Cap. Placuit. 37

De Conſecrat.

DIST. III.
Cap. Sextam. 38
DIST. V.
Cap. Non mediocriter. 39

Decretales.

SVMMA TRINIT.
Cap. Firmiter. 40
CONSTITVT.
Cap. Canonum ſtatuta. 41
ELECT.
Cap. Nullus in eccleſia. pag. ead.
Cap. Oſius epiſcopus. 42
Cap. Licet de vitanda. pag. ead.
Cap. Quia propter. pag. ead.
TRANSLAT. EPISCOPI.
Cap. Licet in tantum. 45
RENVNT.
Cap. Ex tranſmiſſa. 47
Cap. Quod in dubijs. 48
TEMPOR. ORINAT.
Cap. Ad aures noſtras. p. ead.
Cap. Cum quidam. p. ead.
Cap. Vel non eſt compos. 49
SACRAM. NON. ITERAN.
Cap. Paſtoralis. 51
CLER. PEREGRIN.
Cap. Tua nos. pag. ead.

OF-

OFFIC. IVD. ORDINARII.

cap. Inter cetera. pag. ead.

cap. Dilectus. 52

OFFIC. VICARII.

cap. Ad hac. pag. ead.

MAIOR. ET OBED.

cap. Cum certum. 53

cap. Omnes principes. pag. ead.

APPELLAT.

Cap. Perſonas eccleſiarum. 54

VITA, ET HON. CLER.

Cap. Vt laici. pag. ead.

CLER. NON RESID.

Cap. Non liceat. p. ead.

Cap. Quia nonnulli. 55

Cap. Tua fraternitatis. p. ead.

PRAEBEN. ET DIGNIT.

Cap. Vt nullus. pag. ead.

Cap. Ad hac. 56

Cap. De multa. pag. ead.

Cap. Extirpanda conſuetudinis. p. ead.

CLER. AEGROT.

Cap. Cum percuſſio. pag. ead.

His, quæ fiunt a ma. par. Capit.

Cap. Cum in cunctis. 57

REB. ECCL. AL. VEL NON.

Cap. Cum laicis. p. ead.

DEPOSITO.

Cap. Grauis illa. pag. ead.

EMPT. ET VEND.

Cap. Si Venditori. 58

FEVDIS.

Cap. Ex parte tua. 60

SOLVT.

Cap. Ad hoc, p. ead.

PECVL. CLER.

Cap. Inueſtigandum eſt. pag. ead.

TESTAM.

Cap. Quorundam. 61

Cap. Nos quidem. pag. ead.

SEPVLT.

Cap. Nos inſtituta. 62

DECIMIS.

Cap. Interdictum. pag. ead.

REGVLAR.

Cap. Nullus tondeatur. 63

Cap. Ne religioſi. p. ead.

CONVERS. CONIVG.

Cap. Mulier. 64

RELIGIOSIS DOMIBVS.

Cap. Ne nimia. 65

IVREPATR.

Cap. Prælatum eſt. 66

CELEBR. MISS.

Cap. Presbyter mane. pag. ead.

Cap. Doleuites. 67

Cap. Litteras tuas. pag. ead.

Reliq. & Vener. Sanct.

Cap. Audiuimus. pag. ead.

BAPTISMO.

Cap. Cum ex eo. p. ead.

Cap. Si quis puerum. 68

ECCLES. AEDIFIC.

Cap. Ad audientiam. 69

IMMVN. ECCLES.

Cap. Vt in domibus. p. ead.

Cap. Inter alia. pag. ead.

Cap. Aduerſus Conſules. 70

Cap. Immunitatem. p. ead.

NE CLER. VEL MON.

Cap. Multa ſunt. 73

Cap. Relatum eſt. 76

SPONSAL. ET MATR.

Cap. De Francia. 77

Eo, qui Cogn. Conſang. Vx. ſuæ.

Cap. Fraternitatis. pag. ead.

SECVN. NVPT.

Cap. Vir autem. pag ead.

ACCVSAT.

Cap. Qualiter, & quando. 78

SIMONIA.

Cap. Nemo presbyterorum. p. ead.

†† Cap.

Cap. Tua nos. pag. ead.
MAGISTRIS.
Cap. Sup. ſpecula. 79
IVDAEIS.
Cap. Iudæi. 80
Cap. Sicut iudæi. pag. ead.
Cap. Poſtulaſti. 81
HAERETICIS.
Cap. Cum Chriſtus. 82
Cap. Ad abolendam. p. ead.
§. Illos quoq. in fi. pag. ead.
Cap. Excommunicamus. 83
Ibi §. Moneatur autem, p. ead.
HIS, QVI FIL. OCCID.
Cap. Veniens ad nos. 83
HOMIC. VOL. VEL CAS.
Cap. Si aliquis cauſa. 84
TORNEAM.
Cap. Fœlicis memoria. pag. ead.
CLER. PVGN. IN DVEL.
Cap. Porro. 85
SAGITTARIIS.
Cap. Artem illam. pag. ead.
FVRTIS.
Cap. Si quis propter. 86
VSVR.
Cap. Nauiganti. 90
CRIM. FALSI.
Cap. Falſidicus teſtis. p. ead.
Cap. Quam graui. pag. ead.
EXCESS. PRAEL.
Cap. Nimis iniqua. 91
SORTILEG.
Cap. In tabulis. p. ead.
Cler. Non Ordin. Miniſtr.
cap. Si quis baptizauerit. 92
Cler. Excom. Miniſtr.
cap. Si quis Epiſcopus. pag. ead.
PRIVIL.
cap. Epiſcopalia gubernacula. 93
cap. Cum capella. p. ead.
POENIT. ET REMISS.
cap. Cum infirmitas. pag. ead.
cap. Omnis vtriuſq; ſexus. 94
SENT. EXCOM.
cap. A nobis. 98

Liber Sextus.

SVMMA TRINIT.
cap. Fideli, ac deuota. 102
RESCRIPT.
cap. Statutum. pag. ead.
§. Notarium vero. pag. ead.
CONSVETVD.
cap. Cum tu tua. 103
ELECT.
cap. Vbi periculum. pag. ead.
§. Cæterum cum arbitrium. p. ead.
cap. Cum ex eo. 104
cap. Indemnitatibus. p. ead.
RENVNTIAT.
cap. Quoniam aliqui. pag. ead.
Suppl. Præl. Neglig.
cap. Eccleſia cathedrali. 105
Temp. Ord. & Qual. Ordin.
cap. Sæpe contingit. pag. ead.
FIL. PRESBYT.
cap. Is, qui. 106
OFFIC. VICARII.
cap. Cum in generali. 107
Offic. & Pot. Iud. Deleg.
cap. Statuimus. pag. ead.
OFFIC. LEGA.
cap. Officij noſtri. 108
VT LIT. PEND.
cap. Diſpendijs. 109
APPELLAT.
cap. Ab eo. p. ead.
Vita, & Honeſt. Cleric.
cap. Clerici. 110

CLER. CONIVGATIS.
cap. Clerici, qui cum vnicis. p. ead.
CLER. NON RESID.
cap. Conſuetudinem. 111
Rebus Eccleſ. non Alien.
cap. Dudum, pag. ead.
SEPVLT.
cap. Animarum periculis. 112
Regul. & Tranſ. ad Relig.
cap. Is, qui. p. ead.
STATV REGVLAR.
cap. Periculoſo. 113
RELIGIOSIS DOMIBVS.
cap. Religionum diuerſitatem. 115
RELIQ. ET VENER. SS.
cap. Glorioſus Deus. p. ead.
IMMVN. ECCLES.
cap. Eos, qui. 116
HAERETICIS.
cap. Quicunque. 120
HOMICID.
cap. Pro humani. 121
VERB. SIGNIF.
cap. Exijt, qui ſeminat. 122

Clement.

SVMMA TRINIT.
clem. Fidei catholicæ. 123
ELECT.
clem. Cum rationi non congruat. pagina ead.
Aetat. & Qualit. Pręfic.
clem. cum Eccleſia. 125
Offic. Vicarij.
clem. Quæ de eccleſijs. pag. ead.
Sequeſtr. Poſſeſſ. & Fruct.
clem. Ad compeſcendas pag. ead.
Vita, & Honeſt. Cler.
Clem. Quoniam. 127
Reb. eccleſ. non alien.
clem. Si vna Eccleſia. pag. ead.
Religioſis Domibus.
clem. Quia contingit, §. vt autem. pag. ead.
Sepulc.
clem. Dudum, poſt princ. ibi, & propterea intendentes, &c. Vel coram ſe ſatere ſolemniter prædicari. 128
Statu Monach.
clem. Ne in agro. 129
Celebr. Miſſ.
clem. Graui nimirum. 130
Magiſtris.
clem. inter ſollicitudines. 131
Hæret.
clem. Nolentes. 133
Priuil.
clem. Archiepiſcopo, ibi, crucem ante ſe. 134

Extrauag. Ioan. 22.

Torneam.
Extrau. Quia in futurorum. 135
Crim. Falſi.
Extrau. Prodiens. pag. ead.

Extrauag. Commun.

Maior. & Obed.
extrauag. Et ſi deceat. 137
Præben. & Dignit.
extrau. Ad regimen. 140
Ne Sede Vacante,
extrau. Suſcepti. 141
Reb. eccleſ. non alien.
extrau. Ambitioſæ. pag. ead.

Digitized by Google

Sepulturis.
extrau. Deteſtanda. 144
Decimis.
extrau. Declarationes. pag. ead.
Regul. & Tranſ. ad Relig.
extrau. Viam ambitioſæ. pag. ead.
extrau. Ad noſtrum. 1. pag. ead.
Reliq. & Vener. SS.
extrau. Cum præexcelſa. 146
Immun. eccleſ.
extrau. Quod olim. 147

Simonia.
extrau. Cum deteſtabile. 148
Iudæis.
extrau. Dignam. pag. ead.
Priuil.
extrau. Inter cunctas. 149
Pœnit. & Remiſſ.
extrauag. Antiquorum. pag. ead.
Sent. Excommun.
extrauag. Excommunicamus. pag. 150

INDEX EORVNDEM LOCORVM, SEV CAPITVLORVM

Iuxta ordinem Alphabeti.

A

CAP. Ab eo, de appellat. lib. 6. 109
Ad abolendam, hæreticis. 82
Ad audiẽtiam, eccl. ædific. 69
Ad aures noſtras, tempor, ordin. 48
Ad compeſcendas, ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. in clem. 125. 126
Ad hæc, præben. & dignit. 56
Ad hæc, offic. vicarÿ. 52
Ad hoc, ſolution. 60
Ad noſtrum, 1. regular. & tranſeunt. extrauag. int. commu. 144
Ad regimen, extrauag. præben. & dignit. int. commu. 140
Aduerſus conſules, immun. eccleſ. 70
Ambitioſæ, extrauag. de reb. eccl. non alien. int. commu. 141
Animarum periculis, ſepult. in 6. 112
A nobis fuit, ſent. excommun. 98
Antiquorum, pœnit. & rmiſſ. extrauag. int. commu. 149
Archiepiſcopo, priuil. clem. 134
Artem illam, ſagittarÿs. 85
Audiuimus, reliq. & vener. SS. 67

C

CAnonum ſtatuta, conſtitut. 41
Certum eſt, 11. q. 3. 23
Chriſtianis gratum, 11. q. 1. 20
Clerici, qui clericali, vita, & hon. cler. in 6. 110
Clerici, qui cũ vnicis, cler. cõiug. in 6. eadẽ
Conſuetudinẽ, quæ cler. nõ reſid. in 6. 11
Contra morem, diſt. 100. 12
Cum capella, priuileg. 93
Cum certum, maior. & obed. 53
Cum Chriſtus, hæret. 82
Cum eccleſia, ætat. & qualit. præfic. clem. 125
Cum ex eo, reliq. & vener. SS. 67
Cum ex eo, elect. in 6. 104
Cum in cunctis, his, quæ fiunt a maio. par. cap. 57
Cum infirmitas, pœnit. & remiſſ. 93
Cum in generali, offic. vicar. in 6. 107
Cum in tua, conſuetud. in 6. 103
Cum laicis, reb. eccl. alien. 57
Cum percuſſio, cler. ægrot. 36
Cum præexcelſa, extrauag. reliq. & vener. SS. 146
Cum quidam, tempor. ordin. 48
Cum rationi non congruat, clem. de elect. 123

D

DEternimus, 10. q. 1. 19
Declarationes, quas, extrauag. decimis. int. comm. 144

De

De conciliis, diſt. 18. 14
Decreuit. diſt. 88. 11
De Francia, ſponſal. & matr. 77
De iis. diſt. 12. 2
De multa, praben. & dignit. 56
Deteſtanda ſepult. extrau commun. 144
Dignum arbitrantes. iudais. extrauag. commun. 148
Dilectiſſimi filii. 8. *q.* 2. 16
Dilectus, offic. iud. ordin. 52
Diſpendiis, vt lite pend. in 6. 109
Dolentes, celebr. miſſ. 67
Dudum, ſepult. clem. 128
Dudum, reb. eccl. non alien. in 6. 111

E

Eccleſia cathedrali, ſuppl. pral. negl. in 6. 105
Eccleſiaſticis. 12. *q.* 2. 24
Eos, qui, immun. eccl. in 6. 116
Epiſcopalia gubernacula, priuil. 93
Epiſcopi, 26. *q.* 5. 34
Epiſcoporum. diſt. 18. 3
Et ſi deceat, extrauag. maior. & obed. Ioan. 22. 137
Excommunicamus, hareticis. 83
Excommunicamus. extrau ſentent. excom. inter commu. 150
Exiit, qui ſeminat. verb. ſign. in 6. 122
Ex parte tua, de feudis. 60
Extirpanda, praben. & dignit. 56
Ex transmiſſa, renuntiat. 47

F

Falſidicus teſtis, crim. falſi 90
Felicis memoria, torneam. 84
Fidei catholica, Summa Trinit clem. 123
Fideli, Summa Trin. in 6. 102
Filiis, 16. *q.* 7. 28
Firmiter credimus. Summ. Trin. 40
Fornicari. d. 88. 11
Fraternitatis. eo, qui cogn. conſang. 77

G

Glorioſus Deus, reliq. & vener. SS. in 6. 115
Gontaldus. 17. *q.* 2. 28
Grauis illa, depoſito. 57
Graui nimirum, celebr. miſſ. clem. 130

H

Hoc nequaquam. 7. *q.* 1. 16
Hoc ſanctum. 32. *q.* 2. 35

I

Id conſtituimus. 17. *q.* 4. 26
Ignorantia. diſt. 38. 8
Immunitatem eccleſiaſticam, immun. eccleſ. 70
Indemnitatibus, elect. in 6. 104
In tabulis, ſortilegiis. 91
Inter 10. *q. vlt.* 20
Inter alia, immun. eccleſ. 69
Inter cetera, off. iud. ordin. 51
Inter cunctas. extrauag. priuil. inter commun. 149
Interdicimus, decimis. 62
Inter ſollicitudines, magiſtris, clem. 131
Inter verba. 11. *q.* 3. 22
Inueſtigandum eſt, pecul. cler. 60
Is, qui. d. 34. 7
Is, qui fil. presbyt. in 6. 106
Is, qui monaſterium, regular. & tranſ. in 6. 112
Iudai, iudais. 80
Iuuenculas. 20. *q.* 1. 30
Iuxta, d. 93. 12

L

Legant, d. 37. 7
Licet de vitanda, elect. 42
Licet in tantum, tranſlat. epiſcop. 45
Litteras tuas celebr. miſſ. 67

Moy-

M

Moyſes, 32. q. 2. 35
Mulier, conuerſ. coniug. 64
Multa ſunt, ne cler. vel mon. 73
Multi, 2. q. 1. 15

N

Nauiganti, vſuris. 90
Ne in agro. ſtatu monach. clement. 129
Nemo epiſcoporum. 11. q. 3. 22
Nemo presbyterorum, ſimonia. 78
Ne nimia, religioſis domibus. 65
Ne religioſi; regular. 63
Nimis iniqua, exceſſ. prælat. 91
Nolentes, hæret. clem. 133
Nolite velle. 14. q. 5. 27
Non liceat epiſcopo, cler. non reſid. 54
Non liceat, 12. q. 2. 24
Non mediocriter, conſecr. d. 5. 39
Nos conſecrationem. 9. q. 2. 16
Nos inſtituta, ſepultu. 62
Nos quidem, teſtam. 61
Nulla ratione. d. 93. 12
Nullum. 30. q. 1. 35
Nullus in eccleſia, elect. 41
Nullus tondeatur. regular. 63

O

Officij, noſtri, offic. leg. in 6. 198
Omnes principes, maior. & obed. 53
Omnis iactantia. 21. q. 4. 31
Omnis vtriuſque ſexus, pœnitent. & remiſſ. 94
Oſius epiſcopus. elect. 42

P

Paſtoralis, ſacram. non iteran. 51
Periculoſo, ſtatu regul. in 6. 113
Perlatum eſt, iure patr. 66
Perſonas eccleſiarum. appellat. 54
Peruenit. 16. q. 1. 27
Peruenit ad nos. 30. q. 1. 34
Placuit. pœnit. d. 6. 37
Pontifices. 12. q. 3. 25
Porro ſi clericus cleric. pugn. in duel. 85
Poſtulaſti, iudæis. 81
Presbyterorum. d. 56. 9
Presbyter mane. celebr. miſſ. 66
Primum itaq. d. 25. 5
Priuilegia: diſt. 3. 1
Pro humani homic. in 6. 121
Prodiens; crim. falſi extrau. Ioa. 22. 135
Prouide extrau. com. 152
Puella. 20. q. 1. 30

Q

Quæ de eccleſiis, offic. vic. clem. 125
Qualiter, et quãdo, elec. 2. accuſ. 78
Quam graui, crim. falſi. 90
Quamuis. 7. q. 1. 15
Quam pio. 1. q. 2. 14
Quando. d. 24. 5
Quem pœnitet, de pœn. d. 1. 36
Quia contingit. relig. domib. clem. 127
Quia in futurorum. extrau. Io. 22. 135
Qui ambulat 5. q. 1. 15
Quia in quibuſdam. d. 89. 11
Quia nonnulli, cler. non reſid. 55
Quia propter, elect. 42
Qui contempta. diſt. 8. 2
Quicunque hæreticos, hæret. in 6. 120
Quicunque. 14. q. 4. 27
Qui eccleſiaſticis. d. 36. 7
Quieſcamus. d. 42. 8
Qui ſincera. d. 45. 9
Quod in dubijs, renuntiat. 48
Quod olim. extrauag. immun. eccleſ. commun. 147
Quod militare. 23. q. 1. in princ. 32
Quod propoſuiſti. 33. q. 7. 36
Quoniam. 12. q. 1. 24
Quoniam aliqui. renunt. in 6. 104

Quo-

Quoniam qui abiectis, vita, & honeſt. cler. clem. 127
Quorundam, teſtam. 61

R

R *Elatum eſt, ne cler. vel mon.* 76
Religionē, de relig. domib. in 6. 115

S

S *Aepe contingit, tempor. ordinat. in 6. pag.* 105
Septem, conſecr. d. 3. 38
Si aliquis cauſa, homic. vol. vel caſ. 84
Si ergo, 8. q. 1. 16
Sicut Iudæi, iudæis. 80
Si nulla. 23. q. 8. 32
Si quis. Apoſtolica. d. 79. 10
Si quis, Papa. d. ea. 18
Si qui a ſimoniacis. 1. q. 1. 14
Si quis baptizauerit. cler. non ord. miniſtr. 92
Si quis epiſcopus. de cler. excom. min. ead.
Si quis ſacerdotum. 11. q. 1. 26
Si quis ſuadente. 10. q. 4. 28
Si quis. 21. q. 2. 31
Si quis ſacerdos. 30. q. 1. 34
Si quis puerum. baptiſ. 68
Si quis. furt. 86
Si venditori, empt. & vend. 58
Si vna eccleſia, rebus eccl. non alien. clem. 127
Statuimus. offic. et pot iud deleg in 6. 107
Statutum, reſcr. in 6. 102
Super ſpecula, magiſtris. 79
Suſcepti, ne ſede vac. extrauag. commun. 141

T

T *Va fraternitatis, cler. non reſid.* 59
Tua nos, ſimonia. 78
Tua nos, cler. peregrin. 51

V

V *Bi periculum, elect. in 6.* 103
Vel non eſt compos, tempor. ordinat. 49
Veniens ad nos; bis, qui fil. occid. 83
Viam ambitioſæ, regular. extrauag. commu. 144
Vir autem; ſecun. nupt. 77
Vnio. 11. q. 3. 20
Vt in domibus, immun. eccl. 69
Vt laici, vita, & hon. cler. 54
Vt nullus, præben. & dignit. 55

FINIS.

AN-

ANNOTATIONES PRACTICAE

AD VARIA IVRIS PONTIFICII LOCA,

Ex nouiſsimis Conſtitutionibus Apoſtolicis breuiter excerptæ.

IN DECRETO.

DISTINCT. III.

Cap. Priuilegia.

CVM priuilegia multiplicia,quæ hic leges priuatorum dicuntur, rationabiliter pro congruitate temporũ in dies variari, atque etiam reuocari appareat, vt ex nouiſſimis Romanorum Pontificum Conſtitutionibus ſæpius infra, & latius ſpecialiter in *cap. contra morem, diſt.* 100. indicabimus. Nil mirum erit, ſi & communes, atque vniuerſales ſacros canones, eccleſiaſticaq. ſtatuta, eadem exigente ratione, vt aptius, ſcilicet, temporum opportunitati deſeruiant, modificari, reſtringi, vel ampliari contingat. Eam enim eſſe humanæ naturæ fragilitatem vel inuiti experimur omnes, vt nouas ſemper deproperans edere formas; nunc antiquorum declaratione; nunc vero nouorum editione iurium,pro litium,atque ambiguitatum inde conſurgentium inundatione reprimẽda, ſuccreſcentiumque vitiorum amputatione, ſemper indigeat.

Digitized by Google

DISTINCT. VIII.

Cap. Qui contempta, verſ. Reuelatione facta.

OCcaſione huius ſententiæ, quod reuelatione facta veritatis, conſuetudinem illi cedere oporteat, obſeruandum eſt conformiter, non eſſe credendum omni ſpiritui; ſed probandum, an ex Deo proueniat. Ideoq. iure merito vetitum fuiſſe prædicatoribus ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ cum reſeruatione, ne publicent inſpirationes, ſeu reuelationes proprias, vel alienas; inanes, vanasque diuinationes abſque licentia Romani Pontificis. Quod ſi vrgens aliqua neceſſitas aliud forte aliquando ſuaderet, tunc Ordinarij munus erit cum conſilio peritorum, atque ſapientum rem totam diligenter examinare. Ita ſtatuit Concilium Lateranenſe ſub Leone X. in Conſtit. incip. *Supernæ Maieſtatis præſidio, &c.*

De materia vero Prædicatorum, quæ nouiſſime ſtatuta ſunt, habentur inf. Annotat. ad *cap. Eccleſiaſticis,* 12. *q.* 2.

DISTINCT. XII.

Cap. De ijs.

EX ratione huius textus, videlicet, quod iuſtum eſt, vt inde vnuſquiſque ſumat regulas magiſterij, vnde honoris conſecrationem accepit, quædam inferuntur illationes, de quibus inf. *cap. dilectus, de offic. Ordinarij*. Et ſimiliter etiam ſtatutum fuit, quod Regulares, etiam exempti, teneantur publicare in ſuis eccleſijs, atque etiam ſeruare cenſuras, & interdicta Sedis Apoſtolicæ, aut ab Ordinarijs locorum promulgata; necnon colere dies feſtos, quos ijdem Ordinarij in ſuis diœceſibus ſeruandos eſſe præceperint: vt patet in *Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *cap.* 12. *de regular.*

Digitized by Google

DISTINCT. XVIII.

Cap. Epiſcoporum igitur.

CVm hic, & alibi ſæpe comprobetur, Epiſcopos poſſe condere canones Epiſcopales, & *Archiepiſcopos prouinciales;* quælibet enim Eccleſia poteſt aliquod ius ſpeciale ſibi conſtituere; cum tamen de maioribus negotijs quidquã ſtatuere nequeat. vt hic adnotauit gl. & ſcribentes, opportune adiungimus Decretum ſacræ Congregationis Rituum vbique obſeruandum, & de mandato Vrbani Octaui editum die 7. Apr. 1628. per quod declaratur, & ſtatuitur,

Non potuiſſe, nec poſſe locorum Ordinarios tam ſæculares, quam regulares addere Calendarijs, etiam proprijs, ſanctorum officia, niſi ea dumtaxat, quæ Breuiarij Romani rubricis, vel Sacræ Congregationis, aut Sedis Apoſtolicæ licentia conceduntur.

Inſuper prohibuit celebrari per totam Ciuitatem, vel Diœceſim, etiam de cuiuſcumque Ordinarij auctoritate miſſam, vel feſtum cum officio de Sancto; eò quod in loco adſit Eccleſia parochialis, vel regularis, aut aliqua reliquia, ſed tantum in ipſius ſancti Eccleſia titulari, ſeu vbi aſſeruatur inſignis reliquia, quę declaratur eſſe corpus, caput, brachium, crus, aut illa pars corporis, in qua paſſus eſt martyr, modo ſit integra, & non parua, & legitime ab Ordinarijs approbata.

Miſſas item, quæ circumferuntur, a ſacra Congreg. non approbatas, ſancti Gregorij pro viuis, & defunctis. Item quindecim Auxiliatorum, & de Patre æterno, & quaſcumque alias, exceptis iis, quæ ſunt permiſſæ regularibus tantum, veluti Roſarij, Sanctæ Mariæ de Carmelo. Sicut etiam officia ab eadem non approbata, prohibuit, & damnauit.

Tranſgreſſores autem non ſatisfaciunt muneri recitationis Diuini officij, & celebrantes miſſas, vt ſup. prohibitas, ſubduntur pœnis in indice librorum prohibitorum contentis.

Et ne ignorantia præmiſſorum, ſeu obliuio contingere poſ-

 ſit,

ſit, mandauit eadem Sacra Congregatio, Decretum hoc affigi in ſacriſtijs omnium Eccleſiarum, tam ſæcularium, quam regularium; in eiſque perpetuo affixum aſſeruari.

Declarauit inſuper eadem Sacra Congregatio, per hoc Decretum non prohiberi miſſas triginta pro Defunctis à D. Gregorio in Dialogis, cap. 55. relatas.

Præterea, cum hic aſſeratur, Eccleſiam vnamquamque poſſe ſibi ius aliquod ſpeciale conſtituere, valde confert in hunc locum notitia alterius Decreti eiuſdem Sac. Cong. Rituum, annuente eodem Vrbano VIII. ſub die 23. Martijs 1630. in hæc verba editi.

Sacra Rituum Congregatio, annuente S. D. N. ſtatuit, hæc in poſterum ſeruanda eſſe in electione Patronorum quouis loco facienda. Primo, quod ij ſolum eligi poſſint in Patronos, qui in Eccleſia vniuerſali titulo ſanctorum coluntur, non autem beatificatorum.

Secundo, electio fiat a populo per ſecreta ſuffragia, mediante Conſilio generali Ciuitatis; non autem ab officialibus tantum, accedente etiam conſenſu Epiſcopi, & cleri.

Idemq. ſeruetur in Patrono Regni, qui pariter eligatur per vota ſecreta a populo ſingularũ Ciuitatum prouinciæ. Et quod repræſentantibus Regnum, Ciuitatem, vel Prouinciam, nulla ſit facultas eligendi Patronum ſine ſpeciali mandato, habito etiam conſenſu Epiſcopi, & cleri Ciuitatũ.

Tandem vero cauſa electionis noui Patroni à Sacra Cõgregatione approbetur. Alias vero facta electio nulla ſit ipſo iure.

De litanijs autem publice recitandis quæ nam ſeruanda ſint ex Conſtitut. Clem. Octaui, dicitur inf. *c. non mediocriter, de conſecrat. diſt. 3.*

Cap. De Concilijs.

BInos Epiſcoporum conuentus per ſingulos annos eſſe celebrandos, decernitur in hoc textu. Nunc autem temporum conditione attenta, quando, & quomodo Conci-

ci-

Digitized by Google

cilia Prouincialia cogenda ſint, & de quibus iudicent, apparet in *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 2. cum ſeq. de reform.*

DISTINCT. XXIV.

Cap. Quando.

STatuitur hic, ordinandos debere ſe præſentare examinatoribus feria 4. ante ipſam ordinationem. Circà quos notandum eſt, quod ijdem Examinatores habendi ſunt pro præſentibus in Choro, dum interſunt examini;& ſic non amittunt diſtributiones quotidianas, vbi ſic conſuetudo obtineret, ad tradita *per DD. de Rota deciſ.* 426.*num.* 5. *in nouiter nouiſſimis Farinac.*

Et caueant ijdem Examinatore, ait *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap.* 18. *ad medium, de reform.* ne quidquam prorſus occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant; alioquin ſimoniæ vitium tam ipſi, quàm etiam dantes incurrãt, a qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficijs, quæ quomodocunque, etiam antea obtinebant, & ad quæcunque alia in poſterum inhabiles reddantur; cum alijs ibidem de hac re latius extenſis, vide locum.

DISTINCT. XXV.

Cap. Primum itaque.

A Die baptiſmi, cautum eſt in hoc textu, ſine crimine inueniri debere eum, qui in Epiſcopum eſt ordinandus. Nunc autem Gregorius XIV. in Conſtit. *Onus Apoſtolicæ ſeruitutis, &c.* præſcribit formam inquirendi de vita, & moribus, ac ſcientia promouendorum ad Epiſcopatus, & dignitates inferiores, etiam cuiuſuis ordinis regularis, de quibus Conſiſtorialiter prouideri contigerit.

Poſtea temporibus Clementis VIII. inoleuit vſus, qui etiam nunc perdurat, examinandi coram Sanctiſſimo, & Cardinalibus, ad hoc munus delectis, per Italiam præficiendos; extra vero coram Nuntijs.

Tandem iuſſu Vrbani VIII. qui nunc fœliciter regnat, emanauit ſpecialis inſtructio formandi proceſſum de qualitatibus prædictorum in executionem Concilij Tridentini, & antedictæ Conſtitutionis Gregorianæ; Extrauagans autem prædicta Vrbani incipit. *Si proceſſus, &c.*

Poſtremo idem etiam Vrbanus ſtatuit, præfatos Examinatores promouendorum, dum aſſumuntur ad huiuſmodi functionem examinandi, debere iuramento ſe adſtringere, non indicandi promouendis quæſita, quæ illis proponere intendunt; nec votum ſuum modificatum, ſed abſolutum, & liberum proferendi; & tertio, nunquam publicandi reſponſa examinatorum, ſiue recte, ſiue perperam prolata fuerint; vt ex mox infraſcripto decreto apparebit.

Forma Iuramenti ex Decreto Vrbani VIII. præſtandum per Cardinales, & Prælatos Congregationis Examinis Epiſcoporum.

SAnctiſſimus D. N. Vrbanus Papa VIII. in Congregatione examinis promouendorum ad Eccleſias Cathedrales habita in Palatio Vaticano die 16. Maij 1625. decreuit, & mandauit, vt Examinatores non audeant propalare, nec vllo modo indicare examinandis ea, ſuper quibus illos interrogare intendunt; & tam ipſi Examinatores, quam quicunque alij, qui examini interſunt, in votis proferendis omnino abſtineant a quocunque temperamento, veluti, quod examinati iterum reuertantur, vel quod Vicarium a Sacra Congregatione approbatum, ſecum ducant, aut quid ſimile; Sed teneantur ſententiam ſuam ſimpliciter, ac præciſe proferre, an ſibi videantur idonei, ſecundum præſentem iuſtitiam, ad munus Epiſcopale ſubeundum. Inſuper, ne vota etiam propria, aut ea, quæ geſta ſunt in Congregatione, publicentur, aut communicentur alicui, qui Congregationi, intereſſe non ſolet, voluit idem S. D. N. vt tam S. R.E. Cardinales, quam ceteri Prælati eiuſdem Congregationis iuramentum præſtent de ſeruan-

uandis in hoc decreto contentis, ſub pœnis, & cenſuris incurrendis iuxta ſtylum Sacræ Congregationis Sancti Officij, ex ſequenti forma.

Ego N. miſeratione diuina S. R. E. Cardinalis, tactis per me ſacroſanctis Dei Euangelijs coram propoſitis, iuro, ac promitto ſeruare omnia contenta in præſenti Decreto S. D. N. per me lecto, ſub pœna excommunicationis, a qua non niſi a S. D. N. abſolui poſſim; ſic me Deus adiuuet, & hæc ſancta illius Euangelia.

DISTINCT. XXXIV.

Cap. Is, qui.

QVicquid olim decretum fuerit contra impudicitiam concubinatus, vide nunc *Conc. Trid. ſeß. 24. cap. 8. de reform. matrim.* vbi concubinarij ſoluti, vel vxorati, cuiuſcũque ſint ordinis, ſi ter moniti non reſipuerint, excomunicandi ſunt. Mulieribus ſimiliter non parentibus mandatis Eccleſiaſticis extra ipſorum loca eijciendis.

DISTINCT. XXXVI.

Cap. Qui Eccleſiaſticis, §. ecce quod Sacrarum.

VIde annotata ſup. *diſt. 25. cap. vlt.* vbi de forma ſumẽdi informationes circa promouendos ad Cathedrales. Et ibi cap. 3. in illis verbis, *non ex proprio corde,* conferunt, quæ apponuntur ſup. *diſt. 8. cap. qui contempta,* vbi prohibentur reuelari propriæ, ſeu alienæ inſpirationes abſque licentia Sedis Apoſtolicæ.

DISTINCT. XXXVII.

Cap. Legant.

CVm hic reprehendantur erudientes filios ſuos vanis ſæcularibus litteris, cum potius Chriſtum noſcentes, verum ſapientiæ, & ſcientiæ theſaurum, inuenire deberent,

ſciendum eſt, quod Rectores, & Lectores vniuerſitatum philoſophorum tenentur in virtute ſanctæ obedientiæ ſingulis annis publicari facere, & exequi reſpectiue Conſtitutionem Leonis X. cuius initium eſt, *Apoſtolici regiminis*, per quam ijdem Lectores iubentur ſoluere rationes philoſophorum circa eorum opiniones, a recta noſtra fide deuiantes, puta, de mortalitate, aut vnitate animæ in cunctis hominibus, mundi æternitate, & ſimilibus. De hac Cōſt. late ſcribit Scortia in Cōſtit. Apoſtol. Epit. 53. & 54.

De reuocatione vero licentiarum legendi libros prohibitos dicetur inf. *cap. ſuper ſpecula, de magiſtris*.

D I S T I N C T. X X X V I I I.

Cap. Ignorantia.

DAmnatur hic ignorantia Sacerdotum: quare opportune obſeruandum eſt, Pium V. per conſtitutionem ſuam, *Quamuis a Sede Apoſtolica* reuocaſſe omnia indulta, & priuilegia conceſſa Comitibus Palatinis, ac quibuſuis officialium Romanæ Curiæ Collegijs promouendi ad doctoratus, licentiaturæ, & magiſterij gradum. Hoc autem declaratur infra Clem. 1. de Magiſtris. Vbi nonnulla nouiter ſtatuuntur pro aſſidue habendis in omnibus ſtudijs regularium lectoribus linguæ hebraicæ, græcæ, & latinæ, & in maioribus, etiam caldaicæ.

D I S T I N C T. X L I I.

Cap. Quieſcamus, cum ſeqq.

COnformiter ad hunc locum, vbi mandatur recta elargitio eleemoſinarum in eccleſijs facienda, notandum eſt, quod pauperes non ſunt permittendi mendicare per Eccleſias tempore miſſarum, concionum, & aliorum quorumcumque Diuinorum officiorum; vt ex Conſtit. Pij V. *Cum primum*, §. *Pauperes quoque*, de qua quo ad eius omnes partes diffuſe agit Scortia Epitome 90. in Conſtit. Apoſtol.

DI-

D I S T I N C T. X L V.

Cap. Qui ſincera.

TRaditur hic multiplex modus, quo, Deo adiuuante, poſſunt Prælati ad ſinum matris Eccleſiæ infideles conuertere. Vnde, iure merito recentiores Summi Pontifices ſolliciti de fide propaganda nonnulla erexerunt frequentiſſima Collegia, optimisq. inſtitutis eadem communierunt, de quibus infra dicetur, *De Statu regul. in 6. in princ.* & *de tempor. & qualit. ordin. eodem lib. 6.*

Et inter cetera Vrbanus VIII. ſtatuit de anno 1625. Rectores omnes accepti rationes reddere Nuntijs Apoſtolicis, in quorum Prouincijs præfata conſiſtunt Collegia; necnon tranſmittere eorum nomina, cognomina, & patrias, qui eadem ingreſſi fuerint, & alia, vbi late per eius Decreta.

D I S T I N C T. L V I.

Cap. Presbyterorum.

SIcut presbyterorum filij prohibentur hic ad ſacra miſteria accedere, ſic & nunc filij illegitimi, quorum Patres, ſiue ante, ſiue poſt ipſorum natiuitatem religionem ingreſſi, & profeſſi ſunt, prohibentur eandem aſſumere religionem, vt ex Conſtit. Gregorij XIV. *Circumſpecta, &c.* quæ moderatur duas alias Cõſtitutiones Sixti V. in ea parte, in qua de illegitimis nullatenus in Religione ſuſcipiendis, diſtricte cauebatur.

Iterum autem eadem moderatoria Gregoriana declarata, & modificata fuit per Clementem VIII. vt ex eius Conſtit. cuius initium eſt, *In ſuprema Eccleſiæ, &c.* per quam diſponitur, profeſſiones emiſſas, non ſeruata forma illius Cõſtitutionis, validas quidem eſſe, dummodo aliud eis non obſtet; ſed pœnæ contra Superiores tranſgreſſores in eis inflictæ adhuc ſaluæ permaneant, vt ibi per eam.

Et curioſus Lector plura requirens de illegitimorum irre-

Digitized by Google

regularitate,ſeu inhabilitate ad ordines,& beneficia, videat remiſſiue apud Barboſam in ſuis Collectaneis ad hanc ipsã *diſt. 56. in princip. & in cap. 1. de filijs presbyterorum.*

DISTINCT. LXXIX.

Cap. Si quis Apoſtolicæ, cum ſeqq.

QVi nam, & quomodo aſſumendi ſint ad Summum Pontificatum agitur hic per aliquot capita;nunc vero electio Romani Pontificis celebranda eſt in ſcrutinio per vota ſecreta, non damnata tamen forma per compromiſſum, & quaſi per inſpirationem, vt ex Conſtitut. Gregorij XV. *Aeterni Patris Filius;* quam & perpetuo futuris temporibus ſeruãdam eſſe ſanciuit poſtea Vrbanus VIII. per ſuam Conſtit. *Ad Romani Pontificis prouidentiam, & cet.*

In hac eadem materia extat inſuper Conſtitutio Gregorij XIV. *Cogit. nos, &c.* vetans ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, cum reſeruatione, ac priuationis beneficiorum quorumcũque, nec non reſtitutionis acceptorum in vtroque foro,fieri ſponſiones,ſeu ex commiſſas ſuper vita,morte,& futura electione Romani Pontificis,ac promotione S.R.E.Cardinalium:de qua Cõſtitutione agitur apud Scortiam in Conſtitutiones Apoſtolicas Epitome 151.

Cap. Si quis, Papa ſuperſtite.

DAmnantur hic quicumque Eccleſiaſtici,qui Papa incolumi, & eo inconſulto,aliquid pro Romano Pontificatu priuatis cõuenticulis decernere,aut deliberare præſumpſerint. Sed & poſtea prouide ſancitum eſt, quod eiuſmodi tractantes in vita Pontificis de futura ipſius ſucceſſione incurrant grauiſſimas pœnas, de quibus in Conſtit. Pauli IV. *Cum ſecundum Apoſtolum, &c.* quæ etiam procedunt quo ad mediatores in eodem crimine, & late de hac Cõſt. agit idẽ Scortia Epit. 70. & ego dixi nõnulla in mea Summa,verbo,Papa,in fin. vbi eam habebis ad verbũ extẽſam.

Et nouiſſime Vrbanus V I I I. prohibuit prædictiones quaſcunque de ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, videlicet, Sedis Apoſtolicæ, ſiue de vita, aut morte Romani Pontificis, pro tempore exiſtentis, eiuſq. conſanguineorum vſq; ad tertium gradum incluſiue, vt per eius Conſtitut. *Inſcrutabilis, &c.* de qua inf. *c. in tabulis, de ſortilegijs.*

DISTINCT. LXXXVIII.

Cap. Decreuit.

PRohibentur hic clerici cupiditatis negotia, niſi ex cauſa pietatis ſuſcipere. Quare dici poſſe videtur, quod clericis egenis non interdicitur ad propriam paupertatem ſubleuandam conducere prædia eccleſiarum, per ipſorum operarios excolenda; ſecus vero eſſet, ſi cauſa cupiditatis negotiari vellent.

Cap. Fornicari.

CVm declaretur hic, quod negotiari aliquando licet clerico, aliquando vero non; notandum eſt, quod clericus non ſe abſtinens ab illicita, & a ſacris canonibus damnata negotiatione, non eximitur a rigoroſa ſpoliorum exactione, vt ex Conſtitut. Pij V. *Romani Pontificis, &c. §. motu proprio, verſ. dummodo tamen.* De materia vero Spoliorum, vide infra *cap. 1. de pecul. cleri.*

DISTINCT. LXXXIV.

Cap. Quia in quibuſdam.

STatuitur in hoc textu, in cathedralibus deputari œconomum de proprio clero, qui gubernet res Eccleſiæ cum arbitrio ſui Epiſcopi; adde tu, quod œconomis Parochialium vacantium aſſignari conſueuit portio ex ipſarum fructibus a ſcutis quinquaginta vſque ad centum pro qualitate Eccleſiarum. Simile dicitur inf. *cap. non liceat,* 2. 12. *q.* 2.

Et

Et nouiſſime emanauit Cõſtitutio Vrbani VIII. de anno 1628. incip. *Aeternus rerũ conditor, &c.* per quam confirmatur extrauagãs Iulij III. *Cum ſicut nobis, &c.* quæ diſponit de fructibus inexactis beneficij vacãtis, Cameræ Apoſt. reſeruatis.

D I S T I N C T. X C I I I.

Cap. Iuxta Sanctorum.

TEnentur Epiſcopi ex hac textuali diſpoſitione ſingulis annis viſitare limina Apoſtolorum; at modernis temporibus debent certis, ſtatutiſq. annorum ſpatijs id munus implere, iuxta tenorem Conſtit. Sixti V. *Romanus Pontifex, &c.* de qua idem Scortia Epitome 139. & inf. *in Extrau. Etſi deceat, de maiorit. & obedien.* de hac eadem obligatione latius dicetur.

Prædicta autem diſpoſitio Sixtina declarata fuit per Sacram Congregationem de propaganda fide coram Sanctiſſimo die 28. Iulij 1626. eam ſufficienter impleri per Epiſcopos in partibus infidelium reſidentes, ſi id præſtiterint medio ipſorum Procuratore, in curia commorante.

Cap. Nulla ratione.

CVm in hoc textu dicatur, non eſſe clericos cenſendos, qui prouidentia Epiſcopi non gubernantur, ſed potius acephalos; ex hac ſubiectionis conſideratione, qua omnes ſubijciuntur Epiſcopo territorij, cenſeo, eremitam teneri ſuſcipere habitum de manu Ordinarij domicilij, ſeu habitationis ſuæ. Aliud etiam ſimile infertur inf. *cap. dilectus, de offic. iud. ord.*

D I S T I N C T. C.

Cap. Contra morem, ibi, ſcriptis priuilegijs ſe tueri.

PRiuilegia olim quibuſdam Eccleſijs conceſſa, ex rationabili cauſa poſtea ſuperueniente, reuocari conſueuerunt

runt per Summos Pontifices, vt dicitur in hoc textu;quare etiam iure merito Gregorius XV. in Conſtit. incipit, *Romanus Pontifex, §. itaque motu proprio, &c.* reuocauit indulta,gratias, & priuilegia quæcunque ſpiritualia, & eccleſiaſtica, tam ad forum interius, quam exterius ſpectantia, viuæ vocis oraculo hactenus edita, quibuſcumque & quomodolibet exemptis,etiam Societati Ieſu,non tamen ad ſupplicationem Regum conceſſa;in ijs,videlicet, quæ non ſunt ſortita effectum ; firmis tamen remanentibus omnibus alijs conceſſionibus prædictæ viuæ vocis oraculo S. R.E. Cardinalibus ad ipſorum, vel aliorum quorumcũque fauorem, propria ipſorum S.R.E. Cardinalium manu firmatis, pro ipſis, vel aliis factis, & de quibus ijdem S.R.E. Cardinales teſtimonium in ſcriptis præbuerint. Non obſtantibus contrarijs, &c.

At, paucis poſt interiectis annis, Vrbanus VIII. vt ex eius Conſtitut. *Alias felicis record.* &c. generaliter, & abſolute aboleuit, & caſſauit omnia, & ſingula priuilegia, facultates,& gratias,tam per prædeceſſores ſuos, quam etiã per Sanctitatem ſuam,viuæ vocis oraculo, etiam Cardinalium quorumcumque manu firmatas, quibuſcũque generalibus, ſuperioribus, etiam Societatis Ieſu, ſiuè ſæcularibus, ſiuè Regularibus, etiam ad inſtantiam Regum,& Imperatorum conceſſas. Iniungendo omnibus,& ſingulis generalibus quorumcmuque ordinum, vt intra tres menſes a publicatione antedictæ conſtitutionis, eam intimari, ac notificari faciant, vt moris eſt, ſubditis ſuis ſub pœna excommunicationis,& priuationis omniũ officiorum,ipſo facto incurrenda. Non obſtantibus,&c. Anno Domini 1632.

Poſtremo idem Vrbanus VIII. per ſuam Cõſtitutionem, *Licet nullus Epiſcoporum, &c.* latam anno 1626. ſtatuit, & declarauit,quod S.R.E. Cardinales Eccleſiarum Præſules indulto conferendi beneficia Eccleſiaſtica ratione Eccleſiarum,quibus preſunt,vel quarum regimini vltimo loco ceſſerunt, dumtaxat vti valeant.

Nouiſſime vero idẽ Sũmus Pont. Vrbanus per ſuã Cõſt. co-

eodem anno editam, *Sanctiſſimus in Chriſto Pater, &c.* declarauit, quod Capitula Eccleſiarum Cathedralium, quibus præſunt Cardinales, ex indultis conferendi beneficia eccleſiaſtica reſeruata, vel affecta eiſdem Cardinalibus conceſſis, nullum ius prætendere poſſint.

De Alternatiua vero Epiſcopis reſidentibus competente vide ſpecialem, elagantemq. tractatum Gonzalez in octauam regulam Cancellariæ, vbi de hac materia habebis ad ſatietatem.

CAVSÆ, ET QVÆSTIONES.

1. q. 1. cap. Si qui a ſimoniacis, cum ſeq.

PRÆTER pœnas hic, & alibi ſæpe ſimoniacæ ordinationi inflictas, nunc aliæ maiores, & grauiſſimæ imminent male ordinatis, & ordinantibus; ex Conſtitut. Sixti V. *Sanctum, & ſalutare, &c.* poſtmodum tamen illæ modificatæ fuerunt per Clementem VIII. vt in ſua extrauag. *Romanum Pontificem, &c.* excepto tamen ſimoniæ vitio, cuius pœnę adhuc in ſuo robore permanent, vt ibi per eam. De qualibet iſtarum Conſtitutionum agit Scortia in Epitome 147. in Conſtit. Apoſtol.

Et de hac mala ordinum collatione, & ſuſceptione, vide etiam annotata inferius 9. *q. 2. in princ. & in lib. 6. cap. 1. de tempor. ordin. & qualit. ordin.*

De Simoniaca vero Romani Pontificis electione vide Conſt. Iulij II. in Conc. Lateranenſi, ſeſſ. 5. 9. ibi, *Cũ tam Diuino, &c.* & latiſſime inter *repetentes Canoniſtas, vol. 6. in fin. Azor. tom. 2. lib. 4. cap. 5. verſ. deinde, quæ reſ. Leſſ. de iuſt. lib. 2. c.* 35.

1. q. 2. Cap. Quam pio.

A Temporibus Sixti V. vſque in hanc diem variæ emanarunt Conſtitutiones Apoſtolicæ pro reformatio-

tione Regularium, quas omnes hic indicare laborioſum eſſet; Videas, ſi lubet, in mea Summa, in verbo, Religioſus, in fin. vbi, & ſi non omnes, illarum tamen in hac materia præcipuas, & notabiliores inuenies.

2. q. 1. cap. Multi, in princ. ibi, ſed medicinalis.

DIcitur hic, correctionem Eccleſiæ non eſſe mortalem, ſed medicinalē, niſi peccator ſit incorrigibilis. Quare, vt peccatoris ſpiritus ſaluus fiat, quam ſobrie, ac mature adhibēdus ſit hodie gladius excommunicationis, ſtatuit *Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 3. de reform. Et vide annot. inferius in extrauag. 2. de ſentent. excomm. inter commun.*

5. q. 5. cap. Qui ambulat.

REuelare ſecreta non eſt fidelis amici; vt hic in textu dicitur. Vnde, officialis quicunque in ſtatu Eccleſiaſtico reuelans dicta teſtium, vel reorum in carceribus ſecretis detentorum, punitur pœna triremium, vel etiam vltimi ſupplicij, vt in Conſtit. Pij V. *Licet contra Notarios, &c.*

7. q. 1. cap. Quamuis, in fin. ibi, loco eius.

EPiſcopo ægrotanti alius hic ſubrogari iubetur, qui etiam ſuperſtes debeat eius loco conſecrari; nunc verō Coadiutores in beneficijs eccleſiaſticis quibuſcumq; cū futura ſucceſſione nemini concedendos eſſe, ſtatuit *Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 7. de reform.* niſi ex cauſa, & modo ibi expreſſis.

De qua ſane materia Coadiutorum vide late apud *Gonzal. ad regul. 8. Cancellariæ, §. 9. gloſ. 5. num. 3.* Et ego aliqua dixi in mea Summa, verſ. *Canonicus, num. 5. poſt ſcribentes in cap. tua, cap. ex parte, cap. conſultationibus, de cler. ægrot.*

Ibi

Ibi. cap. Hoc nequaquam.

OCcaſione huius diſpoſitionis, videlicet, Epiſcopum cauſa humilitatis effectum Monachum, non valere ad Pontificatum redire; ſciendum eſt, quod e contra, Regularis, creatus Epiſcopus rediens ad Clauſtra, non eſt admittendus ad officia, & dignitates ordinis ſui, ex Conſtit. Pauli IV. *In ſacra beati Petri Sede, &c.* de qua agit Scortia Epit. 72.

8. *q.* 1. *c. Si ergo, ibi, a Domino reueletur.*

REuelationes, ſiue inſpirationes propriæ vel alienæ, nõ ſunt a prædicatoribus publicandæ, niſi cum licentia Summi Pontificis, vt dictum eſt ſupra *diſt.* 8. *cap. qui contẽpta.*

8. *q.* 2. *cap. Dilectiſſimi filij.*

MAndatur hic, ſubtiliter iudicari eligendum in Antiſtitem, ne poſtea iudicandus ſit tãquam indignus. Nunc autem pro Canonica Epiſcoporum electione ſeruãda eſt forma, de qua in Conſtitutione Gregorij XIV. *Onus Apoſtolicæ ſeruitutis &c.* Et late ſupra cap. vlt. diſt. 25.

9. *q.* 1. *cap. Nos conſecrationem.*

COnſecratio dici non poteſt, quæ fit illicite ab hominibus excommunicatione irretitis, vt hic dicitur; & propterea ordinatus Sacris ſine dimiſſorijs ſui Ordinalij; vel ante ætatẽ, vel extra tempora; ipſo iure ſuſpenſus eſt, vt ex Conſt. Pij II. *Cum ex Sacrorum, &c.* vide etiam ſupra 1. q. 1. *cap ſi qui à ſimoniacis.* ibi, de mala ordinum collatione dictũ fuit; de prædicta autem Conſtit. agit Scortia Epit 39.

Et nouiſſime Vrbanus VIII. ſtatuit, vltramõtanos in Italia cõmorantes, ordinari nõ poſſe ſine dimiſſorijs, iiſq. ſubſcriptis, & recognitis per Nuntios Apoſtolicos in partibus cõſtitutos, vt ex eius Cõſt. incip. *Secretis æterna prouidẽtia, &c.*

No-

Notandum vero eſt, Epiſcopum proprium poſſe diſpenſare cum promoto ab alieno Epiſcopo, abſque eius licentia, vt liquet ex *Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 8. de reform. ibi, in fine, quamdiù proprio Ordinario videbitur expedire*.

Hic autem inſurgit dubitatio, an prædicta ſuſpenſio ipſo iure imminens ſic ordinato Sacris abſque dimiſſorijs proprij Ordinarij, intelligenda ſit procedere tantum ab ordine ſic male collato, an etiam ab alijs antea rite, atque legitime ſuſceptis; dubium enim facit modus ille generaliter loquēdi, nēpe, ab executione ſuorum o dinū, prout in præfata Pij II. Conſtitutione legitur, & nouiſſime in eodem *Concil. Trid. ſeſſ. 6. cap. 5. ibi, ab exequutione ordinum ſint ipſo iure ſuſpenſi, & in cap. 1. de temporum ordinat. in 6.* & alibi ſæpe.

Liquet autem, verba generalia, & indefinita, generaliter etiā, atq; indefinite eſſe intelligenda; & ſic pœnā illā ſuſpēſionis ab ordinū executione generaliter, & abſolute quo ad oēs Ordines, etiam antea rite ſuſceptos, eſſe intelligendam. Nouum namq; in iure non eſt, vt pęna vnius delicti extendatur etiā, & procedat in alio ſimili eidem caſui coniuncto; Exemplum ſit in Simonia in vno beneficio admiſſa, quæ priuat beneficijs etiā antea rite quæſitis, & inſuper inducit inhabilitatē ad alia in poſterum acquirenda, vt aperte cōſtat in Simonia Cōfidentiali, de qua poſt Nauarrum, & alios dixi breuiter in mea Summa, verbo, eodem n. 11. Accipe etiam aliud ſimile in Examinatoribus Synodalibus, qui ex *Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 18. de reformat.* tenentur dimittere beneficia quæſita ob ſimoniam in examinatione admiſſam, tam ipſi, quam etiam dātes, atq; etiam beneficia, quæ antea legitime obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles redduntur.

Non ergo mirum eſſet, quod ſuſpenſio generaliter a iure imminens ordine Sacro initiatis abſque dimiſſorijs proprij Ordinarij, cenſeretur comprehendere etiam ordinem ſacrum antea legitime ſuſceptum.

His tamen, & ſimilibus alijs ceſſantibus, verius videtur dicendū, pœnam ſuſpēſionis antedictæ comprehendere tātū Ordinem ſic male ſuſceptū; ratio eſt, quia pœna non de-

bet egredi terminos ſuos,nec afflicto addēda eſt afflictio;& ſic pœnalis diſpoſitio reſtringēda eſt,ne propriū caſum excedat,*cap. ſtatutum,de elect. in 6. & cap. pœnæ, de pœnit. diſt.* 1.

Nec obſtant adducta in contrarium;nā quamuis extrauagans illa,*Cum ex Sacrorum,&c.* ac nonnulla iura tam vetera, quā noua generaliter,& abſolute loquantur;tamen cū nullus ſit ſermo adeo generalis,qui nō recipiat reſtrictionē ad terminos habiles, propterea & diſpoſitio illorū iurium intelligenda erit iuxta ſenſum,& moderationem aliorū:cum vna lex aliam declaret, & ſemper in dubio vitanda ſit iurium contrarietas, & correctio; immo ad concordiā ſint reuocanda Propterea quamuis iura nonnulla vetera,& noua videantur abſolute, & generaliter loqui de ſuſpenſione ab ordinū executione,tamen limitāda ſunt iuxta nouā,& maniſeſtiſſimam Tridentini diſpoſitionē,*in ſeſſ. videlicet* 14.*c.2. in fine,de reform.* vbi dicitur,taliter vero promoti,nempe,abſque ſui proprij Prælati expreſſo conſenſu, aut litteris dimiſſorijs, ab executione ordinum ſic ſuſceptorum, donec ſuo Prælato viſum fuerit, ipſo iure ſint ſuſpenſi.

Et ad contraria facilis eſt reſponſio;quia ex prædictis ſatis apparet,a generali locutione facile recedendum eſſe,vbi in contrarium habemus apertam iuris determinationem.

Ad ſimilia vero de ſimonia in Beneficiorum confidentia, ſeu examine ad illorum promotionem admiſſa,reſpōdetur, pœnam ibi nō egredi caſum ſuum,cum ſpecialis iuris aperta,diſpoſitio, quo ad vtrumque caſum inibi legatur.

Et pro confirmatione prædictæ noſtrę reſolutionis addēdum eſt,nunc minus tutam videri doctrinā *Paludani in 4. diſt.* 18.*q.7.art.*2.aſſerentis,prædictā pœnam ſuſpēſionis euitari,ſi quis ſub ſpe ratihabitionis ſui Prędati ab alieno ordinaretur;qui videlicet,poſtea illud reſciens, ratam ſit habiturus eiuſmodi ordinationem; id enim apertiſſime exploditur per prædicta verba *Concilij ſeſſ.*14.*c.2.in fin. de reform.* nempe, abſque ſui proprij Prælati expreſſo conſenſu; ergo ratihabitioni locus eſſe non poteſt, quæ non expreſſum, ſed taci tum ſolummodo conſenſum continet.

10. q.

10. *q.* 1. *cap. Decernimus*.

Dicitur hic quod Ordinarij viſitēt diœceſim annuis vicibus; propterea notandum eſt, quod ijdem Epiſcopi debent viſitare Eccleſias parochiales militiæ S. Ioannis Hieroſolymitani iuxta præſcriptam formam Conſtitutionis Pij V. *Expoſcit, &c.* nempe, quo ad concernentia tantummodo exercitium curæ animarum, & alia, vt ibi per eam, de qua agit Scortia Epitome 117.

Hic etiam notandum eſt, editam nuper fuiſſe extrauagantem Gregorij XV. multa ſtatuentem circa iuriſdictionē ordinariorum in vniuerſos regulares vtriuſque ſexus; & incip. *Inſcrutabili*, & cet. Verum eadem poſtea, anno 1623. declarata fuit per ſacram Congregat. Concilij in hunc modū, nempe, vt per eam

Non liceat Epiſcopis viſitare altaria eccleſiarum regularium, quibus nō incumbit animarum cura perſonarum ſecularium; nec loca, vbi in eiſdem eccleſijs aſſeruatur ſanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum, vel vbi confeſſiones perſonarum ſecularium audiuntur.

Nec eoſdem poſſe in vim præfatæ Conſtitutionis regularibus præſcribere, vt certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum confeſſiones audiant; non enim alias ipſorum priuilegia in ſacramentis adminiſtrandis reſtringuntur, aut moderātur per antedictam Conſtitutionē.

Neque eiuſmodi facultas intelligitur attributa Epiſcopis in perſonas nullius diœceſis.

Neque eadem facultas cōpetit inferioribus Prælatis proprium territorium, ac iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentibus.

Præterea ius confirmandi Abbatiſſas minime fuiſſe epiſcopis per prædictam conſtitutionem attributum, ſed tantū per ſe, vel alium in earū electionibus intereſſe, ac præſidere.

Deindè, quod confeſſarij monialiū extraordinarij debent approbari ab Ordinarijs, antequā cōfeſſiones audiāt, & cet.

Et quod ſuperiores regulares deputati ante Conſtitutionem, quibus competit facultas audiendi confeſſiones, poſſunt audire confeſſiones illarum, quæ ſponte volunt eis cõfiteri, durante eorum officio, abſque alia approbatione: at in poſterum eligendi, vel iam electi ad aliud tempus confirmati, noua indigerent approbatione.

Inſuper cõfeſſiones auditas ſine prædicta approbatione, & poſt publicationem Conſtitutionis eiuſmodi, eſſe irritas.

Regulares autem approbatos ab Epiſcopis pro confeſſionibus ſæcularium non eſſe approbatos pro confeſſionibus monialium ſibi ſubiectarum, ſed indigere noua approbatione; ſicut etiam indigerent, ſi approbati pro vno monaſterio vellent audire confeſſiones alterius monaſterij. Et extraordinarij ſemper indigent noua approbatione.

Epiſcopi verò non tenentur aperire ſuperioribus regularium cauſam remotionis cõfeſſariorum monialium, ſeu adminiſtratorum bonorum ipſarum; ſed illorum conſcientiæ relinquitur.

Vltimo, Conſtitutio concedens epiſcopis, vt procedant contra regulares delinquentes circa perſonas degentes intra ſepta monaſteriorũ monialium, habet locum in omnibus delictis, etiam non notorijs, nec cum ſcandalo populi.

10. *q.* 3. *cap. Vnio.*

CVm in hoc loco, ad finem, appareat, Eccleſiam vnam alteri vniri ob maiorem populi vtilitatem, notandum eſt, quod pluribus Eccleſijs præſidens debet ſe denominare ab ea, de cuius negotio agitur in litteris per ipſum deſuper confectis; rei namque denominatio fieri ſolet a cauſa proxima, *l. quiſquis, §. hæc verba, de vulgar. & pupill.*

10. *q. vlt. cap. inter, ad fin. ibi, vna die.*

NOn amplius, quam vna die per vnamquamque Baſilicam commoretur Epiſcopus viſitans diœceſim, dicitur

citur in hoc textu. Quare, procurationes non conſueuerunt præſtari Epiſcopo Ciuitatem tantum viſitanti; cum ſingulis diebus propriam domum commode reuerti poſſit; quod ſi difficile illi eſſet eodem die reuerti, non deberet fraudari debita iuris procuratione.

11. q. 1. cap. Chriſtianis gratum.

CLericorũ cauſæ, vt hic ſtatuitur in littera, per clericos tantum cognoſcuntur. Propterea conſuetudo aliquarum partium conueniendi Eccleſiaſticos coram Iudice laico in cunctis actionibus ciuilibus, tam circa prædia ruſtica, quam vrbana, omnino explodenda eſt tanquam abuſus, & corruptela, libertati Eccleſiaſticæ cõtraria propter incapacitatem laicorũ, & ſic in bulla cœnæ damnata. Quod alias ſapientiſſimi Patres conſuluerunt.

Ibid. cap. Si quis Sacerdotum.

SI quis è clero inobediens fuerit Epiſcopo, aut contumeliã, vel conuicia iutulerit, curiæ ſæculari tradi mandatur per hanc iuris diſpoſitionem. Simile eſt illud, quod parãtes inſidias in perſonas Cardinaliũ denũtiandi ſunt a b eo etiam, qui tantum per coniecturas, & præſumptiones, ſeu inditia illud aſſequeretur; alias enim grauiſſimas pœnas incurreret, iuxta formam Conſtitutionis Pij V. incip. *Infelicis ſæculi, &c.* De qua vide Scortiam Epitome 109.

Et de hoſtiliter inuadentibus domũ alicuius Cardinalis tam tempore conclauis, etiam ſi in Romanum Pontificem electus eſſet, quam alias quandocũque, eorumve bona diripientibus, vel inibi exiſtentes aliquo modo lædentibus, extat Couſtitutio Leonis X. *Temerariorum quorumdam, &c.* varias, graueſq. continens pœnas contra prædicta perpetrantes. De hac etiam Conſtitut. agitur per eundem Scortiam Epitome 57.

BIBLIOTECA NAZ. ... ROMA

11. q. 3. cap. nemo Epiſcoporum.

CVm anathema æternæ mortis damnatio, non niſi; vt hic dicitur, pro mortali crimine imponendũ ſit, propterea ad præſcriptum huius textus vetuit Pius V. in ſua Conſtitutione, de qua infra *cap. 1. de ſentent. excommunic.* concedi excommunicationis ſententiam ad effectum reuelandi malitioſe detinentes res alienas, ſeu illas ſubtrahentes, niſi illæ fuerint & certæ, & alicuius momenti.

Ibid. Cap. Certum eſt.

QVomodo nunc procedendum ſit contra excommunicatos inſordeſcentes vltra annũ in Cenſura, qui habentur pro ſuſpectis de hæreſi, vide *Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 3. in fin. de reform.* Et an tempora coniungantur ad inducẽdam eiuſmodi inſordeſcentiam, & alia de hac materia dixi in mea Summa, ver. *Excommunicatio, num. 40. cum ſeq.* & ver. *Tempus, num. 3.*

Ibid. cap. inter verba.

NOn hominum verba, ſed mens, & intentio, eorumque conſcientia, vt hic in textu, eſt attendenda. Quare occurrit dubitatio de ſtatuto cuiuſdam Vniuerſitatis, ſeu Societatis obligante omnes, illam ingredientes, ad præſtandũ iuramentum, antequam in illa poſſint adminiſtrationem aliquã obtinere, in hæc verba: Ego N. promitto ad hæc ſacra Dei Euangelia, non reuelare, aut pandere ſentẽtiam alicuius ex Collegis noſtris in noſtra Vniuerſitate, ſeu Societate prolatam. Modo quidã ex his Collegis reuelauit quidem ſententiam, ſeu votum vnius ex ſuis Collegis, ſed reticuit nomen, ſeu perſonam illius, propterea dubitatum fuit, an ſit cenſendus periurus.

Et omiſſis multis, quæ hinc inde deduci poſſent, breuiter reſpondendum eſſe videtur negatiue. Ratio præcipua eſt, quia in caſu non cõcurrit vtraque qualitas promiſſi ſecreti,

ti,videlicet,& ſententiæ,& auctoris eiuſdem ſententiæ;Hæc enim duo copulatiue fuerunt in iuramento promiſſa;liquet autem,aliud eſſe hoc ſimplex, & aliud hoc tale; Et verba limitata ad modum ſpecialem non recipiunt interpretationem extenſiuam *ad l. multum intereſt, C. ſi quis ſibi, vel alteri l. 1. §. ſi quis ita, vbi Ripa,num. 50. de verb. oblig. cum ſimil.*

Hoc tamen declaratur dummodo ex qualitate forſitan reuelatæ ſententiæ non deprehēderetur etiam perſona ipſa particularis,quæ illā protulerit; Tunc enim profecto locus eſſet periurio; quia actus rediret in naturam ſuæ formæ. In caſu autem, an hæc concurrant,deſumendum erit ex particularibus circumſtantijs, quæ nō cadunt ſub arte, & id totum prudentis arbitrio dijudicandum erit.

Sed & tunc etiam adhibendum eſſet ſal diſcretionis;nam ſi reuelatio facta fuiſſet inaduertēter, nec cogitādo de promiſſione ſecreti,non eſſet contra iuramentum,& hoc in foro conſcientiæ, in quo veritas,& non præſumptio attenditur. Et eſt ſimile de iuramento falſo, quod aliquādo a ſuperioribus reſeruari videmus,ne ab illo poſſit abſoluere ſimplex Confeſſarius,quod intelligitur de iuramento cum aduertētia falſitatis,& iuramenti, notat nouiſſime *Sanch. in decalog. præcept. 2. lib. 8. cap. 7. num. 1. poſt Tolet. lib. 4. cap. 21.* ad rationem enim peccati mortalis requiritur plenum iuditium rationis, ſecundum omnes.

Tandē non eſſet locus periurio, niſi in rebus magni momēti, & notabilis præiuditij Vniuerſitatis,ſiue Collegij,aut proximi;ad tradita *per gl. Abb. & alios,in cap. Ego,de Iureiurādo, Sylu. iuram. q. 28. Sanch. vbi ſupra cap. 3. lib. 14. num. 5. Layman. lib. 4. tract. 3. cap. 9. num. 2. verſ. V. Iuramentum de ſeruādo ſecreto;* Semper enim præſupponendum eſt cōmune illud axioma, non eſſe locum periurio, & pœnis violati ſecreti, niſi in re graui, & magni alicuius momenti;cum iuramētum ſemper ſequatur naturam actus,cui accedit,vt late proſecutus ſum in mea Summa, *ver. Iuramentum,num. 11.*

Et ex his dicendum apparet,in caſu non fuiſſe violatam iuramenti promiſſionem, &c.

12. q. 1. cap. Quoniam.

CVm hic fiat ſermo de viſitatione plurium Eccleſiarũ ſibi in vicino exiſtentium, admonitũ velim piũ lectorem, quod ſi eiuſmodi Eccleſiæ, ſeu terræ in eadem diœceſi conſiſtentes, ab vno ſuperiore viſitandæ inter ſe contendãt, quæ nam ipſarum prius viſitari debeat, poſſent in eiuſmodi altercatione ſortem ſibi iudicem aſſumere, *ad tex. in l. 3. in princ. C. communia de legat. & cap. 1. 26. q. 2.*

12. q. 2. cap. Non liceat.

MAndatur in hoc textu, clericos cuſtodire res Epiſcopi ſui defuncti, vſque dũ alins ordinetur Epiſcopus. Nunc autem ſeruãda erit forma præſcripta in *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 1. de reform.* vbi de Vicario, & Oeconomo ſtatuendo decernitur, ibi videas.

Ibid. cap. Eccleſiaſticis.

DEciditur hic, quod Eccleſiaſticis vtilitatibus deſudantes dignum etiam ſit Eccleſiaſtica remuneratione gaudere. Quare notandum videtur, quod nõ poteſt Epiſcopus cogere populum ad erogandam conſuetam eleemoſinam concionatori ad præſcriptum *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 4. de reform.* ſi idem Epiſcopus intendat illũ pro ſuo libito deputare; ſecus vero, ſi tantum approbare vellet nominandũ ab ipſa vniuerſitate. Conſuetudo tamen locorum in hoc ſemper eſſet retinenda.

Et de prædicatorum officio, examine, & approbatione extat Conſtitutio Leo X. incip. *Superna, &c.* Plura etiam de hac materia remiſſiue apud *Steph. Quarantam, ver. Prædicator, Zerolam in praxi, ver. eo, & in mea Summa, eod. itidem verbo,* vbi & aliæ Conſtitutiones in eundem ſenſum habentur.

12. *q.* 3. *cap. Pontifices.*

SI quid Epiſcopo relinquitur ab extraneis, inter bona Eccleſiæ cōputandum eſſe decernitur in hoc textu. Cuius occaſione notandum eſt, quod ex Conſtitut. Pij V. *Ad Romani Pontificis, &c.* Legata relicta Eccleſiæ Lauretanæ denuntianda ſunt per Notarios in virtute Sanctæ obedientiæ, (hoc autem præceptum, vt liquet, includit peccatum mortale) atque etiam ſub pœna priuationis officiorum; ac ſolutionis dupli intra octo menſes a die mortis diſponentis extra Italiam; intra verò, infra tres mēſes a die mortis diſponentis computādos: ſi autē diſpoſitio eſſet inter viuos, intra prædictū terminū, a die ſolutionis faciendę cōputandū.

Occaſione autem prædictæ diſpoſitionis dubitari contingit de quodam legato relicto Eccleſiæ Sancti N. quæ nō reperitur in diœceſi teſtatoris, nempe, ſit ne validū, & caſu, quod ſic, cuinam Eccleſiæ ſit debitum.

Et prima facie videbatur dicendum, legatum eſſe nullū, ratione incertitudinis Eccleſiæ illius Sancti, quæ non extat in Diœceſi, quamuis conſiſtat in pleriſque alijs locis extra Diœceſim diſponentis; & propterea nulla ratio vrgere videtur, cur potius vni, quam alteri Eccleſiæ eiuſdem nominis præſtandum ſit. Et eſt argumentū a ſimili de legato relicto; puta, Titio, in genere, cū tamen multi ſint in loco teſtatoris, qui eodem nomine Titij, vocantur; & propterea nulli eorum debebitur legatum, prout aperte habetur *in l. ſi de duobus, cum ſeqq. de rebus dubijs, Menoch. conſ.* 474. *num.* 3.

Sed breuiter dicendum eſt, legatum prædictum tāquam pium, non fieri caducum ratione incertitudinis; id enim ſatis innuunt ſuperius adductæ auctoritates, & aliæ ſimiles in eundem ſenſum forſitan deducendæ, quæ omnes clare loquuntur in legatis non pijs, quæ ratione incertitudinis, vt ſupra, vitiari noſcuntur, & latius probaui in mea Summa, verbo, *Incertitudo, verſ.* 3. Legatum autem pium, vt in caſu noſtro, non fieri caducū ratione incertitudinis, pluribus oſtendit *Tiraq. de priuil. cauſæ piæ, fol.* 36. *priuil.* 38. vbi videas.

Quo-

Quoad ſecũdam vero dubitationem, cui, videlicet, Eccleſiæ præſtandum ſit legatum antedictum, reſpondet *Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 6. num. 7. poſt Lapum, & Abbatem, ibi relatos,* deberi Eccleſiæ Cathedrali, tanquam communi aliarum Eccleſiarum diœceſis ſuæ matrici.

Et cum hac quidem doctrina communiter, & abſolute loquendo omnes pertranſeunt. Tamen, quia præter facti narrationem pro conſtanti ſupponitur, teſtatorẽ, dum viueret, ſemper, vel, vt plurimum conſueuiſſe eundo, & redeundo circa confinia Diœceſis ſuæ, deuotionis ergo accedere ad quandam Eccleſiam nominis illius Sancti, cui legatũ reliquit, non longe diſtantem a ſua propria diœceſi; Manifeſtiſſime autem conſtet, voluntatem teſtatoris in legatis, ſeu diſpoſitione dubia deprehẽdi debere a veriſimili ipſius intentione, a ſimili de legato miſſarum in Eccleſia celebrãdarum, quod interpretatur de Eccleſia ab ipſomet teſtatore frequentari conſueta, non autem de alia ſibi incognita, ex vulgari regula *l. ſi ita, de auro, & arg. leg. Et notat Iaſ. in l. filius fam. §. diui, num. 151. Ripa num. 111. de leg. 1. Ceph. conſ. 773. num. 2.* Quinimmo ſi ſine expreſſione loci fiat legatum piũ, implendum eſt in loco, vbi teſtator habitabat, vel ſolitus erat plerumque accedere, ex doctrina Speculatoris, tit. de inſtrum. edit. §. nunc vero, num. 64. & ibi Ioa. Andreæ, Guid. Papæ tract. de præſumpt. iuris, & de iure, num. 69. Propterea recedendo a prædicta communi quidem doctrina Mãticæ, & aliorum, ob ſpecialem rationem caſus noſtri, dicendum erit, legatum eſſe præſtandũ Eccleſiæ illius Sãcti, quã idem teſtator dum in humanis erat, frequentius adire cõſueuerat, tanquam præ alijs ſibi magis dilectæ. Mens enim teſtatoris, vt dicebatur, præcipue ſemper attendenda eſt; ſic & conſuetudo Patris familias teſtantis, contrahẽtis, vel aliter diſponentis, prius inſpicienda eſt, quam regionis, vel loci, in quo actus eſt celebratus, ex late deductis per *Euer. loco a Conſuetis, num. 16.* Saluo ſemper, &c.

14

14. q. 4. cap. *Quicumque*.

TVrpe lucrũ dicitur hic, ſi quis minus emit, præmature per aſtutiam res ad victum cunctis neceſſarias ſibi comparando, ac coaceruando, annonam caram efficiens, vt poſt pluris diſtrahat. Quare huic auaritiæ occurritur prohibendo, ne quis vltra vſum familię ad annum frumẽta comparet: neve ab vna ad aliam prouinciã extrahere audeat, vt ex nouiſſimis Conſtit. de quibus inf. *in c. multa ſunt, ne cler. vel monachi*.

14. q. 5. *Nolite velle*.

ELeemoſinas nõ eſſe faciendas ex fœnore, & vſuris, dicitur hic, cuius dicti occaſione notandum eſt cõtrà aliquos inſipientes, quod aſſerentes, Montes Pietatis auctoritate Sedis Apoſtolicæ approbatos, eſſe illicitos, ipſo facto ſunt excommunicati, ex Cõſtit. Leonis X. incipit. *Inter multiplices, &c.* de qua Cõſtit. agit Scortia Epitome 55. Et de hac materia Montium, eorumque priuilegijs nonnulla ſcitu digna in praxi habentur in mea Summa, verb. *Furtum, n. 12. & Vſura, in fin.*

16. q. 1. cap. *Peruenit*.

PRohibentur hic Monachi abſque Epiſcoporum cõſenſu epiſcopalia iura ſibi arroganter aſſumere. Attamen poſſet regularis aſſumi ad Curam parochialis, Monaſterio ſuo vnitæ, per Epiſcopum approbandus, quem tamen deceret nunquam extra Monaſterium commorari abſque ſocio ſui Ordinis, qui etiam regularis, tamquam vnus ex parochis eiuſdem diœceſis, cogi poſſet adeſſe Cõgregationi caſuum conſcientiæ.

Notat autem *Quaranta in ver. Canonicus Regularis*, nullum regularem, etiam Canonicum, aſſumi poſſe ad beneficia curata, nec in perpetuum, nec ad tempus abſque permiſſu Sũmi Pontificis, & ita in praxi ſeruari, teſtatur *Gonzalez, ibi relatus*.

16.

Digitized by Google

16. q. 7. cap. Filijs.

SVmmatim textus iſte continet, nepotes, vel filios conſtruentis Eccleſiam, nullum ius in ea præter eius ſolicitudinem habere. Verum pro congrua huius textus, *& cap. principes*, 13. *q.* 5. *& ſimilium*, explicatione, coniunge illos *cum c. qualiter, & quando, de iuditijs, cap. ſolita, de maiorit. & obed. & cap. 3. ſeſſ.* 25. *&* 9. Concilij Lateranen. ſub Leonis X. iura enim iuribus concordando, ad *l. vnicam C. de inoff. don. & not. in §. fin. in auth. de exhib. reis. col.* 5. veritatis lumen facile aſſequemur; prout latius dixi in mea Summa, *in Bulla Cœnæ, cap. ſeu, Excom.* 15. *verſ. Et hic nota, in* 4. *impreſſ.* Vbi apparet, nullam ex prædictis iuribus tribui iuriſdictionem laicis in Eccleſiaſticos; ſed tantum ipſis concedi, cum ea, qua debent, Paterna reuerentia, monere Prælatos Eccleſiaſticos, ſuamque interponere iuriſdictionem, & officium, ne forte iniuriam, vel damnum aliquod patiatur Eccleſia.

17. q. 2. cap. Gontaldus, in fin. ibi, anni probationem.

NVnc vero in qua ætate debeant eſſe conſtituti emittentes profeſſionem regularē in quacunque religione virorum, & mulierũ, vide *Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *c.* 15. *de regul.*

Et de ætate requiſita ad habitum regularē ſanctimonialium induendum ex diſpoſitione eiuſdem Concil. Trident. dixi in mea Summa, *ver. Habitus, num.* 6. vbi contra aliquos defenditur, non ante duodecimum annum licere illum aſſumere. De examine autem nouitiæ ante profeſſionē præmittendo, ſtatuit S. Carolus, vt in Actis Eccl. Mediol. par. 2. fol. mihi 36. illud non eſſe faciẽdum intra ſepta monaſterij, ſed extra in publica eius monaſterij eccleſia.

17. q. 4. cap. Si quis ſuadente.

DE hac materia percuſſionis clerici, vel perſonæ eccleſiaſticæ, pluſquam in praxi frequentiſſima, dicetur intra *cap.* 1. *de ſentent. excommun.* vbi videas.

Ibid.

Ibid. cap. Id conſtituimus.

Confugientes ad Eccleſiam, vel domum Epiſcopi, dicitur hic, non poſſunt inde abſtrahi, niſi, &c. An autem hæc immunitas competens domui, ſeu palatio Epiſcopi, extendatur etiam ad domum, & habitationē Prælati inferioris, habentis tamen in loco ſuę iuriſdictionis iura quaſi Epiſcopalia, deferentiſq. baculum, & mitram, fuit aliquando dubitatum: Et ratio dubitandi erat, quia hæc ipſa immunitas extenditur per DD. etiam ad totum clauſtrum religioſorum, ſeu eorum habitationem; quia totus ille locus eſt ſacer, & religioſus, *vt tot. tit. de religioſis domibus, cap. ligna, de cōſecrat. diſt.* 1. necnon & ad hoſpitalia, Epiſcopi auctoritate erecta, *cap. ad hæc, de religioſis domibus, & dd. communiter in cap. Eccleſiæ, de immun. Eccleſ.* Et Eccleſiæ Matrices in loco veniūt nomine Eccleſiæ Cathedralis, *cap. cum Clerici, de verb. ſignif.* & quod magis eſt, etiam confugientes ad Statuam Præfecti Vrbis, ſeu Principis, gaudent hac ipſa immunitate *Farinac. de Immunitate, fol.* 590. *num.* 277. & idem dicitur de domo Seminarii, & qualibet eius parte, docet *Genuen. in praxi cap.* 22. *nu.* 10. & etiam ſi prædicta domus Epiſcopi longe diſtaret ab Eccleſia Cathedrali, vt ex relatis apud Dianam, tract. 1. reſol. 27.

Verum in contrarium facit, quod in correctorijs, & odioſis, qualis eſt receſſus à iure communi, per quod eiuſmodi immunitas nō competit, niſi Eccleſijs principaliter, & proprie, non eſt facienda extenſio ad caſus non expreſſos, *cap. quæ a iure, de regulis iuris in* 6. *Gail. pract. obſeru. lib.* 2. *obſeru.* 33. *num.* 6. *Natta conſ.* 514. *num.* 19. *cum ſimil.*

Cum ergo, & in hoc textu, & alibi, hoc priuilegium immunitatis expreſſe concedatur domui Epiſcopali, non poterit cōpetere domui Prælati inferioris, niſi tamen coniuncta eſſet Eccleſiæ, prout & competeret domui cuiuſcūque Clerici, vt per *Nauar. in man. cap.* 25. *num.* 18. *& alios ſæpe,*

20.q. 1. cap. Puellæ.

CVm hic ſtatuatur, quod inuiti ſine iuſta offenſionis cauſa intromiſſi in monaſterijs ibi non detineãtur cõtra propriam ipſorum voluntatem; aduertendum eſt, quod nunc ex *Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *cap.* 19. *de regul.* Profeſſus regularis prætendens quacunque ex cauſa, ſe nulliter profeſſionẽ emiſiſſe, non eſt audiendus, niſi intra quinquennium a die profeſſionis; & alia de hoc ibi diſponuntur; videas etiam quæ inf. notantur *cap. hoc ſanctum*, 30. *q.* 2.

Ibid. cap. Iuuenculas.

NVlla monialis ante annum ſexageſimũ Abbatiſſa fieri per hunc textum permittitur. At in qua nũc ætate debeat eſſe monialis, eligenda in Abbatiſſam, ſtatuit *Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *cap.* 7. *de regular.* Nec Epiſcopus diſpenſat ſuper hac ætate, ex relatis per *Barboſ. in Collectan. ad hunc locum, in fine*.

Et de Abbatiſſa laborãte defectu aliquo, ne poſſit in Abbatiſſam eligi, an teneatur ſe ipſam prodere, vt legitime, & canonice eligi poſſit, dixi in mea Summa, *verbo, eodem num.* 1.

Additur nunc prædictis diſpoſitio nouiſſima Conſtitutionis Greg. XV. incip. *Inſcrutabili Dei prouidentia*, &c. circa exemptorum priuilegia in ſacramentorũ Adminiſtratione & monialium regimine, in qua ſpecialiter ibi in §. *Ac ſimiliter*, ſtatuitur, quod poſſit Epiſcopus vna cũ ſuperioribus regularibus, quarũcumque Abbatiſſarum, Prioriſſarũ, ſeu quarumcũque præfecturarum, quocunque nomine appellentur electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere, abſque tamen vlla ipſorum monaſteriorum impenſa, & cet. ſub datum Romæ die 6. Februarij 1622.

Quæ ſanæ Gregoriana Conſtitutio poſtmodum quo ad multa fuit declarata per ſacram Congregationem Concilij, & quidem quo ad electionem Abbatiſſæ, minimè ius cõfirmandi Abbatiſſas fuiſſe Epiſcopis per ipſam attributum;

ſed-

ſed tantum per ſe, vel alium earum electionibus intereſſe.

De hac eadem electione Abbatiſſarũ dicitur inf. *c. indemnitatibus, de elect. in* 6. vbi vide.

21. q. 2. cap. Si quis.

STatuitur hic, quod nihil commune habeat cũ Eccleſia priori, qui de vna ad aliam trãſlatus eſt, cuius dicti occaſione notandum eſt, quod monialis coacte tranſlata ad aliud Monaſterium, conſequetur alimenta tantum, non eti i dotem a primo Monaſterio, quod citra propriam culpã ea iuſte priuari non poteſt; de qua re, *Sanch. alios referens in Decal. lib. 7. cap. 32. num.* 47. quos hic recenſere laborioſum eſſet.

21. q. 4. cap. Omnis iactantia.

OMnis ornatura corporalis a ſacrato ordine aliena eſſe debet. Vnde, acriter hic corripiũtur Clerici, qui vnguentis, & claris veſtibus, & fulgidis laſciuiunt. Quare notandum eſt, quod de veſtibus per clericos honeſte deferẽdis Conſtitutio duplex edita fuit a Sixto V. altera quidem incip. *Paſtoralis, &c.* diſponens de Clericis penſionarijs, qui nõ tenentur deferre habitum, niſi percipiãt fructus vltra ſexaginta ducatos de Camera, qui conſtituunt circiter octuaginta monetæ currentis, nec non de nonnullis alijs Clericis, ibi expreſſis, vt ſunt paraphrænarij, credentiarij, & ſimiles; Altera vero incip. *Cum ſacroſanctam, &c.* quæ generaliter loquitur de quibuſcunque Clericis. De vtraque autem ipſarum agit Scortia Epitome 147. & 148.

Prædictæ vero Conſtitutiones Sixtinæ non cenſentur intelligendæ de habitu rurali; vel in itinere per honeſtos Clericos deferri ſolito; alias enim nimis rigidæ videri poſſent.

Et de hac materia habitus Clericalis vide apud *Stephan. Quarant. fol.* 360. *in verbo, Habitus Clericorum*.

Habitus vero Religioſorũ per fideles, vt ſæpe fit, ex voto aſſumpti, non niſi ex ſimplici lana, & abſque vllo prorſus ornamento permittendi eſſent.

Digitized by Google

23. q. 1. cap. Quod militare, verſ. Item cum Petro.

AFfert hic Gratianus exemplum S. Andreæ Apoſtoli, qui videns,concurſum populorum fieri,vt ſe de manibus iniqui iudicis eriperent;ipſe e contra & exemplo, & verbo patientiã docens,rogabat eos,ne ſuũ martyriũ impedirent:ex quo monemur nos omnes,ſicut proprias,ita & ſociorũ iniurias patiẽter tolerare:nec nos ad arma cõcurr ere.

Quare iure optimo cautum eſt per varios ſanctiſſimos Pontifices, quod vindicta tranſuerſalium in ſtatu Eccleſiaſtico maximis pœnis afficiatur,tam temporalibus, quam etiam ſpiritualibus,nempe,excommunicationis latæ ſentẽtiæ cum reſeruatione, vt ex Conſtit. Clementis VIII. cuius initium eſt, *In ſancta Beati Petri Sede, &c.* quæ etiam extenſa, & ampliata fuit a nonnullis poſterioribus Summis Pontificibus, nempe, Pio V. *Ex ſupernæ, &c.* atque Sixt. V. *Hoc noſtri, &c.*

23. q. 8. cap. Si nulla.

CVm in textu dicatur, quod Deum tentat, qui habet, quod faciat,vnde ſuam,& aliorum ſalutem præcauere queat, & non facit, dubitari poteſt.

An peccauerit quidam Rector Ciuitatis, qui ad experiẽdam probitatem,& fidem Capitanei bariuorum, ſeu ſatellitum, ſubmiſit nocte famulos,& amicos ementito habitu deferentes arma vetita, qui obuiam facti eidem Capitaneo exhibitaque illi pecunia, ex eius manibus, & captura facile ſe eximerunt.

Et cum plura hinc inde deduci poſſent, breuiter reſponſum fuit affirmatiue.

Ratio eſt inter ceteras, a ſimili de marito offerente vxori ſuæ occaſionem adulterandi, puta,quia aduertit, illam nimis ab alienis adamari;& propterea cum ea paciſcitur,vt cum amaſio cõueniat de die, ac loco ad perpetrandũ adulterium; non quidem intendens eos adducere ad peccatum, ſed vt eos cautius a periculo adulterandi amoueat, quem

ſane

ſane maritum peccare mortaliter, aſſerunt omnes; quia nõ ſunt facienda mala, quale eſſet præbere alicui occaſionem peccati manifeſti, etiam ob finem bonum, & ad vitãda maiora mala: bonum enim non eſt, niſi ex integra cauſa; ad deſtruendum vero, ſiue ad incurrendam offenſam Diuinam ſufficit vnum; de qua re videri poſſunt Doctores relati per *Sanch. de matrim. lib.* 10. *diſp.* 12.

Nec facit adducere in contrarium ſimile illud de patre familias, ſeu mercatore, qui ad probandam fidelitatem filij, ſeu famuli conſulto dimittunt aliquando capſam, ſeu oſtium talami apertum, vt eis ſit liberũ velle pecunias ſubtrahere, vel non: quia hoc non eſt inducere ad rem aliquã ex ſe illicitam; ſed eſt habere ſe negatiue, non auferendo prædictis occaſionem delinquendi.

Neque etiam eſt ſimile de Principe habente exploratores delictorum occultorum, qui ſolent tacite permittere ſubditis ſui Domini occaſionem peccandi, vt ſic eos facilius in delictis deprehendant, & vtilius emendent.

Reſpondetur enim, quamuis exiſtimare debeamus, eam conſuetudinem recta intentione fuiſſe inductam; an tamen ſatis commendari poſſit, valde ambigunt ſapientes, eruditique Patres; maxime vero *Sotus de iuſt. & iur. lib.* 5. *q.* 5. *ar.* 1. *ad finem*, dicens ſic; Quod fiſcales inſtituãtur ſcrutatores occultorum criminum, crederem, quod neque D. Thomas, neque antiquiores Sancti probaſſent; at poſtquam conſuetudo hæc habet, non eſt noſtrum de hoc cenſere, hæc ille. Si vero inſtituerentur exploratores eiuſmodi nõ ad puniendum quidem, ſed ſolummodo ad occurrendum delictis, & exceſſibus populorum; (humana nãque natura noſtra nouas ſemper machinatur adinuẽtiones in peccatis) hoc ſane facile damnandum non eſſet; quinimmo laude dignum cẽſeretur, iuxta illud, Principijs obſta, ſero medicina paratur. Et ex his patet reſponſio ad quæſitum, &c. Saluo.

Digitized by Google

26.q.5.cap. Epiſcopi.

TEnentur Epiſcopi, eorumque miniſtri omnibus modis elaborare, vt artem magicam a Zabulo inuentam, vt hic in textu dicitur, ex parochijs ſuis eradicent. Vnde, pro facultate Inquiſitorum contra ſuperſtitioſos, ex Conſtitut. Sixti V. dicetur infra, de Sortilegijs, cap. 1. in fine.

Et prætcrea ex nouiſſima Conſtit. Gregorij XV. *Omnipotentis Dei, &c.* imminet pœna etiam vltimi ſupplicij, etiam pro primo lapſu eius, qui ſortilegijs ita læſerit aliquem, vt ex maleficio, vel ſortilegio mors ſecuta ſit. Si vero minus damnum perſonæ, animalibus, fructibus, ſeu impotentia generandi, & ſimilia, euenerint; tunc muro includi, ſeu perpetuis Carceribus Sancti Officij mancipari debet.

30.q.1.cap. Peruenit ad nos, ibi, in Archiuijs.

AD inſtar veteris diſpoſitionis huius textus, & ſimiliũ, maxime *cap. ad audientiam, de præſcript.* vbi apparet, extitiſſe olim archiuia publica ad cõſeruationem iurium Eccleſiaſticorum. Nunc in ditione mediate, & immediate S. R. E. ſubiecta, in omnibus Monaſterijs, & locis pijs, Ciuitatibus, oppidis, ac terris fieri debent archiuia publica ad conſeruationem quarumcumque ſcripturarum, vt ex Cõſtitutione Sixti V. incipit, *Solicitudo Paſtoralis Officij, &c.* Quomodo autem intelligantur prædicta verba, *mediate, & immediate ſubiecta;* dixi in mea Summa, in Bullam Cœnæ Domini, num. 59.

Ibid. cap. Si quis Sacerdos.

PVnitur hic tam filia ſpiritualis, quæ cũ Sacerdote fornicata eſt, quam & ipſe Sacerdos. Nunc autem ex nouiſſimo iure Confeſſarius ſollicitans in Confeſſione pœnitentes ad turpia, & inhoneſta, denunciãdus eſt per eundem pœnitentem, nec aliàs poſſet abſolui; vt ex Conſtit. Gregorij XV. incip. *Vniuerſi dominici gregis, &c.* quam omnino videas

deas ob ſpecialia nonnulla, quæ in ipſa nouiter in hac materia ſtatuuntur; & de qua in mea Summa, *verbo, Confeſſarius, num.* 40. dubia quædam excitaui, vbi etiam eam habebis ad litteram.

Ibid. cap. Nullum, cum ſeq.

NVllum in cauſis matrimonialibus iudicandum eſſe ante iuſtam probationem, dicitur in hoc textu; propterea forte, mea quidem ſententia, expediret, vt contradicentes matrimonijs contrahēdis propria manu ſe ipſos ſubſcriberent, & ſi neſcirent ſcribere, eorum cōtradictiones reciperentur coram probatis, & idoneis teſtibus.

32. q. 2. cap. Moyſes.

PErcutiens mulierem in vtero habentem, ſi fecerit abortiuū, & animatum erat, ex lege veteri dabat animam pro anima, aſſeritur in hac littera; nunc vero dantes cauſam abortui fœtus animati, vel inanimati ſubduntur pœnis, de quibus infra *cap. 1. de his, qui fil. occiderunt*, vbi latius dicitur.

Ibid. cap. Hoc ſanctum.

COnformiter ad diſpoſitionem huius loci, in quo nec vidua, nec virgo cogitur continentiam profiteri. Nunc Sanctarum Virginum, vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel emittendi profeſſionem, quoquo modo ſine iuſta cauſa impediētes, excommunicationi ſubijciūtur, de qua in *Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 18. de regularibus*.

Et habes in mea Summa, *verbo Monialis, in fine*, tenorem excommunicationis, quam de more fulminat Epiſcopus poſt peractam Conſecrationem Sanctimonialium, ne quis eorum pacem, & quietem perturbare, ſeu vexare, earumq. caſtitati inſidiari audeat, vel præſumat, ſub pœnis ibi comminatis, tum in res, & bona ſceleſtorum eiuſmodi hominū, tum etiam in corpora, & animas ipſorum.

Digitized by Google

33. q. 7. cap. Quod propoſuiſti.

SEmper mihi viſa eſt perdifficilis, & ardua huius textus intelligentia; tum quidem ob ſui formalitatem, tum etiam ob varietatem opinionum, quas circa illam inuenio; quarum tamen arridet præ ceteris illa, quam refert *Sotus in 4. diſt. 33. q. 1. art. 2. ad finem*, videlicet, quod hic agatur de infirmitate dirimente, puta, frigiditate, vel maleficio; vt ſi quis cum illa ſcienter contrahendo intendat illam, vt ſociã habere, ſi poſtea aliam velit ducere, tunc alat priorem, & ita ſupplere videtur textus *in cap. requiſiſti*, 33. *q.* 1. de quo matrimonio nullo, ob impedimentum perpetuum ſcienter contracto, loquitur *Nauar. conſ. 3. num. 10. de frigidis, & maleficiatis*; concludens, poſſe ſic coniunctos ſimul cohabitare, tanquam fratrem, & ſororem. Et ſic cum omni caſtimonia, abſtinentes ſe a quacunque immunditia; ab oſculiſque, & tactibus impudicis: & propterea nec poterunt condormire in eodem lecto: nec alia munia coniugum ſibi mutuo reddere; hæc enim habitatio lõge diſtaret a cohabitatione fratrum, & ſororũ, quæ debet eſſe caſtiſſima. Hæc ille, quem cũ alijs multis ſequitur *Sanchez de matrim. diſp. 97. num. 5. lib. 7.*

DE POENITENTIA.

DISTINCT I.

Cap. Quem pænitet.

CONFORMITER huic ſententiæ, nempe, quod Dominus præcepit mundandis, vt oſtẽderent ora Sacerdotibus, docens, corporali præſentia confitenda eſſe peccata, non per Nuntium, vel ſcripturam manifeſtanda, nuper damnata fuit opinio aſſerens, Confeſſionẽ Sacramentalem poſſe fieri per Nũtium, vel per Epiſtolam, vt apparet ex decreto Sacræ Congregationis Epiſcoporum,

&

& Regularium, iuſſu Clementis VIII. in hæc verba *Sanctiſſimus D. N. auditis votis, &c.* de quo agit Scortia Epitome 163. in Conſtit. Apoſtol.

DISTINCT. VI.

Cap. Placuit.

INterdicitur in hoc textu, ne quis Sacerdos audiat cõfeſſionem alicuius, qui antea commiſſus fuerit alteri Sacerdoti. Vnde & nunc facultas perſonis & locis quibuſcũque conceſſa abſoluẽdi a caſibus reſeruatis, reuocata, & moderata fuit per vniuerſam Italiã extra Vrbẽ tantum, vt ex decreto Sacræ Cõgregationis Epiſcop. & Regular. de ſpeciali mãdato Clemẽtis VIII. anno 1601. incipit, *Sacra Cõgregatio Epiſcoporum, & Regularium iuſtis, & grauibus cauſis, &c.*

Quod ſanè Decretũ, iubente eodem Sanctiſſimo, ſequenti mox anno reſtrictũ fuit ad ſeptẽ caſus tantũ in ſpeciali nouo Decreto eiuſdẽ Sacræ Congregationis expreſſos. Super his autẽ ſeptẽ caſibus Iacobus a Graffijs nouiſſime ſcripſit.

Tandẽ vero Paulus V. anno 1617. declarauit, & iuſſit, eãdem prohibitionem abſoluendi a reſeruatis locũ habere, & intelligi etiam de cenſuris, & caſibus eiſdẽ Ordinarijs, vel Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, tã ad forum contentioſum deductis, quam etiam non deductis; vt patet ex altero decreto eiuſdem Sacræ Congregationis incip. *Quoniam Sacra Congregatio Epiſcoporum, & Regularium nuper accepit, &c.*

Quæ quidem omnia procedunt quo ad pœnitentes ſæculares; quo ad nos autem regulares præfatus Clemens VIII. de anno 1593. per ſuam Conſtitutionem incip. *Sanctiſſimus Dominus Noſter, qui iam pridem, &c.* prohibuit ſuperioribus regularium reſeruationem caſuum, exceptis nonnullis in eadem Conſtitutione præſcriptis, aut omnibus, aut eorum aliquot tantum, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in domino iudicauerint.

Quid autem ſtatuerit Concilium Tridentinum, circa eiuſmodi caſuum reſeruationem; vide ſeſſ. 14. cap. 7. De qua re-

reſeruatione poſt alios luculenter ſcripſit Franciſcus a Coriolano Capuccinus. Homobonus, & alij. Et ego in mea Summa, verbo, *Caſus reſeruatus*, ad multos numeros.

Notandum eſt inſuper, quod Vrbanus VIII. nouiſſime, de anno, videl. 1630. per ſuam Conſtit. incip. *In ſpecula militantis Eccleſiæ*, &c. innouando, quantum opus ſit, & ampliando conſimilem conſtit. Clementis VIII. conſulens felici, & pacifico ſtatui quorumcumque Ordinum Regularium, vbicumque conſtitutorum,declarauit, & voluit, facultatem eligendi confeſſarium in vim ſanctæ Cruciatæ, aliorumve huiuſmodi indultorum, & abſoluendi a caſibus etiam in bulla Cœnæ contentis(excepta hæreſi)non habere locum cum Fratribus, & Monialibus quorumcumque Ordinum Congreg. Societatis, & Inſtituti, Mendicantium, & non Mendicantium, vbilibet exiſtentium, etiam ſi ſpeciali mentione,& nota digni eſſent. Sed ijdem Fratres,& Sorores quo ad Sacramentum pœnitentiæ ordinariæ diſpoſitioni ſuorum Prælatorum, & Sedi Apoſtolicæ, quoad ſibi reſeruata, ſubiecti remaneant.

Etiam ſi alias tempore præd. Clem.VIII. ſecus forte per quinquennium ſeruatũ fuiſſet, cuius diſpenſationi derogauit, ac nullius nunc roboris eſſe voluit, & declarauit, &c.

DE CONSECRATIONE.

DISTINCT. III.

Cap. Sextam.

PROHIBETVR hic, Chriſtum in Agno depingi; quia forte (ait gloſ.) in cruce Chriſtiani olim non hominem, ſed agnum depingebant. Huius dicti occaſione notandum eſt, quod Agni Cerei benedicti prohibentur miniari, ſeu depingi, vel auro, coloreue aliquo infici ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, vt ex Conſtit. Grego-

go-

Digitized by Google

gorij XIII. incip. *Omni certe ſtudio, &c.* de qua agit Scortia in Epitome 122. in Conſtit. Apoſtol.

Circa vſum autem eiuſmodi Agnorum benedict. vetuit olim S. Carolus in ſuo Concilio Quinto prouinciali, eos in agros proijci, ſeu arboribus alligari. Sed, (quod inſtituti antiqui eſt,) eorum cera adoleri poſſit ad ſuffumigationem in agris ad imminentes tempeſtates, aliaſue diabolicas illuſiones depellendas.

Et de cereis benedici ſolitis in die Purificationis, atque etiam de Oliuis, ſiue Palmis in die Dominico Palmarũ, ſtatuit idem S. Carolus in Concilio Tertio prouinciali, fol. 29. ea non eſſe benedicenda in manibus laicorum in Eccleſia exiſtentium, ſed in ſtato loco; Inſuper, ne ad domum eorũ deferantur, ſed in Eccleſia intereſſentibus diſtribuantur, niſi quis iure patronatus ea ſibi deberi diceret, vel ex infirmitate impediti conuenire non potuerint more ſuo in Eccleſia.

DISTINCT. V.

Cap. Non mediocriter.

CVm hic agatur de recta ratione orandi, ſciendum eſt, quod Litaniæ, quas continet liber inſcriptus, *Theſaurus Litaniarum*, & quæcunque aliæ, exceptis Litanijs Miſſali, Breuiario, & Pontificali appoſitis; nec non illis Beatæ Mariæ ſemper Virginis Lauret. publice recitari prohibentur, vt, in Conſtitut. Clementis VIII. incip. *Quoniam multi, &c.*

Et de prohibitione Miſſarum quarundam, ac Officiorũ, quæ a Sacra Congregatione Rituum non ſit approbata, dicitur ſup. c. epiſcoporum, diſt. 18.

DISCEPTATIO.

Per quot Cantores ad minus poſſit in Choro ſatisfieri obligationi recitationis Officij Diuini.

ALiquando poteſt in praxi dubitari, an Collegium clericorum, quod tenetur in choro recitare horas canonicas,

nicas, poſſit huic muneri ſatisfacere per duos tantum Choriſtas, ſeu Cantores aſſiduos; an vero plures habere debeat.

Et breuiter reſoluendo dicendum eſt, duos tantum non ſufficere; ſed tres ſaltem aſſidue eſſe neceſſarios.

Probatur primo, quia in Choro adeſſe debet, qui benedictionem conſuetam ad lectiones tribuat, & qui illam petat, ad *tex. in cap. denique, 21. diſt.* & inſuper aliquis alius, qui eam accipiat, & pro ipſa debitas Deo gratias agat.

Secundo, quia, & ſi aſſerant ſcribentes *in cap. 1. ver. Congregatio, de elect. & Cardinalis in Clem. 2. q. 14. de reſcript.* Collegium Eccleſiaſticum conſtitui ex duobus, vel tribus; id tamen videtur intelligendum conformiter ad actiones per Collegium obeundas, videlicet, vt reſpectiue ad qualitatem negotij collegialiter pertractandi, poſſint tres, & aliquando etiam duo tantum ſufficere: Liquet autem, teſte ipſa experientia, per tres cantores vtcumque penſum diuini officij vix poſſe perſolui, cum alioquin ſi duo tantum interſint, & caſu emergat nouum aliquod impedimentum, profecto compertum habemus omnes, adeo perturbari Choriſtas, vt cantus Eccleſiaſticus ad excitandos audientium animos ad deuotionē inuentus, *cap. cleros, ad finem, 21. diſt.* oppoſitum potius, irriſionem, videlicet, & contemptum Diuinarum rerum operari poſſit; Quare concludendū eſt, tres ſaltē in Choro neceſſario aſſidue intereſſe debere. Saluo ſemper.

DECRETALES.

DE SVMMA TRINITATE.

Cap. Firmiter, ibi, ſimpliciter confitemur.

PROFESSIONEM fidei quis, & quomodo facere teneatur, poſt *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 1. & ſeq. & cap. 12. & 13. de reform.* vide Bullam Pij IV. *Iniunctum nobis, &c.* vbi ſpecialis forma de ipſa perhibetur, & communiter habetur in fine eiuſdem Concilij.

Et

Et de hac obligatione profeſſionis fidei, dixi nonnulla in mea Summa, *verbo, Profeſſio fidei, à num.* 1. *ad* 6. *poſt Sanchez in Decal. tom.* 1. *lib.* 2. *toto cap.* 5. vbi abunde traditur, qualiter Epiſcopis, Parochis, Prælatis religioſorum, Magiſtris, Doctoribus, Canonicis, & alijs habẽtibus dignitatem, ſit neceſſaria; & an perdant beneficium, eiusve fructus, aut iuuari poſſint regula de triennali, ſi illam non emiſerint.

CONSTITVTIONIBVS.

Cap. Canonum ſtatuta.

MAndatur in hoc textu, Canonum ſtatuta ab omnibus eſſe cuſtodienda. Vnde notandum, quod Decreta, & Conſtitutiones Conciliorum Prouincialium publicari non poſſe abſque approbatione Romani Pontificis, ſtatuit Sixtus V. in ſua Conſtit. incip. *Immenſa Aeterni Dei, &c.* §. *Deo autẽ*, circa mediũ, & ita in praxi quotidie ſeruari videmus.

Quo ad Cõſtitutiones vero ſynodales non eſt in vſu, eas recognoſcendas tranſmittere ad Vrbem: teſtatur Piaſecius; & poſt illum Maſſobrius de Synodo diœceſ. dub. 100. cap. quarto.

ELECTIONE.

Cap. Nullus in Eccleſia, ibi, per cupiditatem.

QVamuis hic prohibeatur, aliquem Eccleſiam acquirere per cupiditatẽ, tamẽ nõ videtur Parochus appetere Eccleſiã per cupiditatẽ, qui de alia ſimili antea prouiſus, ad aliã poſtremo vacantem accedit; cum ex *iure Concilij Trid. cap.* 18. *de reform. ſeſſ.* 24. libera cuique facultas concurrendi tribuatur. Regulariter tamen ſeruari videmus, vt non habens beneficium, etiam minus dignus, præferatur illud habenti *per cap. is, cui, de præbend. in* 6. *Rot. deciſ.* 767. *num.* 1. *&* 5. *Seraph. Garz. de benefic. par.* 7. *cap.* 9. *num.* 13. *&* 14. Hoc autem intelligitur procedere dummodo in illo beneficio nulla alia ſit forma certa, ſeu conditio in fundatione appoſita;

Digitized by Google

ſita; hæc enim profecto eſſet omnino ſeruanda. *Rota deciſ. 774. num. 3. eiuſdem Seraph.*

Cap. Oſius Epiſcopus.

DIcitur hic, quod electus,ad clamorem populi non debet per ſuperiorem confirmari. At not. quod electio Epiſcoporum hodierno tempore celebratur iuxta Conſtit. Gregorij XIV. incip. *Onus Apoſtolicæ Seruitutis, &c.* de qua dictum eſt ſupra diſt. 25. cap. vlt.

Cap. Licet de vitanda.

CIrca electionem Romani Pontificis,de qua in hoc textu fit mentio, nempe, ex iure nouiſſ. quomodo nunc celebranda ſit, vide ſupra diſt. 79. §. 1.

Cap. Quia propter, §. illud autem, ver. Impedimento detentus.

DISCEPTATIO.

Quomodo excipiendum ſit votum Electoris tempore electionis in lecto decumbentis.

PRohibentur hic electores procurarorem conſtituere in electionis negotio,niſi ſint legitime impediti.Sed quia inter cętera impedimēta,quibus electores detineri poſſunt, ne interſint electionibus faciendis, frequentior eſt ægritudo corporalis. Ideo occurrit hic dubitare de conſuetudine quorumdam regularium mittendi ſcrutatores capitulares ad excipienda vota Vocalium in lectulis eiuſdem Monaſterij, in quo celebratur electio, decumbentium, ſit ne licita, an potius etiam neceſſaria.

Pro ſufficienti autem informatione facti, præſupponitur primo,eoſdem ſcrutatores conſueuiſſe præmonere eiuſmodi electores ęgrotantes,antequam vota ipſorum excipiant, de qualitate, ac meritis (quantum ex natura rei humano modo permitti poteſt) illius negotij, ſuper quo vota excepturi ſunt,& de tractatu deſuper illo Capitulariter habito.

Se-

Secũdo præſupponitur, per ſtatuta illuſmet ordinis prohiberi admittere procuratores abſentium, vel aliter, & quocunque modo legitime impeditorum.

Vltimo præſupponitur; ſcrutatores eiuſmodi nullo actu extraneo interiecto deferre ſchedulas eligentium cõplicatas, atque inuolutas ad Præſidem capituli; ac nomina eligentium perpetuo remanere ſecreta; nec cuiquam in Capitulo aperiri, niſi a tribus ſcrutatoribus, e gremio Capituli electis, Præſidi Capitulari.

His itaque præmiſſis, dicitur, prædictam conſuetudinem eſſe rationabilem, atque de iure licitam; ſic enim eam in propriis terminis docent *Hoſtien. Innocent. & alij, in hoc cap. quia propter, hoc tit. de elect. Angelus, Silueſter, Azorius, cũ ceteris relatis per Capuccinum tract. de elect. fol. mihi* 43. *col.* 1. quod & antea expreſſe tenuit *Miranda in Manuali Prælat. p.* 1. *q.* 23. *art.* 6. *concl.* 1. *Mandagotus de elect. par.* 1. *c.* 25. Et de hac reſolutione nunquam adhuc memini me quemquam legiſſe, vel leuiter dubitantem.

Eam autem defendere a contrarijs, quæ ipſi obſtare videntur, facile eſt; Nam diſpoſitio *capituli penult. in fine, hoc tit. lib.*6. nihil facit contra ipſam; quia diuerſa facti ſpecies ibi perpenditur; cum in illo textu agatur de electore abſente a loco capituli, in quo electio erat celebranda, qualis non poteſt dici decumbens in cœnobio coacti Capituli; ſicut nec abſens a loco dicitur, qui eſt intra continentia Vrbis, *l. Collegam, & l. abſentem, de verbor. ſignif.* Præterea, votum ibi exprimebatur viua voce, hic vero per ſchedulam obſignatam, & in vrnam ſcrutatorum ab ipſomet eligẽte iniectam, & nunquam alicui, niſi Præſidi Capitulari vna cum ſcrutatoribus detectam. Ideo nil mirum videri debet, ſi ibi ex diuerſa facti ſpecie, diuerſa etiam emanauerit iuris diſpoſitio.

Confirmatur hæc concluſio ex noua Conſtitutione circa electionem Romani Pontificis per vota ſecreta a Gregorio XV. edita, cuius mentionem fecimus ſupra diſt. 79. § 1. in qua expreſſe ſtatuitur forma mittendi ſcrutatores ad excipienda vota obſignata Cardinalium, in Conclaui ægrotan-

tantium; ex quo aperte conijcitur, id eſſe iuri conſentaneum, non autem repugnans, aut vllo modo contrarium.

Primo non obſtat, eligētium nomina debere ſemper eſſe ſecreta ex *Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *cap.* 6. *de regular.* quia reſpondetur, in caſu nunquam eligentium nomina publicari; cum ſcrutatores ea recipiant in vrnam iniecta, per ipſos eligētes obſignata, & inuoluta, vt in vltimo præſuppoſito dictū fuit.

Secundo neque etiam obſtat, eligentes antedictos, cū non interſint tractatui, & ſcrutinio, quod in capitulis præmitti conſueuit electionibus celebrandis, *cap. fin. hoc tit. in* 6. non poſſe recte, ac iuſte ſententiam ſuam proferre, quia de qua re cognouit Iudex, de ea tantum poteſt, & debet iudicare, *cap. cum ſuper, de cauſa poſſeſſ. & l. de qua re, de Iudicijs*, quia huic obiectioni ſatisfactum fuit in primo præſuppoſito facti, ex quo conſtat, electores ſic impeditos informari a ſcrutatoribus de qualitate negotij; quod poſſe ſufficere, patet ex conſimili caſu, quem reſoluit *Garz. de beneſ. par.* 5. *cap.* 4. *num.* 213. *in fin.* vbi, ita practicari in illo caſu teſtatur, quāuis alias Rota ſecus cenſuiſſe videatur, vna parte tantū informante.

Tertio, & vltimo non obſtat, poſſe electores ſic impeditos commodius ſibi, atque etiam bono communi vtilius conſulere, ſubſtituendo vice ſui procuratorem; quia in ſecundo præſuppoſito dictum fuit, id eſſe vetitum religioſis illius Ordinis ex conſtitutionibus ſuis.

Firma igitur remanet concluſio ſatis communita, & auctoritaribus Doctorum, & validiſſimis iuris rationibus, licitam eſſe prædictam regularium conſuetudinem excipiendi vota ægrotantium per ſcrutatores.

An autem ſit etiam neceſſaria, breuiter dicendum eſt, ſi electores infirmi nollent ſe iure ſuo abdicare, profecto non poſſent ab electione repelli: & propterea cum eis non liceat ex ſpeciali iure Conſtitutionum Ordinis ſui mittere procuratorem, merito dicendum eſt, eis fore neceſſarium vti ſcrutatorum medio, iam vſu recepto, qui, vt ſupra, fideliter, & ſecreto vota ipſorum ad Patres in Capitulo coactos, eorum vice, ac nomine deferant. Saluo ſemper, &c.

TRAN-

TRANSLATIONE EPISCOPI.

Cap. Licet in tantum.

DISCEPTATIO.

Canonicus tranſiens a præbenda Theologali ad Pœnitentialem quem locum obtinere debeat in Choro, & in Capitulo.

SVmpta occaſione ex materia vniuerſi huius tituli, nēpe, de tranſlatione epiſcopi, quæri poſſet, an N. Canonicus Eccleſiæ Cathedralis, qui per multos annos poſſidens prębendam Theologalem, ſedenſque in loco ſuæ promotionis in Choro, & in Capitulo, poſtea obtinens Pœnitentialem in eadem Cathedrali, debeat nūc retinere priſtinum locum, vt ſupra, an potius ſedere in vltimo loco tanquam ſi nunc reciperetur in Eccleſia.

Et omiſſis multis, quæ hinc inde deduci poſſent, breuiter dicitur, præfatum Canonicum debere priſtinum locum ſuæ receptionis retinere, & non deſcendere ad vltimum locum tāquam forte de nouo receptū in Eccleſia, & probatur ſic.

Primo, quia qui prouehitur, de minori ad maiorem locū promoueri conſueuit, *cap. legimus, in fin. 93. diſt.* mutationes enim, & tranſlationes fiunt ad maiorem Eccleſiam: cum autem in *Conc. Trid. ſeſſ. 4. cap. 1. de reform. & ſeſſ. 24. cap. 8. itidem de reform.* prius mentio fiat præbendæ Theologalis, quam Pœnitentialis; ab ordine autem arguatur prærogatiua graduum, & dignitatum, late *Euerar. in loco, Ab ordine, per totum*; conſequens erit, ne contingat abſurdum, quod præfatus Canonicus non eſt priuandus loco ſuæ antiquæ ſeſſionis in Choro, & in Capitulo. Nec præſumendum eſt, prudentiſſimum Præſulem eius promotorem, qui liberalitatis ſuæ munera maxime in optatis habet in eos omnes effundere, quos labor prolixior, & ſtipēdia longiora ceteros merito anteire faciunt, vnquam in animum ſuum induxiſſe, nouo quodam mutationis genere, ſe paruifacere voluiſſe maiorem, & magnum quodammodo Theologum minorare

re

Digitized by Google

re Pœnitentiarium; conquerente in ſimili Summo Pontifice in *cap.* 1. *de tranſlat. Epiſcopi,* aduerſus quendã Patriarchã, quod Archiepiſcopum epiſcopare, immo potius Dearchiepiſcopare præſumpſiſſet.

Id, quod multo minus in caſu noſtro permitti poſſet, cũ Canonicus non ambitu, nec propria voluntate, ſed vtilitate populi; non ſuperbe, ſed humiliter tranſlatus fuerit a ſuo Archiepiſcopo; cui, ſicut conceditur ordinare Sacerdotes, ſic, & quoties vtilitas, vel neceſſitas coegerit, mutare, & inthronizare poteſt: & ſic aliud eſt mutare, aliud vero mutari, *cap. ſcias frater, & cap. mutationes,* 7. *q.* 1. cum & maxime rationabile ſit, vt quoad fieri poteſt, cum communi vtilitate etiam priuata retineatur; Ne ergo inducta ad vnum finem contrariũ operari videantur, Orator noſter non erit a priori loco ſeſſionis ſuæ deijciendus.

Secundo facit, quod Archiepiſcopus tranſlatus ad alium Archiepiſcopatum, debet habere nouum palium præter primum, quod ſemper ſecum defert, & cum vtroque ſepelitur. *Abb. & alij in cap. fin: de vſu, & auctorit. palij,* quod rationabiliter vel ex eo ſtatutum apparet, ne Prælati in aliquo ſuam minuere honorificẽtiam, ſed contutari potius, & augere videantur; non enim priuilegium priuilegio aufertur; nec Notarius creatus Doctor amittit priuilegium Notariorium. *Iaſ. in l. ſi Ruffinus, num.* 4. *C. de teſtam. milit.* ergo a ſimili dicendum erit in caſu noſtro, Canonicum non debere locum antiquum amittere, & ad inferiorem deſcendere.

Tertio animaduertitur, quod iuxta notata *per DD. in cap. fin. de conſuetud. in* 6. non videtur proprie fieri mutatio, quãdo is, qui eſt de collatione, vel corpore, in eodem permanẽs præbendam mutat, vel domum; Hinc & Doctores in fortioribus terminis aſſerunt, quod Canonicus, vel Parochus, ſi ſemel facta profeſſione Fidei, dimiſſa priori Eccleſia ad aliam transferatur in aliena diœceſi, oppido, vel loco, debet iterum profeſſionem emittere; non ſic autem ſi in eadem diœceſi: de qua opinione meminit *Azor. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 2. *in fine,* quam & ipſe ſequitur, cum eam priori loco referens ſubdat,

dat, *alij dicunt contra;* & ſic ſe ipſum a ceteris ſecernit, ad tradita per *Euer. in loco Ab auctorit. verſ. Quando autem*. Et comprobatur hac ratione; quia hęc proprie non poſſet dici mutatio, & nouitates, quoad fieri poteſt, ſemper vitandæ ſunt, *not. in cap. placuit, diſt.* 74. vbi ex Concil. Carthag. quicumque clerici ob quaſcunque cogētes cauſas Eccleſiarum ſuarum non obtemperauerint Epiſcopis ſuis, volentibus eos ad honorem ampliorem in Eccleſia ſua promouere, præcipitur, ne illic amplius miniſtrent in gradu ſuo, vnde recedere noluerunt; ergo a ratione caſus conuerſiua, ſiue ab oppoſitis arguendo, qui ſunt in iure validiſſimi modi arguendi, *DD. in l. 1. de ſolut. & l. penult. C. eod. tit.* Cum Orator noſter Antiſtiti ſuo, vt par eſt, prompte paruerit, non erit a priori loco, quaſi male operans amouendus.

Vltimo de hoc adducitur aperta iuris deciſio *in l. municeps ff. ad municipalem*, vbi ille definit eſſe municeps, qui Senatoriam adeptus eſt dignitatem, & ſubditur, Hoc autem procedit quoad munera, ſed quãtum ad honorem pertinere creditur, originem retinet. Ergo & in caſu noſtro Canonicus non dimittet priorem locum quoad honorem, ſed quoad functionem tantum Theologalem, vt ſic honor auctus, non conditio mutata dicatur, *ad tex. in l. falſa §. 1. de condit. & demonſtr.* Et ex his Canonicus priorem locum retinere debebit. Saluo ſemper.

RENVNTIAT.

Cap. Ex tranſmiſſa.

EPiſcopi, & alij habentes ad id facultatem, beneficiorū renuntiationes admittentes, inter cetera caueant, ne ab ipſis reſignantibus, nutu, verbo, ſeu alio ſigno futuri in eis ſucceſſores deſignentur; alias autem conferentes illis eiuſmodi beneficium ſic reſignatum, incurrant excommunicationem, & alias pœnas, de quibus in Conſtitut. Pij V. incip. *Quanta Eccleſia Dei, &c.* de qua etiam dicitur infra eodem in 6. cap. vnico.

Cap.

Digitized by Google

Cap. Quod in dubijs.

AGitur in hoc textu de modo renunciandi beneficia; Nunc autem ex iure nouiſſimo reſignationes beneficiorum, atque permutationes, publicari debent, iuxta Conſtitut. Gregorij XIII. incip. *Humano vix Iudicio, &c.* alias irritæ eſſent, & nullæ, vt ibi per eam, & latius infra lib. 6. hoc tit. cap. vnico.

TEMPOR. ORDINAT.

Cap. Ad aures noſtras.

COnformiter ad huius textus diſpoſitionem, in quo religioſi prohibentur ad ordines aſcendere, contradicentibus ipſorum ſuperioribus, ſtatuit *Concil. Trid. ſeſſ.* 14. *c.* 1. *de refor.* licentiã cuicunque conceſſam aſcendendi ad Ordines Sacros, vel reſtituendi ad priores, non ſuffragari contra Superioris ſui voluntatem: ei enim magis, quam alijs, noti eſſe ſolent ſubditorum mores.

Simile habes ſupra in *c. placuit, in fin. de pœnit. diſt.* 6. Vbi Vrbanus VIII. voluit, regulares omnes quoad ſacramentum pœnitentiæ ſubijci ordinariæ iuriſdictioni ſuorum ſuperiorum, nec eis ſuffragari bullã Cruciatæ, vel aliud ſimile indultum qualecumque.

Cap. Cum quidam.

ORdinatio extra tempora punitur hic pœna ſuſpẽſionis. Ad quam ſane diſpoſitionem additur nũc, quod ſuſcipiens Ordines Sacros ante ætatem, vel extra tempora, aut ſine dimiſſorijs, ipſo iure ſuſpenſus eſt ex Conſtit. Pij II. incip. *Cum ex Sacrorum, & cet.*

Inſuper etiam ſciendũ eſt, quod nouiſſime Vrbanus VIII. in ſua Conſtit. *Zelo Domus Dei, &c.* ſub die 1. Iunij 1624. ſuper reſtitutione Collegij Illirici edita, indulſit eius Alumnis, vt eo temporis ſpatio, quo inibi ſe ſe continuerint, litterarum ſtu-

ſtudijs incumbendo,ad omnes etiam Sacros, & presbyteratus Ordines,etiam ſine litteris dimiſſorialibus,niſi habeant Epiſcopos proprios,a quibus illæ obtineri poterunt,cum ad Collegium ipſum diriguntur,& ſine beneficij Eccleſiaſtici, aut patrimonij titulo,ac etiam extra tempora,dũmodo tamen alias ad id reperiãtur idonei, promoueri poſſint,& valeant. Quæ omnia etiam voluit idem Summus Pontifex locũ habere quoad Alumnos Collegij Pragenſis pro Scholaribus Nationis Germaniæ erecti, vt per eius Conſtitutionem, incip. *Quoniam Diuinæ bonitatis, &c.* eodem anno editã, & generaliter de mala ordinatione dictum eſt etiam *ſupra cap. ſi qui a ſimoniacis* 1. *q.* 1.

Cap. Vel non eſt compos.

DISCEPTATIO.

Pœna ſuſpenſionis a Collatione Ordinum imminens Epiſcopo ordinanti aliquem clericum ante ætatem debitam,quomodo intelligatur.

IN hunc locum,vbi Epiſcopus, ordinans puerum ſacris ordinibus punitur ſuſpenſione a collatione ordinum, conferunt etiam mox dicta ſuperius *cap. præced. vbi videas*.

Et opportune hic dubitatur de Epiſcopo ordinante Clericum ante ætatem debitam, & poſtea celebrante ante obtentam diſpenſationem ſuper pœna ſuſpenſionis a collatione ordinum,quam incurrerat ob prædictam malam ordinationem ex diſpoſitione huius textus, an, inquam, effectus ſit irregularis, nec ne.

Prima autem facie videbatur, reſpondendum eſſe affirmatiue; quia ſuſpenſus exercere ordinem ſuum, proculdubio ſic contraueniens non euadit irregularitatẽ, toto titulo de cler. excom. ſuſpenſ. miniſtr. Ergo Epiſcopus exercens Ordines, vt prius, efficitur irregularis; quia poſt incurſam ſuſpenſionem a collatione Ordinum celebrauit.

Verum e contra, & rectius reſpondent *Dominicus in cap. eos, de tempor. ordin. in* 6. *Franc. in cap.* 1. *col. vlt. de re iudicata*,

D *eod.*

Digitized by Google

eod. lib. 6. aſſerentes, eum quidem peccare mortaliter (quod etiam docuit *Florentinus in 3. par. ſummæ, tit. 14. cap. 16. §. 15.*) Sed non effici irregularem. Et ratio potuit eſſe, quia prædicta pœna ſuſpenſionis a collatione ordinum, non eſt proprie cenſura, quæ prohibet vſum Ordinis; immo, quamuis prædicta ſuſpenſio a collatione Ordinum includat quidem collationem quorumcumque ordinum tam maiorum, quam minorum, qui etiam ſunt proprie Ordines, non tamen includit collationẽ primæ Tonſuræ, quæ non eſt proprie Ordo; ſed diſpoſitio ad Ordines, vt eſſe probabiliſſimũ, *aſſerit Sayr. de Cenſur. lib. 4. cap. 4. num. 18.* ex illa communi ratione, quod odia reſtringi, fauores vero ampliari conueniat; ſic nec impedire debet vſum Ordinis Sacerdotalis, qui eſt aliud ab Ordine Pontificali: per quem, & ex cuius virtute Ordines conferuntur; ex diuerſis enim non fit recta illatio. Videmus etiam, quod Epiſcopus ſuſpenſus tantum a Pontificalibus, tamen celebrando, etiam cum ſolemnitate Pontificali, non fit irregularis; dũmodo tamen non exerceat aliquod aliud munus Pontificale, & ita contra Angelum defendunt *Silu. Roſella. Arm. Cou. & alij relati apud Auilam de Cenſur. par. 7. diſp. 9. ſect. 2. dub. 2. verſ. Sed notandum eſt.*

At Prædictis valde obſtat Conſtitutio Six V. contra male promotos, & promouentes edita, incip. *Sanctum, & ſalutare, &c.* per quam incurritur ab ordinante interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ, & propterea ſi poſtea in ea celebraret, profecto irregularis efficeretur, ad tradita *per gloſ. & communem in cap. is, cui; de ſentent. excommunic. in 6.*

His tamen facile reſpondetur, nihil ea obſtare antedictæ reſolutioni noſtræ; quia Conſtitutio illa Sixtina fuit reſtricta per Clementem VIII. ad terminos iuris communis, & Concilij Tridentini, vt patet ex eius Conſtit. cuius initium eſt, *Romanũ Pontificem, &c.* excepto tamen vitio Simoniæ, de quo nihil in caſu noſtro dicendum occurrit.

Vera igitur remanet reſponſio; Epiſcopum celebrantem ante obtentam diſpenſationem a ſuſpenſa Ordinum Collatione, minime irregularem fieri. Saluo ſemper, &c.

SA-

SACRAM. NON ITERANDIS.

Cap. Paſtoralis.

SI per errorem aliud Oleum, quam quod infirmorum eſt proprium, ad ægrotum vngendum vnquam adhibeatur; etiam ſi Chriſmatis, aut Cathecumenorum ſit, decreuit (quod tutius eſt contra aliquos) S. Carolus in Concilio Quinto prouinciali, & vnctionem Olei Sacri eidem adhiberi, & Sacramenti formam iterari. Non inficior tamen, contrariam aliorum in hac re opinionem eſſe rationabilē; quā tenent *Suarez tom. 4. in 3. par. D. Thom. diſp. 31. ſect. 1. num. 9. Conincb. diſp. 19. dub. 2. de extrem. vnct. Gregor. de Val. tom. 4. diſp. 8. q. 1. punct. 2. Bellarmin. lib. 1. cap. 7. de extrem. vnct.* & alij, cenſentes, oleum quodcunque ab Epiſcopo benedictum, eſſe materiam ſufficientem Sacramenti extremæ vnctionis.

CLER. PEREGR.

Cap. Tua nos.

COnformiter ad huius textus diſpoſitionem de clericis vltramarinis, & valde remotis, non facile ordinandis, ſtatuit *idem S. Carolus in par. 3. actorum Eccleſiæ Mediolanen. fol. 32.* Clericos peregrinos non admitti ad celebrandum ſine dimiſſorijs ſui Ordinarij, duobus tantum menſibus ante, ſi in prouincia; ſi extra, in Italia quatuor; ſex vero ſi extra Italiam datis; Et ſi antiquiores fuerint, deferant teſtimoniū de vita, & moribus ab ijs Ordinarijs, in quorum diœceſibus poſt illud tempus aliquandiu permanſerint.

OFFIC. IVDICIS ORDINARII.

Cap. Inter cetera, §. vnde præcipimus.

PRæcipitur hic Epiſcopis, vt viros idoneos ordinare procurent, quos ſibi coadiutores aſſumant in prædicationis officio. Cuius dicti occaſione notandum eſt, quod ſi cō-

munitates cōſueuerunt a multis retro temporibus ſibi prædica‑orem aſſumere, eique ſufficientem eleemoſinā tribuere, non immerito manutenendi videntur in hac quaſi poſſeſſione ſua; ſalua tamen remanente Epiſcopo approbatione Concionatoris.

Et de hac materia prędicatorum dicitur ſup. *in c. eccleſiaſticis*, 12. *q*. 3. & inf. *in c. exijt, de verb. ſignif. in* 6. *& in clem. dudum, de ſepult.*

Cap. Dilectus, ibi, de lege iuriſdictionis.

EX hac ratione, quod Regulares ex lege iuriſdictionis habent Monaſteria in diœceſi Epiſcopis ſubiecta, a quibus recipiunt Chriſma, Ordinationes, & pſallendi Ordinem, colligitur, eos debere ſeruare horam canendi Veſperas in Dominicis, & diebus feſtiuis ab eiſdē Ordinarijs præſcribi conſuetam, ne alias illud tam vtile, ac proficuū Doctrinæ Chriſtianæ exercitium præpediri contingat. Et vide ſupra cap. de ijs, diſt. 12. vbi ſimile quid annotatum fuit.

Inſuper etiam aduertendum eſt, in aliquot Eccleſijs recte inſtitutis, expreſſe declaratum fuiſſe, parochos notabiliter negligentes in exhibendo hoc Doctrinæ Chriſtianæ miniſterio peccare mortaliter; cum in re maximi momenti delinquere conuincantur.

OFFIC. VICARII.

Cap. Ad hæc.

CVm igitur in textu dicatur, quod Vicarius perpetuus per Epiſcopum conſtitutus, non poteſt per Rectorem remoueri, vel portione ſua fraudari, ſciendum eſt pro intelligentia eiuſmodi portionis, quod nunc iure nouiſſimo Vicarius perpetuus in parochialibus vnitis de more deputandus, debet habere ſuam portionem fructuum beneficij, cui deſeruit, non minorem quinquaginta, nec maiorem cētum ducat ss. vt expreſſe cauetur in Conſt. Pij V. cuius initium eſt, *Ad exequendum, &c.* Vide etiam inf. hoc tit. in 6. c. 1.

MA-

MAIORIT. ET OBED.

Cap. Cum Certum.

STatuitur hic, quod prius ordinatus, ceteris paribus, prior, & Maior ſit habendus. Cuius dicti occaſione ſciendũ eſt, quod Pręcedentia in proceſſionibus, ſiue in alijs actibus publicis ſeruanda eſt iuxta Conſtitutionem Gregorij XIII. *Expoſcit Paſtoralis Officij, &c.* Per quam ſane ſtatuitur, vt, qui ex mendicantibus, vel Confratribus contendentibus de primo loco, ſeu præcedentia, in quaſi poſſeſſione præcedẽtiæ fuerint, ij in proceſſionibus tum publicis, tum priuatis, præcędere debeant; quando vero non conſtet de quaſi poſſeſſione huiuſmodi præcedentiæ, tunc inter mendicantes, qui in loco Controuerſiæ antiquiores; inter Confratres vero, qui ſaccis prius vſi ſunt, præcedere debeant; in alijs vero actibus ſaluo cuique iure ſuo remanente.

Tandem vero in huiuſmodi præcedentiæ controuerſijs ſemper, quoad fieri poterit, ſeruandus erit mos Vrbis, tanquam communis Matris omnium eccleſiarum.

Cap. Omnes Principes.

MAndabat S. Petrus, vt dicitur hic, oẽs principes terræ Epiſcopis obedire. Et quoniam aliquãdo euenire cõſpicimus, Iudices laicos interdicere ſubditis ſuis, ne abſque ipſorum licentia permittant, ſe in alieno foro examinari; propterea animaduertere oportet, id vergere in præiudicium libertatis eccleſiaſticæ, & ſic incurri cenſuras Bullæ Cœnæ Domini, prout alias reſponderunt Patres Sapientiſſimi. Poſſet tamen id declarari procedere, vbi ſtatutum eiuſmodi doloſe practicaretur contra libertatem Eccleſiæ: alias enim ſano modo illud intelligendo, non videretur præiudiciale libertati Eccleſiaſticæ.

APPELLAT.

Cap. Perſonas eccleſiarum.

NOn proſequens appellationẽ intra terminũ a iudice, vel a ſe ipſo ſtatutum, amplius non audiatur, dicitur hic in textu. At nunc appellationes in cauſis criminalibus in ſtatu Eccleſiaſtico expediendæ ſunt infra ſex menſes, prout in virtute ſanctæ obedientiæ præcipitur in Conſtit. Pij. V. *Licet iuri, &c.*

Appellationis dies decem a iure conſtitutos, eſſe vtiles, & non continuos, contra aliquos, de hoc inaniter dubitantes, vide in *auth. de appellat. & intra qua temp. collat.* 4. *in princ. in gloſ. in ver. a recitatione*, ibi, *in publico Iudice apparente*; & aperte tenet *Suar. de relig. tom.* 1. *fol.* 773. *cap.* 2. *ad medium*.

De materia appellat. vide vtilem annotationem *Carauita ad tit. C. quorum appell. non recip.*

VITA, ET HONEST. CLER.

Cap. Vt laici.

CLerici ſæculares tenentur deferre veſtes ad præſcriptã formam in Conſtit. Sixti V. *Paſtoralis, &c.* & altera eruſdem Pontificis, *Cum ſacroſanctam, &c.* de quibus dictum eſt ſupra 21. q. 4. cap. Omnis iactantia.

Canonicus autem, qui ſimul etiam eſſet Protonotarius, deberet tamen in Choro vti habitu concanonicis ſuis communi, nempe, ſuperpelliceo; quia ibi exiſtit tamquam ſimplex Canonicus; ſecus tamen eſſet de Epiſcopis, qui numquam proprium habitum deponunt.

De vtraque prædictarum Conſtitutionum ſcribit Scortia Epitome 148. & 149.

CLERICIS NON RESIDENTIBVS.

Cap. Non liceat epiſcopo.

CLerici curã animarũ habentes, ſi non reſideant, prout de iure tenentur, & contingat, eos decedere extra reſiden-

dentiam, incurrunt pœnam priuationis omnium bonorum ſuorum. Nec non, & licentiæ omnes teſtandi eis conceſſæ, reuocantur, & irritæ declarantur ex Conſtit. Pij V. *In ſuprema militantis Eccleſia, &c.*

Tempus autem trium menſium, quibus in *Conc. Trid. ſeſſ.* 23. *de reform. cap.* 1. permittitur Canonicis, & Dignitatibus abeſſe a ſeruitio Eccleſiæ ſuæ, computandum erit ad rationem dierum, & non punctorum; ſic enim omnis Eccleſiarũ conſuetudo interpretata eſt diſpoſitionem eiuſmodi Conciliarem; atteſtante *Garzia de benefic. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 327. vbi & declarationes varias affert in hac materia.

Cap. Quia nonnulli.

OBtinens ex diſpenſatione Apoſtolica plura beneficia reſidentiam requirentia, puta, Curatum, & Canonicatum, quomodo ſatisfacere debeat obligationi ſuæ reſidẽtiæ, ſtatuit Pius V. in Conſtit. *Cupientes pro noſtra, &c.* debet enim in parochiali reſidere. Et ſic reſidens in parochiali lucratur omnes fructus beneficiorum, exceptis diſtributionibus quotidianis, quæ tantum intereſſentibus ſeruitio Diuini Officij perſoluuntur; nec veniunt nomine fructuũ beneficiorũ. De hac Conſtit. meminit Scortia Epit. 102.

Cap. Tua Fraternitatis.

PRiuilegiatus cauſa ſtudij, vt abſens a ſuo beneficio percipiat fructus, quod aliquãdo cõceditur, vt hic in textu, ſcire debet, quod eiuſmodi gratiæ de non reſidendo, & percipiendo fructus ratione ſtudij, nunc non valent ſine cõſenſu Ordinarij, vt per Cõſtit. Pij IV. *Sãctiſſimus in Chriſto Pater, &c.* & communiter habetur in fine Concilij Tridentini.

PRÆBEN. ET DIGNIT.

Cap. Vt nullus.

NVllus iure conſanguinitatis aſſumendus eſt ad Eccleſiam, vt ex prouidiſſima huius textus diſpoſitione.

Vndè, notandum eſt, quod nunc ſimile quid videmus, ſtatutum fuiſſe per Pium IV. in Conſtit. *Cupientes, vnicuique, &c.* per quam interdicitur, beneficia litigioſa impetrari à Iudicibus eiuſmodi cauſarum, ſeu familiaribus ipſorũ procuratoribus, vel coniunctis; de qua conſtit. ſcribit Scortia Epit. 75.

Cap. Ad hæc.

CVm ſingula officia vt hic in textu dicitur, aſſiduitatẽ perſonarum exigant in Eccleſiis: ideo plures Eccleſiæ non ſunt eidem committendæ. Quod ſi ex iuſta cauſa ſuper hoc cum aliquo diſpenſaretur; tunc, ſi ſingula eiuſmodi beneficia reſidentiam perſonalem requirerent, reſidere deberet, vt mox dicebatur, ſup. videlicet, *in cap. quia nonnulli, de cler. non reſid.* iuxta Conſtit. antedictam Pij V. in illa Eccleſia, cui cura animarum immineret.

Cap. De multa.

CIrca diſpenſationes extra Curiam committendas, ſtatuit *Concil. Trid. ſeſſ. 22. cap. 5. de reform.* eas ab Ordinarijs locorum, quibus committentur, eſſe videndas, & ſummarie examinandas, an vitio ſubreptionis careant.

Cap. Extirpandæ Conſuetudinis, ad fin.

HAbens Eccleſiam vnitam dignitati, tenetur conſtituere Vicarium in minori, vt reſideat in maiori, vt dicitur hic; Eiuſmodi autem Vicarius perpetuus debet ex fructibus beneficij habere portionem ſufficientem, & honeſtam, vt infra de offic Vicarij, cap. 1. lib. 6.

CLER. ÆGROTAN.

Cap. Cum percuſſio.

MEdici Hebræi, vel Infideles non poſſunt licite vocari, niſi in caſu neceſſitatis, ad curandos noſtros fideles infirmos, obſtante Conſtitutione Gregorij XIII. *Alias*

pia

piæ memoriæ, &c. de hac Conſtitut. agit Scortia in Epit. 131.

De obligatione autem medicorum admonendi ęgrotos, vt confiteantur peccata ſua, dicetur inf. in c. cum infirmitas, de pœnit. & remiſ.

HIS, QVÆ FIVNT A MAIOR. PAR. CAP.

Cap. Cum in cunctis.

DEciditur hic, quod in Vniuerſitatibus Eccleſiaſticis præualeat regulariter, quod fit a maiori parte, niſi minor rationabiliter contradicat. Hoc autem cenſeo obſeruandum hic eſſe, quod Canonici poſſent cogi ad exhibẽdam copiam actuum Capitularium Epiſcopo, qui ſemper tãquam caput, prout ſibi bene viſum fuerit, præſidere poteſt Capitulo, & corrigenda corrigere. Et propterea non eſt ei denegandum id, quod alias cuique priuato, intereſſe aliquod prætendenti, facile concederetur.

REB. ECCL. ALIEN. VEL NON.

Cap. Cum laicis.

STatutum laicorum circa mortuaria, vt ad fin. huius textus, aduerſari dicitur immunitati eccleſiaſticæ libertatis. Circa quod notabile non eſt inſtituti noſtri nimium immorari, ſed tãtum annuiſſe velim ſingularem doctrinã Caiet. in Summula, v. Excommun. c. 31. pro intelligentia hu: litteræ. Ait enim, id procedere in mortuarijs ordinatis per ſe ab Eccleſia ad ſalutem defuncti, ſeu cultum Diuinum: ſecus autem de per ſe ordinatis ad honorem temporalem, vt ſumptuoſa ſepulcra, multitudo crucum, varietas religionũ, & copia numeroſa luminarium, & ſimil.

DEPOSITO.

Cap. Grauis illa.

FRuctus Beneficij, lite pendente, deponendi ſunt iuxta Conſtit. Pij IV. *Cordi nobis eſt, &c.* apud perſonam hone-

ſtam

Digitized by Google

ſtam à Iudice eligendam: omni contrario abuſu diuidendi fructus eiuſmodi inter Canonicos, vel Capitula eccleſiarum, penitus ſublato.

EMPT. ET VENDIT.

Cap. Si venditori.

POſſet in facto dubitari, ad quid teneretur N. creditor, qui rem ſui debitoris penes ſe pignoratā vendidit, promiſſa indemnitate in caſu euictionis, & poſtea, mota lite emptori, factaque denuntiatione venditori, res ipſa fuit euicta, an, ſcilicet, teneatur tantum ad reſtitutionem pretij rei euictæ de tempore euictionis; an etiam ad fructus, quos emptor in futurum ex eadem re ſibi euicta, percipere potuiſſet.

Et pro congrua huius dubitationis reſponſione ſciēdum eſt, venditorem teneri ad pretium rei euictæ, & inſuper ad fructus, ſeu ad intereſſe fructuum decurſorum poſt euictionem, & rem ablatam ab emptore, ſemel ſibi denuntiata lite *l. euictis agris, ff. de vſur. Bart. & Iaſ. in l. quoties in diem, de verb. oblig. cum ſimil.* Hoc pro conſtanti præſuppoſito, conſiderādum eſt, venditorem quidem teneri ad fructus poſt euictionem, ſeu ad eorum intereſſe: ſic enim eum obligat natura contractus vēditionis, vt teneatur actione ex empto ad prędictum intereſſe fructuum *l. ſi cum venderes, in fin. de euict. l. euicta, l. venditor hominis, ff. eod. tit. & DD. ibidem,* cum ſemper habenda ſit ratio eius, quod emptor habiturus fuiſſet, ſi res euicta non fuiſſet, *l. ſi ſterilis, §. per venditionem, ff. de actione empti, & venditi, l. ſi traditio, vbi Bald. q. 4. C. eod. tit.*

Ad hęc, iuris diſpoſitio loquēs in venditore, non videtur extendenda, nec intelligenda in omni venditore, qualis eſſe videtur creditor vendens; vt ſupra, pignus ſui debitoris, vt ſic recipiat creditum, quod alias ab eo exigere non valebat; is enim potius dicendus eſt tertius promiſſor, quam ſimpliciter venditor: in omni namque actione attendendū eſt qualis ſit agentis intentio, ſeu, quo nomine quis agere dicatur, late *Euerar. in ſuā Centuria in loco, A qualitate facti*, per

totum. Quare, cum creditor vendit pignus ſui debitoris, nõ eſt dicendus proprie venditor; quia aliud eſt hoc ſimplex, & aliud hoc tale; propterea venditor iſte cum principaliter agat negotium ſui debitoris, non videtur ſubijciendus obligationi venditoris ſimpliciter, & proprio nomine vendentis, qui, vt ſupra, teneri dicitur ad fructus etiã poſt euictionem ſubſecutos; ſed tantum dicendus erit teneri ad id, quod ſpecialiter, & expreſſe ex ſtipulatu deductum fuit in cõtractu venditionis; videlicet, quod emptor ſeruetur indemnis; per quam ſane obligationem, non egrediẽdo eius naturam, cum obligationes ſint reſtringendæ, non ampliandæ *l. quicquid adſtringendæ, de verb. oblig.* intereſſo promiſſũ in caſu euictionis reſtringi debebit ad id, quod erat tempore euictionis, non ad poſtea decurrendum; nec ad fructus futuros; quia qualitas adiecta verbo, intelligi debet ſecundum tẽpus verbi, *l. in delictis, §. ſi extraneus, ff. ad noxal. Bart. in l. toties, ff. de milit. teſtament.* Et hoc probari poteſt *in l. bonitatis, cum ſeqq. de euict. in l. ſi prægnans, eod. tit.* & notant vtrobique DD. quod licet in actione ex empto veniat intereſſe non ſolum tẽpore euictionis, ſed etiam omnis acceſſio futura; Secus tamen eſt in actione ex ſtipulatu, in qua intereſſe conſideratur ſemper prout eſt a principio obligationis, ſeu in tempore conuento; adeo quod poſtea non recipiat augmentum, nec diminutionem *l. vbi exigitur, §. is autem, vbi not. Bart. Bald. Caſtr. & Iaſ. ff. eod.*

His omnibus accedit, quod conſueuerunt Creditores reſtringere ſe ad intereſſe tempore euictionis, & ſic ad reſtitutionem pretij cum rata expenſarum ad ſummum; & propterea talis etiam præſumenda eſt fuiſſe intentio particularis N. venditoris, *arg. l. quia aſſidua, §. quod ſi nolit, ff. de Edil. edict. l. ſemper in ſtipulationibus, ff. de regul. iuris, cum ſimil.* liquet autem, contractus regulari, & intelligi a conſuetudine contrahendi. *Crau. de antiq. temp. par. 3. §. materia, num.* 119. Et ex his Creditor tantum tenebitur ad pretium rei de tempore euictionis, vt ſupra, &c. Saluo ſemper, &c.

FEV-

Digitized by Google

FEVDIS.

Cap. Ex parte tua.

QVomodo aliquando liceat Epiſcopo, non obſtante iuramento de nō infeudando, antiquū feudū ad Eccleſiā reuerſum, nouo vaſallo cōcedere, ſtatuitur in hoc textu.

Nunc autem ſolerter attendenda eſt Conſtitutio Pij V. *Admonet nos, &c.* per quam ſub grauiſſimis pœnis nouæ infeudationes bonorum iuriſdictionaliū Eccleſiaſticorū prohibentur, quæ etiam afficiunt tractātes, ſeu conſulentes publice, vel priuatim, eiuſmodi infeudationes fieri, vt ibi late per eam; inquam nonnulla ſcripſit Scortia Theorem. 239.

SOLVT.

Cap. Ad hoc, ibi, in verbo, debita.

DEbita Prælati defuncti ſoluenda ſunt iuxta Conſtit. Iulij III. incip *Cum ſicut nobis nuper innotuit, &c.* per quā ſtatuitur familiares, & ſeruitores Prælatorum Romanæ Curiæ cum ſalario menſuali ſeruientes, petere non poſſe ſalarium ab eorum hęredibus, niſi pro biennio tantum, & infra annum ſolummodo a die obitus illorum.

Quæ ſane Conſtitutio poſtea innouata fuit per Piū V. in ſua extrauaganti, incip. *Cupientes litium anfractus, &c.* præſcribēdo hunc ordinē in ſoluēdo, videlicet, vt poſt conſignationē annuli, & ornamētorū Cappellæ (reſpectu Cardinalium) prius ſoluātur debita pro cibarijs, poſtea pro veſtiarijs, vltimo famuli pro mercede conuēta ſuā recipiāt ſatisfactionē. De hac Conſtitutione aliqua ſcribit Scortia Epit. 64.

PECVLIO CLERIC.

Cap. Inueſtigandum eſt.

CIrca materiam Spoliorum variæ extant Conſtitutiones Apoſtolicæ, videlicet, Pauli III. Iulij itidem III. Pau-

Pauli IV. & Pij ſimiliter IV. & Pij V. de quibus late apud *Nau. in 2. tom. ſuorum operum in ſpeciali tractatu & Steph. Quarant. in ver. Spolia Clericorum*; Et antea Clemens VII. in Conſtit. incip. *Cum ex corpore, &c.* ſtatuit, Meretrices in Vrbe decedentes, debere relinquere quartam, vel quintam partem bonorum ſuorum Monaſterio Conuertitarum, alias Conſeruatores eiuſdem Monaſterij faciunt ſpolium.

Tandem Paulus V. in Conſtit. incip. *In Eminenti, &c.* decreuit, bona curialium incolarum Vrbis, & Ciuium Romanorum in ipſa Vrbe, & intra decem miliaria, (non tamen extra reſidentiam) decedentium, & in eadem Vrbe extantia, non facere ſpolium. De cuius etiā conſtitutionis integro tenore dixi in Summa, ver. Clericus, num. 45. in 4. impreſſ.

TESTAMENTIS.

Cap. Quorundam ad nos.

EPiſcopi dicitur in hoc textu, non teſtentur de quæſitis intuitu Eccleſiæ. Et conformiter Clerici nunc prohibentur teſtari, vel cauſa mortis donare ſine diſpenſatione, de acquiſitis ex fructibus beneficiorum Eccleſiaſticorum, vt ex Conſtit. Pij IV. incip. *Graue nobis, &c.*

Cap. Nos quidem.

QVamuis Epiſcopi tam ex iure veteri, puta, *ex l. nulli licere 28. §. & ſiquidem, cum ibi notatis. C. de Epiſcopis, & Cler.* cum ſuis concord. tum etiam ex hoc textu, vbi infra annum a monitione, non facta executione teſtamenti, tunc Epiſcopus exequi debet; quā tandem ex diſpoſitione etiam *Concil. Trid. ſeſſ. 22. cap. 8. in princip. de reform.* poteſtatem habeant exequendi pias fidelium voluntates, nouiſſime tamen attributa eſt ampliſſima facultas Officio Reuerendæ Fabricę S. Petri de Vrbe ad hoc ipſum munus exacte implendum, vt ex varijs Cōſtitutionibus de hac materia in bullario nouo relatis, apparet: præcipue vero ex Conſtit. Clem. VII.

Ad-

Digitized by Google

Admonet nos, &c. per quam exemptiones, & priuilegia multa eiuſmodi officio indulta ſunt; & ex altera Pij IV. incip. *Et ſi per diuerſos, &c.* per quam Notarij cogi poſſunt ad oſtendenda teſtamenta poſt annum a die mortis teſtatoris; Atque etiam Pij V. *Et ſi omnium litium, &c.* per quam duæ ſententiæ definitiuæ in cauſis Fabricæ S. Petri faciunt rem iudicatam; nec non ex altera eiuſdem Pij V. *Exigit, &c.* quæ concedit ei applicationem medietatis legatorum piorum per triennium non exactorum. Quæ ſane conſtitutiones poſtmodum multipliciter declaratæ fuerunt per Eminentiſſimos DD. Cardinales eidem Fabricæ deputatos, vt videre eſt apud Quaran. in ver. Fabrica S. Petri de Vrbe.

SEPVLTVRIS.

Cap. Nos inſtituta.

SEpulturæ defunctorũ prohibentur nunc fieri ſuper terram, iuxta Conſt. Pij V. *Cum primum, &c.*

Opportune hic adnotandum cenſeo laudabile Statutum *S. Caroli in Concilio Sexto prouinciali*, circa corporum ſepulturã, vbi decernitur, corpus ſepulturæ non eſſe tradendum ante horam duodecimam, poſtquam ſpiritum exalauit: eius vero, qui repentina morte occubuit, ante vigeſimam quartam horam, niſi aliter Epiſcopo agendum eſſe videretur.

Et in Concilio quarto ſtatuitur, ſepulcra operienda eſſe duplici tegumento; ita tamen, vt inferius tegumentum ex rudi, ſuperius vero ex polito lapide ſtruantur.

DECIMIS.

Cap. Interdicimus.

PErſonæ Eccleſiaſticæ interdicuntur hic recipere in pignus decimas ad alienas Eccleſias pertinentes: poſſunt tamen iuſte poſtulare decimas ſibi iure debitas, eaſque exigere, non etiã eas appaltare, ſeu conducere; hoc enim eſſet ſpecies quædã negotiationis, & mercaturæ illis interdictæ.

Et

Et notandum, Prælatos Papa inferiores, non poſſe nunc poſt Concilium Lateranenſe amplius Decimas infeudare. *Rot. deciſ.* 142. *num.* 5. *Seraph.* De hac materia decimarum nonnulla tetigi in mea ſumma, in 4. impreſſ. in ver. Decimæ, per totum.

REGVLAR.

Cap. Nullus tondeatur.

MAndatur hic, neminem admitti ad Religionem, niſi valentem, & in ætate debita conſtitutum.

At nunc omnino videndæ, ac ſedulo obſeruandæ ſunt Conſtitutiones permultæ, quæ a temporibus Sixti V. in dies emanare conſueuerunt pro recipiēdis in Religione nouitijs, atque eiſdem inſtruendis ad profeſſionemque admittendis ac demum pro vniuerſa regularium tam mendicantium, quam non mendicantium reformatione, de quibus in mea Summa verbo, Religioſus, in fin. & infra hoc tit. in 6 nonnulla alia de hac materia breuiter annotantur.

Hic tamen haud immerito annotandum eſt, quod cum multa incommoda vniuerſo fere regularium ordini obuenirent ex inualiditate profeſſionum in monaſterijs ad hoc non deſtinatis emiſſarum, contra mentem conſtitutionum Clemētis VIII. propterea nouiſſime Vrbanus VIII huic malo occurrens, ſtatuit, eiuſmodi profeſſiones inualidas, vt ſup. ob non ſeruatam formam in prædictis Clementis VIII. conſtitutionibus præſcriptam, reualidari poſſe, & debere ex auctoritate Ordinarijs locorum in conſtitutione Vrbani VIII. incip. *Ad religiſos viros*, & cet. ſpecialiter attributa.

Cap. Ne Religioſi.

REligioſi fugitiui annuatim ſunt requirendi, & cogendi, vt ad monaſterium reuertantur, vt hic in littera.

Nūc autem de fugitiuis, & Apoſtatis a Religione ſeruādum eſt Decretum nouiſſimum Sacræ Congreg. Concilij Tri-

Digitized by Google

Trident. iuſſu Vrbani VIII. editum, de quo infr. *Ne Clerici, vel Monachi, in fi.*

CONVERS. CONIVG.

Cap. Mulier.

OCcaſione huius textualis deciſionis dubitatur, An vir in partibus, vbi hæreſis impune graſſatur, probabiliter conijciens, vxorem lapſam eſſe in hæreſim, poſſit ab ea ſeparari; Ordineſque Sacros, ſeu Religionē ingredi, & ſic amplius ad eam, etiam poſtea reſipiſcentem, non reuerti.

Ex qua ſane præſenti duratione quatuor inde reſultant ſpecialiter examinanda.

Primum eſt, an vir poſſit ab vxore diuertere ob cauſam hæreſis.

Secundum, an coniux innocens poſſit ad Sacros Ordines aſcendere, ſeu Religionem ingredi.

Tertium, an innocens ſeparatus poſſit perſiſtere in ſeparatione, nec coniugi reſipiſcenti reconciliari.

Vlt. an hæc procedāt in præſumptionibus tantū hæreſis.

Ad primum reſpondetur, videri, dicendum eſſe affirmatiue, videlicet, poſſe Coniugem Catholicū diſcedere ab Vxore in hæreſim lapſa, ex eo ſolum, quod crimen illud admiſerit; id enim aperte deciditur in præſenti textu, cum ibi notatis, *in ver. remanſit, in c. 2. cap. quantum, de diuortis, & c. non ſolum 28. q. 1.* Ratio eſt ex traditis per dd. in eiſdem locis, periculum peruerſionis in coniuge catholico, & propterea etiam addi poſſet; nedum id ei licere, verum etiam aliquādo eſſe illi neceſſarium; vbi ſcilicet animæ ſuæ periculum timeret ex conſortio vxoris, labe hæreſis infectæ; iuxta illud *D. Pauli ad Titum 3. hæreticum hominem poſt vnam, & ſecundam correctionem deuita.*

Ad ſecundum dicitur, poſſe Coniugem innocentem trāſire ad Religionem, vel Sacros Ordines aſſumere, *vt ex c. conſtitutus, cum ſeq. & c. iſto fin. cum ſimil.* hoc tit. noſtro *de conuerſ. coniug.* Sed hoc intelligitur procedere non niſi poſt Iu-

pi-

dicium Eccleſiæ, & præcipue quo ad ingreſſum Religionis, attentis Conſtitutionibus Apoſtolicis de recipiēdis Nouitijs, per quas ab eius ingreſſu arcentur obnoxij redditioni rationum alienæ adminiſtrationis; & ſic eo magis deuicti obligatione tali videlicet, perſonali, qualis eſt matrimonialis, vt per DD. in prædictis iuribus.

Ad tertium dicitur, poſſe eundem coniugem innocentem ex conceſſione ſibi facta *in c. de illa, de diuort. & in hoc textu noſtro*, perſiſtere in ſeparatione ab Vxore hæretica; non quidem proprio iure, ſed Iudicio Eccleſiæ facta, etiam ſubſecuta reſipiſcentia ab hæreſi, prout etiam tetigi *in mea Summa, ver. Diuortium. num.* 3.

Ad vlt. nempe, qualis notitia hæreſis in præſenti cauſa requiratur, certa ne, an tantum moralis; dicitur; ſufficere moralem, & ſic, vel propriam confeſſionem, vel violentas, ſeu graues ſuſpitiones, puta, ſi proprijs factis indicaret hæreſim, operando, manducando, & ſimilia, more hæreticorum peragendo: exteriora enim ſatis indicant interiora, *vt in mea Summa ver. Hæreſis, num.* 4.

RELIGIOSIS DOMIBVS.

Cap. Ne nimia.

NOuam religionē conſtitui abſque auctoritate Romani Pontificis interdicitur in hoc textu. Faciunt etiam in hūc locum annotata ſup *cap. ſi quis* 21. *q.* 2. vbi de trāſlatione monialis profeſſæ de vno ad aliud monaſterium.

De ſuppreſſa autem cuiuſdam Ieſuitiſſarum ordinis inſtitutione nouiſſima dicitur inf. *in cap. religionum diuerſitatem, de religioſis domibus, in* 6.

Et hic opportune obſeruandum eſt, ſtatutum olim fuiſſe in Concilio Conſtantinopolitano 6. generali, canone 45. Quod futuræ monaſticæ non induantur ſumptuoſis veſtibus eo die, quo ingreſſuræ ſunt monaſterium. Quem tamen pium morem temporibus noſtris exulare videmus.

Digitized by Google

IVRE PATRONATVS.

Cap. Perlatum eſt.

VErtitur in dubium, an Clericus poſſidens beneficium patronatum ſuæ familiæ, omittenſque recitare Diuinum Officium, teneatur reſtituere fructus, ſicut tenentur ceteri omnes Beneficiati, iuxta tenorem Conſt. Pij V. *Ex proximo, &c.* de qua *Nau. in Man. c. 25. num.* 122. Ratio dubitādi erat, quia Clericus ordinatus ad tit. ſui patrimonij, nō tenetur ad hanc fructuum reſtitutionem, ſecundum omnes, ea ratione; quia proprietas eiuſdem patrimonij remanet ſemper apud ſe ipſum, nec vnquam tranſiuit in Eccleſiam; ob quam quidem rationem videbatur idem etiam dici poſſe in caſu poſſidentis Beneficium Patronatum alicuius familiæ, cuius fructus videntur permanere proprij, cum ex voluntaria, & ſpontanea pietate illius in Eccleſiam transferantur, ergo idem ius videbatur ſeruandum eſſe quoad vtrumque caſum omiſſionis Diuini Officij.

Verum hac ratione, & alia quacunque ſimili ceſſante, reſoluendum eſt, faciēdam eſſe reſtitutionem fructuū etiam a poſſidente Beneficium Patronatum, ſiue a ſuis conſanguineis, ſiue etiam a proprio eius patre, qui potuit filium præſentare; ſiue tandem etiam a ſe ipſo inſtitutum; qui ſane quamuis ſi non poſſit ſe ipſum præſentare, poſſet tamen Epiſcopus motu proprio conferre illi Beneficium eiuſmodi, vt colligitur *ex cap. per noſtras, de iure Patronatus*; ſemper enim verum erit, fundatorē quemcumque proprijs ſe bonis ſuis exuere; eaque in Eccleſiam Patronatam cum omni iure ſuo trāsferre, ſaluo ſibi remanēte iurepatronatus.

CELEBRAT. MISSARVM.

Cap. Presbyter mane.

LIcentiæ omnes celebrandi miſſam tempore veſpertino reuocatæ fuerunt per Conſt. Pij V. incip. *Sanctiſſimus.*

mus in Chriſto Pater, ad cuius notitiam, &c.

Et quid nouiſſime ſeruandum ſit pro conuenienti celebratione miſſarum ex Vrbani VIII. Conſtitutione dictum eſt ſup. *diſt.* 18. *c. epiſcoporum igitur.*

Cap. Dolentes, §. ſunt, & alij.

VAlde confert ad occurrendum fraudibus, & negligẽtijs Capellanorum, cuique ipſorum propriam celebrationis diem ſtatuere, quo ſic manifeſte apparere poſſet, an fideliter, nec ne ſua munera exequantur ad præſcriptam cuiuſque cappellaniæ inſtitutionem.

Cap. Litteras tuas, ibi, pane fermentato.

AB officio, & beneficio deponitur celebrans in pane fermentato, dicitur hic in textu. Et conformiter ad hoc ſtatutũ, facultates, ac licẽtiæ omnes cõceſſæ Sacerdotibus græcis celebrandi more latino, vel è cõtra Sacerdotibus latinis conficiendi ritu græcorum reuocatæ fuerũt per Conſtit. Pij V. *Prouidentia Romani Pontificis, &c.*

RELIQ. ET VENER. SANCTOR.

Cap. Audiuimus.

SIne licentia Romani Pontificis prohibetur hic, venerari aliquem pro ſancto. Et conſequenter ad hanc diſpoſitionem nuper emanauit Conſtitutio Vrb. VIII. *de qua inf. hoc eo tit. c.* 1. *in* 6.

Cap. Cum ex eo.

REliquiæ Sanctorum paſſim oſtendi non debẽt, vt dicitur hic, ne circa illas populus decipi poſſit. Sic etiam non videtur probabilis aliquorum vſus corradendi oſſa, & reliquias Sanctorum, vt ipſarum puluis ab ægrotis aſſuma-

Digitized by Google

tur ad depellendos corporis languores. Idem etiam videtur rationabiliter dicendum de aſſumentibus oleum ſanctum ad prædictum effectum.

Opportunè hic admonitum velim lectorem, Sanctũ Carolum laudabiliter de more ſanxiſſe in Cõc.4. prouinc. p.1. ne reliquię Sanctorum per laicos homines cuiuſuis ordinis, vel dignitatis tractentur, ne ve tangantur; cum hoc ſacrilegum eſſe Sanctus Gregorius Papa ſcriptum reliquerit.

BAPTISMO.

Cap. Si quis puerum.

OCcaſione huius determinationis textualis, per quam baptizatus non dicitur ille, qui ter in aqua immerſus fuerat in nomine Patris,& Filij,& Spiritus ſancti, Amen non dicto per ſic immergentem, ego te baptizo, & cet. notandum eſt, quod occurrente difficultate pueri extra corpus matris apparere incipientis, & propterea dubio extãte, ſit ne baptizandus;an non;videtur tanquam tutior amplectenda doctrina Eminentiſſimi olim Cardinalis Paleotti in libello inſcripto, *Compẽdio de gl'ordini del Signor Cardinal Paleotti, & Succeſſori, per li Curati di Bologna, fol.mihi* 38. vbi legitur, Pueri apparentes extra vterum Matris cum brachio,vel pede, vel digitis cum imminente mortis periculo, baptizentur. Sed egreſſi viui iterum ſub conditione,ſi non es baptizatus,&c. baptizari debent. In capite vero apparentes poſſunt baptizari abſque hæſitatione aliqua, & obligatione iterum baptizandi.

Quare rationabiliter cautum legitur in aliquot eccleſijs, ne obſtetrices officium ſuum præſtent, niſi approbatæ ſint idoneę ad ſacramẽtum baptiſmi,cũ erit neceſſe,miniſtrãdũ.

Admonitos etiã hic volo quoſcunque Parochos, ac Rectores animarum,vt memores ſint ſapientiſſimæ, ſimulque pijſſimæ inſtitutionis, quam S. Carolus circa huius Sacramenti adminiſtrationem reliquit *in Concilio quinto Prou. fol.* 55. in hæc verba.

In-

Infantes ſimplici amictu ad Baptiſmũ deferantur; nec vllũ ornamentum, vel aliud quidquam, quod mũdi huius pompam præſeferat, adhiberi patiatur parochus; cũ minime cõſentaneũ ſit, in ipſo vitæ Chriſtianæ ingreſſu ſtatim ijs rebus ſtudere, quibus potiſſimum ſolemni ſponſione renuntiatur.

Idemq. ſtatuit, vt baptiſmum ſuſcipiant infantes ante diem nonum natiuitatis.

ECCLESIIS ÆDIFIC.

Cap. Ad audientiam 1.

DIcitur hic, propter nimiam diſtantiam eccleſiæ poteſt noua eccleſia in ipſius parochia ædificari, de antiqua eccleſia certa portione eidem deputata.

Tunc autem ſi Eccleſia noua Parochialis erigenda erit, rationabile erit, quod id totum præſtetur abſque præiudicio parochi poſſeſſoris illius temporis. *ad l. fi. §. ſed & ſi quis, vbi Bal. in 3. col. C. commu. de lega. gl. in auth. quomodo oporteat. epiſcopos, §. ſed neque effuſas.*

IMMVNIT. ECCLES.

Cap. Vt in domibus.

IN Autentico collat. x. tit. 43. legitur, olim Eccleſiæ Cõſtantinopolitanæ maioris centum, & mille officinas ab omni vectigali liberas extitiſſe. Quod ad exemplum noſtrorum temporum hic admonuiſſe libuit.

De hac immunitate Eccleſiarũ agũt ex recẽtioribus *Scortia theor. 152. & 385. Azor. tom. 2. fol. 621. lib. 9. c. 6. Barboſ. in collect. ad c. id cõſtituimus 17. q. 4. Remig. de immunit. Eccleſ. Suarez. de Relig. tom. 1.* Et inſuper plures alij, qui ſpeciales tractatus ediderũt in hac materia, & in Cõſt. Greg. XIV. de qua mox infra

Cap. Inter alia.

REi confugientes ad Eccleſiam non ſunt inuiti inde extrahendi, ſtatuitur hic in littera.

Digitized by Google

At nunc in extrahendis laicis ad loca ſacra confugiẽtibus; ſolerter attendenda eſt Cõſtitutio Greg XIV. *Cum alias, &c.*

Per quam derogatur quibuſcũque priuilegijs extrahendi reos ad eccleſiam confugientes, pręterquam in caſu, quo ipſi laici confugientes fuerint publici latrones, viarumque graſſatores, qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas obſident, ac viatores ex inſidijs aggrediuntur, aut de populatores agrorum; quiue homicidia, & mutilationes membrorum in ipſis eccleſijs, earumue cęmeterijs cõmittere non verentur, aut qui proditorie proximum ſuum occiderint, aut aſſaſſinij, vel hæreſis, aut læſæ Maieſtatis in perſonã ipſiuſmet Principis rei; in his enim atrocioribus delictis immunitas eccleſiaſtica non ſuffragatur.

De cuius ſane Cõſtitutionis intelligentia ſcripſerunt plerique recentiores, Ambroſinus, videlicet, *Pater noſter Pelegrinus, Farinac. & Ricc. in collect. par.* 1. *Coll.* 109. *& par.* 3. *Coll.* 503. (qui tamen Auctor ſemper eſt intelligendus, ſalua obſeruãtia Conſtitutionis præd. Gregor. XIV.) & plerique alij.

Cap. Aduerſus Conſules.

CLerici non debent, incõſulto Summo Pontifice, ſubuenire neceſſitatibus ciuitarum, etiam vbi non ſuppetũt facultates laicorum, vt hic in tex. Vnde videtur, Eccleſiaſticos non eſſe compellendos per Iudices laicos reuelare frumenta ſuarum poſſeſſionum: ſed id præſtabunt Superiores Eccleſiaſtici per ſua propria edicta conformiter promulgãda ad proclamata eorũ dẽ laicorũ, ne ab his indebite clericos moleſtia affici contingat. De qua re late per relatos apud *Henriq. lib.* 10. *de Sacram. Ordin. cap.* 15. *num.* 7. *cum ſeq. in tex. & in comment. Genuenſ. in praxi, cap.* 22. *&* 94.

Cap. Immunitatem Eccleſiaſticam.

COnfugientes ad Eccleſiam ſi ſub ſpe immunitatis delinquerant in Eccleſia, vel cœmeterio, non gaudent immunitate Eccleſiæ, vt in hoc tex. dicitur. At notandum eſt, quod

quod per ante dictã Conſtit. Greg. XIV. non videtur, ex ſententia multorum, derogatum diſpoſitioni præſentis capituli: attamen in praxi contrarium ſeruari videmus, & ſic nedum priuilegijs quibuſcunque, ſed etiam iuri communi per eam derogatum fuit.

DISCEPTATIO.

An Iudex Laicus iubens, interfici reum in Eccleſia latitantem; quem putabat, non poſſe gaudere immunitate Eccleſiaſtica, incurrat pœnas antedictæ Conſtitutionis Gregorianæ, tã ipſe, quam miniſtri, & executores prædictæ iuſſionis, & mandati.

IN hãc Conſtitutionem incidit Dubitatio de Iudice laico, qui cum obtinere nequiret facultatẽ ab Epiſcopo loci abducendi ab Eccleſia homicidam, prætenſum, eius iudicio, tanquam aſſaſſinij reum, non gaudere immunitate eccleſiaſtica, tandem iuſſit ſatellitibus ſuis, vt eum in eadem Eccleſia commorantem interficerent. Propterea in dubiũ vertitur, an ſit locus diſpoſitioni prædictæ Extrauagantis Gregorianæ, tam reſpectu executorum, quam Iudicis mandantis occiſionem.

Pro conſtanti autem ſupponitur, eos omnes, tam iudicẽ, nempe, quã etiam ſatellites incurriſſe pœnas de iure veteri latas contra immunitatis Eccleſiaſticæ violatores, *iuxta c. definiuit, 14. q. 4. l. præſenti, C. de his, qui ad eccl. confug. cum ſimil.*

Solum ergo remanet videre, an etiam ſubdantur pœnis prælatæ Conſtitutionis Gregorianæ. Ratio dubitandi eſt, quia per eam nulla fit mentio de occidentibus, vel mandantibus, occidi: ſed tantum de capientibus, carcerantibus, vel abducẽtibus reos ab eccleſia, in quam ſe receperãt. & propterea, cui non conueniunt verba legis, neque lex ipſa conuenire poteſt, iuribus vulgar.

Qua tamen ratione, & quacunque ſimili ceſſante, verius videtur eſſe contrarium quoad vtranque partem propoſitę dubitationis. Et ratio deciſionis eſt & primo reſpectu execu-

Digitized by Google

cutorum;quia cui denegatur id,quod eſt minus,multo magis id,quod eſt maius. Vnde,ſuſpenſus ab ordine ſubdiaconatus, cenſetur etiam ſuſpenſus ab exercitio diaconatus, & magis etiam ab vſu presbyteratus:ſecum enim pugnaret,ſuſpendi quem a canendo epiſtolam, & poſtea eidem licere celebrare miſſam, & hinc eſt illud commune philoſophorum axioma, Propter quod vnumquodque tale, & illud magis. Capere autem,& carcerare reos in eccleſia receptos, vetitum eſt, ne quid damni eis indebite inferatur; multo magis ergo cenſendum eſt,vetitam eſſe læſionem,& mortē; alias enim diſpoſitio illa deſeruiret de vento.

Nec quidquam facit ratio illa deducta ex proprietate verborum prædictę Extrauagantis,capere,nēpe, vel carcerare,&c. quia reſpondetur,ea omnia ſatis verificari formaliter,& iuxta mentem diſponentis;ne,ſcilicet,delinquentes, & in eccleſia ſe recipiētes,abducantur ab ea, protegente ipſos immunitate eccleſiaſtica,& ſic nec in bonis, nec in perſona quidquam nocibilitatis perpeti debent, nec ex captura,nec ex percuſſione, aut alio corporali detrimento.

Nec dicatur; non eſſe faciendam extenſionem de caſu ad caſum in odioſis. Quia reſpondetur,quod diſpoſitio etiam odioſa, ſi ex ipſius ratione expreſſa extenderetur,non eſſet vere extendere, ſed comprehendere tāquam genus ſpecies ſuas; ſicut etiam illa dicitur continere ſpecies,& caſus omnes, qui eiuſmodi expreſſæ rationi conuenire poſſunt;& ita hæc erit interpretatio intellectiua,non extenſiua.

Pro quo datur inſtantia de cōburente eccleſiam,qui non euadit excommunicationem contra eā effringētē, & expoliantem latā,de qua in *cap. conqueſti, de ſent. excomm.* ſatis enim amouet rem a loco,qui eam corrumpit.l. *qui tabulas, in fi. de furtis. Suar. to.* 5. *diſp.* 22. §. 1. *num.* 15. *Leſſ. lib.* 2. *cap.* 45. *dub.* 4. & tamen non videretur includi, attenta ratione illa,quod comburens, non confringat proprie, vel expoliet eccleſiā.

Accipe aliud ſimile de propinante venenum perſonæ Eccleſiaſticæ,qui materialiter nō percutit;attamen nō euadit excōmunicationem canonis contra iniicientes manus violen-

len-

lētas in perſonam eccleſiaſticā, iuxta communiter ſcribentes in hac materia, excepto ferme vno *Roderiq. in Sum. par. 1. cap. 8. num. 13. in fin.*

Idem etiam apparet in *l. 1. C. de raptoribus*, vbi, ſi vir rapit mulierem punitur. Idem autē ſeruaretur, ſi e contra, mulier raperet virum: quamuis hoc, tamquam raro contingēs, nō fuerit expreſſum: attamen quia iſte caſus omiſſus omnino ſimilis eſt expreſſo, ideo ex coniecturata mente diſponentis fit extenſio: pro quo adducitur doctrina *Decij in l. ſi mater, num. 2. C. de inſtit. & ſubſtit. Tiraq. de retr. lignag. §. 20. gloſ. vnic. nu. xi. & facit l. Titius, de lib. & poſth.*

Et quæ dicta ſunt de executoribus, eadem etiā ob eādem rationem procedunt quo ad iudicem mandantem: pro quo affertur ſimile de cenſura lata in ſepelientem, vt *in cle. vnic. de ſepult.* vbi, quamuis tantum puniatur ſepeliens corpus excommunicati, tamen hoc etiam procedit in omnes cooperantes, ne alias reddatur illuſoria illa diſpoſitio, vt per Doctores ibi cōminiſcentes, & maxime per *gloſ. in ver. ſepelire, & ego in mea Sum. ver. Sepult. num. 5.*

Confirmatur hæc reſolutio ex verbis illis in fi. eiuſdem Extrauag. ibi, quod ſi quis quacumque auctoritate, &c. quæ ſane verba, ne effectu ſuo fruſtrentur, profecto nō ſunt intelligenda, niſi de Iudicibus, & magiſtratibus, non de ſatellitibus, qui dignitate, vel auctoritate nudati exiſtunt, & per quos conſueuerunt magiſtratus iuſſa ſua exequi.

Et ſic in praxi videmus, eos vna cum miniſtris ſolitos declarari trāſgreſſores immunitatis Eccleſiaſticę. Quare cōcludēdum eſt, & Iudicē, & miniſtros antedictos non poſſe euadere pœnas Conſtitutionis Gregorianæ. Saluo ſemper, &c.

NE CLERICI, VEL MON.

Cap. Multa ſunt.

ENumerantur hic multa negotia ſæcularia, quibus nemo militās Deo applicare ſe debet. Specialiter autem obſeruandum eſt, vetitum eſſe tam Eccleſiaſticis, quam lai-

laicis quibuſcumque ſub pœna excõmun. latæ ſent. & alijs temporalibus, extrahere frumenta,& bladas e ſtatu immediate, vel mediate ſubiecto S. R. E. vt ex Conſtit. Gregor. XIII. *Volentes, &c.*

Quæ per eũdem fuit extẽſa etiam ad facientes extrahi, & ad impedientes, afferri victualia ad Vrbem; nec non & ad ementes vltra vſum ſuæ familiæ ad annum, vt ex eius altera Conſt. incip. *Inter multiplices, &c.*

Tandem poſt alias Conſt. de eadẽ relatas a Clem. VIII. & Paulo V. nouiſſime Gregorius XV. moderando pœnas in ſupradictis Conſtitutionibus inflictas noluit, eas procedere quo ad extrahentes abſque mercatura, vel malitia, vel fraude, ac nonnullos caſus ſpecialiter expreſſos in ſua Cõſt. incip. *Romani Pontificis prouidentia, &c.*

In qua ſtatuitur, quod de cetero omnes perſonæ, quæ in prædictis Conſtitutionibus annonæ extrahi prohibitæ, eam ſolummodo quantitatem, quæ ad neceſſariam ſuſtẽtationem ſuam, & familiarum ſuarũ vnius anni, ſiue vſque ad nouam meſſem ſufficiat, extra ſtatum noſtrum Eccleſiaſticum S. R. E. immediate ſubiectum ad ſtatum mediate ſubiectum; nec non quod pauperes, qui faſciculos ſpicarum in agris relictarum, vnius diei labore collectos, pro victu, & neceſſitate tantum ſua diurna.

Ac ſimiliter, quod Religioſi mẽdicantes, qui granum, & legumina cũ ſimilibus pro eleemoſinis data pro victu conſuetũ cõmuni: ac præterea, quod ruſtici, & pauperes operarij, qui mercedẽ diurnam non niſi in grano, aut alijs annonæ generibus, cõſequi poſſunt: quique ad mercatus pullos, oua, fructus, & ſimilia in parua quãtitate ferunt, ex pretio prędictarum rerum panem, farinam, & ſimilia pro ſuo, & familiarũ ſuarũ vſu, & neceſſitate dumtaxat, e locis ſtatus prædicti immediate ſubiecti ad loca ſtatus nobis mediate ſubiecti: aut etiã extra ſtatũ noſtrum Eccleſiaſticum extraxerint, & aſportauerint: dũmmodo omnis dolus, & fraus abſit, ac mercatura, excommunicationis pœnã, ac cenſuras Eccleſiaſticas non incurrant. Non obſtant. &c. Admonentur

autem

autẽ omnes Chriſti fideles, vt huiuſmodi paſtoralis indulgentiæ beneficio nõ abutantur, & agi meminerint de diſpẽdio ſalutis æternæ, &c.

Verba autem illa, *Immediate, vel mediate ſubiecta*, quomodo intelligẽda ſint, dixi in mea Sũma, verbo, Extrahere, num. 6.

DISCEPTATIO.

An incipiens extractionem frumenti extra ſtatum Eccleſiaſticum; vel an potius eam perficiens, incurrat pœnas extrahentibus inflictas.

Accidit caſus, quod quidam extrahens frumentum e ſtatu Eccleſiaſtico, appropinquanſque Cõfinio eiuſd. ſtatus, inciderit in latrones, qui abſtulerunt ei frumentum, & proſequentes extractionem, trãſtulerunt ipſum extra iuriſdictionẽ, & ſtatũ Eccleſiaſticũ, quæritur modo quis eorũ inciderit in excõmu. de qua hic ſupra, an ſcilicet, qui incepit extrahere, an potius ipſi latrones extractionẽ perficientes.

Re vera autem quamuis extractio executa fuerit perfecte, atque complete medio illius principij, & tranſuectionis vſque ad confinia; tamen, quia communiter aſſerunt ſcribentes, quod parum diſtat, nihil diſtare videtur, propterea dicendum eſſet, illum, qui incepit extrahere, incidiſſe in præfatam cenſuram.

Verius tamen eſt contrarium; quia in cenſuris attẽditur actio cõſumata, cui imponitur cenſura, & in terminis huius quæſtionis, ille, qui incipit extrahere, numquam dicitur extraxiſſe, vt notat *Bald. in l. neque commiſſum, C. de vectigal. & alij ſequuntur*.

Nec obſtat regula antedicta; quia illa vniuerſaliter non eſt vera, & do inſtantiam de exercitu, qui parum abfuit, quin tranſiret per agros ſegete plenos, ergo tenebitur ad reſtitutionem damni, quod intulit per illos tranſeundo, cũ ſimilibus alijs; quæ multa continerent abſurda, & ideo, nec dicenda, vt in ſpecie declarat *Phihar. lib. 2. cap. 23. Pet. Nau. lib. 3. cap. 2. num. 28.*

At bene verum erit, quod ſi damnũ illatum fuiſſet, æſti-

ma-

Digitized by Google

mabitur iuxta regulam antedictam, nempe, quia nihil diſtabat recollectio fructuum, propterea damnum illorum æſtimabitur, ac ſi tunc temporis fructus perfecti fuiſſent. Quare non erit excommunicatus qui incepit, ſed qui perfecit extractionem. Saluo ſemper.

Cap. Relatum eſt.

MOnachi incorrigibiles, per huius textus diſpoſitionẽ, de monaſterio expellẽdi ſunt. Quis autem Regularis hodierno tẽpore cẽſendus ſit incorrigibilis, & quomodo ſuperior ſe debeat habere cũ illo, extat nouiſſimũ ſpeciale Decretũ Sacræ Congr.Cõcilij Trid. incip. *Eiectorũ, & fugitiuorum ſtatui, &c.* vbi inter cetera ſtatuitur, non poſſe eijci quemquã regularẽ ab Ordine ſub titulo incorrigibilitatis, niſi per annũ detẽtus fuerit in carceribus in ieiunio, & pœnitentia. Proindeque vnaquæque religio priuatos habeat carceres in qualibet ſaltẽ prouincia. Poſt annũ in ſua peruicacia perſiſtens eijci quidem poterit,ſed non niſi a Generali tantũ,de conſilio,& aſſenſu ſex Patrum,ex grauioribus Religionis, in ſingulis Capitulis,vel Congregationibus generalibus eligendis,quamquam non niſi inſtructo, ſecũdum eorum ſtylum, & Conſtitutiones,proceſſu, & plene probatis cauſis expulſionis ad ſacrorum canonum præſcriptum. Sic vero eiecti,nec redeuntes ad Religionem,incedãt in habitu Clericali ſubiecti obediẽtiæ ordinarij, cui per Generalẽ illico notificetur expulſionis ſentẽtia. Prohibẽturque ſuperiores concedere illis litteras teſtimoniales,ſed remittãt ad Sedem Apoſtolicam,vel iubeant aliam ingredi Religionẽ. Admonentur tamen ijdem Superiores, ne faciles ſint ad huiuſmodi grauiſſimum expulſionis remedium. Remanent autem perpetuo ſuſpenſi ab exercitio ordinum, ſublata ordinarijs locorum facultate eam ſuſpenſionẽ moderãdi. Tandẽ,renouat Sac. Congreg.diſpoſitionẽ *c.finalis, de regular.*etiam in iuſte expulſis,obligans ſuperiores, vt bis in anno Decreta Clem. VIII. vna cũ his ordinationibus, in publica menſa perlegi faciant, &c. ſub pœna priuat. &c.

SPON-

SPONSAL. ET MATRIM.

Cap. De Francia.

COnſuetudo patriæ non ſeruata, non inualidat matrimonium, vt hic in tex. Et obſeruandum eſt, quod ad diſpenſationes matrimoniales conſequendas ſufficit exprimere gradum remotiorem; obtentis tamen poſtea ſuper propinquitate litteris declaratorijs, vt ex Conſtit. Pij IV. *Sanctiſſimus in Chriſto Pater, &c. &* communiter habetur in fine Concilij Trid.

EO, QVI COGNOVIT CONSANG. VX. SVÆ.

Cap. Fraternitatis.

INceſtuoſi in quibuſdam caſibus grauioris impudicitiæ in ſtatu Eccleſiaſtico plectendi ſunt pœna vltimi ſupplitij. Hi autem caſus recenſentur in extrauag. Sixti V. *Volentes quantum in nobis eſt, &c.* vbi ſtatuitur, quod quicumque matrem, & filiam, ſiue duas ſorores germanas ſcienter cognouerit, etiam ſi eæ, vel altera earum, publicæ meretrices ſint: ſiue clam, ſiue palam, aut in figura matrimonij tale crimen admiſerint; ſiue cum altera earum matrimonio coniunctus ſit, moriatur. Idem eſt de muliere, quæ ſciens matrē, filiā, aut ſororē ſuam cum viro rem habuiſſe, etiā ſi alteri eorū matrimonio copularetur ab eo ſe cognoſci permittit. Similiter etiā dicitur de meretrice ſcienter ſe cōmiſcēte cū patre, filio, ſiue cū duobus germanis fratribus.

SECVN. NVPT.

Cap. Vir autem.

DIcitur hic, ſi vnus ex coniugibus fuit alias benedictus non debēt cōiuges de nouo benedici. Attamen, vbi vigeret conſuetudo benedicendi nuptias virginis, quam viduus duxerit, illa ſeruanda eſſet; vt per Rituale Roma. iuſſu Pau. V. editum, vbi de Sacram. matrim. agitur.

A C-

Digitized by Google

ACCVSATION.

Cap. Qualiter, & quando, 2.

STatuitur in hoc textu, non eſſe inquirēdum contra aliquem ſine præcedēti infamia. Vnde, conformiter huic diſpoſitioni decreuit Concilium Tridentinū ſeſſ. 25. c. 6. de reform. in cauſis criminalibus contra perſonas capitulares procedendum eſſe cum duobus Canonicis deputatis ex parte Capituli. Quod tam in grauibus, quam in leuibus Rota intelligit, vt ex *deciſ.* 710. *num.* 1. & 4. *Seraph.*

Hoc autē non videtur habere locum in Eccleſia non exēpta; niſi illa ex immemorabili tēpore conſueuiſſet eiuſmodi aſſiſtētes deputare; quæ ſane conſuetudo, cum poſſit tollere, atque etiam tribuere iuriſdictionem, retinenda eſſet.

Et quid Statuerit prædictum Concil. Trid circa teſtes recipiēdos contra Epiſcopos, vide *ſeſſ.* 13. *c.* 7. & 8. *de refor.*

SIMONIA.

Cap. Nemo presbyterorum.

SImonia eſt pretio, vel fauore celare peccatorē, vel reconciliare non pœnitentē: vel quid tale admittere, pro re aliqua tēporali, dicitur in hoc tex. Quare ſciendū eſt, quod ſimile quid habetur in Conſtit. Pij V. incip. *Durum nimis*, in qua ſtatuitur, beneficiarios capiētes poſſeſſionē beneficij nō debere cōferre quidquā, nec ex cōſuetudine, nec ex indulto alicui Eccleſiæ cōceſſo; reuocatis quibuſcūque cōtrarijs, ſub pœna excōmunicationis, ſuſpēſionis, & interdicti, reſpectiuè.

Cap. Tua nos.

SI Clericus, vt hic decernitur, donat bona ſua Eccleſiæ cū pacto, vt in Canonicū recipiatur in illa, ſimoniā admittit.

Et ſimiliter præſumptiones, & coniecturæ ad effectū puniēdi obtinentes Beneficia Eccleſiaſtica per Simoniā confidentialē declarantur in Conſtit. Pij V. *Intolerabilis multorum, &c.*

&c. vbi variæ huius delicti præsũptiones, etiã ex ſola vnius partis intẽtione probata, faciũt, illud præſumi in foro exteriori: in foro tamen interiori veritas facti ſẽper erit attẽdẽda.

Hanc autem Conſtitutionem Pij V. habes ad litteram apud *Nau. in Manuali. cap.* 23. *num.* 104. quam & ibidem examinat ad multos numeros.

Dubitatur hic obiter, an peccauerit quidam regularis, opponens alteri regulari, eum eſſe de Simonia ſuſpectum, eo quod publice conſtabat, quod elargitus fuerat munera Prælato ſæculari, quod in illa Religione ſcandali materiam non modicam præbebat.

Et re vera, ſuppoſito pro conſtãti, quod Regularis ſubditus munera elargitus ſit eiuſmodi Prælato, quod etiã Superioribus ipſis eſt interdictũ per Bullã Clem. VIII. quæ incip. *Religioſæ Cõgregationes, &c.* de qua ſcribit Bonacina in Codice, Tractatus varij, in fi. q. 3. & Scortia Epit. 158. non videtur immunis ab hac ſuſpitione Simonię; quatuor enim modis ſolet peruerti iuditiũ humanũ; timore, odio, amore, & tandẽ etiã prẹmio, c. quatuor modis 11. q. 3. vnde & dicitur, accipiebãt munera, & peruertebãt iudiciũ 2. Reg. 8. & quod magis eſt, in fine eiuſdẽ Gõſtitutionis dicitur, quod cõtra trãſgreſſorẽ procedi, & inquiri poſſit, tanquã cõtra furti, & Simonię reũ; ac perpetua infamia, & ignominia notatus exiſtat. Si ergo manifeſta, & publica fuerit illa munerũ largitio, nõ fuit inique illata iniuria Simoniæ. Sed vlterius etiã poteſt dici, iam famã illius amiſſam fuiſſe ob culpã notoriã largitionis munerũ, cũ ſcãdalo familię, & per cõſequẽs nõ erit locus reſtitutioni, quæ ſupponit ablationẽ alicuius boni; ad late tradita per *Petr. Nau. de reſtit. lib. 2. c. 4. n. 362. & ſeq. Saluo ſẽper, &c.*

DE MAGISTRIS.

Cap. Super ſpecula.

DOcentes, & Studentes in Theologia per quinque annos de licentia Sedis Apoſtol. percipiunt fructus beneficiorum, vt diſponitur in hoc tex.

De

De Lectoribus autem Sacræ Scripturæ in Cathedrali deputandis ex mandato Concilij Trid. dicendum videtur, de iure eis non deberi diſtributiones quotidianas; niſi pro illis horis, quibus legunt; tamen ex gratia eſſe illis concedēdas, non modo pro illis horis, quibus legunt, puta; ſi mane legunt, pro matutinis horis, & miſſa ſolemni; ſed etiam pro tota die: & ita ſeruari videmus in praxi.

Nouiſſime autem Vrb. VIII. per Conſtit. *Apoſtolatus officiū, & cet.* ſub die 2. Apr. 1631. editam, reuocauit, & annullauit omnes, & quaſcumque licentias legendi, & habendi libros quacumque ratione prohibitos, quibuſcūque perſonis, etiā ſpeciali nota dignis, non tamen a Sanctitate ſua conceſſas. Easq. deinceps concedi noluit, niſi in Congreg. S. Inquiſitionis vniuerſalis, ſingulis hebdomadis coram S. ſua celebrari ſolita. Nec non ad triennium tantum duraturas. Ac locorum ordinarijs ſeu inquiſitoribus exhibendas, aliaſque nullas eſſe decreuit, ac voluit.

De hac materia dicetur infra *in cap. cum ex eo, de elect. in 6. & in clement. 7. hoc tit. de Magiſtris.*

IVDÆIS.

Cap. Iudæi, ſiue Saraceni.

STatuitur hic, quod Iudæi baptizati bonis ſuis priuari non debent. Et notandum eſt, quod idem, quod Paulus III. vt hic in margine, ad fauorē ipſorū decreuerat, & confirmatum, & ampliatum fuit cum aliquot declarationibus a Paulo IV. & Pio V. in Conſtitutionibus ſuis, quarū meminit *Vgolinus de officio Epiſcopi, par. 1. fol. 202.* Et de quarū diſpoſitione tangitur inf. Extrauag. 2. eod. tit. inter commu.

Cap. Sicut Iudæi.

INuiti non baptizentur Iudæi, et in textu hic dicitur. Ad cuius diſpoſitionis exemplum nunc ijdē cōuocādi ſunt pro tertia ſaltem eorū parte ſtatuto cuiuſque hebdomadæ

die

die in præſtitutum aliquem locum; non tamen ſacrum ad audiendam Diuini Verbi prædicationem, iuxta Conſtit. Gregorij XIII. incip. *Sancta Mater Eccleſia, &c.*

In Vrbe autem, vbi hæc ſcribo, ijdem Iudæi audiunt verbum Dei in Oratorio Sanctiſſimæ Trinitatis.

Cap. Poſtulaſti.

PVniendi ſunt Iudæi temporaliter, qui clericum aliquẽ percutere auſi fuerint, habetur hic. Et flagitia Iudæorum per Inquiſitores punienda, referuntur in Conſtit. Gregor. XIII. incip. *Antiqua Iudæorum improbitas, &c.* puta, ſi delinquant in his, quæ circa fidem cum illis nobis ſunt cõmunia; veluti, ſi aſſeruerint, Deum, vnum, & æternum, omnipotentem, creatorem omnium, & ſimilia, non eſſe; Si dæmones inuocauerint; ſi Chriſtianos verbo, facto, vel exemplo nefaria huiuſmodi docuerint; vel ad ea perpetranda inducere attentauerint. Nutrices Chriſtianas contra Eccleſiaſticas ſanctiones retinuerint; aut eas retinentes, ea die, qua ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint, lac vno, vel pluribus diebus, in latrinas effundere coegerint. Si blaſphemias, quæ per ſe hæreticæ dici ſolent, in Chriſtianæ fidei ignominiam, contemptum, aut corruptionem impie protulerint. Si cuiuſuis eorum opera, Chriſtianus aliquis a fide deſciuerit, vel in hæreſim inciderit. Si quem ex Iudæis, vel infidelibus ad fidem, Deo inſpirante, venire volentem, poſt declaratam nutu, verbo, facto, aut quocumque alio modo eius voluntatem, a fide retrahere, vel quouis modo impedire auſi fuerint. Si quem apoſtatam, vel hæreticum ſcienter domi ſuæ acceptauerint, vel fauorem quomodolibet præſtiterint. Si libros hæreticos, vel Thalmudicos, aut alias prohibitos retinuerint, vel diuulgauerint; Si Chriſtianos deriſerint, & maxime in ſacro Paraſceues die; & ſimilia perpetrauerint, vt ibi per eam.

F HÆ-

Digitized by Google

HÆRETICIS.

Cap. Cum Chriſtus.

HÆreticus relapſus nouiſſime cenſetur, qui negat ali- quem ex articulis expreſſe declaratis in Conſt. Clem. VIII. incip. *Dominici gregis, &c.* puta; ſi aſſerat, Deum Omnipotentem, non eſſe trinum in perſonis, & incompoſita omnino, indiuiſaq. vnitate ſubſtantiæ, Aut Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum non eſſe verum Deum; aut non eſſe conceptum de Spiritu Sancto in Sanctiſſimo Vtero B. M. ſemper Virginis; aut non ſubijſſe mortem Crucis acerbiſſimam, vt nos redimeret; aut eandem Sanctiſſimam Virginem non eſſe veram Dei Matrem; aut non fuiſſe ſemper Virginem ante partum, in partu, & poſt partum.

Cap. Ad abolendam, in principio, ibi, clerici ipſi Sede Vacante.

PRæcipitur hic, puniri hæreticos, quos tales eſſe iudicauerint Epiſcopi, & Sede Vacante, Clerici Eccleſiarum; ex quo patet, iuriſdictionem Sede Vacãte, pertinere ad Capitulum, a quo ſane electus, ſeu conſtitutus Vicarius Capitularis, poteſt expedire omnia iuriſdictionem concernentia, quæ Epiſcopo mortuo per bullam, vel breue fuerant delegata: ſed ſi delegatio facta fuiſſet Vicario Epiſcopi, non poſſet Vicarius Capit. procedere, cum non ſit Vicarius Epiſcopi; ſed iuriſdictionis Capitularis; ad tradita per Felin. *in c. eam te, num.* 17. *de reſcrip.* & in ſpecie docet Garzia *de Beneſ. par.* 6. *cap.* 2. *num.* 46.

Ibi §. illos quoque, in fine.

REgulares quicumque exempti non poſſunt nunc in cauſis fidei iudicari ab eorum Superioribus regularibus, quorum priuilegia, & facultates quæcũque in hac parte reuocatæ fuerunt a Paulo V. in ſua Conſtit *Romanus Ponti-*

ſex; &c. quam diligenter inſpiciant Prælati ipſi Regulares, quibus per eam prohibetur, in eiuſmodi cauſis quoquo modo ſe intromittere; ſeu quouis prætextu, vel quæſito colore præuentionis cognoſcere, an delationes calumnioſæ ſint, aut perſonas denuntiandas, vel cauſas perquirere; ſeu impedire, aut retardare: ſed libere denuntiari debent viciorioribus inquiſitoribus, ſeu locorum ordinarijs omnes, etiam proprij ordinis profeſſores, de hæreſis labe infecti, ſeu ſuſpecti; ſub pœna priuationis quarumcumque dignitatum, ſeu Prælaturarum, vocis actiuæ, & paſſiuæ, ac perpetuæ inhabilit. ad ea, & cet.

Cap. Excommunicamus, §. damnati vero.

CONtra Epiſcopos hodierno tempore etiã in cauſis fidei, non proceditur extra Curiam, niſi ex ſpeciali cõmiſſione Summi Pontificis, iuxta decretum *Concilij Trid. ſeſſ. 24. cap. 5. de reform.* & de teſtibus contra ipſos recipiendis vide quid ſtatuerit idẽ *Concilium Trid. ſeſſ. 13. c. 7. & 8. de reſor.*

Ibi §. Moneatur autem.

PRohibentur nunc Itali Catholici habitare, ſeu commorari extra Italiam occaſione mercimonij abſque licentia ſuorum Inquiſitorum, ſi in illis partibus non vigeret libertas Catholicæ Religionis, iuxta Conſt. Clem. VIII. incip. *Cũ ſicut, &c.* de qua ſcripſit Scortia in Bullas Pont. Epit. 161.

Et nouiſſime Greg. XV. in Conſtit. *Romanus Pontifex, &c.* vetuit ſub grauiſſimis pœnis, hæreticos quoſcũque etiã ſub prætextu comertii, vel negotiationis habere domũ apertam propriam, vel conductã in Italia, vel Inſulis ei adiacentibus.

HIS, QVI FIL. OCCID.

Cap. Veniens ad nos.

POenæ temporales, etiam vltimi ſupplitij, nec non & excommunicationis latæ ſententiæ nunc imminẽt pro-

curantibus abortum, eiſque quomodocumque cooperantibus, vt ex Conſtit. Sixti V. incip. *Effrenatam,&c.* Quæ tamen poſtea moderata fuit quo ad fœtum tantum anima rationali iformatum, reſeruata eius abſolutione Ordinario locorum, eiuſque Vicario Generali ad hoc ſpecialiter delegato, vt ex Conſt. Greg. XIV. *Sedes Apoſtolica pia Mater,&c.* de qua Scortia in Bullas Pontif. Epit. 153.

Qui autem incurrant, vel non prædictas pœnas in quibuſdam caſibus, late dixi in mea Summa, ver. Abortus, per totum.

Et notandum eſt in deteſtationẽ huius ſceleris, quod mulier abortum ſibi ipſi procurans, antiqua Eccleſiæ definitione remouebatur ad finem vſque vitæ ab Eccleſia; miſericorditer vero ei decem annorum pœnitentiã indixit Concilium Ancyranum. c. 20.

Legimus etiã in Concilio Elibert. c. 63. ſi qua mulier per adulteriũ, abſente marito, conceperit: idque poſt facinus occiderit, placuit, ei nec in fine dandam eſſe communionem, eo quod geminauerit ſcelus.

HOMICID. VOLVNT. VEL CASVALI.

Cap. Si aliquis cauſa.

Homicida hic appellatur, qui facit, vel dat venena ſterilitatis alicui. Nunc autem propinantes eiuſmodi venena ſterilitatis, eiſque cooperantes, varijs pœnis afficiũtur, tam ſpiritualibus, quam etiam temporalibus, de quibus ſupra in Conſt. Sixti V. contra abortum edita, vt ſup. in tit. mox præcedenti.

TORNEAMENTIS.

Cap. Felicis memoriæ.

Vlnerato in torneamentis conceditur quidem pœnitentia: at ſi moritur, denegatur ei ſepultura Eccleſiaſtica, vt hic in tex. Et modo ludi taurorum, & ſimiles, exerceri

ceri ſoliti non niſi cum periculo vitæ, omnino prohibentur ſub varijs pœnis ſpiritualibus per Pium V. in eius Conſtit. *De ſalute gregis, &c.* quæ poſtea per Gregor. XIII. moderata fuit, non procedere in Hiſpaniis, de qua vide Scortiam Epit. 99. Tandem per Clem. VIII. in Conſtitutione incip. *Nos conſiderantes, &c.* ſublata fuit pœna excommunicationis, quæ continebatur in antedicta diſpoſitione Pij V. non tamen quo ad omnes perſonas; ſed quo ad laicos tantum, & in Regnis Hiſpaniarum, vt latius in eadem Conſt. Clem. VIII. quam vna cum altera prædicta Gregorij XIII. habes ad verbum in mea Summa, ver. Ludus, in fi.

CLER. PVGN. IN DVELLO.

Cap. Porro ſi clericus.

POenæ per Concilium Trid. latæ cōtra admittentes publicum duellum extenſæ fuerunt per Greg. XIII. in ſua Conſt. *Ad tollendū, &c.* etiam ad ineuntes duella priuata, de qua Conſt. agit *Scortia in epit.* 155. & tandem Clem. VIII. Statuit, id locū habere etiam in quamplurimis alijs caſibus, de quibus in eius Conſt. *Illius vices, &c.* Qui Sūmus Pont. poſtremo ſibi, ac Sedi Apoſtol. reſeruauit abſolutionē cenſurarū contra pugnantes in duello in caſu prædictæ diſpoſitionis Conciliaris, & Gregorianæ, ſublata quacūque facultate quibuſcunque conceſſa, vt in decreto Sacræ Congr. Epiſc. & Regul. *Editū fuit alias, &c.* per eundē Clem. VIII. approbato; de qua materia duellorum in terminis prædictę reſeruationis Apoſtolicę nonnulla dixi in mea Summa, ver. Duellum.

SAGITTARIIS.

Cap. Artem illam.

PEr hunc textum excommunicandus eſt exercens artem mortiferam balliſtariorum contra Chriſtianos. Nunc vero pœnæ temporales, nec non & ſpirituales, excōmunicationis, videlicet, maioris, latę ſentētię in mirent officialibus,

ſtatus Eccleſiaſtici permittentibus, ferri pugiones, & arma breuioris menſuræ trium palmorũ in locis eorũ iuriſdictioni ſubiectis, vt ex Conſtit. Pij V. *Cum vices eius, &c.* confirmatque Conſtit. ſimilem Pij IV. incip. Eiſdem verbis, videlicet, *Cum vices, &c.* per quam prædicti Officiales prohibentur ſub eadem pœna excommunicationis latæ ſent. deferre archibuſettos breuioris menſuræ, quam duorum palmorũ, eoſque deferendi licentiam tribuere.

FVRTIS.

Cap. Si quis propter.

FVribus comparantur, eorumque pœnis temporalibus, ac inſuper excommunicationis latæ ſententiæ ſubdũtur officiales Montium Pietatis Status Eccleſiaſtici, qui eorum pecunias in alios vſus, quam pauperum, conuertunt, vt ex Conſtitutione Pauli V. incip. *Oneroſa Paſtoralis, &c.*

DISCEPTATIO.

An amicus defuncti poſſit de eius bonis pro anima illius ſine conſenſu heredis in pauperes elargiri.

HIc autem opportuna ſe offert dubitandi occaſio, an bene ſe geſſerit N. qui pro comperto habens, heredes B. amici ſui ab inteſtato defuncti, nolle nec minimum quid erogare pro anima eiuſdem defuncti, cuius ſatis opulenta bonorum ſucceſſio, ad eos, quamuis propinquiori, remoto tamen conſanguinitatis gradu coniunctos, inopinate deuenit; proptereaque ipſemet ſua propria auctoritate compatiendo neceſſitati animæ illius defuncti, nonnulla bona ad eiuſmodi heredes ex illa ſucceſſione deuoluta, in pauperes clam heredibus ipſis, pro anima defuncti elargitus eſt; exiſtimãs, obſequiũ ſe præſtare Deo, vicẽ heredum erga defunctũ conſanguineũ, meliori modo, quo potuit, ſupplendo.

Et primo quidem contra ſic bona aliena diſtribuentem ſua propria auctoritate, facit, quod, non omnia bona ſunt,

quæ

quæ bono fine fiunt; cum bonum ex integra cauſa conſurgat; & qui caret vna virtute, dicitur carere omnibus 24. *q.* 1. *c. vbi ſane, cum ſimil.* propterea ſicut non licet vſurã exercere ob finẽ faciendi eleemoſinam, ſic nec debuit iſte falcem mittere in meſſem alienã, quamuis ob bonum finem.

Secundo, quia potius debebat Orator de bonis ſuis proprijs animæ defuncti ſubuenire, & non de alieno, quod ipſiusmet Dei prohibitio, & iuris cõmunis diſpoſitio minime patiuntur. 14. *q.* 5. *cap. eleemoſina,* cum multis capitulis ſeqq. & præcedentibus 1. *queſt.* 1. *cap. non eſt putanda, & cap. tranſmiſſa, de decimis;* ſpecies enim iniuſti lucri eſt ex alieno largiri, & benefitio ſibi acquirere debitorem. Et bonus non eſſe conuincitur, qui malos tolerare non poteſt. *not. gl. in cap. aduerſitas, 45. in verbo, Abel.* 7. *q.* 1. ergo per patientiam tolerandi erant heredes, & non priuandi proprijs bonis; cum ſatis vere aſſertum ſit, Ex corio alieno corigiæ longæ, de cute non propria ſcinditur abſque bria; vulgari prouerbio.

Sed in contrarium facit, quod Deus mandauit vnicuique de proximo ſuo, & defunctus, qui alias bonæ vitæ, ac morũ probitate, vt extra facti narrationem auditur, præditus erat; ſi de improuiſa morte cogitaſſet, animæ ſuæ vtiliter conſuluiſſet, & propterea pro facto haberi poteſt, quod ipſe veriſimiliter feciſſet, ſi de propinqua morte vel cogitaſſet, vel admonitus fuiſſet, & ſicut in vita conſueuerat pecunias non paucas in pauperes elargiri pro temporis, & facultatũ ſuarũ opportunitate, ſic moriens feciſſet, ſi quocunque modo de propinqua morte præmonitus fuiſſet; ex cõſuetudine enim viuentis præſumitur voluntas eiuſdẽ morientis, ad late tradita *per Euerar. in ſua Centuria in loco a veriſimili, in principio.*

Ex qua forſitã ratione permoti Sapientiſſimi Senatores Veneti pijſſime ſtatuerunt, vt bona in inclyta Ciuitate ſua ab inteſtato decedentium, nullo extante conſanguineo ſucceſſore legitimo, deuoluantur quidem ad officium, vulgo, *Cattaueri,* Sed illico tertiã fere partẽ ipſorũ in pauperes elargiri tenetur pro ſalute, & remedio animarũ eorũdẽ defunctorũ; prout ſępius laudabiliter in praxi, vidi, ſeruatũ fuiſſe.

 Simi-

Digitized by Google

Similis etiam fertur extare conſuetudo in plerìſque Diœceſibus Regni Neapolitani,in quibus Epiſcopi diſponūt ad pias cauſas pro his,qui ab inteſtato decedunt,etiam relictis heredibus, de moderata quantitate bonorum defuncti,alias non ſepelitur. Quæ ſane conſuetudo maxima æquitate fulcitur,ad mentem *gl. in l.tale pactũ,in fine,cum ibi deductis ff.de pactis*,& ideo ipſa tamquam valde rationabilis viſa fuit Oratori imitatione digna;quod enim exemplo fit,ratione carere non dicitur,& confirmari poteſt per *textum in §.idemque iuris eſt,inſtitut. quibus ex cauſis manum. non lic.* vbi expreſſe dicitur, veriſimile non eſſe,eum, qui ſibi heredem reliquit ſeruum,prætermiſſa datione libertatis,noluiſſe etiam libertatem ei relinquere;quia alias neminem ſibi heredem habere potuiſſet. Hanc autem regulam de veriſimili intentione diſponentis procedere, & locum habere in omni materia, probat *Dec. in conſ.* 89. *in principio*.

Non obſtāt contraria;quorum primum facile tollitur ex deductis pro Oratore,cui non fuit illicitum ad ſubueniendū animæ amici defuncti accipere partem aliquā de bonis eiuſdem defuncti,quamuis eorum adminiſtratio ad heredes deueniſſet,& ſic eiuſmodi actio non fuit abuſus rei alienæ,cum non caruerit conſenſu tacito proprij domini; liquet autem taciti, & expreſſi parem eſſe virtutem, & ſatis etiā expreſſum dicitur id,quod venit ex coniecturis,& præſumptionibus, *ad tex. in l. licet Imperator,de legatis* 1. *& l. ſi quis locuplex, in fine, de manum. teſtam.*

Simile eſt, quod poſt *Raymun.Rodulph. & Silueſtr. tenet Nauarras Commentar. de eleem. ſub num.* 65. videlicet, quod vxor poteſt contra voluntatem expreſſam mariti eleemoſinare, vtiliter gerendo negotium viri,puta,quia videt eum crudelem,& ſceleratum,& ad placandum Dei iram contra illum eleemoſinam tribuit;ſufficit enim,quod eum non ſcandalizet. Tandem, hæc confirmantur ex illa generali regula, quòd facti cauſa potius attenditur,quam ipſum factum 24. *q.* 8. *cap. occidit,& quæſt.* 3. *cap. ſi Eccleſia, &* 7. *quæſt.* 1. *cap. ſuas, cum ſimilibus*,ergo pium hoc opus implendi debitam heredū obli-

obligationem erga defunctum merito damnari non poteſt.

Secūdum etiam oppoſitum ceſſat; quia, quamuis potuiſſet etiam de bonis proprijs elargiri pro amico defuncto, nō propterea fuit illi illicitum erogare de bonis hereditarijs cū conſenſu tacito, & præſumpto vt ſupra, & etiam vtcumque expreſſo ipſius defuncti. Neq; vllum ſibi præſumpſit, vel intendit acquirere debitorem ex alienis rebus; ſed Dei præceptum, de faciendo erga proximum id, quod quiſque ſibi fieri vellet, humiliter implere. Neque per impatientiam id egit, non tolerando malos heredes; ſed charitatem Dei, & proximi ſectando, opus bonum operatus eſt.

Quæ omnia excuſant Oratorem ab omni culpa; ſuppoſita tamen moderata quātitate elargitionis, ſimulque prouiſo, ne bis forte heredes hanc bonorum diſtributionē demādarent, tanquam ignari prioris per Oratorē iam executæ.

Sed hæc dicta ſint diſputatiue potius, quam cōcluſiue; re vera enim ius heredū in vniuerſis bonis defuncti a lege cōmuni obueniens, tamquam clarum, & omni ambiguitate carens, præualere debet iuri obſcuro, & turbido, quod, cuique ex fraterna dilectione competere poſſe videretur erga defunctorum, etiam valde coniunctorum, ſeu neceſſariorum, animas. Liquet autem id, quod noſtrū eſt, ſine facto noſtro a nobis auferri non poſſe. *l. id quod noſtrum, de reg. iur. cum ſimil.*

Non obſtat cōſuetudo illa Epiſcopatuū in regno Neapolitano, rationabilis quidem, & omni cōmendatione digniſſima, quia dicimus, illā vtra iure communi prædicto exorbitantē, non eſſe trahendam in conſequētiam & ſic ad partes alienas, in quibus ius commune inconcuſſum remanebit.

Neque etiam obſtant rationes contra heredes adductæ; quia per ſe ſatis apparet, illas non neceſſario, ſed tantum ex quadam honeſtate, ſeu congruenti interpretatione, poſſe procedere; ſicut etiam dicimus, ab illiquido non admitti compenſationem ad liquidum. *l. fin. C. de compenſat. cum concordant. Saluo ſemper.*

VSV-

VSVRIS.

Cap. Nauiganti.

VSurarius eſt etiam, dicitur hic, aſſecurationis cauſa accipiens vltra ſortem. Et nunc Socius aſſecurans capitale ſui Conſocij punitur tamquam Vſurarius, ex Conſtit. Sixti V. *Deteſtabilis, &c.* Non procedit autem hæc diſpoſitio in Societate habente alium admiſtum aſſecurationis cõtractum de iure licitum, & omni ratione comprobatum, & ſatis in vſu frequentem, quem, *& Rota canoni zauit deciſ. 364. num. 7. par. 2. tom. 1. Farin. De hac Conſt. ſcribit Scortia Epit. 142. & ego aliqua dixi in mea Summa, verb. Societas, in fine.*

CRIMINE FALSI.

Cap. Falſidicus teſtis.

SCribens litteras, vulgo, *d'Auiſi*, continentes conuitia, iniurias, & famæ, vel honoris proximi ſui detrimẽtũ, ſeu; etiam ſpectantia, & tangentia regimen ſtatus Eccleſiaſtici, puniendus eſt pœna vltimi ſupplicij, ſeu triremium, vt ex Conſtit. Gregorij XIII. incip. *Ea eſt rerum, &c.* quæ fuit edita poſt alteram Pij V. ei conſimilem, *Romani Pontificis, &c.*

Et tondentes monetas, etiam argẽteas, eandem etiã pœnam incurrunt, vt ex Conſtit. Pij V. *Cum nil magis, &c.*

Hãc autem ampliauit Vrbanus VIII. vt dicetur infra in *Extrau. vnica, eodem tit. de crim. falſi, inter extrau. Ioan. 22.*

Huc etiã non inepte confert pro aliqua parte Conſtitutio altera eiuſdem Vrb. VIII. de qua mox hic inf. *in c. in tabulis, de ſortil.* vbi prohibẽtur prædictiones de ſtatu Reipubl. Chriſtianę, vel Sedis Apoſtol. vt ibi per eam.

Cap. Quam graui pœna.

LItteræ Apoſtolicæ aſſeruntur hic falſæ, in quibus Epiſcopus vocatur filius; vel inferior frater; vel vni ſcribitur

bitur in plurali. Quare non incongrue annotandũ eſt, quod fingẽtes ſe in litteris Apoſtolicis tales eſſe, quales non ſunt, puta, nepotes, vel etiã aliquãdo germanos Cardinaliũ, vel alios, qui ex perſonarũ qualitatibus, & priuilegijs, vel antiqua cõſuetudine, litteras ipſas gratis expedire ſolẽt, excommunicationem reſeruatã incurrũt, & litteræ ipſæ omni effectu priuãtur: vt ex Cõſtit. Innocentij VIII. *Cũ ſicut nobis, &c.*

EXCESSIBVS PRAELATORVM.

Cap. Nimis iniqua, §. volunt namque, ibi, in eorum Oratorijs.

QVamuis Ordinarius de iure non poſſit viſitare Eccleſias Regularium exemptorum, id tamen ei cõceditur circa Confraternitates laicorum in eorum Eccleſijs erectas.

De auctoritate autem Ordinarij circa perſonas exemptas, & ipſorum loca, vide *Quarantam, ver. Exemptio; Genuenſem in praxi, cap.* 59. *Pariſ. de reſign. lib.* 3. *q.* 11. *Vgolin. de poteſt. Epiſcop. par.* 1. *cap.* 20. *§.* 7. *&c.*

Et Concilium quidem *Trid. ſeſſ.* 24. *cap.* 10. *de refor.* ſtatuit, nullam appellationem ſubditorum poſſe ſuſpendere executionem viſitationis. *Et ead. ſeſſ. cap.* 9. decreuit, Eccleſias ſæculares nullius Diœceſis eſſe viſitandas ab Epiſcopo proximiori, vel ab alio, iuxta formam ibi præſcriptam.

Nouiſſime vero edita eſt Conſtit. Gregor. XV. incip. *Inſcrutabili Dei prouidentia*, & cet. circa exemptorum priuilegia in ſacramentorum adminiſtratione, & Monialium regimine; De qua cum eius etiam ſubſecuta declaratione, dictum eſt *ſup. cap. decernimus* 10. *quæſt.* 1.

SORTILEGIIS.

Cap. In tabulis.

INquiſitores hæreticæ prauitatis poſſunt nunc procedere in pleriſque caſibus diuinationis, & ſuperſtitionis, in quibus antea non procedebant, vt patet ex auctoritate nuper eis attributa *ex Conſt. Sixti V. incip. Cœli, & Terræ, &c.*

Et

Et nuperrime Vrbanus VIII. per ſuam Conſtit. *Inſcrutabilis iudiciorum:* Et inf. publicatam die decima Aprilis 1631. poſt confirmatam prædictam Conſtitutionem Sixtinã contra Aſtrologos editã, prohibet omnibus tam laicis cuiuſcũque dignitatis, etiam Ducalis; quã Eccleſiaſticis quibuſcunque, etiam ſpeciali nota digna, & ſuprema dignitate fulgẽtibus, de ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, vel Sedis Apoſtolicę, ſiue de vita, aut morte Romani Pontif pro tempore exiſtẽtis, eiuſque conſanguineorum vſque ad tertium gradum incluſiue, iudicia, ſeu prædictiones facere.

Quos omnes, nec non eos, qui illos deſuper conſuluerint, vel prognoſtica, & præcognitiones eiuſmodi, etiã ſibi oblatas receperint, illiſue quomodolibet vſi fuerint, retinuerint, vel alicui oſtenderint, afficit pœna excommunicationis latæ ſent. confiſcationis omnium bonorum, & officiorum, atque etiam vltimi ſupplicij.

CLER. NON ORDIN. MINISTR.

Cap. Si quis baptizauerit.

QVicunque non promotus ad ſacrum presbyteratus ordinem temere auſus fuerit rem ſacram facere, vel Confeſſionem Sacramentalem audire, tradi debet Curiæ ſeculari debitis pœnis per ipſam afficiendus, ex Conſt. Clem. VIII incip. *Et ſi alias, &c.* per quã & aliæ anteriores de eadẽ re innouantur, de qua nonnulla ſcribit *Scortia Epit.* 162.

Nouiſſime vero Vrb. VIII. de anno 1628 per ſuam Conſt. *Apoſtolatus officium, &c.* declarauit, eã nõ habere locũ quo ad ſuas pœnas in reis minoribus viginti annorũ completorũ.

CLER. EXCOM. MINISTR.

Cap. Si quis Epiſcopus.

OCcaſione textualis huius deciſionis dubitatum fuit, an Epiſcopus ordinans ſacris clericum ante ætatem debitam, & celebrans, antequam abſoluatur a pœna ſuſpen-

ſpenſionis a collatione Ordinum, quam ob illam Ordinationem malam incurrit *ex cap. vel non eſt compos, de tempo. ordin.* efficiatur irregularis.

At huic ſane dubitationi ſufficienter ſatisfactum fuit ſuperius *in anted. cap. vel non eſt compos, de temporibus ordinat.*

PRIVIL.

Cap. Epiſcopalia Gubernacula.

PRiuilegia quæcunque viuæ vocis oraculo quibuſcũque conceſſa, nuper, ſub quadam tamen reſtrictione, reuocata fuerunt per Conſt. Greg. XV. de qua dicitur *ſup. diſtinct.* 100. *cap. contra morem, vbi late de diuerſis huiuſmodi priuilegiorum reuocationibus annotatur*; cum noua eiuſdem ampliatione per Vrbanum VIII. facta; ibi videas.

Cap. Cum capella.

PEr honorarios titulos, ſeu priuilegia, de quibus eſt ſermo in hac decretali, pro particularibus perſonis a Sede Apoſtolica quomodolibet emanantia, non cenſetur derogatum iuri Epiſcoporum, quominus eiſdem ſubiectę ſint; exceptis tamen regijs Cappellanis, in quibus ſeruabitur hæc præſens textualis diſpoſitio, de qua ſpecialiter meminit *Concil. Triden. ſeſſ. 24. cap.* 11. *de reform.* exceptis etiam nonnullis alijs, ibidem expreſſis.

POENIT. ET REMISS.

Cap. Cum infirmitas.

DIcitur hic, quod cũ infirmitas corporalis, iuxta Euangelium, nonnumquam ex peccato proueniat: idcirco, medici ante omnia inducere debẽt infirmũ ad confeſſionẽ.

Et nunc ijdem medici gradum doctoratus aſſumentes, tenentur iurare, ſe ſeruaturos fore Conſtitutionem Pij V. *Supra gregem, &c.* per quã eis interdicitur tertia vice illos ægro-

tos

tos inuiſere, qui in eadem infirmitate peccata ſua non fuerint confeſſi; Quod tamen non æque ab omnibus vſu receptum eſſe, atteſtantur recentiores plerique, maxime *Sanch. in decal. lib.* 3. *cap.* 16. *in fine*.

Et de medicis hebræis, vel infidelibus ad noſtros infirmos non vocandis, notatur, *ſup. cap.* 1. *de cler. ægrot.* De hac Conſtitut. vide *Scortiam in Epit.* 88.

Cap. Omnis vtriuſq; ſexus.

APte hic admonuiſſe velim, quid S. Carolus de more prudenter conſulat ſuis Suffraganeis pro Confeſſarijs extraordinarijs ſanctimonialibus, iuxta *Conc. Trid. ſeſſ.* 15. bis, aut ter in anno vtiliter exhibendis; Inquit enim ipſe in Cōcilio primo, parte 3. Curent Epiſcopi, vt vniuerſę moniales confiteantur Confeſſori extraordinario, vt quæ huiuſmodi indigent medicina propter aliquem occultum animi morbum, neque ipſę eam poſtulare, aut accipere ab vſitato cōfeſſore auderent; liberius mederi malis ſuis poſſint.

Hic etiā meminiſſe libet, Cōſt. Greg. XV. incip. *Inſcrutabili, &c.* circa Regulares vtriuſq; ſexus editā, poſtmodū declaratam fuiſſe per Sac. Congr. Conc. videlicet, per eam nullū ius attributum fuiſſe Epiſcopis confirmādi Abbatiſſam, ſed tātum per ſe, vel alium earum electionibus intereſſe & pręſidere: Et quod ſpectat ad hūc locū, quod confeſſarij extraordinarij approbentur prius ab Ordinarijs. Confeſſiones autē factas poſt prędictam Conſt. ſine approbatione ipſorum ordinariorum, irritas eſſe. Ordinarios etiam confeſſarios, etiā ſuperiores earum ab Epiſcopis approbandos eſſe, &c. vt ibi per eam.

DISCEPTATIO.

Quomodo ſe gerere debeat Confeſſarius cum pœnitente grauibus culpis onuſto ad illum accedente animo communicandi poſtridie magni alicuius feſti.

VErtitur frequēs inter Confeſſarios dubitatio, quomodo ſe gerere debeant cum pœnitente, qui pridie alicuius

cuius

cuius magni feſti, in quo omnes de familia ſui Domini cõmunicare conſueuerunt, accedit ad Confeſſarium onuſtus maximis, ac enormibus delictis, quæ vſque ad eundem fere diem frequenter ſe perpetraſſe confitetur, & niſi communicet, nullam iuſti impedimenti excuſationem prętendere valens, manifeſtam honoris iacturam incurret; & e contra, Cõfeſſarius valde ambigit, an illum tunc abſoluere poſſit, cum probabiliter exiſtimet, illum facile, ac illico, peracta communione, in eadem delicta relapſurum eſſe; etiam ſi firmiter proponat, ac ſpondeat, ſe nolle amplius peccare, ſed & adhuc ipſe dubitet, ſe non diu ſine eiſdem delictis vitam tranſigere poſſe, non mutando ſtatum.

Pro ſufficienti, ac digna huius dubitationis reſolutione magna opus eſt ante omnia diuina Spiritus ſancti illuminatione, ac eius ſpeciali gratia ad recte conſulendum proximo, ſalutique propriæ proſpiciendũ in hac, & ſimili tam ambigua, perplexaque materia; Poſtea prudens, ac pius Cõfeſſarius diligẽter percurrat Auctores de conſuetudine peccati differentes, quos generaliter, & abſolute loquentes inueniet concorditer docere, poſt primam, & ſecundam promiſſionem emendationis non ſecutæ, differendam eſſe abſolutionem, non remota occaſione proxima peccati. vel ratione ſtatus peccati, etiam præteriti, vt in conſueto blaſphemare, vel periurare; vel peccatis lubricis carnis irretito; vel in obligato reſtituere, & ſæpius promittente reſtitutionem, at ſine iuſta cauſa eam protelante, & ſimilibus.

Incumbat igitur Confeſſarius his præcipue auctoribus, nempe, libello inſcripto lingua materna, *Auuertẽze del Signor Cardinale Arciueſcouo di Milano, pag.* 36. 37. *&* 39. *Tolet. in Sum. lib.* 3. *cap.* 18. *num.* 6. *&* 7. *Sanch. in decal. lib.* 2. *cap.* 32. *num.* 45. *cum ſeqq. & lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 18. *cũ vtrobique relatis: Azor. lib.* 10. *cap.* 3. *q.* 4. *Suar. tom.* 4. *diſp.* 31. *ſect.* 1. *in fine, & diſp.* 2. *ſect.* 4. *num.* 4. *num.* 15. *Lopez inſtruct. Conſc. cap.* 34. *ad ſi. Nau. in man. cap.* 3. *num.* 15. *Polanc. in directorio, cap.* 3. *art.* 3. *Graff. deciſ. aur. lib.* 1. *dec.* 29. *& ſi lubet, videas etiam in mea Sũma, ver. Peccatum, num.* 19.

Ex quorum ſane doctrina primo colligi poteſt, peccato-

rem

rem conſuetudinarium non eſſe ſtatim abſoluendum,donec veræ pœnitentiæ ſigna præbeat,& ſi peccata,eſſent publica, neque ſtatim admittendum ad ſanctiſſimam Communionē. Quod ſi periculum adeſſet non amplius confitendi, prout, exempli gratia, contingere poſſet,ſi Confeſſarius Extraordinarius accedens ad moniales audiendas, inueniret ibi monialem ex inueterata conſuetudine dimidiaſſe confeſſiones præteritas ob verecundiam proprij confeſſarij, in tali caſu haberetur pro ſufficienti cauſa periculum perſeuerandi in dimidiatione confeſſionis,& propterea iure merito tunc tēporis abſoluenda eſſet, non expectata anterioris prauæ cōſuetudinis emendatione maiori.

Secundo colligitur, vt & ſupra tangitur, valde inter ſe differre, credendum eſſe pœnitenti pro, & contra ſe; & credere ipſi aſſerenti,ſe non poſſe dimittere talem vitę conſuetudinem,quæ ſit eidem occaſio peccati; quia prudenter dijudicare debet Confeſſarius, an ſufficienter concludant rationes pœnitentis pro ſe adductæ; cum vt plurimum excuſet excuſationes in peccatis;in his ergo,quę facti ſunt,nēpe, quod tres, vel quatuor filios alendos domi retineat, credendum eſt ei; ſed qui ſumptus eius ſtatui, ac conditioni conueniant, mature reſpondeat prudens, ac cautus Confeſſarius, & ſic de ceteris.

Tertio, & vltimo colligi poteſt reſponſio ad punctum propoſitæ quæſtionis, dicendo,quod concurrentibus quatuor illis requiſitis per *Nau. vbi ſupra, in Man. cap.* 3.*num.*21. poſſet abſolui pœnitens, etiam tertia, & quarta vice recidēs, iuxta illud,non ſepties tantū,ſed & ſeptuagies ſepties, &c.ſed ſi vicibus prædictis nulla emendatio,neque inchoatio eius extitiſſet; & ex concurrentibus circumſtantijs facti nulla ſperaretur correctio,niſi relicta occaſione recidiui,vel mutato ſtatu priori, non abſoluerem ego,ait *idem Nau. vbi ſup.* Et hæc quo ad occaſionem propinquam recidiui.

Extra occaſionem autem eiuſmodi propinquam, loquēdo in ſolo vſu,& conſuetudine peccandi inueterata,non abſoluerē,non præcedentibus ſignis veræ pœnitentiæ,& emēda-

dationis vitæ; quia Sacramentum pœnitentiæ eſſet eiuſmodi peccatori non remedium, & ſalus,ſed mors, & perditio, & vna cum Confeſſario abſorberetur ad tartara.

Nec quis obijciat, ſecus ſeruari in excommunicato, qui confitetur Sacerdoti inferiori, & indiget abſolutione ad communicandum, ne famæ, ac honoris detrimentũ incurrat, ergo & idem in hoc videretur eſſe dicendum; quia reſpondetur,impartiri quidem poſſe abſolutionem eiuſmodi excommunicato,iuxta per nos tradita *in Summa,ver. Abſolutio a cenſu. num.* 4. quia tribuitur ad reincidentiam, & ſic, ceſſante impedimẽto pœnitentẽ excuſante, remanet adhuc obligatio comparendi coram ſuperiore, vt eius mandatis obtemperet. At in abſolutione Sacramentali a peccatis impenſa,non concurrit hæc obligatio:ſine pœnitentia enim ſunt Dona Dei, *ad Rom. xij.* cum ergo longe diuerſa ſit ratio inter caſum vnum, & alterum;propterea etiam diuerſa iuris diſpoſitio eſt attendenda, & ſibi imputet pœnitens, qui ſe in talem iniecit neceſſitatem. Et in hac difficili materia magis ſe ſemper, ac magis Deo precibus commendet pius, ac prudens Confeſſarius. *Saluo ſemper ſaniori conſil.*

DISCEPTATIO.

Vulnerans aliquem lætaliter, nondum ſecuta morte, poſſit ne tunc temporis abſolui a non habente facultatem abſoluendi ab homicidio, quod ibi eſt reſeruatum.

HIc etiam ſe ſe offert dubitatio de vulnerante ad mortem inimicum ſuum,ſtatimque accedente ad confeſſarium ſimplicem, non habentem facultatem abſoluendi ab homicidio, quod erat reſeruatum in illa diœceſi, an. ſcilicet, nondum ſecuta, quamuis de proximo imminente morte eiuſmodi vulnerati, potuerit abſolui in foro conſcientiæ ab antedicto confeſſario.

Et prima quidem facie videbatur dicendum negatiue: primo,quia pendentia idẽ operatur,quod ſententia, *l. reũ, C. de procurator. l. diximus,de excuſat.tut. l. fundi,& l. fundũ,de except.*

& l. qui de libertate, de liberali cauſa, cum ſimil. Ergo ſicut ſi iam actu ſubſecuta eſſet ipſa mors, non potuiſſet pœnitens abſolui per illum Sacerdotem inferiorem, neque ergo pendẽte, ſeu imminente morte, quod idem operari debet.

Secundo, dum aliquid pendet, & poteſt ſe habere, vt ad prohibitum, & vt ad permiſſum, ſemper ſtat vt ad prohibitum, *l. 1. §. ſi pendeat, ad Macedon. & l. nec nos, C. de capt. & poſtlim. reuerſ.* ergo dum pendet hoc periculum vitę cenſendum erit, vt homicidium:

Tertio, & vltimo, id, quod eſt in fieri, habetur pro facto: *l. ligni, §. ego autem, & l. cum vxori, de legat.* 3. Et quod de proximo futurum eſt, vel, quod parum diſtat, nihil diſtare videtur; Ergo cum mors de proximo ſubſecutura exiſtimetur, habenda erit pro ſecuta, & ſic pœnitens tamquam homicida cenſebitur eſſe abſoluendus.

Per hæc & ſimilia iam alias reſpondi pro prædicta parte negatiua, pro qua etiam faciunt quæ dixi in mea Summa *verſ. Actus, num.* 29.

Quod ſi quis contrariam forte tueri vellet, quam non puto improbabilem eſſe, conſultius ageret, ſi conſuleret pœnitenti, vt morte vulnerati ſubſecuta, iterum confiteretur Sacerdoti habenti facultatem abſoluendi ab homicidio, cum in Sacramentis pars tutior ſequenda ſit. Saluo, &c.

SENT. EXCOMMVNIC.

Cap. A nobis fuit.

Sententia excommunic. ſub hac forma, Excõmunicatus ſit quicumq; furtum fecerit, non ligat niſi ſubditos eam proferentis, ſic habetur in textu. Et nota, quod forma excõmunicationis pro recuperãdis bonis deperditis, vel ſubtractis, præſcribitur in Conſt. Pij V. incip. *Sanctiß. in Chriſto Pater, &c.* videlicet, vt non concedatur niſi ad effectũ agendi ciuiliter, & res ipſæ ſubtractæ, vel deperditæ nominatim, & ſpecifice exprimantur; vel ſaltem eorum deſignatio non ſit nimis vaga, & incerta. Et tandem res ipſæ non ſint vulgares.

Et

Et de praxi huius Conſtitutionis late agit *Genuenſis in praxi capite 1. & 2.*

DISCEPTATIO.

De abſolutione cum onere competenter ſatisfaciendi iudici, & parti, alias, &c. Et de duobus clericis ſe inuicem occulte percutientibus.

NOn inepte hunc locum occupat dubitatio de Presbytero per ſuum Ordinarium declarato excommunicato ob percuſſionem clerici, qui propterea veritus eiuſdem Superioris expertam duritiam adiuit Apoſtolicam Sedem, cuius etiam abſolutionem retulit, cum obligatione competenter ſatisfaciendi & parti & iudici, alias reincideret ipſo facto in eandem cenſuram; Iudex autem in executionē eiuſmodi abſolutionis iuſſit, eum detineri in propria Domo loco carceris quoad ſibi bene viſum fuerit, & parti iam ſatisfactum fuerat illico poſt illatam percuſſionem; interim vero dum ipſe presbyter diutius in domo detentus, ſæpe, ac ſæpius rogari feciſſet ſuum Ordinarium, vt ei iuſtitiam debitam adminiſtrare dignaretur, nec vnquam aliquē fructum reportaret; tandem poſt dies 46. in domo propria, vt ſupra, loco carceris exactos, iterum Romā petijt, (cuius itineris areptio vim habet appellationis, *cap. dilectus, il 2. de appellat.*) & in eo itinere ſæpius celebrauit; Romamque perueniēs audiuit, Epiſcopū declaraſſe, illū in excōmunicationem priſtinā reincidiſſe, vt qui perfecte non impleuerit iniūctam ſibi ſatisfactionem. Quęritur ergo, an Orator reinciderit, vt ſupra, & caſu, quod ſic, an irregularitatem etiam contraxerit, celebrando bona fide in itinere conſtitutus.

Ad primam dubitationē dicitur, pūctum difficultatis in hoc conſiſtere, an Orator defecerit in mādato ſibi iniuncto, nempe, ſatisfaciendi iudici, an non; Et re vera non videtur defeciſſe; attenta enim pace ſtatim habita a parte læſa; attēta etiā qualitate offenſionis, quæ ſolis manibus, ſine armis abſque tumore, & ſanguinis effuſione, atq; ex ſubito iracūdiæ calore facta fuit, cōpetenter iuſtitiæ ſatisfeciſſe videtur,

cum poſt laborem,& expenſas itineris ad Vrbē, domi propriæ,loco carceris cum magno rerum domeſticarū diſpendio per quadragintaſex dies continuos cum omni humilitate,ſeruatoq. ſuperioris honore,& obedientia,ſe ipſum cōtinuerit,nec amplius ibi detineri potuiſſet abſque graui incommodo,ac bonorum ſuorū præiuditio;liquet autem, illud dici fieri non poſſe, quod commode fieri non poteſt. *l. nepos Proculo, ff. de verb. ſignif. cap. faciat 22. q. 2.* Et abſoluens debet facere mandata iuſta,& rationabilia, alias poſſet appellari, *c. fin. de pactis & c. vt debitus, de appellat.* ſed nec eiuſmodi presbyter ex quo peregrinabatur ad Papam, poterat per epiſcopum moleſtari,nec declarari incurriſſe priſtinam excommunicationem; cum accedens ad Papam debeat eſſe tutus, quod interim cauſa non moueatur in partibus contra eum. *Genuenſis in praxi; vbi Addition. in c. 46. num. 6. poſt Abb. in d. c. vt debitus, num. 16. de appell.*

Nec obſtat,rixam & percuſſionem factam fuiſſe in Eccleſia,& coram quatuor,vel ſex viris Clericis;quia dicitur, ſolam hanc circumſtantiam Eccleſiæ, vel loci publici, non ſufficere ad efficiendam grauem, vel mediocrem percuſſionem, niſi etiam concurrat ſcandalum, quod in caſu abeſſe ſupponitur. Expreſſe docet idem *Genuenſ. in praxi, cap. 98. fol. mihi 523. num. 3.* vbi ſufficienter id probat.

Quo ad ſecundam autem dubitationem patet reſponſio ex ſupradictis.Si enim per tam diuturnā dierū 46. detentionem in domo propria ob percuſſionē leuē ex ſubito calore iracundiæ inflictam,competenter Iudici ſatisfactū fuiſſe ſapiens quiſque arbitrabitur; profecto nō erit locus reincidētiæ priſtinæ excōmunicationis,& per conſequēs,Orator bona fide, & abſque malitia,& temeritate celebrans, non poterit de irregularitate damnari;ad tradita communiter per DD. in hac materia Cenſurarum, *& tex. cum ibi nota: in cap. venerabilis, §. ſane, hoc tit. in 6. Auil. de cenſur. par. 2. cap. 7. diſp. 3. dub. 10. verſ. primus, quando. Et ego tetigi in mea Summa, ver. Irregularitas, num. 25. ad fin.* & hæc ſaltem in foro conſcientiæ, in quo veritas ſpectatur. Saluo ſemper.

Sed

Sed, & inſuper olim accidit, duos Clericos inſimul exeuntes de quadam Domo, arma in manibus geſtantes, & vulneratos, alterumque viciſſim conquerentem de altero, quod ſe voluiſſet interimere, & propterea obteſtantem, ad defenſionem propriam percuſſiſſe alterum, excommunicatos, notorioſque percuſſores ab omnibus reputatos fuiſſe, proptereaq. dubitatum fuiſſe, quid iuris dicendum ſit.

Et breuiter agendo, videtur aſſerendum, vtrumque illorum cenſeri debere excommunicatum, tamquam notorium percuſſorem, qui nulla poſſit tergiuerſatione celari; ſicque ab omnibus in foro exteriori, tamquam excommunicatos eſſe vitādos; quicquid ſit coram Deo, & in foro conſciētię.

Probatur prima pars; quia nulla maior probatio eſt, quam partis confeſſio; ſed vterque ipſorum publice confitetur inuicem percuſſiſſe ſocium, ergo vterque erit habendus pro excommunicato; cum ea, quæ genere, & natura ſua mala ſunt, qualis eſt percuſſio, & offenſa corporalis; præſumantur facta malo animo; ſicut e contra, omne beneficium præſumitur rite factum, *cap. 1. cum ibi not. in fi. de præſumpt. l. 1. C. ad l. Corn. de ſicar. & l. ſi non conuinctus, C. de iniur.* Non obſtat igitur, quod vterque aſſerat, ſe repercuſſiſſe ad defenſionem; quia non eſt ei credendum, cum id vergat in præiudicium tertij, pro quo facit doctrina *Felini in cap. ſignificaſti, de homic. Clar. in §. fin. q. 60. num. 14.*

Secunda pars per ſe ſatis manifeſta eſt; quia coram Deo potuit alter ipſorum vere ad defenſionem neceſſariam alterum percuſſiſſe, & ſic euadere pœnam excommunicationis, quod ſolius Dei iudicio relinquendum erit. Quare, &c.

LIBER SEXTVS.

DE SVMMA TRINITATE.

Cap. Fideli, ac deuota.

NOVISSIME Clemẽs VIII. per ſuam Conſtit. incip *Dominici gregis, &c.* damnat pro relapſis, & ſubuerſis negantes vnum ex articulis fidei in eadem Conſtit. ſpecialiter expreſſis, de quibus dictum eſt ſupra *cap. 7. de hæret. in antiq.*

De Chriſtianis autem Græcis quid ſtatuerint Romani Pontifices Innocen. IV. Greg. XIII. & Clem. VIII. poſt Concil. Florentinum ſub Eugen. IV. dixi in mea Summa, Verb. Chriſtianus, 1. Vbi quid nunc circa illorum ritus Eccleſiaſticos tolerari liceat, vel non, abunde traditur.

RESCRIPT.

Cap. Statutum, in princip.

ET vltra remiſſa hic in margine *ad cap. 10. de refor. ſeſſ. 25. Concil. Trid.* adde, videndum etiã eſſe *cap. 2. de reform. ſeſſ. 13.* vbi ſtatuitur, cauſas apoſtolica auctoritate non eſſe committendas iudicibus inferioribus.

Ibidem, §. Notarium vero.

DEcernitur hic, Delegatum debere taxare ſalarium notariorum, qui, vt plurimum, metas rationis excedunt in exigendo ſalario.

Eiuſmodi autem Notarij cogi poſſent per Epiſcopum, vt vel in eius Cancellaria regiſtrent acta, ad ſui Epiſcopatus Eccleſias pertinentia; vel exhibeant copiam authenticam inſtrumentorum, quæ ipſi conſcripſerunt de iuribus earundem Eccleſiarum, quod peritiſſimi Patres aliquando conſulti comprobarunt.

CON-

CONSVETVDINE.

Cap. Cum in tua.

DE materia optionũ, de qua in hoc textu multa diſponuntur, vide apud *P. Monetam in ſuo tract. de Optione*, vbi late quomodo inducatur conſuetudo optādi; quæ præbendæ non poſſint optari; quando incipiat currere tempus optandi, & ſimiles in praxi expenduntur vtiles quęſtiones. De re eadem etiam agit *Gonzal. in octauam regul. Cancell. gl. 34. a num. 1. vſque ad 100. itemque Bellam. Concl. 1. de Conſuet. optandi.*

ELECTIONE.

Cap. Vbi periculum, §. Hoc ſacro.

STatuitur in hoc ſacro Concilio quomodo fieri debeat electio Romani Pontificis, mortuo prædeceſſore in Ciuitate, in qua cum ſua curia reſidebat.

Nuper autē edita fuit Conſt. Greg. XV. *Aeterni Patris Filius, &c.* quæ multa præſcribit circa electionē Romani Potificis, vt ibi per eam, de qua dictum eſt ſupra *diſt. 79. §. 1.* Vbi & de eiuſdem Conſtitutionis confirmatione per Vrb. VIII. facta.

Ibi §. Ceterum, cum arbitrium.

PAulus IV. per ſuam Conſtit. *Cum ſecundum Apoſtolū, &c.* infligit grauiſſimas pœnas tam ſpirituales, quam etiā temporales, ambientibus Papatum ante Sedem Vacantem; eorumque mediatoribus, vt ibi per eam, vt & *ſup. diſt. 79. c. ſi quis:* quam & recenſui in mea Summa in ver. Papa, nu. 13. cum aliquot notabilibus in praxi vtilibus ex ipſa collectis. Et de ſponſionibus, ſeu excommiſſis ſuper vita, ſeu futura electione Romani Pontificis, vel creatione S. R. E. Cardinalium ſub grauibus pœnis prohibitis, dictum eſt ſup. in antedic. *c. ſi quis Apoſtolica. diſt. 79.*

Digitized by Google

Cap. *Cum ex eo*.

DIſpenſant Epiſcopi ad ſeptēnium cum Parochis cauſa ſtudiorum, vt dicitur in tex. Et hic not. quod extat Conſtitutio Pij IV. incip. *In ſupremia militantis Eccleſiæ, &c.* contra quoſcumque beneficiatos, & Prælatos nō reſidētes, de quibus etiam dictū eſt ſupra *cap. 1. de cler. non reſid. in antiq.*

Cap. *Indemnitatibus*.

MVlta hic decernuntur circa electionem, inter moniales celebrandā. Et præter dicta ſuperius, *in c. iuuenculas 20. q. 1.* vbi omnino videas, ſciendum eſt, quod electio Abbatiſſæ, ſeu cuiuſcunque Superioriſſæ Sanctimonialium per Italiam non durat nunc, niſi ad triennium, ex Conſt. Gregor. XIII. *Expoſcit, &c.* Ex qua tamen diſpoſitione non infertur, per eam interdici, electionem antedictam fieri poſſe ad annum tantum; ſed ſic, ne excedat triennij tempus, quod eſt quid diuerſum ab illo.

Tempore autem electionis celebrandæ ſi quæ Sanctimoniales in lectulis ægrotarent, nō poſſent vota ſua tranſmittere ad ſuperiorem; hoc enim eſſet publicare eadem vota, quod omnino prohibetur *in Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 6. de regular. & monial.* ſed potius ipſi præfecti ad exquirēda ſingularum vota, deberent ad illas accedere, & vota ab eis accipere, & in hoc concordat Conſt. Greg. XV. de elect. Romani Pontificis, vbi agitur de forma mittendi ſcrutatores ad ægrotos Cardinales in lectulis inibi decumbentes; Et eſt ſimilis doctrina *Hoſtienſis, Innocentij, & aliorum in cap. quia propter, eod. in antiq.* In hoc tamen conſuetudo monaſteriorū eſſet attendenda, & de prædicta Conſtitut. Gregorij XIII. ſcribit Scortia Epit. 134.

RENVNT.

Cap. *Quoniam aliqui*.

OCcaſione huius diſpoſitionis textualis, nempe, quod Romanus Pontifex poteſt libere renūtiare Papatui,

no-

notandum eſt, quod reſignationes, atque permutationes beneficiorum publicandæ ſunt iuxta Conſtitut. Gregor. XIII. incip. *Humano vix iudicio, &c.* alias Beneficia ipſo iure vacant; nulla, nec annali, nec triennali poſſeſſione in hoc ſuffragante.

Eiuſmodi autem reſignationes factæ ab ordine Sacro initiatis, vel religionem ingreſſuris, admitti non poſſunt ab Ordinarijs locorum, niſi ijdem reſignantes ſtatim profiteātur, vel aliunde habeant, vnde commode ſuſtentari valeant, prout ſtatuitur in Conſtitut. Pij V. *Quanta Eccleſia Dei, &c.* De qua materia late *Garz. de benef. par. 2. cap. 5. num. 195. & par. 11. cap. 3. §. 3. num. 267.* ad permutationes vero requiri, & ſufficere expedientiam, & vtilitatem Eccleſiarum, vide *in Deciſ. Neap. Riccij 37. par. 1. Bellam. deciſ. 94. Rot. in antiq. deciſ. 8. de procuratoribus, & eumdem Scortiam in Epit. 101.*

SVPPLEN. PRÆL. NEGLIG.

Cap. Eccleſia Cathedrali, in fine, ibi, huiuſmodi quoq.

ECcleſiæ Cathedrali vacanti per Papam ſolum deputatur Viſitator, vt hic in textu dicitur. Sed ſciendum eſt, quod multa nunc ſtatuta ſunt per *Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 16. de reform.* circa deputationē Vicarij, & Oeconomi ad Capitulum ſpectantem; quæve in praxi ſeruanda ſint, Eccleſia Cathedrali vacante, vbi de hoc varie ſtatuitur.

TEMPOR. ORDINAT. ET QVALIT. ORDIN.

Cap. Sæpe contingit.

EPiſcopus Italiæ non ordinet Vltramōtanū ſine ſpeciali licentia Romani Pontificis, vt ſtatuitur in hoc textu. Et hic, præter notata ſuperius. *cap. ſi qui a ſimoniacis. 1. q. 1.* addimus nunc, quod Conſtit. Sixti V. incip. *Sanctum, & ſalutare, &c.* de qua agit Scortia Epit. 147. lata contra male ordinatos, & ordinantes, redacta fuit ad terminos iuris communis per Clem. VIII. in Conſtit. incip. *Romanum Pontificem, &c.*

&c. præterquam in caſu ordinationis ſimoniacæ, in quo voluit, eam in ſuo priſtino robore permanere. Nouiſſime tandem Vrbanus VIII. in Conſtit. ſua, *Secretis æterna prouidentia, &c.* vetuit, Vltramontanos ordinari ab Epiſcopis Italicis abſque dimiſſorijs ſuorum Ordinariorum, ſubſcriptis a Nuntijs Apoſtolicis, in partibus conſtitutis. De litteris vero teſtimonialibus pro clericis peregrinis ad celebrandum admittendis, quid ſanctus Carolus ſtatuerit in Concilijs ſuis prouincialibus, dictum eſt ſup. *in c. tua nos, de cler. peregr.*

Cum olim autem eſſet orta dubitatio, an clerici ordinari poſſint ſacris Ordinibus ad titulum maſſæ communis in Collegiatis, reſponſum fuit a peritiſſimis viris affirmatiue; ita tamen, vt remanẽtes addicti ſeruitio illius Eccleſiæ percipiant fructus ad ſuam ſuſtẽtationem neceſſarios, donec ad Sacerdotium promoueantur; tunc temporis poſtea admittẽdi ad participationẽ redditũ eiuſdem maſſæ communis.

Simile eſt quod notaui in mea Summa, ver. Ordo, num. 29. vbi Clerici Veneti ex indulto Sixt. V. ad verbum ibi relato, ordinari poſſunt ad titulum ſeruitij alicuius Eccleſiæ, cui inſeruire tenẽtur ex ordine ſic ſuſcepto; nullo vnquam tempore inde amouendi, niſi de competenti beneficio, vel penſione Eccleſiaſtica prouiſi; vel niſi ſic eorum exigentibus demeritis, vt ibi latius.

FILIIS PRESBYT.

Cap. Is, qui.

CVm hic in textu filij presbyterorum, & alij illegitimi prohibeantur ad ordines promoueri abſque diſpenſatione; idcirco, ſi pater vellet relinquere filio, etiam intuitu huiuſmodi pij operis, nempe, aſcendendi ad ordines, cõſiderandum eſt, quod filijs presbyterorum, & alijs illegitimis aliquid relinqui non poteſt ex Conſtitutione Pij V. *Quæ ordinis, &cet.* Vbi etiam habetur reuocatio facultatum teſtandi, & quouis alio modo diſponendi de acquiſitis ex bonis Eccleſiaſticis; ac de alijs rebus, etiam proprio labore par-

partis, aut patrimonialibus ad commodum illegitimorũ, etiam legitimatorum; non tamen hoſpitalibus expoſitorum, & orphanorum.

Et ſimiliter per eamdem Conſt. abrogantur habilitationes eorumdem illegitimorum ſuccedendi in dictis bonis, aut rebus feudalibus, & emphyteuticis, a pijs locis profectis.

Hæc eadem Conſtitutio declarata fuit per eundem Pium V. per alteram extrauagantem incip. *Ad Romanum Pontificē, &c.* vt procedat, & intelligatur de quibuſcumque bonis patrimonialibus, tam mobilibus, quam immobilibus, iuribus, & actionibus quibuſcumque. Et de vtraque iſtarum Conſtitutionum dixi in mea Summa, *ver. Filius, in fine.*

Prædicta autem prima Conſtitutio examinatur per ſuas partes per *Dominos de Rota, vt in deciſ.* 1357. *Seraph.*

OFFIC. VICARII.

Cap. Cum in generali.

POrtio certa aſſignanda Vicarijs perpetuis, de quibus hic in textu, quanta eſſe debeat, aperte nunc conſtat ex Conſtit. Pij V incip. *Ad exequendum, &c.* Vbi portio Vicarijs perpetuis ex fructibus beneficij, cui inſeruiunt, aſſignari non debet maior centũ, nec minor, quinquaginta ducatis.

Et ſciendum eſt, quod nuper Vrbanus VIII. in Conſtit. incip. *Sanctiſſimus Pater noſter, qui pridem, &c.* reuocat reſeruationes penſionum perpetuarum ſuper beneficijs Eccleſiaſticis ad Collegiorum, & piorum locorum fauorem factas, & indulta imponendi penſiones etiam temporales, quibuſuis conceſſa.

OFFIC. ET POTEST. IVD. DELEG.

Cap. Statuimus.

QVia Summus Pontifex conſueuit dare Conſeruatores ijs, quos in ſua tutela, & cuſtodia recipit, prout hic dicitur in littera, propterea notandum eſt; Quod de Conſer-

ſeruatoribus regularium late ſcribit Confectius, & alij,qui collegerũt priuilegia regularium. Nouiſſime vero Clemens VIII. & Gregorius XV. rradiderunt modum eligendi Conſeruatores eorundem regularium cum eorum facultatibus, & priuilegijs, vt eſt videre apud *Maſſobrium in ſuo tract. de Synodo diœceſana, fol. mihi* 31. vbi ad verbum refertur Conſtitutio antedicti Gregorij XV. de forma, & auctoritate Conſeruatorum eiuſmodi; cuius initium eſt, *Sanctiſſimus D. N. ex certis rationabilibus, &c.*

OFFIC. LEGATI.

Cap. Officij noſtri.

OCcaſione huius diſpoſitionis de facultate legatis Cardinalibus ampliori,quam nõ Cardinalibus,conceſſa. Notandum eſt, interdictum eſſe legatis Apoſtolicis ſub excommunicationis maioris, alijſque ipſo iure incurrendis pœnis, mendicare a Principibus, ad quos mittuntur, litteras, aut fauores ad dignitates, & officia Eccleſiaſtica obtinenda, vt ex Conſtit. Pij IV. *Et ſi Romanus Pontifex, &c.* De qua in *mea Summa, ver. Legatus, & Scortia in Epit.* 87.

Nunc opportuna hic ſe ſe offert dubitatio de Ambaſciatore Principis,qui volũtarie, & ſtudioſe diſtulit expeditionẽ ambaſciatæ,vt maiorẽ inde vtilitatẽ a ſuo Domino cõſequeretur,an teneatur exceſſum ſtipẽdij neceſſarij reſtituere.

Et breuiter agendo,reſpondẽdum eſt affirmatiue,per tex. ad hoc ſatis expreſſum *in l. ſed & qui data, ff. ex quib. cau. maio.* vbi habetur,eum,qui maturius,quam expediret,in legatione fuit, non gaudere priuilegio abſentiæ ex cauſa reipublicæ. Et idem eſt,vt ibi etiam ſubditur,ſi abſentiam ſuam a patria affectauit,puta,vltro ſe Reipublicæ offerẽdo,ad euitandam forte litem,quam contra ſe, ſi domi permanebat, excitari timebat, diceretur malitioſe abeſſe, & parti aduerſæ, cuius iuſtam in iudicio vexationem formidauit, tenebitur ad omne damnum, & intereſſe, quod illa paſſa eſt ob eius affectatam Reipublicæ cauſa legationem. Fraus

enim,

enim, & dolus nemini patrocinari debent, iur. vulgar. Quare ad damna, & intereſſe parti læſæ tenetur in conſcientia, & coram Deo. Saluo ſemper, &c.

VT LITE PEND.

Cap. Diſpendijs.

QVamuis regulariter, lite pendente, nihil innouãdum eſſe, diſponatur in hoc textu, & in antiq. ſciendum eſt tamen quod fructus beneficiorum pendentes, & nondũ exacti in Regno Neapolit. ſpectant ad Cameram Apoſtolicam vſque ad diem captæ poſſeſſionis per ſucceſſorem, vt ex Conſtit. Six. V. incip. *Cum ſicut accepimus, &c.*

Et generaliter de huiuſmodi fructibus beneficiorum inexactis ſtatuerat iam Iulius III. in Conſtit. incip. *Cum ſicut nobis nuper, &c.* eos deberi præfatæ Cameræ Apoſtolicæ: quod ſane ſtatutum nuper confirmatum fuit ab Vrbano VIII. vt dictum eſt *ſup. cap. quia in quibuſdam diſt. 89.*

Ac ſimiliter fructus lite pendente percepti, ſunt detinendi apud perſonam probam a iudice deligendam, iuxta Conſtitut. Pij V. in hæc verba, *Cordi nobis eſt, &c.* ſublato omni abuſu antiquo conuertendi illos in vſus capitulorum, ſeu Eccleſiarum.

Vide etiam annotata inferius in *Clem. vnic. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct.*

APPELLATION.

Cap. Ab eo.

NOnnulla hic ſtatuuntur ad terminandas ſentẽtiarum appellationes. Quare conformiter huic diſpoſitioni aduertendum eſt, quod Appellationes in cauſis criminalibus expediri nunc debent per iudices ſtatus Eccleſiaſtici intra terminum ſex menſium, iuxta Conſtitut. Pij V. in hæc verba, *Licet iuri, &c.* quæ hoc illis iniungit in virtute ſanctæ obedientiæ, & per conſequens obligat ad pœnam peccati mortalis, ſecundum omnes.

De

Digitized by Google

De appellationibus autem inter regulares conſuetis, aliqua tetigi in mea Summa, *ver. Religioſus, ſub num.* 53.

VITA, ET HONEST. CLER.

Cap. Clerici, qui clericalis.

CVm in hoc textu Clerici prohibeantur ſub pœna priuationis priuilegij clericalis artem ioculatoris exercere, notandum eſt, quod nunc interdicitur laicis, & clericis tam ſæcularibus, quam regularibus, beneficiatis, vel ſacro Ordine initiatis ſub pœna excommunicationis, ne interſint ludis, ſeu ſpectaculis, quæ ſine periculo vitæ exerceri non poſſunt, vt ſunt agitationes taurorũ, & ſimiles vt ex Conſt. Pij V. *De ſalute gregis, &c.* de qua agit *Scort. epit.* 99.

Eam autem modificauit Greg. XIII. non procedere quo ad laicos, & fratres milites quarumcunque militiarum in Regnis Hiſpaniarum: dummodo non ſint in ſacris conſtituti; nec in diebus feſtis eiuſmodi ludis interſint; vt per eius Conſtitut. incip. *Exponi nobis, &c.*

Denuo Clemens VIII. reſtrinxit eandem Conſtit. Pij V. vt non procedat in eiſdem Regnis Hiſpaniarum quoad pœnas ſpirituales, & eccleſiaſticas (monachis, & regularibus cuiuſcumque generis exceptis) ita tamen, vt eiuſmodi ludi exerceantur abſque periculo vitæ, neque in diebus feſtis, patet in eius Conſtitut. *Nos conſiderantes, &c.*

CLERICIS CONIVG.

Cap. Clerici, qui cum vnicis.

COngruit in hunc locum duplex Conſtitutio Six. V. de habitu decenti per quoſcunque clericos deferendo. Altera quidem, *Cum ſacroſanctam, &c.* Altera vero, *Paſtoralis, &c.* de quibus dictum eſt ſupra in antiq. hoc tit.

CLER.

CLER. NON RESID.

Cap. Conſuetudinem, quæ.

PRæter annotata ſuperius hoc eo. tit. in antiq. obſeruandũ eſt, poſſe Epiſcopos, ſi velint, intereſſe reuiſioni diſpẽſationis eiuſmodi diſtributionum, de quibus hic in textu per totum; hoc enim eis competere conſtat ex illa generali conceſſione *Conc. Trid. ſeſſ. 22. c. 8. & 9. de refor. & alibi ſæpe.*

REBVS ECCL. NON ALIEN.

Cap. Dudum, & infra.

POſt antiquas iuris prohibitiones de rebus Eccleſiæ non alienandis, nouiſſime Vrbanus VIII. approbans Decretum Sacræ Congreg. Epiſc. & Regul. incip. *Sacra Congregatio Epiſc. & Regular. Rerum experientia edocti, &c.* vetuit, alienari quæcunque bona immobilia, vel mobilia pretioſa Eccleſiarum Regularium, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, non ſeruata forma ibi præſcripta, nempe, non præhabita licentia in ſcriptis ab Eminentiſſimo Vrbis Vicario, vt ibi latius.

Idemque Vrbanus VIII. interdixit, Epiſcopos, & alios Prælatos inferiores infeudare de nouo iuriſdictiones temporales per lineam finitam, vel ob alias cauſas, ad Eccleſiã deuolutas, vt per eius Conſtitutionem, *Humanæ ſalutis Auctor, &c.* Kal. Nouemb. 1625. editam.

Inſuper etiam per aliam ſuam Conſtit. *Sacroſancti Apoſtolatus miniſterij, &c.* cõfirmauit Bullam Pij V. de Ciuitatibus, Terris, & locis S. R. E. non infeudandis, & declarauit alteram Bullam Innocentij Noni deſuper editam.

Qui etiam Summus Pontifex Vrbanus in ſua Conſtit. *Superni benignitas Conditoris, &c.* reuocauit conceſſiones diuerſorum officiorum, ac priuilegiorum, exemptionum, gratiarum, & indultorum in præiudicium Sedis, & Cameræ Apoſtolicæ hucuſq; emanatas.

SE-

SEPVLTVRIS.

Cap. Animarum periculis.

SEpulturæ Defunctorum exiſtẽtes in Eccleſijs ſuper terrã, amoueri debent, & corpora intra terram in tumbis profundis collocari, iuxta Conſtitutionem Pij V. incip. *Cum primũ Apoſtolatus, &c.* de qua meminit. *Scort. in epit.* 90.

Valde autem expediret ad occurrendum incommodis, quæ aliquando, circa tumulationes mortuorum euenire videmus, legem ferri, ne corpus ſepulturæ tradatur ante horam duodecimam, poſtquam ſpiritum exhalauit: eius vero, qui repentina morte occubuit, ante vigeſimam quartam horam, niſi forte Epiſcopo videretur aliquando aliter agẽdum eſſe. Id, quod iam a Sancto Carolo ſtatutum fuiſſe legitur *in ſuo Concilio ſexto prouinciali*.

REGVLAR. ET TRANSEVNT. AD RELIG.

Cap. Is, qui monaſterium.

CIrca ingredientes, & profitentes in Religionibus, diſponuntur nonnulla in hoc textu, quæ nunc ceſſarũt: nam a temporibus Sixti V. vſque ad hanc diem varia prodijſſe Decreta conſpicimus pro recipiendis, & informandis in Religione nouitijs, atque vniuerſa regularium, tam monachorum, quam mendicantium reformatione; quorum partem præcipuam inuenies in mea Summa, *ver. Religioſus, in fin.* & circa quorum intelligentiam aliqua ſcribit *Scort. in Epit.* 144. *& ſeqq.*

Præ ceteris autem eiuſmodi Decretis ſpecialiter obſeruanda ſunt nouiſſima per Sacram Congr. Conc. Trid. iuſſu Vrb. VIII. edita, de quibus in prædict. mea Summa, *ver. Religioſus, in fin. in 4. impreſſ.* in quibus maxime aduertendũ eſt illud, quo præcipitur, in electionibus quorumcumque officialium celebrandis, præſtari iuramentum eligendi magis idoneos, & digniores pro cuiuſque conſcientiæ iudicio.

De

De hac eadem materia regularium vide etiam tradita ſuperius hoc eo. tit. in antiq. Quibus etiam addendum eſt, quod Alumni Collegiorum Pontificiorum maiores 14. annis in eorum receptione in ipſis Collegijs iurant, quod dum in Collegio permanebunt, & poſtquam ab eo quocumque modo, ſiue completis, ſiue non completis ſtudijs exierint, ante elapſum triẽnium nullam religionem, ſocietatem, aut Congregationem regularem ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ vel eiuſdem Nuntij licentia ingredientur, neque in aliqua earum profeſſionem emittent.

Itemque ſpondent, ac iurant, quod volente Eminentiſſimo Protectore, aut Sacra Congregatione de propaganda fide, aut eiuſdem ſedis Nuntio, ſtatum eccleſiaſticum amplexuros ſe fore, ac ad omnes ordines ſacros, etiam præsbyteratus aſcenſuros.

Ac tandem iurant, quod iuſſu eiuſdem Eminentiſſimi Protectoris, aut Congreg. vel Nuntij antedicti, in prouinciam ſuam reuertentur; vt ibi in Diuinis adminiſtrandis laborem, operamque ſuam pro ſalute animarum impendant. Quod etiam præſtabunt, ſi cum prædicta licentia, aut poſt triennium prædictum ſine licentia pręmiſſa religionem aliquam ingreſſi fuerint, & profeſſionẽ in ea emiſerint. Et hęc omnia ſub pęna nullitatis profeſſionis, & priuationis vocis act. & paſſ. quoad ſuperiores admitt. vt ex Decreto S. Congreg. de propag. fid. incip. *S. Congr. de mandato* 1625. 14. *Nou.*

STATV REGVLARIVM.

Cap. Periculoſo.

PRæter hanc prouiſionem de perpetua clauſura monialium in ſuis monaſterijs ſeruanda, de qua hic in textu, & in Conc. Trid. renouata, vt hic in margine annotatur; ſciendum eſt, quod pro eiuſdem clauſuræ cuſtodia ſecurius retinenda emanarunt poſtmodum in dies variæ Sum. Pontificum Conſtitutiones, inter quas extat Conſtit. Pij V. *Decori, & honeſtati, &c.* in qua tantummodo remittitur obſer-

Digitized by Google

uantia eiuſdem clauſuræ in caſibus magnæ neceſſitatis, puta, incendij magni, infirmitatis lepræ, aut Epidimiæ. De huius autẽ morbi ſignificatione, Epidimiæ, ſcilicet, vide *Sãch. in decal. lib. 6. cap. 15. num. 33. cum ſeqq.* vbi per illam vocem intelligit omnem morbum contagioſum, qui licet omnes non interimat, populariter tamen graſſari conſueuerit.

De Tertiarijs autem ſtatuit idem Pius V. eas non eſſe tolerandas, niſi ſeruent clauſuram, emittantque profeſſionem regularem; vt ex eius Conſtit. *Circa paſtoralis officij, &c.*

Alia etiam emanarunt ſacræ Congr. regularium decreta anno 1616. tam pro habitu earundem Tertiariarum, quam etiã pro emittenda per ipſas profeſſione, & ſanctorũ Sacramentorum perceptione, nec non & electione ſepulturæ.

Tandem vero, conditione temporum ſic exigente, vetuit eadem Sacra Congregatio, regulares quoſcunque inuiſere, & alloqui moniales, & alias fœminas in clauſuris degentes; & hoc ſub pœna priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, & alijs, vt ibi.

Quæ tamen prohibitio nuperrime moderata fuit ab Vrbano VIII. non procedere quoad conſanguineos in quarto affinitatis, vel conſanguinitatis gradu coniunctos, quos aliquoties, nempe, quater in anno alloqui ſanctimoniales, ſeruatis tamen conditionibus quibuſdam ibi expreſſis, non eſt illis vetitum; vt ex Decreto Sacræ Congregat. Regular. anno 1623. 12. calend. Decemb. annuente eod. Vrb. VIII. Quæ etiam Sacra Congr. declarauit, vltra prædictas pœnas priuationis vocis actiuę, & paſſiuę, incurri etiã peccatũ mortale, quod & ego iã annui in mea *Sũma, ver. Monialis, nu. 17.*

Vltimo notandum eſt, vſu ſeruari, quod Epiſcopi pro conſeruatione prædictæ clauſuræ monialium viſitant ipſarum monaſteria, etiam regularibus ſubiecta, etiã abſque interuentu, ſeu aſſiſtentia ſuperiorum regularium. Et hoc eis conceſſum dicitur, quoties id expedire cenſuerint.

RELIGIOSIS DOMIBVS.

Cap. Religionum diuerſitatem.

PRohibetur hic, nouum ordinem inſtitui abſque ſedis Apoſtolicæ licentia. Ad cuius diſpoſitionis conformitatē nuper ſuppreſſa, caſſataque, & annullata fuit prætenſa quædam Congregatio Ieſuitiſſarum ab Vrbano VIII. per ſuam Conſtit. incip. *Paſtoralis Romani Pontificis, & cet.* Relaxatiſque votis omnibus de facto emiſſis, admonentur eædem Ieſuitiſſæ ſanctimonialium ordinem aliquē approbatum ingredi, vt ibi latius per eam.

RELIQ. ET VENER. SANCT.

Cap. Glorioſus Deus.

CIrca venerationem Sanctorum notandum eſt, nouiſſime decretum fuiſſe per Vrbanum VIII. in Conſt. ſua, *Sanctiſſimus Dominus noſter ſolicite animaduertens, &c.* ne in Eccleſijs, & alijs locis publicis, ſeu priuatis exponantur imagines ſanctorum cum fama Sanctit. vel Martirij, vel memoriæ piorum fidelium; non ſeruata forma ibi præſcripta; videl. non præhabita licentia Sedis Apoſtolicæ. Et ſi quæ appoſitæ ſint, amoueri iubentur; ſub pœna, quo ad regulares, priuationis officiorum vocis actiuæ, & paſſiuæ, atque ſuſpēſionis a Diuinis. Quo ad ſeculares autem, priuationis pariter officiorum, ſuſpenſionis a Diuinis, ſacramentorum adminiſtrationis, ordinumque executionis.

Ibi tamen excipiuntur, qui per communem Eccleſiæ cōſenſum, vel Patrum Sanctorū ſcripta, vel longiſſimi tēporis ſcientia, ac tolerantia Sedis Apoſt. vel Ordinarij coluntur.

Hic etiam meminiſſe velim pium lectorem, maxime, cui animarum cura immineret, quā laudabiliter de more ſanciuerit S. Carolus Borromeus *in Conc. 4. prouinc. par. 1. & antea, in Conc. 3. fol. 25.* ne Sanctæ Crucis effigies in vllo quouis humi ſtrato pauimento, aut loco ſordido, etiam extra Ec-

Digitized by Google

cleſiam effingatur. Quod tamen in aliquot locis cum maxima irreuerentia huius nũquam ſatis laudati ſigni, quod ſubactis inferis, cœloque aperto, Tartari Regem catenatũ traxit, indigniſſime aliquando violari conſpicimus.

IMMVNIT. ECCLES.

Cap. Eos, qui.

CVm hic diſponatur, Dominos temporales prohibentes ſubditis, ne quicquam vendant perſonis Eccleſiaſticis; aut ab eiſdem aliquid emant (cum talia in derogationem libertatis Eccleſiaſticæ præſumantur) excommunicationem ipſo facto incurrere, notandum eſt, quod ſimiliter etiam, ac conſequenter videretur eſſe contra libertatem Eccleſiaſticã prohibere, ne quis, niſi conductores macellorum, venderet carnes perſonis Eccleſiaſticis, quas palam eſt, eiuſmodi ſtatutis laicorum non ligari.

DISCEPTATIO.

An exemptio a publicis oneribus iuſte competat clericis pro illo etiam tempore, quo non retinent famulatum.

AVdiui aliquando controuerſum fuiſſe, An Clericus actualiter, ſeu de preſenti non retinens proprium larem, ſeu domum apertam, & ſic neque familiam, aut famulatum laicorum pro ſuo ſeruitio, ſicut prius cõſueuerat, eo quod nunc deſeruiat Prælato, ac Superiori ſuo cuius expẽſis victum habeat, & famulatum, de iure, & in conſcientia potiri adhuc valeat exemptione, ſeu immunitate impoſitionum, & onerum, quibus gaudebat pro certo numero buccarum, & laicorum, ſibi antea familiariter, ac in domo eius propria inſeruientium.

Et quidem ſi vnicum etiam famulum in domo propria retineret, non videretur iuſte priuandus anteriori exẽptione, & immunitate ſua; eo quia tunc vere dicitur habere familiam, ſicut & dicimus eum ſine liberis non deceſſiſſe, qui, vni-

vnico filio relicto, deceſſerit. *l. pater Seuerinam.* §. 1. *de condit. & demonſtr. l. non eſt ſiue liberis, de verb. & rerum ſignif.*

Maior autem eſſet difficultas, ſi nullo famulo domui propriæ inſeruiente, ipſe Clericus in aliena domo inhabitaret, Prælato ſuo inſeruiens; tunc enim non habens indigẽtiam ſpecialis familiæ pro ſuo famulatu, non videtur iuſte poſſe admitti ad participationem priſtinæ exemptionis tributorum; & onerum publicorum.

Attamen adhuc quoque verius erit dicendum, eum habere familiam, & famulatum, & per conſequens non amittere antiquam exemptionem ſuam; & hoc quidem ſi ad aliquod breue tempus tantum ita ſit permanſurus, puta, per quatuor, vel ſex menſes: non etiam vlterius.

Et huius reſolutionis ratio eſt, quia quæ caſualiter eueniunt, non ſolent haberi in conſideratione, vt late proſequitur *Euer. in loco a communiter accidentibus, & ego in mea Summa, ver. Abeſſe, num.* 4. *Actus, num.* 18. *& Ciuitas, num.* 1. Et propterea videmus, quod ſi parochia vniatur acceſſorie canonicatui, aſſumit eius naturam, & conſequenter poterit illã habere canonicus; etiam non exiſtens in ætate; quam requirit parochialis, vt alias ſapientiſſimi Patres reſponderunt. Quare, cum hæc conſuetudo Oratoris degendi in ſeruitio ſui Prælati extra domum propriam, non ſit perpetua, nec indeficiens, ſed ad nutum mutabilis, ſiue ex parte ſua propria, ſiue ex parte Domini, non debet inducere exuitiónem priſtinæ exemptionis, ſiue immunitatis tributorum.

Quæ ſane deciſio confirmatur ex doctrina *Iaſonis in l. ſciẽdũ,* §. *ſi fundum, num.* 6. *ff. qui ſatiſd. cog.* vbi excuſatio ab oneribus publicis ex aliqua cauſa iuſta ſemel admiſſa, non deficit, ſed durat, etiam ſi illa cauſa deficiat, & ibi latiſſime probatur. Et poſt hæc impreſſa legi Surdum hanc partem ſimpliciter, & abſolute defendentem *in conſil.* 156. *num.* 15. *& ſeq.* Quare, &c. Saluo ſemper.

DISCEPTATIO.

De Epiſcopo non repetente de manu Iudicis laici clericum, etiam ob ſua delicta manifeſte exutum omni priuilegio Clericali.

FVit etiam in dubium reuocatum, An peccet Epiſcopus, & efficiatur irregularis, ſi non requiſierit de manu iudicis laici clericum ſuum ſubditum; etiam ſi conſtet, illum amiſiſſe priuilegium fori, iuxta diſpoſitionem Concilij Tridentini, & propterea contingat, eum membro, vel vita per eundem iudicem priuari.

Sciendum eſt autem pro ſufficienti huius dubitationis reſolutione, Clericum non beneficiatum, nec ſacris initiatum, non ſeruantem conditiones *Concilij: ſeſſ. 23. c. 6. de refor.* non gaudere priuilegio fori: non tamen ſatis eſſet vnica, vel etiam multiplex habitus dimiſſio; ſed neceſſaria eſt tanta perſeuerantia, vt publice exiſtimetur laicus: & idem eſt, ſi aliquando dimittat Diuinum Eccleſiæ ſuæ ſeruitium; quia nec iſta intermiſſio eſſet ſufficiens ad priuandum eum priuilegio antedicto, cum & fluuius aliquando exareſcens, adhuc tamen perennis cenſeatur: *l. 1. p. reſponſ. ff. de flumin.* de qua re late poſt alios tradit. *Genuenſ. in prax. cap. 7.*

Præterea notandum eſt, quod Epiſcopus non repetens clericum ſuum ſubditum a iudice laico indebite detentum, grauiter peccat; quia poſſet propter hanc omiſſionem deponi, vt ex *Caſſan. conſ. 38. eod. Genuenſ. vbi ſup. cap. 6. in fin. Bellet. diſquiſit. cler. par. 1. §. 12. in fi. tit. de fau. cleric. perſon.*

Difficultas autem eſt, an ſuppoſito, clericum ex ſua culpa priuatum eſſe priuilegio fori, & detineri in carceribus iudicis laici, Epiſcopus poſſit illum de iure repetere, non tanquam gaudentem priuilegio fori, & ad eius vtilitatem, ſed ad propriam eiuſdem Epiſcopi iuriſdictionem in eum retinendam; eo quia ſi peccauit clericus, propter quod merito exutus eſt priuilegio fori, non propterea eius Prælatus debet cenſeri priuatus ſua in eum, ſicut & in ceteros clericos, iuriſdictione antiqua; cum res inter alios acta alijs non præ-

iudi-

iudicet, ſicut nec prodeſt. *cap. pen. de re iudic. cum ſimil.* Immo & clericus non declinans forum iudicis laici, peccat, & debet puniri arbitrio ſui Epiſcopi, cuius iuriſdictioni, quod ex ſe eſt, præiudicare cenſetur, vt poſt alios *not. Aufrer. in cle. 1. de offic. Ordin. num. 15. in verſic. Tertio quæritur.*

Verum, his non obſtantibus, videtur, eſſe reſoluendum, non poſſe Epiſcopum, & propterea neque etiam teneri repetere clericum de manu Iudicis laici, poſtea quam legitime apparet, illum amiſiſſe ob ſua delicta priuilegium fori; poteſt autem ſic probari. Epiſcopus enim non dicitur a iure priuilegiatus; ſed clericus ipſe ſeruatis ſeruandis per Concil. Trid. vbi ſupra, ſtatutis, priuilegio fori munitus apparet, & ſic ipſe dicitur priuari priuilegio, quo ſane contra ius delinquens, de cetero indigne gaudere; per conſequens vero Epiſcopus deſinit habere in illum iuriſdictionem. In omnibus autem actibus attenditur, & conſideratur id, quod principaliter intenditur, & ſic præiuditium per ſolam conſequutionem non habetur in conſideratione, vt in mea *Sūma, verbo, Cauſa, num. 8. Quantitas num. 1. & 9. & Remiſſio* 10. quinimmo addi poteſt, quod cum Epiſcopus maxime teneatur euitare, ne delicta remaneant impunita *cap. vt famæ, de ſent. excommu.* & publicæ interſit vtilitati, ne per impunitatis audaciam fiant, qui nequam fuerant, nequiores, ſi rei eiuſmodi inquiſiti aduerterent, ſe poſſe per Epiſcopum e manibus Curiæ ſæcularis eripi, audaciores profecto, & obſtinatiores redderētur in confitenda veritate delictorum, & in longiora tempora protraherentur eorum proceſſus ob renitentiam Iudicis laici, in magnam reipublicæ perniciē; cum interim teſtes, qui interfuerunt delictis, poſſint mori, ſeu ſeduci, vel forte non tam bene memoria retinere, quæ iam viderant, vel audierant tempore carcerationis; & ſic difficile eſſet de nouo capere informationem; & præterea veritatem multis modis occultari, & obſcurari contingeret.

Nec iuuat Epiſcopum ratio adducta, quod cum ipſe non deliquerit, non debet ſua iuriſdictione in Clericum ſubditum priuari, quia ſuperius dicebatur, illum non dici ſpolia-

ri, ſed deſinere eius iuriſdictionem, ſicut ad interitum corporis, vmbram ceſſare oportet. Et ſicut correlatiuorum ea eſt natura, & conditio, vt poſito vno, ponatur & reliquum. Et e contra, ad remotionem vnius ſequatur & remotio alterius: & lex correctoria in vno ex correlatiuis verificetur etiã in alio. *Euer. late in Centuria, in loco à correlatiuis, per totum.* Propterea nil mirum eſſe debet, ſi ius priuat Clericum priuilegio fori, demeritis eius ita exigentibus, dicatur etiam ceſſare iuriſdictio Prælati in eundem Clericum, iuxta illud, Si re priueris, nec nomen habere mæreris. Si non eſt ouis, nõ eſt Paſtor. Si non ſubditus, nec Superior, aut Prælatus: Si non eſt filius, neque Pater, cum ſimilibus multis.

Et per hæc etiã ceſſat ratio illa, quod res inter alios acta alijs non præiudicat; quia inter multas limitationes, quæ illi regulæ conueniunt, præcipua cenſetur eſſe illa, quod non intelligatur procedere de præiuditio ſecundario, & acceſſorie, ſeu minus principaliter contingente: huius enim nulla ratio, ſeu conſideratio haberi conſueuit; *vt late per Tiraquel. in Cod. vari. tract. in fi. in explanatione prædictæ regulæ: poſt principium verſ. & fore ſemper.*

Ex his ergo apparet, Epiſcopum non poſſe de iure clericum ſuum iam ob ſua demerita exutum priuilegio fori repetere de manu iudicis laici; cum iam deſierit eſſe de iuriſdictione ſuperioris, & iudicis eccleſiaſtici. Saluo ſemper.

HÆRETICIS.

Cap. Quicumque Hæreticos. §. Hæretici autem.

QVicumque regulares, etiã poſt pœnitentias a S. Inquiſitione impoſitas, ab eiſque expletas, vel gratiam de illis receptã (pœnitẽtijs tamen ſalutaribus exceptis) eo ipſo ad omnes religionis gradus, & officia perpetuo inhabiles efficiũtur, niſi rehabilitationis gratiã obtineant, vt ex Decreto eiuſdẽ S. Inquiſitionis ab Vrb. VIII. nouiter approbato 1626.

Pleraque alia de hac eadem materia vide *ſup. hoc eo. tit. in antiquis.*

HO-

HOMICIDIO.

Cap. Pro humani redemptione.

INterficiens per aſſaſſinos aliquem, vel etiam mandans, per hunc textum ipſo iure excommunicatus eſt. Cui ſane diſpoſitioni conformiter nūc prouide cautum fuit, quod diffidati, & exulati e ſtatu eccleſiaſtico non poſſunt per ſubditos eiuſdē ſtatus receptari ſub grauiſſimis pœnis, tam tēporalibus, quam ſpiritualibus, excommunicationis, videlicet, latæ ſententiæ, cum reſeruatione, vt per Conſtitut. Greg. XIII. *Tanta, &c.* Quam tamen non incurri per receptatores coactos, vel conſanguineos, ad ſubueniendum illis in caſu neceſſitatis, & non ad fouendum malitioſe eorum ſtatum malum, ceteris damnoſum, & noxium, rationabiliter defendit *Nauarrus conſ. 57. 59. & 68. de ſent. excomm. Azor. lib. 2. cap. 3. quæſt. 4. tom. 2.*

DISCEPTATIO.

An peccet Princips in foro poli non exhibens Subditos ſuos malos Principi confinanti, cuius perſonas, & bona in dies vexari non deſinunt.

IN dubium vertitur, an Princeps ſciens, ſubditos ſuos circuire vicinorum agros, ipſorum bona depredando, ac perſonis pleriſq; notabiles iniurias, atq; etiam aliquādo ipſam mortem inferendo, requiſitus ab eorumdem Iudicibus læſorum, teneatur in foro poli eos ſontes illis tradere ad puniendum, iuxta demerita.

Et breuiter de more agendo videtur dicendum eſſe affirmatiue; Deus enim mandauit vnicuique de proximo ſuo, multoq. magis terrarum Principibus, qui inter populos Dei vice iuſtitiā vnicuiq; miniſtrare tenētur; conſtat autē, quod error, cui reſiſtitur, approbatur. In illum ergo maxime cōgruunt verba *S. Auguſtini, in c. 1. 14. q. 6.* dicentis *Sicq. fidentiſſime dixerim, eum, qui ad ſe confugientem, quantum commode poteſt,*

ad

ad reſtitutionem non compellit, ſocium eſſe criminis, & fraudis, & cet. Supponimus autem, eiuſmodi Principem commode, & citra ſui, vel ſuorum præiudicium, poſſe habere cum adiacentibus ſibi Dominis conſuetas pactiones, & fœdera, ſibi inuicem remittendi ſiccarios eiuſmodi, vicinorum territoria ſic impiè diuexantes.

Et confirmatur hæc concluſio ex illo communi axiomate, iudicem delicti, domicilij, & originis poſſe punire delicta; quinimmo iudicem domicilij dici iudicem proprium. Forus enim domicilij eſt generalis, & vniuerſalior omnibus alijs, ad notata *cap. fin. de foro compet.*

Nec iuuat Principem iſtum, quod ipſe non conſentiat eorum malefactis; quia vltra ſuperius tacta ex Auguſt. non ſufficit, quem abſtinere a malo, niſi etiam faciat bonum: *auth. noua forma fidel. circa med. collatione decima: & gl. in cap. de forma 32. q. 5. cum ſimil.*

Et optime facit contra eumdem Principem ſententia aurea Vrbani Papæ *in cap. qui aliorum 24. q. 3.* vbi dicitur, *qui aliorum defendit errorem multo amplius damnabilior eſt illis, qui errant; quia non ſolum errat, ſed etiam alijs offendicula erroris præparat, & confirmat.* Tandem, ex doctrina omnium in materia reſtitutionis, receptans recurrētes ad ſe tenetur æque, ac ipſi damnificantes, ad omniū integrā reſtitutionē dānorū: Quare & ipſe Princeps in manibus omnium delinquentium erit, dum eorum malefacta non punit.

Vel ergo eos condigne puniat, tanquam iudex domcilij; vel remittat ad iudicem delicti, ad notata in prædicto *cap. fin. verſ. ratione delicti, de foro compet. & ad tex. in l. 1. Cod. vbi de crim. agi oport.* Saluo ſemper.

VERB. SIGNIF.

Cap. Exijt, qui ſeminat, longe poſt medium. §. verum.

CVm in hoc textu inter cetera diſponatur, quod fratres Minores iuxta regulam S. Franciſci non prædicent in eccleſijs ſuis, contradicente Epiſcopo.

No-

Notandum eſt,quod poſſent quidem Epiſcopi nō tamen generaliter; & abſolute,interdicere regularibus exemptis, ne prædicent in eccleſijs ſuis, ſed ſic aliquando, ex cauſa rationabili, puta; occaſione alicuius publicæ proceſſionis, vel alterius ſimilis functionis,quo populi frequentiores ad cathedralem conuenirent.

De alia etiam ratione, ob quam poſſet Epiſcopus interdicere prædicationem regularibus in eius diœceſi, dicetur inf. *in Clem. Dudum, de ſepult.*

IN CLEMENT.

SVMMA TRINITATE.

Clem. Fidei catholicæ.

QVIS nunc cenſeatur hæreticus relapſus ad præſcriptum Conſtitutionis Clementis VIII. *vid. ſup. hoc eo. tit. lib.* 6. vbi exprimuntur nonnulli articuli ab omnibus catholicis credēdi, alias pro relapſis puniri deberent.

ELECTIONE.

Clem. Cum rationi non congruat.

VIdenda eſt omnino Conſtitutio Greg. XV. circa electionem Summi Pontificis, & altera Vrbani VIII.de quibus *ſup. diſt.* 79. in quibus traditur noua forma electionis per vota ſecreta,in perpetuum de cetero ſeruanda.

DISCEPTATIO.

An elector euadens cæcus admittendus ſit cum alijs ad electionem, & quomodo.

IN dubium vertitur aliquando, quid nam agendum ſit, ſi vnus ex electoribus efficeretur cæcus; an ſcilicet ob illud

lud

Digitized by Google

lud impedimentum excludendus ſit a collegio electorum; an potius aliquo modo habilitandus ad coeligendum cum ceteris, maxime vero in electione facienda per ſchedulas.

Conſtat autem apud omnes, defectum oculorum ſuperuenientem non impedire exercitium iudicis. *l. cæcus ff. de iudicijs*. Et generaliter ſuperueniens inhabilitas non debet quem priuare iure iam quæſito. *cap. 1. de cler. ægrot. c. cum percuſſic. 7. q. 1.* quod etiam in dignitatibus eccleſiaſticis procedit. *cap. ſatis peruerſum, diſt.* 55. & cæcis potius miſerandum, & de nouo ſubueniendum eſt. *cap. licet, de cenſibus*. Multaq. permittuntur per ſuperuenientem neceſſitatem, quæ alias non eſſent toleranda. *l. ſi longius, de iudic. & tit. de cler. ægrot. per totum. Rot. deciſ. 889. num. 8. in nouiter nouiſſ. Farin.* Præſuppoſito igitur pro conſtanti, cæcum non eſſe priuandum iure ſuo eligendi ex cauſa ſuperuenientis cæcitatis; propius accedendo ad propoſitam quæſt. reliquum eſt, vt quæramus de modo exprimendi votum, prout fit, per ſchedulas.

Ad hoc ergo reſpondet Caſtellinus, nunc meritiſſimus Epiſcopus Catazan. *tract. de elect. cap. 5. num.* 60. cæcum debere admitti ad eligendum vna cum ceteris electoribus, faciendo ſibi conſcribi nomina eorum, quos intendit eligere, iniuncto eiuſmodi ſcriptori iuramento de fidelitate ſeruanda, vt ibi per eum.

Ego autem dicerē pro faciliori, atque tutiori forma eligendi, quod elector cæcitate inuaſus, ſeruando antiquam formam, de qua *in cap. quia propter, de elect.* accederet ad aures ſcrutatorum, ibiq. votum ſuum explicaret; ſic enim facilius euaditur periculum infidelitatis; retento etiam ſecreto nomine eligentis. Quamuis autē forma per ſchedulas a iure nouiſſ. præſcripta reſpectiue ad hunc electorem cęcitate oppreſſum, ſeruari non poſſit; tamen in ordine ad ſubſtātialia electionis, nihil impedit ex cauſa rationabili ſuperueniēte, id pręſtari ad aures ſcrutatorū, ob regulā illā, Quod vbi forma alicuius actus in totū ſeruari non poteſt, tamen explicanda eſt omni meliori modo, quo fieri poteſt, vt dixi poſt alios in mea *Summa ver. Examen, nu.* 3. & alibi ſæpe; Vnde

Iu-

Iudex ſi ferendo ſententiam ſedere non poſſit, eo quod forte doleat in podice, debet ſedere meliori modo, quo poteſt, & ſic omni meliori modo, quo poteſt, ſeruare formam in iudicando a iure præſcriptam. *gl. in cap. fin. ver. ſedendo, de ſent. & re iudicata, in* 6. Et de hac forma antiqua in aliquo actu præſcripta, & legitime ſeruanda, vbi noua ex aliquo impedimento ſeruari non poſſit, *vide Abb. in d. c. quia propter, n.* 16. *de elect. & in conſ.* 25. *lib.* 2. *Mariſc. var. reſol. lib.* 1. *cap.* 52. *nu.* 35.

Vnde ex his omnibus iſte poſterior modus eligendi in caſu electoris cæcitate laborantis, amplectendus eſſe videtur. Saluo ſemper, &c.

ÆTAT. ET QVALIT. PRÆFICIEN.

Clem. Cum Eccleſiæ.

TEnentur Diœceſani ſeruare, & a ſuis ſubditis ſeruari facere ſtatuta canonica de qualitate perſonarum eccleſijs præficiendarum, vt hic in textu cauetur.

At conditiones, & qualitates requiſitæ in promouendis ad Epiſcopales, ſeu alias eccleſias conſiſtorialiter prouidendas, habentur in Conſtit. Gregor. XIV. de qua dictum eſt *ſup. diſt.* 25. *cap. vlt.*

OFFICIO VICAR.

Clem. Quæ de Eccleſiis.

CVm in hoc textu quo ad tria æquiparētur Eccleſię curatæ, & Vicariæ perpetuæ parochialium; propterea in hunc locū optime congruit Conſtit. Pij V. *Ad exequendū, &c.* de qua *ſup. c.* 3. *hoc tit. in antiq. & latius in c. fin. in* 6.

SEQVESTR. POSSESS. ET FRVCT.

Clem. Ad compeſcendas.

IMpediens ſequeſtrationem beneficij de iure factā ab ordinario loci, excommunicatus eſt per hunc textum.

Qua-

Digitized by Google

Quare præter dicta ſuperius in *in c. 1. vt lite pend. nihil innou. in 6.* notandum eſt, quod ex Conſtit. Pij V. incip. *Cordi nobis eſt, &c.* Omnia emolumenta beneficij litigioſi deponenda ſunt penes perſonam fide, & facultatibus idoneã, reſtituēda poſtmodum ei, cui de iure fuerint reſtituenda, lite finita.

Sequeſtrum autem quamuis regulariter de iure ciuili, & canonico fieri prohibeatur, tamen in pleriſq; caſibus illud permitti apparet, vt penes *Gonzal. in regu. oct. Cancell. §. 7. proœm. nu. 19. cum ſeq.* vbi iudex generaliter & ex iuſta cauſa ſibi beneuiſa poteſt ex officio illud apponere.

Opportuna occurrit hic dubitatio de beneficiato tranſigente cum penſionario ad euitandos litium anfractus, vt deinceps non teneatur ei ſoluere penſionem maiorem, quã coram Deo, & in conſcientia ſit ei obligatus, attento tenore bullarum ſuæ reſeruationis, ad mentemq. ac diſpoſitionem ſacri Concilij Trid. ſtatuentis, centum remanere Rectori. Qui ſane beneficiatus, computatis computandis, reuera comperit, centum, & eo amplius aliquot etiam ducatos ſibi obueniſſe in annum ex fructibus beneficij; ſed nec omnes ſibi ſuffeciſſe ad victum competentem, & neceſſariũ; & propterea non modicum ęs alienum contraxiſſe pro ſui neceſſaria ſuſtentatione. Ex qua ratione noluit penſionem vllam ſoluere, aſſerens, mentem Concilij ſatis quidem iuſtificari ex qualitate, ac conditione illius temporis, quo pretia rerum ad victum, & veſtitum pertinentium, multo viliora, atque minora extitiſſe conſtat, quam noſtris his temporibus in praxi euenire experiamur. Vnde, attenta prædicta Concilij diſpoſitione, quicquid ſit in foro exteriori, potuit in conſcientia excuſari Orator; cum omnis diſpoſitio intelligatur procedere, rebus ſic ſtantibus; nos autem verſamur in his, quæ ex ſui natura poſſunt recipere augumentum, & diminutionem; & ſic relicta pecunia pro emptione carniũ, quarum pretium ſit auctum, ipſa quoque erit augenda, *Rot. deciſ. 179. Seraph.* Non enim ambigendum eſt, quod rei appellatione contineantur, & cauſæ, & iura eiuſdem rei *l. rei appellatione, de verb. & rer. ſignif.* Et ſic rationabiliter exiſtimare

re potuit, intentionem prædicti Cõcilij iuſtã, ac omni æquitate fulcitam, fuiſſe, penſionem pręſtari debere ex fructibus, ſi qui ſuperfuerint, poſt neceſſaria alimenta Rectori præſtita. Et hoc intellige, circumſcripta forte quacunque alia penſionis deputatione ſtrictiori puta, etiam nullis fructibus perceptis, & ſimili, ad maiorem penſionarij fauorem ex ſtylo curiæ recepta. Saluo ſemper.

VITA, ET HONEST. CLER.

Clem. Quoniam, qui abiectis.

De habitu decenti per clericos cuiuſcunq; conditionis deferendo, extant nonnullæ Conſtitutiones Pontificiæ, de quibus dictum eſt *ſup. cap.* 1. 21. *q*. 4.

REBVS ECCLES. NON ALIEN.

Clem. Si vna Eccleſia.

Statuitur in hoc textu, Epiſcopum poſſe vnire Eccleſiã vnam alteri: Quod ſi fiat vnio parochialium de iurepatronatus plurium patronorum, æquum eſſet, vnicuique ipſorum alternis vicibus reſeruari præſentationem.

Similiter etiã notandum eſt, vnionem extinguere, & ſupprimere nomen beneficij, ſicque deſinere eſſe in rerum natura, & tanquam purum, & ſimplex prædium remanere penes locum, cui fuit vnitum, omni effectu beneficij pœnitus ſublato. vt per *Gonzal.* qui multa tangit vtilia, in *reg. de trien. q*. 8. *verſic*. 2.

RELIG. DOMIBVS.

Clem. Quia contingit. §. vt autem.

Decernitur hic, adminiſtrationis rationem piorum locorum ſingulis annis reddendam eſſe ordinarijs. Notandum autem eſt, quod quamuis Prælatus ſolus poſſit de iure exigere rationem adminiſtrationis locorũ eiuſmodi pio-

piorum; conſultius tamen ageret,ſi ſecum etiam aſſumeret aliquem ex officialibus eiuſdem, vel alterius loci pij,vt ſic tutius officium, munuſque ſuum impleret,iuxta illud vulgare dictum, *Maieſtas inuiſa, humanitas grata mortalibus eſt.* Et illud *Eccleſ.* 32. *Eſto in illis, quaſi vnus ex ipſis,* cum ſimil. alijs.

Occaſione prædictæ annotationis lubet hic adiūgere dubitationem de beneficiario, qui ſolertia ſua meliorauit nōnullas terras ſui beneficij antea inutiles, illaſque ad culturam proprijs ſumptibus reduxit. Poſtea cum ob ſua demerita priuatus fuiſſet eodem beneficio, clam ſibi retinuit aliqua illius bona, in compenſationem expenſarum, quas, vt ſupra, erogauerat in culturam agrorum: quæſitum ergo fuit de iuſtitia huius retentionis.

Et breuiter veniendo ad punctum quæſtionis,videtur dicendum, quod cum nemo duplici contritione conteri debeat; nec afflicto addenda ſit afflictio, potuit præfatus beneficiarius iuſte compenſationem illam facere in conſcientia, dummodo rationabiliter exiſtimauerit,quod & in omni compenſatione ſeruandum eſſet, iuſtitiam ſibi adminiſtrandam non eſſe in foro exteriori, ob defectum forte probationis iurium ſuorum, vel ſimilem. Et pro hac reſolutione adduco textum, cum ibi traditis per Doctores, *in cap. ad aures, ſup. de reb. eccleſ. non alien. Panorm. in cap. multa,col.* 4. *n.* 14. *de præben.* facit etiam *tex. in cap. fin. de pecul. cler.* vbi fere ſimilis deciſio habetur ad litteram: & faciunt quæ dixi in ſimili in mea *Summa, ver. Clericus, num.* 15.

SEPVLT.

Clem. Dudum, paulo poſt princip. ibi: Et propterea intendentes, ad finem periodi, in illis verbis, vel coram ſe facere ſolemniter prædicari, &c.

NOn licet regularibus in ſuis eccleſijs, aut plateis communibus populo prædicare in illa hora,in qua locorum Prælati prædicare voluerint, vel coram ſe facere ſolemniter prædicari, dicitur in hoc textu.

Qua-

Quare notandũ eſt, quod & ſi verba iſta videl. Coram ſe ſolemniter prædicari facere, dubitationem aliquam continere videantur, tamen ſenſum hunc faciunt, nempe, vt ſemper dicatur ſolemniter prædicari coram Epiſcopo, quoties publice, & extra propriam Eccleſiam ſuam priuatam, vel Oratorium ipſe audit prædicationem; & ſic ſolemniter prædicari opponetur prædicationi priuatæ, ſeu domeſticæ intra proprios lares habitæ.

Superius etiam dictum fuit, quãdo nam in alio caſu poſſit per Epiſcopum interdici prædicatio regularibus. *vide in cap. exiji, de verb. ſignif. in 6.*

Ibi. ad ſi. in §. Nos etenim, ibi, priuilegia verbo, ſeu ſcripto.

VAriæ Conſtitutiones reuocantes pleraque priuilegia, ſeu conceſſiones antiquas, habentur *ſup. cap. contra morem, diſt.* 100.

STATV MONACH.

Clem. Ne in agro Dominico.

GEnerale fit interdictum in hoc textũ monachis nigris circa exquiſitum ornatum, vel exceſſum in veſtibus, cibis, potibus, equitaturis, & ſimil. At nunc de reformatione omnium fere regularium plures iam a temporibus Sixt. V. editæ ſunt Conſtitutiones, & Decreta Apoſtolica, quorum præcipua habentur apud *Quaran. ver. Monaſterium, & in mea Summa, ver. Religioſus, per totum*. quæ hic referre laborioſum eſſet.

Lubet hic obiter dubitare de ſtatuto cuiuſdam Ordinis Regularis, in quo cauetur, vt Capitulares non intereſſentes Capitulo locali per tres vices continuas abſque iuſto, & rationabili impedimento, incurrant ipſo iure ſuſpenſionem ab actibus Capitularibus per tres menſes continuo ſubſequentes. Modo vnus ex prędictis Capitularibus non interfuit per duas vices Capitulo, tertia autem vice acceſſit quidem ad Capitulum, ſed iam aliquot actus Capitulares fue-

rant expediti, nondum tamen dimiſſum fuerat Capitulum. Quare in dubium vertitur, an inciderit in pœnam ſtatuti.

Et prima quidem facie videbatur dicendum affirmatiue; quia paria ſunt, aliquid non fieri, vel illud inutiliter fieri. *c. 33. de tranſlat. epiſc. l. de ætate, §. nihil, ff. de interrog. act. cũ ſimil.* Ergo cum Orator interfuerit capitulo non niſi poſt expedita negotia capitularia non eſt dicendus illi interfuiſſe.

Qua tamen, & ſimili ratione non obſtante, contrarium videtur eſſe verius; quia, quandiu capitulum non fuerat dimiſſum, adhuc perdurare dicebatur; quod probatur a ſimili *ex l. Diuus Antoninus, 8. ff. de reſtit. in integr.* Vbi, qui accedit ad iudicem adhuc in tribunali ſedentem, etiam poſt accuſatam contumaciam corã ipſomet iudice, immo & poſt ſecutam condemnationem contumaciæ, dicitur tẽpore debito comparuiſſe, & ſic ei non debet obeſſe cõdemnatio iudicis.

Non obſtat ratio adducta in contrarium; quia ſufficienter, non autem inutiliter interfuit capitulo qui illi adfuit, antequam dimitteretur, quod maxime probatur a prædicto ſimili pro hac parte adducto. Saluo ſemper.

CELEBR. MISSARVM.

Clem. Graui nimirum.

NVperrime Sacra Congregatio Concilij Trid. iuſſu Vrbani VIII. nonnulla edidit ſaluberrima Decreta pro oneribus Miſſarum, rite, ac ſufficienter obeundis, quæ incipiunt, *Cum ſæpe contingat, &c.* Per quæ reuocantur priuilegia ſatisfaciendi vnica miſſa, vel certo collectarum numero, pluribus miſſarum obligationibus; quæ omnino videnda ſunt; & ea habentur in mea *Sum. ver. Miſſa, in fine, in 4. impreſſ.* Alia etiam habentur *ſup. hoc tit. in antiq.* vbi vide.

Idem etiam Vrb. VIII. per Decretum Sac. Congreg. Rituum incip. *Sacra Rituum Congregatio ad tollendos abuſus,* & cet. vetuit, celebrari quaſdam miſſas, ſeu etiam officia noua; cum quibuſdam tamen limitationibus prout annotatur *ſup. in cap. epiſcoporum. diſt. 8.*

Præ-

Præterea hic etiam adnotari lubet, Sanctum Carolum ſapienter de more ſtatuiſſe *in ſuo Concil. Prouinc. 4. fol. mihi 93.* particulas ſanctiſſimi Sacramenti octauo quoquo die, prout de iure, nempe *in c. permittimus de ſent. excom.* renouandas eſſe: ipſaſque fieri ex hoſtijs non ante viginti dies confectis.

MAGISTRIS.

Clem. Inter ſollicitudines.

DEcernitur hic, in vniuerſitatibus plerſque conſtitui Lectores linguæ Hebr. Arab & Chaldaicæ. Sic & Paulus V. in Conſtit. *Apoſtolicæ ſeruitutis, &c.* vtiliter ſtatuit, in omnibus ſtudijs quorumcumque regularium exiſtere debere lectores linguæ Hebraicæ, Græcæ, & Latinæ, & in maioribus, & frequentioribus etiam Caldaicæ, qui eas aſſidue doceant, & legant.

Poſtea Vrbanus VIII. anno 1625. die 18. Septembris decreuit, quod libri in quacumque materia compoſiti ab exiſtentibus in ſtatu immediate, vel etiam mediate ſubiecto S.R.E. non poſſint alio deferri, vel mitti imprimēdi abſque expreſſa in ſcriptis approbatione Eminētiſſimi Vicarij vrbis; & Reuerendiſſimi Magiſtri Sacri Palatij, ſi in Vrbe; extra vero, ſine Ordinarij, & Inquiſitoris loci illius, ſiue ab ijs deputatorum, facultate, & licentia operi præfigenda, ſub pœna prohibitionis ipſo iure eiuſmodi librorum.

Lectores Sacræ Scripturę in Cathedralibus virtute Conc. Trid. deputādi, quā exemptionē poſſint prætendere ab intereſſentia diuinorū officiorū, *vide ſup. c. fin. hoc tit. in antiquis.*

Et quia dictum eſt *ſup. cap. ignorantia, diſt.* 38. Pium V. reuocaſſe priuilegia cōceſſa Comitibus Palatinis, & alijs quibuſcūque perſonis, promouendi aliquem ad gradū doctoratus, declara, id ita eſſe intelligendū, videlicet, quod eiuſmodi promoti ad gradum doctoratus, nulla gradus præfati prærogatiua frui, & gaudere poſſunt quo ad dignitates, cæteraque beneficia Eccleſiaſtica: ſic diſponente eadem Conſtit. Pij V. de qua in præf. *cap. Ignorantia, diſt.* 38.

Digitized by Google

His adde, nuper eundem Vrban. VIII. per ſuam Conſt. incip. *Apoſtolatus officium*, & cet. reuocaſſe omnia indulta, & licentias legendi & habendi libros ob hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem, etiã ratione Aſtrologiæ iudiciariæ, vel alias quomodolibet prohibitos quibuſcunque etiã ſpeciali nota, & mentione dignis cõceſſas, non tamen a Sanctitate ſua & cet. *vt ſup. c. ſuper ſpecula de magiſtris*.

DISCEPTATIO.

Proponitur intelligentia cuiuſdam Decreti Regularium, ne quis imprimere audeat Codicem, ſeu librum abſque ſpeciali licentia ſui Superioris.

MOuetur dubium circa Decretũ cuiuſdam Ordinis Regularis, per quod vltra pœnas de iure communi inflictas, ſub noua, ac ſpeciali pœna prohibitum eſt ſuis ſubditis imprimere, vel imprimi facere librum aliquẽ abſque ſpeciali licentia Superioris; Cum autem N. imprimi fecerit quendam Codicem ſuum ſub nomine amici ſæcularis, dubitatum eſt, an ſit locus prædicto ſtatuto.

Et breuiter agẽdo dicendũ eſt negatiue, ex doctrina *Alex, in l. 1. in principio, de verborum obligatione, & relatis per Bertach. ver. facere, num. x.* cui enim non conueniunt verba legis, nec diſpoſitio ipſius legis conuenire poteſt, iuribus vulg. liquet autem, non poſſe dici, proprie, ac communiter loquẽdo, imprimentem librum, ſi quis eum, ementito nomine, tamquam alienas lucubrationes euulgat; nec vnquam auctor alicuius codicis cenſetur alius ab eo, cuius nomen præponitur eidem Codici. In pœnalibus autem verba proprie, & ſtricte ſunt accipienda, & quamuis faciens per alium dicatur per ſe ipſum facere; tamen id erit verum quo ad effectum, & coram Deo, non autem quoad pœnas Eccleſię, ſeu fori exterioris. Vnde, mandans non incurrit cenſuram latam contra facientem, & prohibitus facere poteſt tamen conſentire facienti illud prohibitum, quæ inter ſe diuerſa ſunt, *l. domum ſuam, vbi Dec. & alij notant, de reg. iuris*.

Nec

Nec quis obijciat, per hunc modum intelligendi poſſe ſtatutum illud facile eludi; quia paſſim fierent librorum impreſſiones ſuppreſſo nomine proprij auctoris; nã reſpondetur, negando hoc præſuppoſitum, & hanc facilitatem euadendi pœnam ſtatuti, imprimendo proprias elucubrationes alieno nomine; cùm immo, iuxta vulgare dictum, Suum cuique pulchrum, & nemo duros ſtudiorum labores perferre conſueuit, vt exinde alijs vel opes, vel gloriam comparet humanam; Et ideo, cum leges aptentur ad ea, quæ communiter & vt plurimum eueniunt, non eſt mirandum, nos affirmare, ſtatutum huiuſmodi non afficere imprimentem proprium codicem nomine alieno. His omnibus addi poteſt, bono fine, ac recta intentione id etiam aliquando fieri poſſe; puta, vitandi vanitatem, & ſic abſque præſumptione, & temeritate, quæ in ipſo ſtatuto conſiderantur; & ideo nec ſtatim eſſe damnandum, ad *tex. in cap. eſtote miſericordes, de reg. iur.* Saluo ſemper.

HÆRETICIS.

Clem. Nolentes, in fine.

PRohibetur hic Inquiſitoribus abuſus armorum, & diſponitur circa qualitatem, & quãtitatem officialium. Vnde, & ad protectionẽ eorumdem officialium S. Inquiſitionis edita eſt conſtit. Pij V. *Si de protegendis, &c.* Et ad eũdem fauorem regularium denuntiantium, vel teſtificantium in officio eiuſdem S. Inquiſitionis, indulſit idem Pius V. in Conſt. *Sanctiſſ. Dominus noſter conſulens libertatis &c.* regulares eiuſmodi remoueri non poſſe a priſtina eorum habitatione infra quinquennium factæ denuntiationis, ſeu depoſitionis, abſque expreſſa licentia S. Inquiſitionis Generalis.

De hac eadem materia vide etiam ſupra hoc *titul. in antiquis & in 6.*

PRIVIL.

Clem. Archiepiſcopo, ibi, Crucem ante ſe.

Archiepiſcopus tranſiens per loca exempta ſuæ prouinciæ facit ante ſe crucem deferri: vt hic ſtatuitur. At ponamus, quod Archiepiſcopus titularis conſecratus aſſumeretur ad Epiſcopatum, non videretur tunc poſſe abſque ſpeciali priuilegio Apoſtolico ante ſe deferri facere crucem; ratio eſt, quia ibi eſſet tamquam Epiſcopus, & non tamquam Archiepiſcopus.

De hac materia late *Steph. Quaranta, ver. Archiepiſcopi auctoritas*, vbi examinat quadraginta circiter auctoritates Archiepiſcoporum, de iure illis competentes.

Hic etiam notandum erit, quod Archiepiſcopi, & Epiſcopi exercere volentes Pontificalia in Eccleſijs Regularium, etiam exemptorum, poſſunt ibi Baldachinum erigere; etiam eis inuitis; & ſic per eoſdem Pontifices cenſuris compelli, & pœnis Eccleſiaſticis poſſent affici, vigore Decreti Sacræ Congregationis, Clemente VIII. annuente editi, & incip. *Decet, Epiſcopis, pro eo, &c.* Cum antea in vim huius Clementinæ potuiſſent quidem Pontifices exercere Pontificalia, quæ in eadem continentur; ſed oportebat agere coram ſuperiore eorumdem exemptorum, in caſu contradictionis ipſorum. Et ſic hodie ampliata eſt auctoritas huius Clementinæ ex diſpoſitione prædicti Decreti in exemptos impedientes vſum Pōtificalium in ſuis Eccleſijs.

Qui ſane Regulares omnes, etiam, quorum ſpecialis, & expreſſa mentio eſſet facienda, tenentur in ſuis eccleſijs ſeruare Cæremoniale Romanum in excipiendis locorum ordinarijs, iuxta eiuſdem Cæremonialis diſpoſitionē, prout in facti contingentia nuper reſpondit. Sac.Congr. Concilij.

IN

IN EXTRAV. IOAN. XXII.

TORNEAMENTIS.

Extrauag. Quia in futurorum.

REuocatur in hac Extrauag. ſententia excommunicationis contra exercentes haſtiludia,& torneamenta a Clem.V. olim inflicta. At nũc hæc Torneamenta, ſeu taurorum agitationes, & ſimilia, quomodo permitti poſſint, dictum eſt *ſup. hoc eod. tit. in antiquis*, vbi, quo ad aliquas prouincias, & quo ad quædam genera perſonarum, citra periculum tamen mortis, tolerari poſſent.

CRIM. FALSI.

Extrau. Prodiens quaſi.

CVm hic prohibeatur alchimia; eamque facientes, & fieri procurantes, grauiter puniantur; notandum eſt, quod ex nouiſſ. Iure Conſtitutionis Pij V. *Cum nil magis, &c.* tondentes monetas tam aureas, quam argenteas in toto ſtatu Eccleſiaſtico damnantur pœna vltimi ſupplicij.

Hanc eandem Conſtitutionem ampliauit, & extendit Vrbanus VIII. ad omnes perſonas Eccleſiaſticas, etiam regulares; in omnis prouincia per Italiam exiſtentes, quouis modo monetas antedictas adulterantes, vt per eius Conſtit. *In ſuprema Paſtorali ſpecula, &c.*

DISCEPTATIO.

Agitur de intelligentia penſionis conſtitutæ in tot ſcutis monetæ illarum partium.

OCcaſione autem præfatæ diſpoſitionis proponitur quæſtio de quadam penſione ſcutorum, puta, ducẽtorum, monetæ illarum partium impoſita ad fauorẽ Clerici Diœceſis Bergomenſis ſuper fructibus cuiuſdam Eccleſię eiuſdem Diœceſis, & per biennij tempus in varijs monetis

Digitized by Google

vſualibus, & currētibus, prout cōmuniter fieri cōſueuerunt quæcunque aliæ ſolutiones debitorum in illis partibus, effectualiter ſoluta. Curſu vero temporis contigit, vt paulatim aucto valore monetarum tam auri, quam argenti, penſionarius peteret ſolutionem in ſcutis, vulgo, *d'argento*, quæ eſt moneta ſpecialis formæ a ſcutis currentibus, & imaginarijs, & pretij variabilis pro cōditione temporum; prout etiam quotidie variari conſpicimus omnes fere monetarum ſpecies cuiuſcunque pretij, qualitatis, ſeu impreſſionis, ac formæ extiterint: cum è contra ſpecies illa ſcuti imaginarij in toto illo ſtatu Sereniſſ. Dominij inuariabiliter, & vniformiter ſoluatur in omni extinctione debiti ad rationem librarum ſeptē pro ſingulo ſcuto. Quæritur ergo quid iuris.

Et breuitati quidem de more ſtudendo, dicendum videtur, ſolutionem prædictæ penſionis eſſe faciendam in conſueta moneta currentium ſcutorum vſualium, quæ dicuntur, vt ſupra, imaginaria, & eiuſdem ſemper valoris, & æſtimationis in eiſdem partibus expendi ſolita.

Probatur primo ſic, illa ſpecies monetæ ſoluenda eſt, quæ fuit in obligatione deducta. *l. Paulus, la* 1. *ff. de ſolut. Gabriel. de ſolut. concluſ.* 2. *in princ. & alij communiter*.

Sed in conſtitutione huius penſionis expreſſe, & ſpecialiter nominatur ſcutum monetæ illarum partium, & non argenteum, ſeu ducatonum, Ergo illa ſpecies, & non alia, erit ſoluenda: per illam enim expreſſionem monetæ ſpecialis, nempe, ſcutorum monetæ in conſtituenda penſione factam, ſatis innuitur, Summum Pontificem de valore, & æſtimatione eiuſmodi, & non alterius monetæ cogitaſſe, perinde ac ſi dixiſſet, penſio ſoluatur ad rationem ſcutorū monetæ currentium, quorum valor, vt in facto ſupponitur, ſecundum communem vſum, aſcendit ad ſeptem libras pro ſingulo ſcuto; relatio enim eſt in referente cum omnibus qualitatibus, & conditionibus ſuis. *l. aſſe toto, ff. de hæred. inſtit. cum ſimil.* Conſtat autem, quod quando res datur æſtimata, ſemper attenditur eadem æſtimatio, non mutatio illius valoris. *Boer. deciſ.* 327. *num.* 10. *cum ſeq.*

Se-

Secundo probatur, in ambigua nummorum voce, veniũt, & intelliguntur exiguiores, *l. nummis indiſtinctè legatis, cum ibi nota: de legat.* 3. *l. ſi ita ſcriptum, de legat.* 1. & ſcribentes communiter *in l. ſemper in obſcuris, de reg. iur. Fabianus de empt. & vendit. q.* 5. *princ. num.* 14. *verſ. Et ſi plures eſſent. Tiraq. de rectact. lignag. §.* 1. *gl.* 18. *num.* 73. *verſ. Si autem vtraque, Mandoſ. conſ.* 6. *num.* 1. *&* 2. *Laudenſis de monet. num.* 5. *Brunus eod. tract. præſuppoſit.* 2. *num.* 11. 15. *&* 16. *Rot. diuerſ. deciſ.* 760. *par.* 4. *Peregr. conſ.* 13. *num.* 3. *Guttier. pract. l.* 2. *q.* 179. *& tandem etiam Theſau. de augum. monet. par.* 2. *num.* 43.

Vltimo probatur nomine ſcutorum ſimpliciter, & abſolute, nullo alio addito, veniunt ſcuta regionis, *Rot. in vna penſionis die Lunæ* 18. *Martij* 1602. *num.* 9. *Seraph.*

Sed in facto ſupponitur, vſum, & morẽ regionis eſſe, vt nomine ſcutorũ ſimpliciter, & abſolute prolatorũ, veniant, & intelligãtur ſcuta librarũ ſeptẽ, & nõ ſcuta illa impreſſa argẽtea, quę vulgariter dicũtur. *ſcudi d'argẽto, ouero ducatoni,* quorũ æſtimatio in dies pro cõditione tẽporũ augeri conſueuit.

Ergo de illis ſcutis imaginarijs erit intelligenda obligatio penſionis antedictæ. Et multo magis in caſu noſtro id affirmandum erit, cum non ſimpliciter ſcuta nominentur in conſtitutione pẽſionis, ſed ſcuta monetæ illarum partiũ.

Ex quibus concluditur, intentionẽ Sũmi Pontificis in huius penſionis conſtitutione extitiſſe, vt eius ſolutio fieret in ſcutis currẽtibus in ceteris ſolutionibus regionis, nẽpe, ſcutis imaginarijs, ſiue in eorũ æſtimatione, & valore inuariabili a tempore, cuius initij non eſt memoria. Saluo ſemper, &c.

EXTRAV. COMMVN.

MAIOR. ET OBED.

Extrauag. Etſi deceat.

CVm hic aſſerat Summus Pontifex, non debere Prælatos ad curiam more noctuæ latenter venire; neque ab ipſa

ipſa recedere abſque licentia eiuſdem Summi Pontificis; opportune aduertitur, iam nunc ſtatuiſſe Sixtum V. qualiter Epiſcopi teneantur ex vniuerſo Orbe Chriſtiano certis temporibus ad prædictam curiam ſub grauibus pœnis accedere: vt ex eius Conſtitut. *Romanus Pontifex, &c.* Quæ poſtea declarata fuit per *Sacram Congreg. de propaganda fide, prout dicitur ſup. cap. iuxta, diſt.* 93.

Ea autem Conſtitutio ſummatim id continet; nempe, vt quicũque Patriarchæ, Præſuleſque ceteri Orbis Chriſtiani, etiamque Cardinalatus honore præfulgentes, antequam conſecrentur, vel pallium ſuſcipiant, aut ad aliam Eccleſiam transferantur, iurent, ſe Sanctiſs. Apoſtolorum Petri, & Pauli limina ſtatutis in ea tempor bus perſonaliter, ac per ſe ipſos viſitaturos, & rationem reddituros Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, de toto eorum Paſtorali officio, & viciſſim Apoſtolica mandata executuros.

Quod ſi legitimo impedimento detenti fuerint, quod & docere debebunt, iurent, ſe prædicta impleturos per certum nuntium.

Ad hoc autem debitum viſitationis officium commode explendum, ſupradicti omnes Patriarchæ, Epiſcopi, & Præſules, Itali, vel ex Italicis Inſulis, veluti, Siculi, Sardi, Corſi, ac alij Dalmatiæ, & Græcarum Prouinciarum, quæ e regione ipſius Italiæ, & Siciliæ oris ſunt, tertio anno. Germani vero, Galli, Hiſpani, Belgæ, Bohemi, Vngari, Poloni, Angli, Scoti, Iberni, & ceteri, qui in Europa ſunt, quarto anno. Et qui intra fines Europæ, ac etiam Aphricani littoribus noſtris aduerſi, ac Inſularum maris Oceani, & ceteri quinto anno. Aſiatici vero; & qui extra Aſiam, & in alijs nouis terris; & denique in quibuslibet mundi partibus, decimo anno iter ſuſcipiant, & Deo concedente perficiant. Idemq. inſtitutum tertio quoquo, quarto, quinto, & decimo anno repetant, & obſeruent.

Quæ ſane annorum ſpatia a tempore conſecrationis, vel palij traditionis, aut ad aliã Eccleſiã tranſlationis, incipiãt. Tempus vero qualecũque excurſum alicui ex prædictis Præ-

Præſulibus, ita illius ſucceſſori effluxiſſe, & excurriſſe intelligatur, vt termino ipſo iuxta prædeceſſoris ſui iuſiurandum completo, debitam tunc viſitationem facere, & quamprimum conficere teneatur; & cetera, vt ibi: ſub pœnis interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ, ac adminiſtrationis temporalium ſuſpenſionis, ipſo facto incurrendis, donec abſolutionem obtinuerint, duraturis. Non obſtant, &c.

DISCEPTATIO.

An Epiſcopus excommunicatus poſſit vllam facere conceſſionem audiendi confeſſiones.

AVdiui aliquando dubitantes de quodam Epiſcopo excommunicato non tolerato, & ad effectum obtinendi abſolutionem adeunte Vrbem, in quo itinere cum ipſe audiſſet, quendam Sacerdotem non ſuum ſubditum, ſed ſibi valde coniunctum, excipere confeſſiones, ac miniſtrare Sacramenta in quadam parochia ſui Epiſcopatus, annuente parocho; nulla tamen præhabita facultate ab Antiſtite prædicto, ſed tantum ex præſumpta eiuſdem ratihabitione, non contradixit, nec damnauit actionem eiuſmodi; quinimmo annuit, ac illius peritiam, vitęque integritatem publice commendauit. Quocirca dubitatio eſt orta de validitate illarum confeſſionum ante, & poſt ratificationem Epiſcopi, vt ſupra, auditarum.

Ratio dubitandi inſurgebat ex cenſura publica, quæ aufert vſum iuriſdictionis, & propterea non videtur Epiſcopus potuiſſe dare licentiam, & facultatem audiendi confeſſiones, ex communi doctrina ſcribentium, de cenſuris & generaliter probatur *in cap. 1. de offic. Vic. in 6.* vbi excommunicatus iuriſdictionem mandare non poteſt. *cap. audiuimus 24. q. 1. cap. ad probandum, de ſent. & re iudic. Eman. Sà in ver. Confeſſarius, num. 9. & Sayr. de cenſur. lib. 2. cap. 6. in princ.*

Pro ſufficienti autem huius quæſtionis reſolutione diſtinguendum eſt de confeſſionibus auditis ante incurſam ab Epiſcopo cenſuram: tunc enim ex præſumpta ratihabitio-

tio-

tione Prælati nondum impediti, non eſt ambigendum de validitate confeſſionum; ratihabitio namque præſumpta ſufficiens fuit ad audiendas valide confeſſiones, ſi fuerit (vt ſupponitur) de præſenti, late probat *Sanch. de matr. lib. 3. diſp. 35. num. 20. & 21. poſt multos ibi relatos. & Suar. 3. par. quæſt. 80. diſp. 62. ſent. 2. §. hinc ſequitur.*

Difficultas ergo eſt quo ad confeſſiones auditas poſt cenſuram incurſam ab Epiſcopo, qui propterea nō poteſt exercere iuriſdictionem, nec ratificando facultatem, quam ille Sacerdos alienus ſibi aſſumpſerat, nec eam expreſſe de nouo alicui demandare, *ex cit. c. 1. de offic. Vic. in 6.*

Huic aut dubitationi ſatisfieri poteſt conſiderando, per eiuſmodi ratihabitionem Epiſcopi, ſimul etiam prædictū Sacerdotem fuiſſe tacite ab Epiſcopo approbatum, & ad confeſſiones audiendas admiſſum; Licet ergo facultas audiendi confeſſiones ceſſet per excommunicationem Epiſcopi nō toleratam; quia cū ſit delegata depēdet a iuriſdictione delegantis; approbatio tamen prædicta perſeuerat, cum ſit iudicium quoddam de idoneitate miniſtri; prout etiam diſtinguebat *Emanuel. Sà, vbi ſup. ver. Confeſſarius, num.* 9. de ſimplici conſenſu; & de actu iuriſdictionali; iſte enim non conceditur excommunicato, ſed ſic coſenſus ſimplex. Cum itaque parochus quilibet poſſit vices ſuas committere Sacerdoti, ab Epiſcopo approbato, potuit iſte Sacerdos valide confeſſiones audire, non quidem auctoritate ab Epiſcopo habita, ſed ab ipſo parocho, cuius iuriſdictio ordinaria per ſuperuenientem Epiſcopi cenſuram minime ceſſauit.

Et ex his dicendum videtur, confeſſiones factas eiuſmodi Sacerdoti alieno, validas fuiſſe. Saluo ſemper.

PRÆB. ET DIGNIT.

Extrau. Ad regimen, in princ.

RESeruantur hic diſpoſitioni Apoſtolicæ beneficia curialium, & aliorum accedentium ad curiam. Cuius occaſione notandū eſt, quod alternatiua menſiū, vbi Kalendarium

darium Romanum, iuſſu Gregorij XIII. iam editum, non dũ vſu receptum eſt, vt in Inſula Cretenſi, attendenda videtur iuxta computationem antiqui, non autem ipſius Gregoriani. Sic reſponderunt Conſulti peritiſſimi Patres.

Hanc materiam Alternatiuæ menſium præter Tractatũ eius ſpecialem per Gonzalez in hanc ipſam alternatiuã meditum, late examinat per multa dubia Garzia de beneficijs, *par. 5. c. 1. a num. 582. ad 780. Barboſa, de off. epiſc. alleg. 53.*

NE SEDE VACANTE.

Extrau. Suſcepti.

ANnatæ, ſeu medietas fructuum primi anni, de quibus eſt ſermo in hac extrauaganti, non ſoluuntur Cameræ Apoſtolicæ, niſi beneficia, vel penſiones Eccleſiaſticæ excedant annuum valorem 24. ducatorum, vt ex Conſtitut. Clem. VII. incip. *Cum ſicut nobis, &c.*

De annatis præter ea, quæ habentur apud Galleſ. in tractatu ſuo de annatis, vide Azorium *lib. 7. c. 12. per totum*, vbi late de hac materia, & de quindennio eis conſimili.

REBVS ECCL. NON ALIEN.

Extrauag. Ambitioſæ.

PRæter annotata ſuperius hoc *eod. tit. lib. 6.* ex Conſtitutione Vrbani VIII. nunc addimus, per hanc prohibitionem alienationis non cenſeri derogatum diſpoſitioni *capituli, terrulas, 12. quæſt. 2.* & hoc, ne in dubio videatur inducta correctio iuris antiqui.

Et de hac materia alienationis rerum Eccleſiaſt. vide latiſſime apud *Quarantam, ver. Alienatio*, & poſt eum *Barboſam, de offic. epiſc. allegat. 95. per totam.*

Quod autem ſpectat ad nouas infeudationes nuper prohibitas, dictum eſt ſup. ex Conſtitut. Pij V. in cap. ex parte tua, de feudis.

DISCEPTATIO.

De Prælato ſæpius iterante alienationem a iure permiſſam.

NOuiter in dubium vertitur, an Prælatus ſæpius alienans terrulas, vt ſupra, intra valorem tamen 20. aureorum, ſeu ſolidorum, ad nota: in dicto cap. terrulas, & ſic iuxta iuris permiſſionem, abſque ſolemnitate debita, & aſſenſu, videlicet, Apoſtolico, incurrat pœnas iuris ſtatim, ac peruenerit ad eam quantitatem, quæ abſque debita ſolemnitate alienari non poteſt.

Et prima quidem facie videtur dicendum, non eſſe damnandam nec ſecundam, nec tertiam, ſeu aliam vlteriorem alienationem vltra primam, tamquam illicitas; ſi ipſarum ſingulæ non excedunt quantitatem a iure permiſſam. Nulla enim extat ratio, cur potius vna ipſarum, quam altera vltra primam cenſenda ſit illicita; cum nulla ſingillatim ſumpta excedat quantitatē a iure permiſſam.

Secundo, vbi conceſſio fit pro certa, & determinata cauſa, eadem conceſſio non dicitur conſumata in primo actu, ſi adhuc durat cauſa conceſſionis. *Bart. in l. 1. num. 5. ad l. Iul. Maieſt. Abb. in cap. 1. in fi. de treuga, & pace, & Felin. ibid. Gabriel. concl. 1. num. 30. de legibus, & conſtit.*

Ergo quoties ſecunda, & tertia, ſeu vlterior venditio vergat in vtilitatem Eccleſiæ, non erit inducenda illarum prohibitio; cum nondum conſumata ſit iuris conceſſio.

Verum in contrarium facit, quod prohibitum directo nō debet concedi per obliquum; *gl. in l. Antiſtius, in fi. de acquir. hæred. Bart. in l. 1. in princ. de auctor. tut.* maxime quando prohibitio eſt facta conſideratione delicti: ſic enim actus facile rediret in naturam ſuæ formæ, & omnes leges facile poſſent eludi; toties namque in caſu noſtro iterari poſſet modicorum bonorum alienatio, quoties Prælatus pro ſuo libito vellet, etiam vſque ad bonorum omnium, vel maioris partis ipſorum diſtractionem deueniendo, ſi nullus ei terminus iterādi alienationem eiuſmodi iure præfigeretur.

Re-

Digitized by Google

Reſoluendo itaque hanc quæſtionem, dicendum videtur, toties debere cenſeri permiſſam iteratam bonorum alienationem, quoties, ſeruatis ſemper ceteris in hoc de iure ſeruãdis, ſic expediret eiuſdem Eccleſiæ vtilitati; & hoc intra quantitatem non requirentem ſolitam conſenſus Apoſtolici ſolemnitatem. Si enim ea eſſet alicuius Eccleſiæ conditio, vel ratione ſpecialis in eam deuotionis populi, vel occaſione communis aduerſitatis, vt hac noſtra tempeſtate contingit, quando vndique flagellis atteriti, vota noſtra cum maiori quam antea, bonorum elargitione Diuinæ offerrimus maieſtati: cur nõ licebit oblationes in præſenti, puta, hebdomada factas, pro maiori eiuſdem Eccleſiæ commoditate diſtrahere intra prædictam quantitatem a iure permiſſam? Et hoc idem etiam repetere in ſecunda, & tertia, vel etiam vlteriori hebdomada, eadem vrgente vtilitatis eccleſiaſticæ ratione: durante ſi quidem eadem conceſſionis cauſa, profecto cenſeri non debet conſumata ipſa cõceſſio, vt ſupra conſiderauimus.

Et quod de mobilibus dicitur, quæ ſeruando ſeruari poſſent, idem etiam de immobilium terrularum oblationibus a fidelibus in Eccleſiam collatis, pari ratione ſeruandum erit.

Quod ſi Prælatus malitioſæ intenderet modo vnam terrulam Eccleſiæ, modo aliam interpolatis licet temporibus diſtrahere, tunc profecto occurrendum eſſet eiuſmodi doloſæ alienationi, & intraret ratio ſuperius in contrarium facta, nempe, redeunte actu in naturam ſuæ formæ. Quare, ſicut multa modica in materia furti, ſæpius repetiti, faciũt vnum ſatis, & inferunt obligationem reſtitutionis, ita & in caſu noſtro dicendum eſſet, malitioſa alienatione perueniẽte ad quantitatem, de iure requirentem Apoſtolici conſenſus ſolemnitatem, ſtatim incurri pœnas contra alienantes bona eccleſiaſtica a iure comminatas. Saluo ſemper.

SE-

Digitized by Google

SEPVLTVRIS.

Extrau. Deteſtandæ.

CORpora defunctorum extantia ſuper terram in eccleſijs amoueri debent, & in tũbis profundis ſubtus terram collocatis vt latius dicitur *ſup. tit. eo. in antiq. cap.* 1.

De prouentibus vero funeraliũ quid nam decreuerit nouiſſime Vrbanus VIII. vide *hic inf. in Extrauag.* 1. *de priuil.*

DECIMIS.

Extrauag. Declarationes, §. ſoluatur autem Decima.

DEclaratur hic, quomodo in ſoluenda Decima a Bonif. VIII. olim impoſita, poſſit deduci ſalarium a Parochis conſtitutum Capellanis, in adiutorium curæ animarum aſſumptis.

Cuius dicti occaſione notandum eſt, quod nominatio capellani eiuſmodi in adiutorium parochi ob multitudinem parochianorum forte, vel diuiſionem parochiæ ſuæ aſſumendi, ſpectare conſueuit ad eumdem Rectorem. & idẽ etiam erit de conſtitutione ſalarij, quod ſatis mihi probatur ex hoc textu. Approbatio autem ad Epiſcopum pertinere debet. Et ſic alias reſponderunt peritiſſimi Patres.

REGVLAR. ET TRANSEVNT. AD RELIG.

Extrau. viam ambitioſæ.

IN hunc locum conferunt opportune, quæ annotauimus *ſup. in clem. unica, de ſtatu monach. ibi vide.*

Extrauag. ad noſtrum 1.

FOrte nonnulli ambigunt de validitate, ſeu vſu potius & praxi prædictæ Extrauagantis; eo quia Doctores in hunc locum comminiſcentes, ne vllum quidem verbum de

de ipſa faciunt; cum tamen & ceterarum, tam præcedentium, quam & immediate ſubſequentium apertam, ac manifeſtam mentionem faciant, & ob eam rem exiſtimarunt, eam annumerari poſſe inter ceteras Conſtitutiones eius Auctoris, nempe Ioannis XXII. de quibus ait Sayrus in ſuo Codice *de cenſur. lib. 3. cap. 30. num. 13. verſ. Præter*. Aliæ etiam multæ, inquit ipſe, referuntur inter conſtitutiones Ioannis XXII. quæ vtentium vſu non ſunt confirmatæ.

Sed verius eſt, quod etſi eam omiſerint ſcribentes antiqui; ex recentioribus tamen penes me de ea ſermonem faciunt Barboſa, Scortia, & alij.

Et quo ad illius praxim paucis iam elapſis menſibus vidi, eam ſeruatam fuiſſe cum ſuis pœnis contra quendam Regularem, qui ſe transtulerat ad partes infidelium, (id quod directe prohibetur in præſenti Conſtitutione,) abſque litteris teſtimonialibus ſui Prælati, ad finem redimendi e manibus eorundem infidelium quendam virum ſui ordinis eximium; qui propterea punitus fuit, eo quod non ſeruauerat præfatæ Extrauagantis diſpoſitionem.

DISCEPTATIO.

Regularis incorrigibilis eiectus a quo debeat alimenta recipere.

FRequenter dubitari ſolet de regulari iuſte ob eius demerita a religione ſua eiecto, a quibus nam debeat alimenta recipere, ſiue ob ſenium, ſiue ob quemlibet alium defectum corporalem ingruentem.

Et prima quidem facie videbatur dicendum, eum non eſſe alendum a ſuo monaſterio; quia iuſte illum expulerat, ideoque legitime factum pœnam non meretur: nec ei ſuccurrendum eſt, qui ſe in neceſſitatem iniecit *l. fideiuſſor, §. fin. ff. qui ſatiſd. cog. l. ſicut, C. de act. & oblig. cum ſimil.* quare ſibi imputet, iuxta illud, Qui quæ vult dicit, quæ non vult, audit; & cet.

Verum, his non obſtantibus, dicendum videtur, eiuſmodi eiectum alendum eſſe a ſuo monaſterio, ſi ad idem mona-

 na-

naſterium, & obedientiam debitam reuertatur. Et hoc aperte deſumitur *ex cap. fin. de regular.* vbi Superiores tenētur ſingulis annis requirere ſuos eiectos, & fugitiuos; eoſque ad obſeruantiam regularem conari reducere; ſemper tamen ſeruā a regulari diſciplina, ideſt, de ſuis delictis debite ſatisfaciendo, vt ſic ad cor ſuum redeuntes, ſua noua conuerſione eos ædificent, quibus antea malo exemplo ſcandali occaſionem præbuerant.

Nec quis obijciat priuilegia Religionis, forſitan derogātia diſpoſitioni citati capituli finalis; quia reſpondetur, ſufficienter eiuſmodi priuilegijs nouiſſime derogatum fuiſſe per Vrbanum VIII. atque prædictam diſpoſitionem capituli finalis ſuo priſtino robori reſtitutam; vt patet ex Decreto Sac. Congreg. Concil. Trid. de celebrat. Miſſarum edito ſub die 21. Decemb. 1624. incip. *Cum ſæpe contingat, &c.* de quo in mea Summa *ver. Religioſus num. 8. in quarta impreſſ.* Vbi & habentur declarationes eiuſdem Decreti per ipſammet Sacram Congregationem editæ.

Non obſtat ratio in contrarium adducta, quia monaſterium non dicitur pœnam aliquam pati ob iuſtam eiectionem ſui ſubditi; ſed potius iuſtitiam de iure debitam ſeruare, præbendo illi ſubdito alimenta neceſſaria, tamquam membro, quamuis inutili, corporis ſui; retenta tamen ſemper diſciplina regulari, iuxta prædicta; ad obedientiam nempe, debitam redeundo.

Nec etiam quicquam facit confirmatio illa de inieciente ſe ipſum in neceſſitate; quia cum nemo ſit Dominus mēbrorum ſuorum. *l. liber. homo, ff. ad l. Aquiliam,* ideo nec poteſt ſibi præiudicare ad exigenda alimenta neceſſaria; vnde, neque ſuper illis tranſigere permittitur. *l. cum his, ff. de tranſact.* Et ex his, &c. Saluo ſemper, &c.

RELIQ. ET VENER. SANCT.

Extrauag. Cum præexcelſa.

CVm in hoc textu multa diſponantur circa Conceptionem B. Virg. ſciendum eſt, quod nouiſſime Greg. XV.

in

in ſua Conſtitutione, incip. *Sanctiſſimus Dominus noſter, auditis votis, &c.* vetuit, affirmari poſſe, etiam in priuatis colloquijs, Beatam Virginem fuiſſe conceptam in peccato originali. A qua tamen prohibitione eximuntur Patres Dominicani in eorum conferentijs; prout ſpecialiter idem Summus Pontifex indulſit eorum Patri Generali ſub die 22. Iulij 1622. Et inſuper præcepit omnibus eccleſiaſticis ſæcularibus, & regularibus, vt in ſacrificio Miſſæ, ac Diuinis officijs celebrandis, tam publice, quam priuatim, non alio, quam Conceptionis nomine vti valeant.

Tandem etiam notandum eſt, quod iam antea Pius V. interdixerat, ne quis ſcribere, vel dictare vulgari ſermone quidquam præſumeret de hac materia Conceptionis, vt ex eius Conſtit. incip. *Super ſpecula, &c.* Quam etiam Conſtitutionem confirmauit Paulus V. per ſuam *Extrauag. cuius initium eſt, Regis pacifici, & cet.*

IMMVNIT. ECCLES.

Extrauag. Quod olim.

ANtiqua diſpoſitio contra ſoluentes, & exigentes tallias ab eccleſiaſticis, reſtringitur hic ad exigentes, 1. ab inuitis extorquentes. Nunc vero Religioſi omnes in vim Conſtitut. Pij V. *Dum ad vberes, &c.* eximuntur ab oneribus multis, eorumque monaſteria, ac bonorum locatarij, laboratores, & negotiorum geſtores per totum orbem Chriſtianum, & in perpetuum.

Et inſuper in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, præcipitur omnibus officialibus ſub ditione Sedis Apoſtolicæ temporali, mediate, vel immediate ſubiecta conſtitutis, vt tantum ſal, quantum pro eorum vſu ſufficiat, ſingulis annis contribui faciãt monaſterijs, tam virorum, quam mulierum omnium, in eodem ſtatu eccleſiaſtico conſiſtentibus, & cet.

Simile quid legitur in *auth. collat.* 10. *tit.* 43. Vbi centum, & mille officinę Eccleſiæ maioris Conſtantinopolitanæ liberæ; & immunes erant ab omni vectigalium onere.

SIMONIA.

Extrauag. Cum deteſtabile.

PRæter bullam Pij V. incip. *Cumprimum. §. & vt Simoniacæ prauitatis:* & cet. quæ hic in margine inſpici monetur, aliæ etiam Conſtitutiones nouiſſimæ omnino videndæ ſunt; varias infligentes pœnas, & excommunicationis, & priuationis beneficiorum, etiam antea rite quæſitorum, & fructuum reſtitutionis reſpectiue ob ſimoniacam labē in ordinum, vel beneficiorum collatione admiſſam; eæ autem ſunt bulla eiuſdem Pij V. incip. *Intolerabilis multorum;* & cet. & Pij IV. incip. *Romanum Pontificem*, & cet. per quas pœnæ huius extrauagantis Pauli II. innouantur; alijs etiam grauioribus additis. Et nouiter Clemens VIII. in ſuo Decreto circa caſuum reſeruationem edito, ſibi reſeruat abſolutionem ſimoniæ realis, & confidentiæ beneficialis.

Ex his etiam ceſſat nunc altercatio Doctorum, an hęc ipſa extrauagās puniat ſimoniam tantum iure Diuino dānatam; de qua poſt Nau. & Couar. agit Pet. Nauar. de reſtit. *lib.2. cap.2. num.* 435. nam quicquid ſit de ſenſu huius extrauagantis, profecto nunc liquet in vim prædictarum Conſtitutionum pœnas omnes huius extrauag. & alias plurimas multo maiores ipſo iure imminere ſimoniacis in caſibus tā iur. Diu, quam etiam iure tantum poſitiuo damnatis, qualis eſſet permutatio benef. penſionis reſeruatio, & ſimil. abſque Sedis Apoſtolicæ licentia.

De ſimoniaca vero collatione ordinum extat ſpecialis extrauagans Sixti V. de qua *ſupra 1.q.1.c.ſi qui a ſimoniacis.*

IVDÆIS.

Extrauag. Dignum arbitrantes, in fine additionis antiquæ, ibi, plenius cauetur, adde.

ET idem ſtatuerunt Paulus IV. & Pius V. in ſuis Conſtitutionibus, quarum meminit *Vgolinus de offic. & poteſt.*

Digitized by Google

teſt. epiſc. par. 1. fol. 212. per quas diſponitur, bona infidelium ad fidem conuerſorum, non extantibus perſonis notis, ac certis, quibus de iure facienda eſſet reſtitutio, eiſdem infidelibus, tamquam in vſum pium in fauorem baptiſmatis, libere concedenda eſſe, & apud ipſos ſic conuerſos remanere debere.

De Flagitijs autem Iudæorum, quæ per Inquiſitores puniri poſſunt, dictum eſt ſupra, *cap. ſicut Iudæi, hoc eo. tit. in antiq.*

PRIVILEGIIS.

Extrauag. Inter cunctas, §. de funeralibus autem, ad fi.

EIuſmodi vero prouentus funerales, de quibus hic fit mentio in textu, valde indecenter, ac indigne locarentur laicis, vel etiam clericis.

Et ſciendum eſt, quod nouiſſime, de anno, videl. 1629. die 21. Martij, Vrbanus VIII. approbauit Decretum Congregationis RR. DD. Præfectorum Vrbis, habitæ coram Eminentiſſ. Vrbis Vicario, in qua ad effectum remouendi diſſenſiones, & ad euitanda ſcandala, ac alijs iuſtis de cauſis, reſolutum fuit, & declaratum, tam Intortia, cæreos, & candelas, quæ per viam deferuntur, quam etiam omnia ea, quæ, circa cadauera, antequam terræ tradantur, in quibuſcumque priuatis eccleſijs, diuidenda fore, & eſſe pro æquali portione inter ipſos parochos, & miniſtros aliarum eccleſiarum quarumcunque, etiam Regularium, & Nationalium, ſeu alias priuilegiatarum; Ac propterea quando huiuſmodi intortitia, ſeu cærei, & candelæ in præfatis eccleſijs pro celebrandis Diuinis Officijs, præſente corpore, accenduntur, finito officio extinguenda, & cuique medietatem conſignandam eſſe, quare, &c.

POENIT. ET REMISS.

Extrau. Antiquorum.

CEnteſimo quoquo anno conceditur hic indulgentia pleniſſima viſitantibus Baſilicas Apoſtolorũ Petri, & Pau-

Pauli. Notandum eſt autem, quod indulgētiæ oēs, pro quibus conſequēdis porrigendę ſunt manus adiutrices, & quæ quæſtuandi facultatē quomodolibet continēt, caſſatæ, & reuocatæ fuerunt per Conſtit. Pij V. *Etſi Dominici gregis, &c.*

Et inſuper vetuit, ne quis, etiā Cardinalatus honore præfulgens, audeat Nuntios, quęſtores, vel Commiſſarios occaſione quarumcumque indulgentiarum deputare in eccleſijs, monaſterij, aut pijs locis pro recipiendis lucris temporalibus abſque ſpeciali licentia Romani Pontificis, & expreſſa derogatione præſentis Conſtitutionis.

Sciendum eſt etiam, quod cum Sacra Cōgregatio Indulgentiarum de mādato Clementis VIII. nonnulla ſtatuiſſet circa Indulgētias, Confraternitatibus laicorū cōceſſas, prohibens, ne in inſtituēdis nouis Confraternitatibus, pluſquam vna (excepta tamen Societate Sanctiſſimi Sacramenti, quæ permittitur, immo etiā deſideratur, vt in ſingulis parochialibus erigatur) in locis, aut Vrbibus ſingulis in poſterū inſtituatur. Deinde Paulus V. in executionē piæ mentis eiuſdem Clemētis VIII. reuocauit indulgētias antedictis Confraternitatibus conceſſas, ſaluis tamen elargitis Confraternitati Sanctiſſimi Roſarij, vt conſtat ex eius breui, ſub datum Romæ diæ 20. Septemb. 1608. inſtante Eminentiſſimo Cardinali Galamino, tunc temporis Ordinis ſui Generali Magiſtro.

De Anno Iubilæi, & Indulgentijs late ſcripſerunt Benzonius, & alij poſt Nau.

SENT. EXCOMM.

Extrauag. Excommunicamus, & anathemat.

EXcommunicantur hic obtinentes gratiam, vel iuſtitiā a Sede Apoſt. pro datis, vel promiſſis & eos non reuelantes, &c.

Quare notandum eſt, quod conſimilis Conſtit. Greg. XIII. de datis, vel promiſſis pro gratia, vel iuſtitia in curia obtinendis, incip. *Ab ipſo Pontificatus, &c.* & de qua hic fit mentio ad marginem in principio huius Extrauagantis, poſt-

poſtmodum confirmata, atque ampliata fuit per Clementem VIII. ad omnia Tribunalia, eorumq. iudices, etiam laicos, per totam ditionem S.R.E. tẽporalem, vt patet ex eiuſdem Clementis Conſtitutione, incip. *Pro Commiſſa nobis, &c.*

Eam autem Gregorianam late examinat *Nauarrus tom.* 2. *operum ſuorum*, & de vtraque dixi nonnulla in mea *Summa in ver. Gratia, in fi.*

Extrauag. Prouide attendentes.

DISCEPTATIO.

De Epiſcopo ludente cum excommunicato a ſeipſo, & denuntiata occaſione ludi, an & ipſe incurrat eandem excommunicationem.

SVmpta occaſione huius textualis exagerationis contra pericula animarum, quæ aliquando ex fulminãdis eccleſiaſticis cenſuris prouenire poſſent, dubitatur, an valida fuerit excommunicatio lata ipſo iure ab Ordinario loci cõtra ludentes tali ludo. Et præſuppoſita ipſius validitate, cum ſemper præſumendum ſit pro ſententia iudicis, iterũ venit in dubium, an Epiſcopus ipſe ludens cum ſubdito a ſe excommunicato, & publice, ac nominatim pro tali denuntiato ob tranſgreſſionem ſui præcepti contra ludentes tali ludo, incurrerit & ipſe eamdem excommunicationem.

Pro ſufficienti autem huius dubitationis reſolutione præmittitur primo, Epiſcopum non incurrere excommunicationem a ſe latam contra ludentes tali ludo; eo quia nemo præſumitur velle ſeipſum ligare ſuis legibus; & perſona loquentis non incurrit pœnas iuris ſui proprij generaliter loquentis. Conſtat autem, cenſuram eccleſiaſticam vires ſumere ab intentione iudicis eam ferentis. Vnde & dicitur, filium, aut vxorẽ, non incurrere cenſuram ad inſtantiam Patris, vel mariti latam, ob præſumptam ipſorum volũtatem non includendi ſuos, tali conſanguinitatis gradu ſibi coniũctos, vt in mea *Sum. ver. Filius, n.* 3. *poſt Vgol. de off. Ep. p.* 2. *c.* 17.

Secundo præmittitur, Epiſcopum quidem eximi a pœna ſu-

ſuſpenſionis a iure generaliter lata, non tamen idem eſſe de pœna excommunicationis; ius enim noluit, eum in tantum priuilegiari, vt dixi in eadem *Summa, ver. Epiſcopus, nu. 2. ex ibi deductis*.

Ad punctum autem quæſtionis dicitur primo, Epiſcopũ non euadere excommunicationem minorem a iure inflictam cuique, cum excommunicato non tolerato communicanti, niſi ex iuſta, & rationabili cauſa excuſetur. *cap. ſicut, cum duobus ſeqq.* 11. *q.* 3.

Secundo dicitur, prædictum Antiſtitem, vt ſupra, ludentem, ligari eadem excommunicatione, quæ irretitum tenet excommunicatum illum non toleratum, cum quo ludens communicat; hæc enim participatio Epiſcopi dicitur in crimine crimino ſo, ſeu ob quod ille fuit excommunicatus, de qua quidem participatione agitur in *cap. ſi concubine, hoc tit. in antiq.*

Hanc autem cenſuram non incurrit in vim excommunicationis, quam ipſe tulit in ludentes tali ludo, ſed virtute iuris communis antedicti; & ſic non dicitur per ſe ipſum ligari, ſed a iure communi. Ab hac vero cenſura non eximitur Epiſcopus, ſicut a ſuſpenſione immunis eſt, quæ differt ab excommunicatione, vt certi iuris eſt. & mox ſupra dictum fuit. Saluo ſemper, &c.

Admonitum hic velim pium lectorem, Conſtitutiones, & Decreta Apoſtolica in hoc opuſcula ſuperius relata, (vbi aliud ſpecialiter non fuit expreſſum) omnia fideliter deſumpta fuiſſe ex Bullario nouo, iuxta ſeriem temporum ſuorum Auctorum, vbi per extenſum, & integraliter habentur. Vale.

Quæ omnia, & ſingula ſubijcio cenſuræ S. R. E. & cuiuſuis melius ſentientis iudicio.

Sit ſemper laus Deo, Beataq. Virgini Mariæ, B. Antonio, ac omnibus Sanctis. Amen.

FINIS.

Digitized by Google

INDEX ALPHABETICVS
Sententiarum, & rerum notabilium.

A

ABbatiſſæ electio quomodo facieda. c. iuuenculas. 20. q. 1. pag. 30
Abortus pœnæ c. 1. his, qui fil. occid. pag. 84
Abſens a loco non dicitur, qui eſt intra eius continentia. c. quia propter, elect. 42
Abſentia affectata non gaudet priuilegio abſentiæ. c. 1. de offic. leg. in 6. 108
Abſentia canonicorũ a choro computatur ad rationem dierum, c. 1. cler. non reſid. 55
Abſolutio excom. quando effectu careat, non ſeruatis ab abſoluẽte iniũctis. c. 1. ſent. excom. 98
Abſoluẽdi facultas a reſeruatis reuocata fuit. c. placuit, pœnit. diſt. 6. 37
Abſoluens ab excommunicat. debet facere præcepta rationabilia. c. 1. ad medium, ſenten. excommunic. 98
Adminiſtrationis ratio tutius a Prælato exigitur cum ſocio. clem. quia contingit, relig. domibus. 127
Agnus Dei miniari prohibetur. c. ſextam, de conſecrat. diſt. 3. 38
Alienans ſæpius terrulas eccleſiæ an incurrat pœnas iuris. extrauag. vnic. reb. eccl. non al. int. communes. 141
Alienatio bonorum eccleſiaſt. nouiter prohibetur. c. 1. reb. eccl. non alien. in 6. 141
Aliud eſt hoc tale; & aliud hoc ſimplex. c. inter 11. q. 3. 22
Alternatiua mẽſium quomodo attendenda poſt Calend. Gregor. 126. extrauag. ad regimen, præbendis. 126
Alumni collegiorum Pontificiorũ iurant varias obligationes, de regular. & tranſ. ad relig. in 6. c. is, qui. pag. 112
Ambaſciatores quãdo inutiles ſunt Dominis ſuis, tenentur ad reſtit. c. officij, de off. legati. 108
Annatæ quorum beneficiorum non debeantur, extrauag. ſuſcepti, ne ſede vac. int. com. 141
Apoſtatæ, & fugitiui regulares. quomodo nunc tractandi. c. fin. regular. 63
Appellationes in cauſis criminalibus quomodo expediendæ ſint in ſtatu eccleſiaſt. c. perſonas, de appellat. 54
Dies x. dati a iure ad appell. ſunt vtiles. ibid.
Appellationis tacitæ vim habet areptio itineris ad Vrbem, ex c. dilectis. 2. appellat. in c. a nobis, ſent. excom. 98
Approbatio tacita confeſſarij an ſufficiat extrau. & ſi deceat, de maior. & obed. 137
Archiepiſcopi auctoritates, remiſſ. in clem. Archiepiſcopo, de priuil.

Digitized by Google

uil. 134
Archiepiſcopus titularis ad Epiſcopatum aſſumptus, non defert ante ſe crucem, clem. Archiepiſcopo, de priuil. ibi.
Ad nouum Archiepiſcopatũ aſſumptus nouum paliũ recipit, de tranſl. epiſc. c. licet. in tantũ. 45
Archiuia pro conſeruãdis ſcripturis publicis erigẽda ſunt in ſtatu eccleſiaſt. c. 1. 30. q. 1. 34
Arma quædam in ſtatu eccleſiaſt. prohibentur. c. 1. ſagittarijs. 85
Armorum abuſus quo ad quantitatem, & qualitatem officialium prohibetur inquiſitoribus, clem. nolentes, de hæret. 133
Aſſecurari capitale a ſocio an liceat. c. fin. de vſur. 86
Aſtrologi quomodo puniãtur prędicentes prohibita. c. in tabulis, ſortilegijs. 91

B

BAldachinum ab Epiſcopis erigi non prohibeant regulares in eccleſijs ſuis. clem. Archiepiſcopo, priuil. 134
Banniti non receptandi in ſtatu eccleſiaſt. ſub grauiſſ. pœnis. c. pro humani, homicid. in ſexto. 121
Baptiſmus periclitanti in exitu ſuo ab vtero matris, quomodo conferendus. c. 1. baptiſmo. 68
Pueri ſine pompa deferẽdi ad baptiſma. ibi.
Beneficium patronatum obtinens, nec recitans Diuin. Offic. reſtituit fructus. c. 1. iurepatronatus. 66
Beneficiorum vnio quem effectũ operetur, clem. 2. rebus eccl. non alien. 127
Beneficiorum reſignationes, & permutationes quomodo faciẽdæ ſint. c. vnico, renunt. in ſext. 105
Expedientia autem, & vtilitas eccleſiarum ſufficit. ibid.
Beneficiarius melioramenta non amittit. 126
Beneficiorum poſſeſſionem capiẽtes nihil poſſunt tribuere clericis eccleſiæ, c. nemo presbyterorum, de ſimonia. 78
Beneficiorum quorundam annatæ non ſoluuntur. ſupra, Annatæ.
Beneficia litigioſa impetrari prohibentur. c. 1. præb. & dignit. 56
Bona conuerſorum ad fidem quibus deferantur, extrauag. dignũ, iudæis. 146
Bonorũ eccleſiaſt. alienatio nouiter prohibita eſt ſup. Alienatio.
Bulla Cruciatæ, vi. inf. Cruciata.

C

CÆcus effectus elector quomodo eligat, clem. cum rationi de elect. 124
Candelæ, & oliuæ quomodo benedicendæ, c. ſextam, de conſecrat. d. 3. 39
Canonici Protonotarij habitus qualis ſit. c. vt laici vita, & honeſt. cler. 54
Canonici adiuncti quando ab epiſcopo aſſumantur. c. qualiter, & quando. 2. accuſat. 78
Canonici poſſunt cogi edere epiſcopo acta capituli. c. cum in cunctis, his, quæ fiunt. 57

Ca-

Digitized by Google

Capellani quomodo aſſumantur in adiutorium a parochis, extrauag. vni. decimis. 144
Capitale an per ſocium aſſecuretur. ſup. Aſſecuratio.
Capitulares quomodo ſint inquirendi. c. qualiter,& quando. 2. accuſ. 78
Capitulum quando dicatur dimiſſum.clem. vni-ſtatu monach.129
Capituli actus per canonicos exhibēdi ſunt epiſcopo.c.1.ijs,quæ fiunt a maiori par. cap. 57
Cardinalium vitæ inſidiantes,quomodo denūtiādi.inf.v.Inſidiātes.
Caſuū reſeruatio, tam quo ad ſæcul. quam quo ad regulares. c. placuit, de pœn. diſt.6. pag. 37
Cauſæ fidei inter regulares nunc tractari prohibentur. c. ad abolendam, hæret. 82
Cauſæ auctoritate Apoſtolica non cōmittuntur iudicibus inferioribus. c.ſtatutum,de reſcr.in 6. pag. 102
Cauſa facti potius, quam ipſum factum ſpectatur. c. 3. furtis,in fin. 86
Cenſuræ non incurruntur ab earum Auctore,in diſcept. vlt. 151
Cēſurarum ſententiæ quam ſobrie ſint ferendæ. extrauag. 2. ſent. excom. inter commun. 150
Choriſtæ,ſeu cātores, quot ad minus neceſſarij ſint in Choro. c. non mediocriter, de conſecr. d. 5. in diſcept. 40
Chriſtiani Itali quomodo extra Italiam inter Infideles commorentur. inf. Itali.
Clauſura monialium quomodo ſit ſeruanda. c.1. ſtatu regular. in ſex. 145
Clericus habens beneſ. patronatū non recitans offic. Diu. an reſtituat. c. perlatum, de iure patron. 68
Ab ordinario viſitatur. ibid.
Clerici peregrini quomodo admittendi ad celebrandum. c. tua nos, cler. peregr. 51
Clerici negotiatores puniuntur. c. fornicator, diſt. 88. 11
Clerici non teſtantur de acquiſitis ex fructibus beneficij. c. 1. de teſtam. 61
Clerici an ordinentur ad titulum ſeruitij eccleſiæ. de tempor. ordin. in fi. in 6. 106
Clerici non recitātes officium Diuin. an reſtituant fructus beneſ. c. 1. iur. patron. 66
Clericorum domus quæ immunit. gaudeant iu. inf. domus Clericorum.
Coadiutor cum futura ſucceſſione an admittatur. c. quamuis 7. q. 1. 15
Collegium ex quot perſonis conſtet. 40
Collegiorum de fide propaganda alumni iurant. 100
Collegia pro fide propaganda ab Vrb. VIII. inſtituta. cap. qui ſincera. diſt. 45. 9
Comburens eccleſiam incurrit excommunicationem effringentis, & ſpoliantis eam,c. fi. immunit. eccl. 70
Comitum Palatinorum priuilegia reuocantur. diſt.38. cap. ignorantia. 8
Communicans excōmunicato eandem excom. incurrit. extrau.

Prouide attendentes, de ſent. excom. 151
Cōparuiſſe in iudicio quis dicēdus, clem. vni. ſtatu monach. 129
Compēſatio nō fit a liquido ad nō liquidum. de furtis, in diſcept. 87
Conceptio B. M. V. quomodo nūc prædicanda. extrauag. 2. de reliq. & vener. ſanct. 146
De ea ſcribere, vel dictare vulgari ſermone vetitum eſt. ibi.
Conceſſio ſemel obtēta pro certa cauſa quomodo duret. extrauag. vni. reb. eccleſ. non alien. int. commu. 141
Cōcilia prouincialia quomodo cogenda. c. de concilijs, diſt. 18. 4
Eorum decreta non publicanda ſine conſenſu Summi Pontificis. cap. canonum ſtatuta, de conſtit. 41
Concubinatus pœna, Conc. Trid. c. is, qui. d. 34. 7
Confeſſarij monialium quid obſeruent ex conſt. S. Caroli. c. omnis vtriuſq; pœnit. & remiſſ. 94
Confeſſio Sacramentalis per ſcripturā fieri prohibetur. c. quē pœnitet. de pœn. diſt. 1. 30
Confeſſarius ſollicitans denuntiādus. c. ſi quis ſacerdos 30. q. 1. 34
Confeſſarij electio qui a reſeruatis abſoluat per cruciatam. c. placuit, pœnit. diſt. 6. 37
Confidentia ſimoniaca in beneſ. punitur iure nouiſſimo, infra, v. Simonia.
Confraternitates nouæ quomodo inſtituendæ. 150
Coniuges noui an ſint benedicendi. c. vir. autē, de ſecun. nupt. 77
Conſenſus expreſſus requiritur ad accipiendos ordines ab alieno. 9. q. 2. ad fi. 18
Conſenſus ſimplex non denegatur excommunicato non tolerato, ſed ſic actus iuriſdictionalis. extrauag. Etſi deceat, inter commu. de maiorit. & obedien. 138
Conſeruatores regularium quantę nunc auctoritatis exiſtant, remiſſ. c. 1. off. poteſt. iud. deleg. in ſext. 108
Conſuetudo diſponētis priuſquam loci, vel regionis, inſpicitur. 12. q. 3. c. 3. 26
Conſuetudinarius peccator quomodo abſoluendus, cap. omnis vtriuſque, pœnit & remiſſ. 92
Conſuetudo viuentis indicat conſuetudinem eiuſdem morientis. c. 3. ad medium, furtis. 87
Contractus regulatur, & declaratur a conſuetudine contrahentium. cap. vlt. empt. & vendit. in fin. 59
Contumax in iudicio quis dicatur. clem. ne in agro, de ſtatu monac. pag. 129
Correlatiuorum natura, & conditio. c. ſi. in 2. quæſt. de immun. eccl. 72
Creditor vendens pignus debitoris ſui quomodo obligetur. c. vlt. empt. & vend. 59
Creditur pœnitenti pro, & contra ſe, declaratur. c. omnis vtriuſq; pœnit. & remiſſ. ad fi. 94
Crucem ante ſe an deferri faciat Archiepiſcopus titularis trāſlatus ad Epiſcopatum, in clem. Archiepiſcopo, priuil. 134
Cruciatæ facultas eligendi confeſſarium a reſeruatis, nō ſuffragatur

tur regularibus. cap. placuit, de pœnit. diſt. 6. 37
Ad curiam accedẽs tutus eſt interim ab omni moleſtia in partibus, c. a nobis, de ſent. excom. 100

D

Data, vel promiſſa pro gratia, vel iuſtitia in curia prohibẽtur, extrau. 1. c. ſent. excom. inter commu. 151
Debita Prælati defunɛti quomodo ſoluantur. c. 1. ſolut. 60
Decimæ non appaltentur per clericos, c. 6. de decimis. 62
Decreta Cõcilij prouinc. quomodo publicentur. c. 1. conſtit. 41
Decreta nouiſſima de celebrat. miſſarum, clem. 1. celebrat. miſſ. 130
Deliɛtorum occultorum exploratores an reɛte inſtituantur. c. ſi nulla, 23. q. 8. 32
Delinquens ad eccleſiam cõfugiẽs quãdo, & quomodo extrahẽdus ſit. c. inter alia, immun. eccleſ. 72
Denuntiationes matrimoniorum, quomodo reɛte fieri poſſint. c. nullum. 30. q. 1. 35
Denominatio Prælati, qui pluribus eccleſijs præficitur, quomodo ſit facienda. c. vnio. 10. q. 3. p. 20
Denuntians regularis in S. officio quam prærogatiuam habeat. in clem. Nolentes, de hæret. 133
Diſpẽſationes extra curiam commiſſæ examinãtur ab ordinarijs locorum. c. de multa de præb. & dignit. 56
Diſpenſationes cauſa ſtudij declarantur, c. tuæ Fraternitatis, cler. non reſid. 35
Diſtributiones quotidianæ nõ percipiuntur a non intereſſentibus officijs diuinis, pag. 47. c. quia nonnulli, cler. non reſid.
Doɛtorati a Comitibus Palatinis gaudent priuil. 131
Doɛtrinæ Chriſtianæ exercitium non ſine mort. a parochis negligitur. cap. dileɛtus, off. iud. ord. 51
Doɛtrinæ Chriſtianę exercitiũ non impediatur a regularib. c. dileɛtus, offic. ordin. ibi.
Domus cuiuſcunque clerici quando gaudeat immunit. c. id conſtituimus. 17. q. 4. 29
Domus Prælati inferioris an gaudeat immun. eccl. c. id coſtituimus. 17. q. 4. ibi.
Duelli pœnæ. c. 1. cler. pugn. in duel. 85

E

Eccleſię cathedrali vacanti ſolus Papa deputat viſitatorem c. eccleſiæ cathedrali: ſuppl. pręla. negl. in princ. 105
Eccleſiæ immunitas quomodo ſeruanda in extrahendis ab ea reis, c. inter alia, immunit. eccleſ. 71
Eccleſię militię Hieroſolymit. quo modo viſitentur ab ordinarijs. c. decernimus, 10. q. 1. 18
Eccleſiæ Cõſtãtinopolitanę matricis officinæ multæ exemptæ, c. 1. immunit. eccleſ. 70
Eccleſiæ nouæ quomodo erigendę. c. ad audientiam, eccleſ. ædificandis. 69
Eccleſia magis ab aliquo frequenta-

tata præſumitur præ cæteris dilecta.c. Pontifices.12. q. 3. 26
Eccleſiaſtici non ſunt cogendi per laicos ſua frumenta denuntiare. c. aduerſus conſules, de immunit. eccleſ. 70
Eiecti regulares etiam iuſte, requirendi ſunt a ſuperioribus. 145
Eleemoſina prædicatori a quibus præſtanda. c. eccleſiaſticis. 12. q. 2. 24
Eleemoſinam facere de bonis alienis, an vnquam liceat. c. 3. fur. in fi.87. & neq; ex vſuris. c. nolite velle. 14. q. 5. 27
Electores promouẽdorum ad Cathedrales iurant. c. vlt. diſtinct. 25. 5
Electiones officialium inter regul. faciendæ ſunt de dignioribus, ſub iureiurando præſtito. c. is, qui, de regular. 112
Electio confeſſarij per Cruciatam, vel aliud priuilegium cõpetens, non ſuffragatur regularibus. c. placuit, pœnit. diſtinct. 6. 37
Electio Romani Pontificis celebrãda eſt per vota ſecreta. c. 1. diſt. 79. 10
Elector infirmus quomodo eligat. pag. 43
Elector ſi efficiatur cœcus, quomodo eligat. ſup. Cœcus.
Eligere poteſt qui non interfuit examini, ſi informetur de ſufficientia examinati. c. quia propter, elect. in fi. 43
Emptio frumentorum quando dãnetur. vi. v. frumentum.
Epidimiæ morbus quis dicatur c. 1. ſtatu regul. in ſex. 113
Epiſcopus ſuſpenſus a collatione ordinum, & a Pontificali tãtum celebrando, an efficiatur irregul. c. vel non eſt compos, de temp. ord. 49
Epiſcopus acceptans reſignationes benefic. a quibus cauere debeat. c. ex tranſmiſſa, renunt. 47
Epiſcopus poteſt intereſſe renitioni diſpẽſationis diſtributionũ. c. vni. cler. non reſid. in 6. 111
In Regno Neapol. in aliquot locis diſponit de bonis decedentium ab inteſtato. c. 3. ad fin. de furtis. pag. 86
Poteſt vti aſſumptis in iudicando. c. qualiter, & quando. 2. accuſ. 78
Poteſt & debet repetere ſuos clericos de manibus iudicis laici c. fi. immunit. eccl. in 6. 116
Non incurrit ſuſpenſionem, niſi ipſius expreſſa mentio fiat. extrauag. 2. ſent. excomm. ad fi. inter commun. 151
Non vtitur iuriſdictione, dum cenſura detinetur. extrau. etſi deceat, maior. & obed. 138
Ordinans aliquem ante ætatem debitam, punitur. cap. 1. de cler. excomm. miniſtr. 92
Ludens cum excommunicato a ſe, an incurrat eandẽ excommunicationem. extrau. 2. ſent. excom. inter commu. 151
Diſpẽſat Epiſcopus cum ſuis ſubditis ordinatis ab alieno. 9. q. 2. in princ. 16
Tenetur adire limina Apoſtolorũ, c. iuxta, d. 93. 12. & 138
Ipſius cauſæ quomodo nunc iudicentur. c. excommunicamus, de hæreticis. 83
Examen nouitiæ ante profeſſionẽ quo-

quomodo ſit faciendum. c. Gontaldus. 17. q. 2 28
Examinari prohibens iudex laicus ſuos ſubditos abſq; eius licẽtia, an peccet. 53
Examinatores promouendorum ad cathedrales quomodo iurent. c. vlt. d. 25. 5
Examinatores quãdo habendi pro præſentibus in choro. cap. quãdo. d. 24. 5
Prohibẽtur quidquam accipe ratione examinis. ibid.
Excommiſſæ, ſeu ſponſiones ſuper creat. Cardin. ſeu elect. Summi Pontif. prohibentur. c. 1. diſt. 79. 10
Excommunicatio ſumit vires ab intentione eam ferentis: extrau. 2. ſent. excõm. inter cõmu. 151
Excommunicationis gladius ſobrie exercendus. cap. multi. 2. q. 1. 15
Excõmunicatio pro rebus ſubtractis, vel deperditis quomodo concedenda. c. nemo episcoporum. 11. q. 3. 22. & 98
Excuſatio ob aliquam rationẽ admiſſa non ceſſat, etiam ceſſante illa ratione. c. fin. immunit. eccleſ. in 6. 116
Exẽptio ab oneribus publicis quomodo ſuffragetur famulis. 117
Exigere rationem adminiſtrationis locorum piorum quomodo expediat. clem. quia contingit, religioſis domibus. 128
Eximuntur religioſi omnes in ſtatu eccleſ. ab oneribus publicis extrauag. vni. immunit. eccl. inter commu. 116
Exploratores delictorum an iuſte inſtituantur. c. ſi nulla. 23. q. 8. 32
Expreſſum ſatis dicitur quod venit ex coniecturis, & præſumptionibus. c. 3. fur. in fi. 86
Extrahere frumenta e ſtatu eccleſiaſtico quibus pœnis prohibeatur. c. ne clerici, vel monach. 73
Extractio completa, non tantum inchoata, punitur. 75
Extrahere reos ab eccleſia quãdo, & quomodo liceat. c. inter alia, immunit. eccleſ. 70

F

Fabrica S. Petri quodnam ius tribuat epiſcopis. c. 3. de teſtam. 61
Facti cauſa potius, quam factum attenditur. c. 3. in fi. furtis. 86
Factum malum pæſumitur malo animo factum. 101
Factum legitime pœnam non meretur. 145
Famam proximi lædens multipliciter punitur. c. 1. crimine falſi. 90
Feuda noua in bonis eccleſiaſt. prohibẽtur. c. ex parte tua, feudis. 60
Ad fidem propagandam inſtituta ſunt collegia, ſup. verb. Collegium.
Fidei cauſæ inter regulares non iudicandæ. c. ad abolendam, in fi. hæret. 82
Filij illegitimi non admittendi ad religionem patrum ſuorum. c. 1. d. 56. 9
Filijs presbyterorum aliquid relinqui prohibetur. c. 1. filijs presbyter. in 6. 106
Fingentes ſe Nepotes, vel germanos Cardinalium in litt. apoſt.

pu-

puniuntur.c. quam graui, crim. falſi. 90
Fiſcales delictorum occultorum an recte inſtituantur. c. 1. vita, & honeſt. cler. 54
Forma noua in actu expediendo ſi ſeruari non poteſt, ſeruabitur antiqua.clem.1. elect. in fi. 124
Fornicatio filię ſpiritualis cum Sacerdote punitur. c.ſi quis ſacerdos. 30. q. 1. 34
Fructus beneficiorum inexacti in Regno Neapol. ſpectant ad Camer. Apoſtolicam. c. 1. vt lite pend. in 6. 109
Et lite pendente quid ſeruandum ſit, dicitur ibi. & c. grauis illa, de depoſito. 57
Frumenta an denuntianda per Eccleſiaſticos. c.aduerſus, immun. eccleſ. 70
Frumenta emere quomodo non liceat. 74
Fugitiui Religioſi quomodo tractandi ſint a ſuperioribus. 73
Funerales prouentus quomodo diuidendi.extrauag.inter cunctas, de priuil. inter commu. 146

G

GRadus remotior exprimendus eſt in diſpenſat.& declarat. c. de Francia, de ſponſ. & matr. 77
Gratia de non reſidendo ratione ſtudij quomodo concedatur. c. tuæ fraternitatis, cler. non reſid. 55

H

HAbitatio clericorum qualis gaudeat immunit. c. id conſtituimus. 17. q. 4. 29
Habitus canonicorum protonotar. in choro. c. 1.vit.& hon.cler. 54
Habitus clericorum qualis eſſe debeat. cap. omnis iactantia. 21. q. 4. 31
Habitus eremitæ a quo recipiendus. c. nulla ratione. diſt. 93. 11
Habitus religioſus ex voto qualis deceat. 21. q. 4. 31
Hæreſis ſuſpitio an ſufficiat ad diuortium. c. fin. conuerſ. coniug. 64
Hæretici prohibentur habere domum propriam, vel conductam in Italia. c. excommunicamus, hæret. 82
Hæreticus relapſus quis nunc dicendus.c. cum Chriſtus, hæret. ibidem.
Honores deferēdi ſunt inuitis bene merentibus. c. 4. translat. in fi. 45
Honoris augmentum non minuit præcedentem condit. cap. quia propter, in fi. elect. 43
Honorarijs titulis quomodo derogetur per Trid. c. cum capella, de priuil. 93

I

IEſuitiſſarum quarundam abolitio. 115
Imagines ſanctorum quomodo in eccleſijs,vel locis priuatis exhibendæ.c.1.reliq.& vener. SS. 67
Immunitas palatij declaratur. c. id conſtituimus. 17. q. 4. 29
Immuuitas eccleſiæ quomodo attendatur in extrahendis ab ea delinquentibus. c. inter alia, immunit. eccleſ. 69

Pę

Pœnæ iuris veteris contra violatores. ibidem.
Inceſtus aliquando pœna mortis punitur. c. penultim. de eo, qui cogn. conſang. vx. ſuæ 77
Incertitudo an vitiet legatum piũ. c. Pontifices. 12. q. 2. 21
Incorrigibilis regularis quis nunc dicatur. c. 2. ne cler. vel monach. 74
Indulgentiæ, quæ nunc publicandæ, extrauag. 1 pœnit. & remiſſ. 146
Earum quæſtores, ſeu Commiſſarij, aut Nuntij prohibentur in eccleſijs. ibid.
Infidelium bona ad baptiſmum cõuolantiũ cuius efficiantur. extr. 2. Iudæis. inter commu. 146
Inhabilitas ſuperuenien s non priuat quem iure quæſito. clem. 1. de elect. 124
Iniuriæ propriæ, & proximorum non ſunt vindicandæ. in fin. 32
Impediens profiteri, vel ingredi religionem punitur. c. hoc ſanctum. 32. q. 2. 35
Inquiſitio cõtra promouendos ad Cathedr. quomodo inſtituatur. c. vlt. d. 25. 5
Inſidiãtes Cardinalibus denuntiãdi ſunt. c. ſi quis Sacerdotum. 11. q. 1. 21
Inſordeſcens in cenſura quomodo puniatur. 11. in fi. ibi.
Intereſſe capitulis quis dicatur. clem. vni. ſtatu monach. 130
Intereſſe promiſſum a venditore in caſu euictionis quomodo intelligatur. 58
Intereſſens examini dicitur qui informatur de ſufficientia examinati. cap. quia propter, de elect. in fi. 43
Interpretatio intellectiua, ſiue cõprehẽſiua in odioſis, nõ eſt prohibita. c. fi. immun. eccleſ. 73
Itali Catholici quomodo extra Italiã licite valeant cõmorari. c. excõmunicamus, de hæret. 83
Itineris arreptio habetur pro appellatione. c. à nobis, de ſent. excom. 99
Iudæi tenentur audire prædicationem verbi Diuini. c. ſicut iudæi, iudæis. 80
Iudæi baptizati non priuantur bonis. ibid.
Iudæorum flagitia quænam per Inquiſitores puniantur. c. poſtulaſti, iudæis. 81
Iudex laicus non poteſt prohibere ſuis ſubditis, ne examinẽtur abſque eius licentia, de maior. & obed. c. omnes Principes. 53
Iudex delicti eſt triplex. c. 1. homicid. in 6. 121
Iudice auctore factum legitimum eſt. c. tua nos, ſimonia. 78
Iudicium humanum ex quatuor facile peruertitur. c. tua nos, in fi. ſimonia. ibi.
Iura iuribus ſunt concordanda. c. filius. 16. q. 7. 28
Iurãt examinatores promouẽdorũ ad Cathedrales. c. vlt. diſt. 25. 5
Iuramentum ſequitur naturam actus, cui apponitur. 23
Iuramentum non reuelandi vota collegarum interpretatur. c. inter verba 11. q. 3. ibi.
Iuramenti falſi reſeruatio. vi. inf. Reſeruatio.
Iuramentum alumnorum in Collegijs Pontificijs. 106

L

Lectoribus in cathedralibus deputandis, quæ exemptiones competant. clem. vnica, magiſtris. 131.& c. ſuper ſpecula,eo. in antiq. 79
Lectores vniuerſitatum tenentur ſoluere rationes philoſophorū. c. legant. d. 7. 37
Legati Apoſtolici prohibētur mēdicare litteras cōmendat. c. 1. off leg.in 6. 108
Legatum S. Mariæ Lauretanæ relictum, reuelādum eſt a notarijs. c. Pontifices. 12. q. 3. 25
Legatum piū non vitiatur ratione incertitudinis. c. 3.12. q. 3. ibi.
Legatum relictum eccleſię non extanti in diœceſi, an valeat. ibid.
Lettere d'auiſo, vulgo nuncupatæ, an ſint licitæ. c. 1. crim. falſi. 90
Lex etiam odioſa recipit interpretationem intellectiuam, non extenſiuam. c. fi. immun. eccleſ. 69
Libros imprimere ſine licentia ſuperiorū qui nam dicantur. clem. vni. magiſtris. 131
Libertati eccleſiæ quoddam ſtatutum laicorum aduerſatur. c. eos, qui, immun. eccleſ. in 6. 116
Licētiæ omnes legendi libros prohibitos, reuocatæ ſunt. c. ſuper ſpecula, de magiſtris. 131
Licentia aſcendendi ad ordines ſacros, quomodo ſuffragetur. c. ad aures noſtras, temp. ord. 48
Licentiæ celebrādi miſſam tempore veſpertino reuocantur. 66
Limina Apoſtolorū quomodo ab Epiſcopis viſitanda. c. iuxta, d. 93. 99. & 138
Linguæ variæ docendæ ſunt inter regulares. clem. 1. magiſtris. 131
Litaniæ quædam prohibentur. c. nō mediocriter, cōſecr. diſt. 3. 39
Lite pēdēte fructus beneficij quomodo cuſtodiendi. c. 1. depoſito. 57
Litteræ Apoſtolicæ quænam ſuſpectæ ſint de falſit. c. quam graui. crim. fal. 90
Litteræ teſtimoniales pro quanto tempore datæ ſint validæ. c. 1. cler. peregr. 51
Loci mutatio. inf. Mutatio.
Loci religioſi quinam gaudeant immunit. eccleſ. cap. id conſtituimus. 17. q. 4. 18
Locus publicus non ſufficit ad efficiendam percuſſionem grauem, vel mediocrem. cap. 1. ſent. excom. ad medium. 100
Ludi cum periculo vitæ exerceri prohibentur ſub pœ. excom. c. 1. torneam. 84

M

Maleficiorū pœnæ. cap. Epiſcopi. 26. q. 5. 34
Malum ex natura ſui præſumitur factum animo malo. c. 1. in fi. ſent. excommun. 99
Mandans non æque punitur ac faciens in foro humano. clem. 2. hæret. in fi. 133
Maritus dans occaſionem peccandi vxori, an peccet. cap. ſi nulla. 23. q. 8. 32
Matrimoniū inter impeditos impedimento dirimenti, an licite contrahatur. cap. quod propoſuiſti. 33. q. 7. 36. Et quomodo in eo permanere poſſint abſque

pec-

peccato. ibid.
Medici non viſitent inconfeſſos vltra tertiam vicem. c. cum infirmitas, pœnit. & remiſſ. 90
Medici hebræi nō curent chriſtianos ægrotos.c.1.cler.ægrot. 57
Meliorationes bonorū eccleſiaſticorū cui acquirantur.clem.quia contingit, religioſ. domib. 127
Meretrices quando faciant ſpolium.c.inueſtigandum eſt.pecul. cler. 60
Miſſæ quædam prohibentur clem. 1. celebr. miſſ. & c. presbyter mane; celebr. miſſ. 67
Miſſæ S.Greg. Quindecim auxiliatorum. de Patre æterno,& ſimiles,prohibitæ ſunt. c. epiſcoporum igitur. diſt. 18. 4
Miſſæ celebrari nec ex priuilegio nunc poſſunt tēpore veſpertino. cap. Eo; celebrat. miſſ. 66
Monetę ſpecies in obligatione deducta,ſoluenda eſt.extrauag. vn. crim. falſi. 139
Monetæ valoris mutatio cui proſit, vel noceat. extrau. ſuprad.
Monetarū tōſores puniuntur. ibi.
Monialis in lecto decumbens tempore electionis quomodo eligat. cap. quia propter,elect.43
Tranſlata ad aliud monaſteriū a quo alēda.cap.ſi quis.21.q.2.31
Moniales, an, & quomodo a conſanguineis,regularibus, vel alijs viſitari poſſint. c. 1. ſtatu regular. in 6. 114
Mōtium pietatis fructus male impertientes puniuntur. c. 3. de furtis. 86
Montes pietatis liciti ſunt. c. 1. 14. q. 5. 27
Mortuaria quæ poſſint licite per laicos moderari. c. cum laicis, reb. eccleſ. al. vel non. 57
Munera elargiens regularis contra Bullam Clementis VIII. eſt ſuſpectus de ſimonia. c. tua nos, ſimonia, in fi. 79
Mutare locū, & mutari differunt.c. 4. tranſlat. epiſcop. 41

N

Neceſſitas ſuperueniens excuſat in multis. 121
Notarius creatus Doctor nō amittit priuilegiū Notarij.c. 4. verſ. 2. tranſlat. epiſc. 39
Notarij vt plurimum in exigendo ſalario metas rationis exeunt.c. ſtatutum,in fi.reſcript.in 6. 102
Nouitates quoad fieri poteſt, vitādæ ſunt.c. licet in tantū: verſ. 3. animaduert. de tranſlat. 47

O

Obſtetrices quomodo ſint admittēdæ.c.ſi quis,de bapt.68
Occaſionem peccādi offerens peccat. c. ſi nulla. 23. q. 8. 32
Vbi de patrefamilias erga filium, vel famulum non auferente illis occaſionem peccati.
Oeconomus parochialis vacantis quam portionem habeat. c.quia in quibuſdam, d. 89. 11
Et in Cathedrali vacāte quis cōſtituendus ſit. cap. non liceat.2. 12. q. 2. 29
Officialis in ſtatu eccleſiaſtico reuelans dicta reorū,vel teſtiū punitur.c. qui ambulat.5.q.5. 15
Officium Diuinum nouum quomodo nunc a locorū Ordinarijs

poſſit inſtitui. c. epiſcoporum d. 18. 3
Officium Diuinum omittens poſſidens benef. patronatũ, an reſtituat fructus. 66
Oleum infirmorum ſi per errorem mutetur, quid agendum. cap. 1. ſacram. non iteran. 51
Optionis materia remiſſiue traditur in cap. cum in tua, conſuetud. in 6. 103
Orationes quædam litaniarũ prohibentur. cap. mediocriter: 26. ſecr. d. 5. 39
Ordinatus prius cẽſetur maior. 53
Ordinatio mala punitur cap. ſi qui a ſimoniacis 1. q. 1. & 2. q. 2. 14. & 17.
Oſſa, & reliquiæ Sanctorum corradi non debent. cap. 2. reliq. & vener. Sanct. 67

P

PApatum ambiens ante Sedem Vacantem punitur. c. Vbi periculũ. ſ. ceterũ. elect. in 6. 103
Papæ, vel eius conſanguineorum mortem prædicere prohibitum. inf. v. Prædicere.
Parochia noua quõ erigenda. 69
Parochi negligẽtes in exercitio doctrinæ Chriſtianæ puniuntur. c. dilectus. offic. iud. ordin. 51
Parochus accedens ad concurſum alterius parochialis non peccat. c. 1. elect. 41
Parochus non reſidens punitur. c. 1. cler. non reſid. 54
Particulæ ſanctiſſimi Sacramenti, quomodo renouandę, & reficiẽdæ ſint. 131
Patroni Ciuitatum, & Prouinciarum, qui & quomodo nunc eligendi c. epiſcoporum. diſt. 18. 3
Pauperes in eccleſijs nõ mendicent tẽpore Diuinorũ Officiorum. 8
Peccator conſuetudinarius nõ ſtatim abſoluendus eſt. cap. omnis vtriuſque, pœnit. & remiſſ. 94
Peccati, atque cẽſuræ reſeruati abſolutio ad quem nunc ſpectet. 38
Peccati occaſionem alteri offerre an ſemper illicitum. cap. ſi nulla. 23. quæſt. 8. 32
Pecuniæ montis pietatis. vi. ſup. Mons pietatis. Pecuniarum tõſores, vi. ſup. Moneta.
Pendẽtia idem operatur quod ſententia. cap. omnis vtriuſq. ſex. in fi. pœnit. & remiſſ. 94
Penſiones in caſu cuiuſdam tranſactionis quomodo præſtãdæ, ad mentem Conc. Trid. 116
Penſiones in qua moneta ſoluendę ſint. Extrauag. vnic. crimin. falſi, in fi. 135
Penſiones perpetuæ in quibuſdam caſibus nunc reuocantur. cap. fin. offic. Vicar. in 6. 107
Percuſſio publica an ſtatim cẽſenda grauis. ſup. v. locus. 98
Periuriũ quomodo accipiatur. 27
Perſona loquens non continetur in ſermone generali. extrau. 2. ſent. excom. int. commu. 149
Pœna vnius delicti an extendatur ad aliud ei ſimile. 9. quæſt. 2. in med. 17
Pœnitẽtia a S. Officio impoſita regularibus, declaratur. 120
Portio fructuum quãta aſſignetur œconomo parochialis vacantis. 11
Poſſeſſionem capientes nihil con-

ferãt in clericos eccleſię.c.nemo presbyterorum, ſimonia. 78
Præbenda Theologalis prius quã Pœnitẽtialis nominatur in Cõc. Trid. 45
Præcedentia in proceſſ. & alijs, quomodo attendatur. c. 1. maior. & obed. 53
Prædicatio ſolemnis quæ dicatur. clem. dudum, ſepultur. 128
Prædicatores a quibus alendi.c.inter cetera,offic.iudic.ordin. 51. & c. eccleſiaſticis. 12. q. 3. 24
Prædicatio quæ prohiberi poſſit regularibus in ſuis eccleſijs ab ordinarijs locorum. clem. dudũ: ſepult. & cap. exijt, de verb. ſignif. in 6. 122
Prædictiones, & iudicia de morte Pontificis Rom.& eius conſanguineorum puniuntur. c. in tabulis, ſortilegijs. 91
Pręfecti Vrbis,ſeu Principis ſtatua an habeat priuil. immun. 29
Prælatus ſæpius alienãs intra quãtitatem a iure permiſſam, an peccet.extrauag.vn: rebus eccl. non alien. 141
Prælati inferioris palatium an Immunitate gaudeat, vi ſup. Immunitas.
Præſentationes quomodo faciendæ in parochialibus pluriũ patronorum. clem. 2. reb. eccl. non alien. 127
Priuilegium non reſidendi, & percipiendi fructus, declaratur. 55
Priuilegia abſoluendi a reſeruatis reuocata ſunt a Clem. 8. c. placuit, pœnit. diſt. 6. 37
Priuilegium priuilegio non aufertur. c. 4. tranſlat. 45
Priuilegia multiplicia reuocata ſunt. cap. 1. priuil. 93
Proceſſus contra capitulares, vide ſup. Capitulares.
Procuratio viſitanti non ſemper debita. cap. inter. 10. q. vlt. 20
Profeſſiones emiſſæ in locis nõ deſignatis, quomodo reualidandę. c. nullus, regular. 63
Profeſſio fidei a quibus facienda c. 1. Summa Trinit. 41.&46. in fi.
Prohibitio ne victualia vẽdãtur eccleſiaſticis eſt cõtra libertatẽ eccleſiaſt. cap. fin. immun. eccleſ. in 6. 116
Prohibitio ſubditis laicis, ne examinentur in foro alieno, vi.ſup. Iudex laicus.
Promiſſum, vel datum pro iuſtitia. vi ſup. Datum.
Promotio fit a minori ad maiorem eccleſiam. 46
Prouẽtus funerales, quomodo diuidendi. vi. funer.
Publicandæ non ſunt reuelationes ſine licentia Rom. Pontif. cap. qui contempta, diſt. 8. 2

Q

QValitas adiecta verbo intelligitur ſecundum tẽpus verbi. empt.& vend.c. vlt. 58
Quando aliquid pendet quomodo iudicãdũ.c.omnis vtriuſq;ſexus, pœn. & remiſſ. 94
Quantitas bonorum quænam permittatur alienari abſque ſolita ſolẽnit.extrau. vni. reb. eccl. nõ alien. inter commu. 141
Quod parũ diſtat nihil diſtare videtur,declaratur.clem.2.hęret.1 33
Quod eſt in fieri habetur pro facto.

ĉo. clem. Archiepiſcopo, de priuil. 134

R

RAtihabitio de preſenti an ſufficiat ad ſuſcipiēdos ordines ab alieno. 18
Ratio adminiſtrationis tutius cum ſocio exigitur per Prælatum. clem. quia contingit, relig. domibus. 127
Regulares quando prohiberi poſſint ab epiſcopo, ne prædicēt in ſuis eccleſijs.vi. ſup.Prædicare.
Regularis epiſcopus rediens ad clauſtra non aſſumitur ad officia. c. hoc nequaquam. 7. q. 1. 15
Regulares,occaſione Diuinorū officiorum non impediant exercitium doctrinæ Chriſtianæ. c. dilectus, offic. iudic. ord. 52
Regularis poteſt aſſumi ad parochiam vnitam monaſterio. cap. peruenit. 16. q. 1. 27
Regularis denuntians,vel deponēs in S. Officio non remouendus a priſtina habitatione, niſi. clem. 2. hæret. 134
Regularis incorrigibilis eiectus a quo alendus.extrauag.vn.regular. & tranſeunt. ad relig. inter commu. 144
Quis nunc dicendus eſſe talis.c.2. ne cler. vel monach. 73
Regulares exempti ſeruant cenſuras Sedis Apoſtol. & Ordinariorum, ac eorum feſta. cap. de ijs. diſt. 12. 2
In cauſis fidei non iudicantur a ſuis ſuperioribus. c. ad abolendam. ſ. illos, hæret. 82
Regulares omnes, & eorum monaſteria eximuntur ab oneribus multis. Eiſque dandum eſt ſal in toto ſtatu eccleſiaſtico. extrauag. vni. immun. eccleſ. inter com. 147
Regula iuris, quod parum diſtat, &c. declaratur, verſic. Quod parum. 73
Rei appellatione venit ius, & cauſa rei. 126
Reliquiæ ſanctorum non tractandę per laicos. cap. 1. reliq. & vener. SS. 67
Reſeruatio iuramēti falſi declaratur. c. inter verba. 11. q. 3. 22
Reſeruatio peccati cōſuetudinarij declaratur. c. omnis vtriuſque ſexus; pœn. & remiſſ. 94
Reſignationes, atque permutationes beneficiorū publicandę ſunt. c.quod in dubijs, de renunt. 47
Reſidentia quomodo præſtāda ab habentibus plura beneficia reſidentiam requirentia. cap. quia, cler. non reſid. 54.Non reſidentium pœna, ibid.
Reſidentiæ tempus per dies nō per puncta conſideratur. ibid.
Reuelari prohibētur inſpirationes propriæ,vel alienæ,niſi, &c. 2
Reuocatio licentiarum legendi libros prohibitos.c. ſuper ſpecula, de magiſtris. 131

S

SAcerdotis officium vſurpās punitur. cap. 1. cler. non ordin. miniſtr. 92
Sacerdos latinus nō celebret more græco;nec è cōtra græcus more latino. c. fi. celebr. miſſ. 66
In Sacramentis pars tutior eſt tenen-

nendæ. 98
Sal dandum eccleſiaſticis regularibus in ſtatu eccleſiaſt. ſup. Regulares.
Sanctorum imagines in eccleſijs quomodo collocari liceat. 115
Scrutinium præmittitur electionibus. 44
Scitorum nomine qui nummi veniant. extrau. vni. crim. falſi. in fin. 146
Seminarium an gaudeat immunit. 29. in fin.
Sepeliens excommunicatũ,& cooperans,ſine quo non fieret ſepultura, eſt excommunicatus, per clem. 1. ſepult. 73
Sepulturę quomodo tradãtur corpora defunctorũ.extrauag. 1.ſepult.inter commu. 62. & 144
Sepulturæ prouentus quomodo ſint diuidendi. 146
Sequeſtrũ fructuum beneficij litigioſi quomodo permittatur.cle. vn.ſequeſtr.poſſ.& fruct. 126
Simonia cõfidentialis beneficiorũ, punitur. 1.c. tua nos:de ſim. 79
Solertia ſua cuique prodeſſe debet. clem. quia contingit, relig. domib. 128
Solicitatio pœnitentis in confeſſ. punitur. 34
Sortilegijs lædens proximum, vel eius bona,punitur. c. epiſcopi. 26. q. 5. 34.& 91
Sors aliquando dirimit iudicium. c.quoniam.12.q.2. 24
Spoliorum ius quos afficiat.c.1.de pecul. cler. 60
Sponſi an ſemper benedicendi. c. vir autem. ſecun. nupt. 77
Spõſiones,ſeu excõmiſſæ quę prohibeantur.ſup.ver. Excommiſſæ.
Statua Præf.Vrbis, vel Principis, an gaudeat immun. 29. in fi.
Studiorum cauſa ad ſeptẽ annos diſpẽſatur cum parochis ab epiſcopo.de elec.in 6.c.cum ex eo 104.& c.tuæ fraternitatis, cler. non reſid. 54
Superſtitiones,& maleficia,quę ab Inquiſitoribus puniantur.c.1.ſortileg.& c.epiſc.26.q.5. 34.& 91
Superueniens inhabilitas non priuat quem iure ſui officij.clem.1 poſt princ. elect. 124
Suſpenſio a collatione ordinũ non eſt proprie cenſura,c.1. cler.excom.miniſtr.92.& c.vel non eſt compos. temp. ordinat. 49

T

TAurorũ agitationi prohibentur clerici intereſſe. c.1. vita, & hon.cler.in 6. 110
Tẽpus abſentiæ a reſidentia cõputatur per dies,nõ per puncta. 55
Tentare Deum quis dicatur. c. ſi nulla. 2. 23. q. 8. 32
Tertiariæ quomodo ſint nunc tolerandæ. 114
Teſtes contra Epiſcopos quomodo admittendi. c. qualiter, & quando, 2. accuſ. 78
Theologalis præbenda prius, quã pœnitẽtialis nominatur in Concil. 45
Titulis honorarijs quomodo derogatum ſit per Cõc.Trid. c.cum capella,priuil. 93
Torneamẽta quę,& quomodo permittantur.c.1.torneam. 84
Tractantes in vita Pontificis de ſu-

tura ipſius ſucceſſione puniuntur, c. 1. diſt. 79. 10
Träslationes Prælatorum fieri cō ſueuerunt a minori ad maiorem eccleſiam. c. 4. tranſlat. Et cum augmento honoris. ibid. 45

V

Vacanti eccleſiæ conſtituendus eſt Vicarius, & Oeconomus. 11. & 24
Venditor tenetur ad fructus decurſos poſt euictionem. c. ſi venditori, de empt. 58
Verba limitata non patiuntur extenſionem. c. inter verba. 11. q. 3. 22
Verba limitata non patiuntur extenſionem. ibid.
Verba, mediate, vel immediate ſubiecta, declarãtur. c. 1. q. 1. 30
Veſtis clericalis qualis ſit. c. 1. vita & honeſt. cler. 54
Vicariæ perpetuæ, & eccleſiæ curatæ æquiparantur quo ad tria. pag. 111
Vicarius, & œconomus conſtituitur eccleſię vacãti. ſup. Vacanti.
Vicarij, & œconomi deputatio ad capitulum ſpectat. c. fin. ſuppl. præb. neglig. in 6. 105
Vicarius capitularis quæ poſſit expedire. cap. ad abolendam, in princ. de hæret. 82
Vicarijs perpetuis quæ portio aſſignãda. c. 1. offic. Vicar. in 6. 107
Non mutãtur per Rectorem. c. ad hæc, offic. Vicarij. 52
Vindicta tranſuerſalis in ſtatu eccleſiaſt. punitur. 23. q. 1. c. quod militare. 32
Viſitator a Papa ſolo deputatur eccleſiæ cathedrali vacanti: c. eccleſiæ cathedrali, de ſuppl. neglig. prælat. in 6. 105
Viſitant ordinarij aliquando eccleſias Regularium, c. nimis iniqua, de exceſſ. prælat. 91
Viſitatio eccleſiarum initiari põt aliquando per ſortes, c. quoniã. 12. q. 1. 24
Viſitatio eccleſiarum militiæ Hieroſolymit. vi. ver. Eccleſia.
Vnitas poſſidens eccleſias a quæ ipſarum denominetur. c. vni. 10. q. 3. 20
Vnio beneficiorum quos effectus efficiat. clem. 2. reb. eccleſ. non alien. 127
Vniuerſitatum Rectores, & lectores, quid præſtare teneantur. c. legant. 37. diſt. 7
Voluntas morientis colligitur ex conſuetudine viuentis, c. ſi quis, de furtis. 86
Votum ſuum an prętare poſſit nõ intereſſens examini, c. quia propter, elect. 43
Vulnerans ad mortem, an dicatur homicida, nondum morte ſubſecuta, c. omnis vtriuſque, de pœnit. & remiſſ. 94
Vxor an inuito marito det eleemoſinam. c. ſi quis, de furt. 86

FINIS.

Digitized by Google

INDEX ALPHABETICVS CONSTITVT. APOSTOLICARVM QVÆ HIC AFFERVNTVR.

A

AB ipſo Pontificatus. Gregor. xiij. in extrau. 1. ſent. excom. int.cõm. p.150.
Ad exequendum Pij V. cap. 1. offic. vicar. in antiq. & in 6. 52. & 107
Admonet nos. Clem. vij. cap. 3. de teſtam. 62
Admonet nos. Pij v. cap. ex parte tua, feudis. 60
Ad religioſos viros. Vrban. viij. in cap. nullus, de regular. 63
Ad Romani Pontificis. Vrb. viij. diſt. 79. §. 1. 10
Ad Romani Pontificis. Pij v. 12. q. 2. c. Pontifices. pag. 25
Ad Romanum Pontificem. Pij v. cap. fil. presbyt. in antiq. & in 6. 107
Ad tollendum. Greg. xiij. c. 1. cler. pugn. in duel. 85
Æterni Patris. Greg. xv. d. 79. §. 1. 10. & 103
Æternus rerũ cõditor. Vrb. viij. c. quia in quibuſdam. diſt. 89. 12
Alias piæ mem. Greg. viij. c. 1. cler. ægrot. 57
Alias felicis recordationis. Vrb. viij. 13. contra morem. diſt. 100
Antiqua Iudæorum. Greg. xiij. cap. poſtulaſti, iudæis. 81
Apoſtolatus officium. Vrb. viij. cap. ſuper ſpecula de magiſtr. 80. Et altera eiuſdem Pontif. & initij in Clem. Inter ſollicitudines, eod. de magiſtris. 131
Apoſtolatus officium. Vrb. viij. cap. 1. cler. non ordin. miniſtr. 92
Apoſtolicæ ſeruitutis. Paul. v. Clem. 1. magiſtris. 131
Apoſtolici regiminis. Leo x. cap. legant. d. 37. 8

C

CÆli, & terræ. Six. v. c. 1. ſortileg. 91
Circa paſtoralis officij. Pij V. cap. 1. ſtatu regular.

in 6 113
Circumſpecta. Greg. xiv. c. 1. diſt. 56. 9
Cogit nos. Greg. xiv. d. 79. §. 1. 10
Cordi nobis eſt, Pij iv. cap. 1. depoſ. 57. & c. 1. vt li. pend. in 6. 109
Cum alias. Greg. xiv. c. inter alia, immun. eccleſ. 69
Cum ex corpore. Clem. iv. c. 1. pecul. cler. 61
Cum ex ſacrorum. Pij ij. in princip. 9. q. 2. 16. & 48
Cum nil magis. Pij v. cap. 1. crimin. fal. 90. & 135
Cum primum Apoſtolatus. Pij v. c. 1. ſepult. in 6. 112
Cum primum Pij v. c. quieſcamus diſt. 42. & cap. 1. ſepult. in 6. 8. & 112. & 62
Cum ſacroſanctam. Sixt. v. 21. q. 4. c. 1. 31. 54
Cum ſæpe contingat. Vrb. viij. clem. 1. celebr. miſſ. pag. 130
Cum ſecundum Apoſtolum: Paul. iv. cap. 2. diſt. 79. 91. & 103.
Cum ſicut accepimus. Six. v. c. 1. vt lite pend. in 6. 109
Cum ſicut accepimus, Clem. viij. cap. excommunicamus. hæret. 83
Cum ſicut nobis. Iul. iij. c. quia in quibuſdam. diſt. 89. 12
Cum ſicut nobis nuper innotuit. Iul. iij. cap. 1. ſolut. 60
Cum ſicut nobis. Clem. vij. extrau. vnic. ne ſede vac. inter commu. 141
Cum ſicut nobis Innoc. viij. cap. quam graui, crim. falſi. 91
Cum tam Diuino. Iulij ij. c. ſi qui a ſimoniacis. 1. q. 1. 14
Cum vices eius Pij v. cap. 1. ſagittar. 86. & Pij iv. ibid.
Cupientes pro noſtra. Pij v. c. quia nonnulla. cler. non reſid. 55
Cupientes litium anfractibus. Pij v. cap. 1. ſolut. 60
Cupientes vnicuique. Pij iv. c. 1. præb. & dignit. 56

D

DEcet, Epiſcopis pro eo. Clem. viij. clem. Archiepiſcopo, priuil. 134
Decori, & honeſtati. Pij v. c. 1. ſtatu regular. in 6. 113
De ſalute gregis. Pij v. c. 1. torneam. 85. & c. 1. vita, & hon. cler. in 6. 110
Deteſtabilis. Six. v. c. ſi. vſur. pag. 90
Dominici gregis. Clem. viij. cap. Cum Chriſtus, hæret.

ret. 82.& 102.
Dum ad vberes. Pij v. extrau. vni. immunit. eccleſ. inter commun. 147

E

EA eſt rerum. Greg. xiij. cap. 1. crim. falſi 1. 99
Editum fuit alias. Clem. viij c. 1. cler. pugn. in duel. 85
Effranatam. Six. v. cap. 1. his, qui fil. occid. 84
Eiectorum, & fugitiuorum. Sac. Congreg. Vrb. viij. c. 7. ne cler. vel mon. 76
Et ſi alias. Clem. viij. c. 1. de cler. non ord. 92
Etſi Dominici. Pij v. extrau. 1. pœn. & remiſſ. 150
Etſi omnium litium. Pij v. c. 3. de teſtam. 62
Etſi per diuerſos. c. nos quidem, de teſtam. Pij iv. ibid.
Etſi Romanus Pontif. Pij iv. offic. legat. in 6. 108
Exigit. Pij v. c. 3. teſtam. 62
Exponi nobis. Greg. xiij. c. 1. vita, & honeſt. cleric. in 6. pag. 110
Expoſcit Pij V. cap. decernimus. 1. q. 1. 19
Expoſcit. Greg. xiij. maior. & obed. 53
Ex proximo Pij v. cap. 1. iurepatron. 66
Ex ſupernæ Pio v. 23. quæſt. 1. §. 1. 82

G

GRaue nobis. Pij iv. cap. 1. teſtam. 61

H

HOc noſtri. Six. v. 23. q. 1. §. 1. 32
Humanę ſalutis Auctor. Vrb. viij cap. 1. reb. eccl. non alien. in 6. 111
Humano vix iudicio. Greg. xiij. c. vnico, renunt. in 6. 48. & 105.

I

ILlius vices. Clem. viij. c. 1. cler. pugn. in duel. 85
Immenſa æterni Dei Six. v. c. 1. conſtitut. 41
In eminenti. Paul. v. cap. 1. pecul. cler. 61
Infelicis ſæculi. Pij v. c. ſi quis Sacerdotũ. 11. q. 1. 21
Iniunctum nobis. Pij iv. cap. 1. Sum. Trinit. & fide Cath. 40
In Sacra B. Petri ſede. Pau. iv. c. hoc. 7. q. 1. 16
In Sancta B. Petri ſede. Clem. viij. 23. q. 1. §. 1. 32

Inſcrutabilis. Vrb. viij cap. in tabulis,de ſortilegijs.92 & in c. ſi quis diſt. 79. 11
Inſcrutabili Dei prouidentia Greg. xv. in cap. iuuenculas. 20. q. 1. 19.& 30
In ſpecula militantis eccleſiæ. cap. placuit, de pœn. diſt. 6. Vrb. viij. 38
In ſupernæ. Leo x. cap. qui contempta. diſt. 8. 2
In ſuprema eccleſiæ. Clem. viij. cap. 1. d. 56. 9
In ſuprema militantis. Pij iv. c. 1. cler. non reſid. 55. & cap. cum ex eo, elect. in 6. 104
In ſuprema paſtorali ſpecula. Vrb. viij. extrau. vnic. crimin.falſi Ioan. xxij. 135
Inter multiplices. Leo x. 14. q. 5. cap. 1. 27
Inter multiplices. Greg. xiij. c. 1. ne cler. vel monach. pag. 74
Intolerabilis multorum. Pij v. cap. tua nos, de ſimonia. 78. & 148

L

LIcet contra notarios.Pij v. cap.qui ambulat. 5. q. 5. 15
Licet iuri. Pij v. cap. perſonas eccleſiarum,appell.54
Licet nullus Epiſcoporũ.Vrban.viij. c.contra morem, diſt.100. 13

N

NOs conſiderãtes. Clem. viij.c.1.torneam. 85 & cap. 1. vlt.& hon. cler.in 6. 110

O

OMni certè ſtudio. Greg. xiij c.ſextam.diſt.3. 59
Omnipotentis Dei. Greg.xv. c.Epiſcopi,26.q.5 34
Onerofa paſtoralis.Paul.v.c. 3. de furtis. 86
Onus Apoſtolicæ ſeruitutis. Greg.xiv.c.vlt.diſt.25. 16 & 42

P

PAſtoralis Romani Pontificis.Vrb.viij. c.religionũ diuerſitatem,de relig.domib. in 6. 115
Paſtoralis. Six.v. 21. q.4. c. 1. 31. & 54
Pro commiſſa nobis. Clem. viij.extrau. 1. ſent. excom. inter commu. 151
Prouidentia Romani Pontif. Pij v.c.fin.celebr.miſſ. 67

Quæ

Q

Quæ ordinarijs.Pij v.c.1. fil.presb.in 6. 186
Quamuis à Sede Apoſt.Pij v. c.1.diſt.38 18
Quanta eccleſia.Pij v. c.vnic. renunt.in 6. 105 & c.ex trãſmiſſa,eod.in antiq. 47
Quoniam diuinæ bonitati . Vrb. viij. c. cum quidam , temp.ordinat. 49
Quoniam multi.Clem.viij. c. non mediocriter, confeſſ. diſt.5. 39
Quoniam Sacra Cong. nuper accepit, Paul.v. c. placuit, pœnit. diſt.6 37

R

Regis pacifici. Paul.v.extrau.cum præexcelſa, reliq. & venerat. SS. inter commun. 147
Religioſæ Congregat.Clem. viij.c.tua nos ſimonia. 79
Romani Pontificis, Pij v. ca. fornicari, d.88. 11
Romani Pontificis,Pij v. c.1. crim.falſi. 90
Romani Pontificis.Greg.xv. c.1. ne cler. vel mon. 74
Romanũ Põtificẽ.Clem.viij. c.ſi quis a ſimoniacis,i.q 1 14.& c.1.tẽp.ord.in 6. 105
Romanus Põt.Greg.xv.c.excommunicamus,hęret. 83 c.contra morẽ,diſt.100. 13
Romanus Pontifex,Pau.v. c. ad abolendam, hęret. 82
Romanus Pontifex, Six.v. c. iuxta,d.93. 12 & 123

S

Sacra Cong.regul. Electorum,Vrb.viij.ne cler. vel monac.c.Relatum eſt. 76
Sacra Cong.rerum experientia,Vrb.viij.reb.eccl. non alien.in 6.c.1. 111
Sacra Cong.iuſtis, & grauib. Clem.viij. c. placuit, pœn. diſt.6. 37
Sacra rituum Cong.ad tollẽdos abuſus,Vrb.viij. clem. 2.celebr.miſſ. 130
Sac.Cong.de mãdato ſpeciali,Vrb.viij.c.is,qui,de regular. in 6. 113
Sacroſancti Apoſtolatus miniſterii,Vrb.viij.c.1.reb. ecclеſ.non alien. in 6. 111
Sancta mater eccleſia , Greg. xiij.c.ſicut Iudęi, iudęis 81
S.D.N.conſulens,Pii v. clem. 2.hæret. 133
S.D.N.ſolicite,Vrb.viij.c.1 .reliq.& vener.SS.in 6. 115
S.D.N.qui pridem,Clem.viij c placuit,pœn.d.1. 37
S.D.N.auditis votis,Cle. viij. c.

c.quẽ pœniter,pœnit.d.1. 37
S.D.N.auditis votis, Gre.xv. Extr.2.reliq. & vener. SS. inter commun. 147
S.D.N.qui pridem, Vrb. viij. c.1.offic.vic.in 6. 107
S.D.N.ex certis rationabilib. Greg.xv.c.ſtatuimus,off.& poteſt.iud.deleg.in 6. 108
Sanctiſs.in Chriſto Pater, Pii iv.c.tuæ fraternitatis,cler. non reſid. 55
Sanctiſs.in Chriſto Pater, Pii iv.c.1.ſponſal.& matr. 77
Sanctiſs.in Chriſto Pater, Pii v.c.1.celebr.miſſ. 67
Sãctiſs.in Chriſto Pater, Vrb. viii.c.contra morẽ,d.9. 54
Sanctiſs.in Chriſto Pater, Pii v. ſent. excom. 98
Sanctũ,& ſalutare,Six.v. c.1 qui à ſimoniacis,1.q.1. 14 & c.1.tẽp.ordin.in 6. 105
Secretis æternç prouidentię. Vrb.viii.9.q.2.in princ. 16 & c.1.temp.ordin.in 6. 106
Sedes Apoſtolica,Greg. xiv. c.1. his,qui fil. occid. 84
Si de protegẽdis, Pii v. clem. 2.hæret. 133
Si proceſſus, Vrb. viii, c.vlt. diſt. 25. 6
Solicitudo paſtoralis, Six. v. c.1.30. q.1. 34
Supernæ maieſtatis,Leo x. c. eccleſiaſticis, 12. q.2. 24 & d.8.c.qui contempta. 2
Superni benignitas,Vrb.8.c.1 reb.eccl.non alien.in 6. 111
Supra gregem,Pii v. c.cũ infirmitas,pœnit.& remiſ.93
Super ſpecula, Pii v. extrau. vnic.reliq.& vener. SS. inter commun. 147

T

TAnta,Six. v. c.1. homic. in 6. 121
Temerariorum quorundam. Leo x. c.ſi quis ſacerdotũ. xi. q.1. 21

V

VNiuerſi Dominici gregis,Greg. xv. c. ſi quis ſacerdos,30. q.1. 34
Volentes,Gregor.xiii.c.1. ne cler. vel monach. 74
Volentes,Six.v, c.pen. de eo, qui cogn.conſang.vx.ſuæ. pag. 77

Z

ZElo domus Dei.Vrb.viii c.cum quidam,tempor. ordinat. 48

Laus Deo, & omnibus Sanctis. Amen.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google